Instans: Kommunstyrelsen

Tid: 2019-03-18 kl. 08:30

Plats: Sämsjön, Kommunhuset

Gunnar Andersson	Moa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande	Sekreterare

Förslag på justerare: Kari Hellstadius (S)

Samtliga ärenden har beretts av kommunstyrelsens ordförande. I samtliga beslutsärenden föreslås kommunstyrelsen besluta i enlighet med förvaltningens/tidigare nämnds förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse.

Information:

- KS = slutgiltigt beslut fattas i Kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i Kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

KL	NR	Besluts -organ	Ärende	DNR	Handlingar bifogas	Föredragande/ Kommentar
08.30			Sammanträdets öppnande			Ordförande
			Upprop			Nämndsamordnare
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
08.35	1	INFO	Utredning en effektivare räddningstjänst	--	--	Räddningschef
08.55	2	KS	Årsuppföljning av Herrljunga kommunens säkerhet och krisberedskap	KS 63/2019	X	Räddningschef
09.10	3	KF	Svar på medborgarförslag om att upprätta farthinder vid Nästegårdsgatan	KS 205/2018	X	Ordförande
09.15	4	KF	Svar på medborgarförslag om mer valfrihet i skolan	KS 16/2018	X	Tf kostchef
09.30	5	KS	Förslag till ändrat beredningsorgan för medborgarförslag om inköp av glasskåp för boulepriser	KS 237/2018	X	Ordförande
09.40	6	KF	Svar på motion om förändring av uthyrningsavgifterna i Fritidsanläggningar	KS 230/2018	X	Ordförande
09.45	7	KF	Svar på återremiss gällande motion om ändrad mötesdag för fullmäktigemöten i Herrljunga kommun	KS 206/2018	X	Ordförande
10.00	--	--	PAUS	--	--	--
10.20	8	KF	Redovisning av ej färdigberedda motioner 2019	KS 36/2019	X	Ordförande
10.25	9	KF	Redovisning av ej färdigberedda medborgarförslag 2019	KS 35/2019	X	Ordförande
10.30	10	KF	Tillägg till pensionspolicy Herrljunga kommun	KS 72/2019	X	Personalchef
10.40	11	KF	Prövning av ansvarsfrihet för Sjuhärads samordningsförbunds styrelse	KS 52/2019	X	Ordförande
10.45	12	KF	Årsredovisning 2018 för Herrljunga kommun	KS 22/2019	X	Ekonomichef
11.15	13	KF	Hantering av nämndernas över- respektive underskott 2018	KS 27/2019	X	Ekonomichef
11.30	14	KF	Hantering av investeringar 2018	KS 26/2019	X	Controller
11.35	15	KS	Månadsuppföljning 2019-02-28 med prognos per 2019-12-31	KS 15/2019	X	Ekonomichef

11.45	16	KS	Uppföljning av internkontroll 2018 för Administration- och kommunikationsenheten	KS 55/2019	X	Nämndsamordnare
11.50	17	KS	Uppföljning av internkontroll 2018 för samtliga nämnder	KS 55/2019	X	Ekonomichef
12.00	18	KS	Val av representant till ägarråd för Inera AB	KS 58/2019	X	Ordförande
12.10	19	KS	Öppna kommunstyrelsesammanträden	KS 199/2018	X	Ordförande
12.20	20	KS	Begäran om detaljplan för Industriområde Ölltorp, del av Vreta 13:1	KS 60/2019	X	Kommunarkitekt
12.30	21	INFO	Information från delregionala sjuk-hälsovårdssamarbetet	--	--	2:e vice ordförande

NR	*Meddelandeförteckning*	*DNR*	*Handlingar bifogas*
1	Antagande av detaljplan, Sleipner 20, Herrljunga 5:4	Postlista KS 2019:17	X
2	Yttrande angående Borås Stads riktlinjer för bostadsbyggande	KS 10/2019	X
3	Sveriges kommuner och landsting (SKL) Cirkulär 19:06 Budgetförutsättningar för åren 2019–2022	Postlista KS 2019:11	X
4	Protokoll från Nossan Förvaltningsaktiebolags sammanträde 2019-02-11	KS 53/2019	X
5	Protokoll från Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds direktions sammanträde 2019-02-05	KS 56/2019	X
6	Information från Arbetsmiljöverket om förtroendevaldas arbetsmiljöansvar	Postlista KS 2019:15	X
7	Årsredovisning Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	KS 54/2019	X

NR	*Delegeringsbeslut*	*DNR*	*Handlingar bifogas*
1	Beslut avseende rekrytering av bildningschef	KS 68/2019	X

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Christian Hallberg

Tjänsteskrivelse
2019-02-26
DNR KS 63/2019 162

Årsuppföljning av Herrljunga kommuns säkerhet och krisberedskap

Sammanfattning
Årsuppföljning av funktionsområdet för säkerhet och krisberedskap.

Beslutsunderlag
Se bifogad handling, årsuppföljning funktionsområdet för säkerhet och krisberedskap 2018

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut är att kommunstyrelsen godkänner årsuppföljningen.

Christian Hallberg
Räddningschef

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Christian Hallberg

Tjänsteskrivelse
2019-02-26
DNR KS 63/2019 162

Bakgrund
En verksamhetsplan för området togs fram för 2018, årsuppföljningen beskriver hur det har gått med planen.

Samverkan
Årsuppföljningen har inte tagits upp i samverkan då detta inte ansetts nödvändigt.

Motivering av förslag till beslut
Ärendet är att betrakta som en uppföljning och återkoppling till berörd politik.

Ärende 2

DIARIENUMMER:	R2019-45
FASTSTÄLLD:	2019-02-19
VERSION:	1
DOKUMENTANSVAR:	Räddningschef

Årsuppföljning

Funktionsområdet för Säkerhet o Krisberedskap 2018

Kommunstyrelsen

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Övergripande	2
Kommunal krisberedskap i fredstid	3
Civilt försvar/Beredskaps planering	4
Säkerhetsskydd	5
Brandskyddskontrollant kommunhuset	5

Övergripande

Organisation

Under våren 2018 ser organisationen oförändrad ut. Säkerhetssamordnaren kommer att jobba 50-60% med fokus på krisberedskapsfrågorna.

Räddningschefen kommer att jobba ca.10 % med uppdraget och förutom de ordinarie arbetsuppgifterna så som rapportering och ekonomi, skall han även ta hand om frågorna kring civilförsvar samt säkerhetsskydd.

Sedan får beslut tas på om arbetsinsatserna skall ökas upp till hösten då vi har en rejäl uppförsbacke vad det gäller planeringsarbetet både till krisberedskapen samt de nya frågorna kopplat till civilt försvar och höjd beredskap.

Utfallet under 2018 blev att kris och säkerhetsarbetet finansierade 60% av kris och säkerhetssamordnares lön och 5% av Räddningschefens. Den sistnämnda blev i underkant på faktisk tid som lades ner.

Ekonomi

2018 är det sista året för den kommunöverenskommelse som reglerat det statliga stödet kopplat till krisberedskapsarbetet för kommunerna. Under året skall/bör en ny överenskommelse komma till stånd mellan MSB och SKL. Hur denna skall se ut vet vi inte, men den nya totalförsvarsinriktning gör antagligen att överenskommelsen kommer att justeras. Regeringen har även deklarerat att mer pengar kommer under 2018 för planeringen av civilt försvar, dock vet vi inte ännu hur mycket. Detta gör området svårbudgeterat. I bilaga 2 presenteras budgeten.

Vi har 140 tkr kvar när året var slut, dessa pengar går över till nästa år och kommer behövas där då arbetsinsatserna ökar. Vi fick något mer i bidrag för civilt försvars arbete än planerat. Två nya överenskommelser gällande krisberedskapsarbete och civilförsvars arbetet är klara mellan SKL och MSB vilket gör området lättare att budgetera.

Val 2018

2018 är valår och då måste säkerheten beaktas. Det är viktigt att vi är med i planeringen kring valet och beaktar säkerheten. Kontakt skall tas med Säkerhetspolisen för rådgivning.

Vi var under valupptakten behjälpliga och hjälpte bla. till att göra en RSA, och var med under de samverkanskonferenser som länsstyrelsen kallade till.

Kommunal krisberedskap i fredstid

Övergripande

Under 2018 så skall en ny Risk och sårbarhets analys (RSA) tas fram i kommunen, för att vara klar att antas av den nya politiken 2019. Denna skall analysera riskerna inom och utanför kommunens verksamhet. Detta kräver ett engagemang inom hela kommunens verksamhet.

Den övergripande RSA delen är färdig och del 2 är uppstartad där arbetet under våren 2019 är inriktat på kommunens interna verksamheter, när detta är klart så skall allt slås ihop och ev. justeringar i den övergripande kan bli aktuellt.

Till den nya politiken 2019 skall även planer tas fram för hur kommunen skall arbeta vid en kris och i upptrappningsarbetet till en kris. En handlingsplan för mandatperioden bör också finnas klar för beslut under 2019. Arbetet med planerna kommer att ta sin början redan hösten 2018.

Underlag finns framme och kommer att bli klart för beslut under 2019.

Arbetet med att lägga in och följa upp kommunens krisorganisation i Rtj. administratörssystem skall under året bli klart. Samt system för ut larmning av organisationen.

Klart med den administrativa delen dock inte klart ännu med ut larmning delen.

Kommunen skall vara delaktiga i den nationella krisberedskapsveckan v22. Målet är att fler kommuninnevånare skall få kunskap i att men skall själva kunna klara sig i 72 timmar.

Följande aktiviteter genomfördes, KS bjöds på kris lunch i kommunhuset, en föreläsning hölls för allmänheten av försvarsutbildarna. Vi fanns på plats på torget och informerade allmänheten om allt från krislåda, 72h och broschyren ”om krisen eller kriget kommer” som precis hade delats ut till alla hushåll. Under en av dagarna så hade vi en föreläsare på plats vid tältet som pratade om olika utmaningar vi har framför oss.

Arbetet med en kommunal frivillig resursgrupp skall tas sin form under året.

Gruppen som består av 16 frivilliga är nu uppstartad och grundutbildning pågår.

Under början av 2018 så skall beslut tas för ev. investering av förbättrad ledningsförmåga kopplat till extra ordinär händelse i kommunen. MSB har under 2017 givit kommunen förslag på åtgärder och är med och medfinanserarar detta. Ev. investering kommer att gälla från 2019, men arbetet med projektet kommer behöva startas upp under hösten 2018.

Beslut om investering är tagen och processen skall startas upp 2019.

Övningsverksamhet

På våren planeras en övning med lägestjänst, i syfte att utveckla dokumentation av krisledningsmöte. Vid denna övning medverkar även kommunikatörerna.(30/5)

Till hösten planeras en övning med upplysningscentralen, där även kommunikatörerna medverkar. (7/11)

Kommunen skall även ha deltagande i de samverkansövningar som sker regionalt av Länsstyrelsen en gång per kvartal.

Samtliga övningar genomfördes.

Utbildning

Arbetet med att utbilda krisorganisationen fortsätter under 2018, flera lämpliga kurser kan vara aktuella för personer i krisorganisationen. Både extern samt intern utbildning kan bli aktuell.

Kriskommunikationsutbildning är planerad samt stabsmetodik.

Intern rakelutbildning skall genomföras. *-Genomförd.*

Följande externa utbildningar har skett:

Kriskommunikation (MSB)	*2 deltagare*
Krisstödskurs (MSB	*1 deltagare*
Stabsmetodik (MSB)	*2 deltagare*
Informationsdelning och samlade lägesbilder	*1 deltagare*
Samverkanskurs (Länsstyrelsen)	*1 deltagare*

Teknik

Kontroll av VMA skall ske enligt plan.

Kontroll har skett.

Civilt försvar / Beredskaps planering

Analys

Under arbetet med kommunens RSA så skall även höjd beredskap och ev. hot beaktas.

Planering

Arbetet med att ta fram en kommunal övergripande plan för höjd beredskap måste ta sin början med målsättningen att denna ska vara klar under 2019, då det 2020 planeras för en nationell totalförsvarsövning. För att klara av denna planering på så pass kort tid så finns det behov av utökning av arbetsinsatsen.

MSB signal till kommunerna under 2018 var att mer och tydligare riktlinjer kommer hösten 2019, där av har arbetet legat något vilande under året. Fokus har mer varit på säkerhetsskydd.

Säkerhetsskydd (enligt säkerhetsskyddslagen)

Övergripande

I samband med att arbetet med en nya RSA genomförs skall även en säkerhetsanalys göras internt i kommunen, med syfte på att ta fram bättre rutiner inom området.

Utbildning

Räddningschefen har sökt till en MSB utbildning med inriktning mot säkerhetskyddschefer. Utbildningen är på 11 dagar och genomförs under våren förutsatt att han blir antagen.

Följande externa utbildningar har skett:

Juridik vid kris och höjdberedskap (PIKU)	*1 deltagare*
Säkerhetsskydd för kommuner (Länsstyrelsen)	*2 deltagare*

Informations säkerhet

Det pågående gemensamma projektet med Vårgårda följs noggrant av organisationen, säkerhetsamordnaren deltar för hela Räddningstjänstens organisation och Räddningschefen står som resurs stöd.

Ska men summer detta område så var det under 2018 som vi tog ett första kliv framåt med detta arbete i kommunen. En Policy antogs i fullmäktige och en Riktlinje ligger färdig i början av 2019. Informationssäkerhets projektet är avslutat och har under 2018 gått över i drift. En interaktiv utbildning kring detta har genomförts av alla anställda.

Brandskyddskontrollant kommunhuset

Säkerhetssamordnaren är tillika brandskyddkontrollant för verksamheterna i kommunhuset. Utbildning för detta skall genomföras under året.

Utbildning har skett och arbetet pågår nu kontinuerligt.

Rutiner för utrymning av kommunhuset skall tas fram och utbildas/övas under året.

Frågan har varit uppe i Ledningsgruppen.

TN § 18 DNR TK 292/2018

Svar på medborgarförslag om att upprätta farthinder vid Nästegårdsgatan

Sammanfattning

2018-10-17 inkom Stig Andersson och Bengt Södersten med ett medborgarförslag om att de vill ha ett farthinder på Nästegårdsgatan, vid korsningen med St. Götgatan, i Herrljunga.

Vi, Stig Andersson och Bengt Södersten vill med detta Medborgarförslag göra Er uppmärksamma på ett problem som har pågått länge enligt den text som följer: Farthinder enl. Bilaga 1 som bifogas.
Vi har konstaterat att flertalet av de bilister som använder Nästegårdsgatan från Ringleden upp mot centrum inte håller gällande hastighet!

Tillbud har inte fattats vid korsningen Nästegårdsgatan -St. Götgatan. Även vid G/C-väg. Nästegårdsgatan har blivit något av en s.k. "matargata" mot centrum sedan Ringleden kommit till och som har ökat efterhand. Bifogad skiss visar hur oroade vi är att en allvarlig olycka kan hända, då även en gång och cykelväg (G/C) korsar nämnda gata. Det finns fler boende utmed Nästegårdsgatan och St. Götgatan som delar vår oro. Vi anser dock, att undertecknade personer räcker för att väcka frågan. Vi hoppas att Trafiksäkerhetsrådet tar detta på största allvar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-01-21
KF §152/2018-11-22
Foto hastighetsskyltning

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Förstärkt 30-skyltning utförs enligt det utförandet som finns på Horsbyvägen vid Horsbyskolan. Kostnaden för utökad skyltning tas ur investeringsprojekt 5508, mindre gatuarbeten.
- Efter denna åtgärd utförs en trafikmätning på Nästegårdsgatan, för att få underlag inför kommande trafikplanering.
- Medborgarförslaget anses besvarat.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Förstärkt 30-skyltning utförs enligt det utförandet som finns på Horsbyvägen vid Horsbyskolan. Kostnaden för utökad skyltning tas ur investeringsprojekt 5508,mindre gatuarbeten.

Fortsättning TN § 18

2. Efter denna åtgärd utförs en trafikmätning på Nästegårdsgatan, för att få underlag inför kommande trafikplanering.
3. Medborgarförslaget anses besvarat.

Expedieras: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN
Gunnar Andersson

Ordförandeskrivelse
2019-03-05
DNR KS 16/2018

Svar på medborgarförslag om mer valfrihet i skolan

Sammanfattning

Magnus Lennartsson inkom till KF 2018-01-16 med medborgarförslag. Förslaget mer valfrihet i skolan som remitterades till Tekniska nämnden.

Beslutsunderlag

Tekniska nämndens beslut 2019-01-16
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-01-15
Medborgarförslag 2018-01-16

Förslag till beslut

Medborgarförslaget beviljas. Får införas inom beslutad ram.

Gunnar Andersson
Ordförande

TN § 16 DNR TK 100/2018

Svar på medborgarförslag om mer valfrihet i skolan

Sammanfattning

Magnus Lennartsson inkom till KF 2018-01-16 med ett medborgarförslag. Förslaget mer valfrihet i skolan som remitterades till Tekniska nämnden 2018-03-19

Medborgarförslaget vill att:

- Alla elever ska erbjudas vanlig mjölk, lantmjölk och smör till smörgåsen (utöver det som erbjuds i dag)
- Justering av Kostpolicy görs enligt detta förslag

Livsmedelsverket rekommenderar fetter med bra fettkvalitet, till exempel nyckelhålsmärkta sorter, i skolan för att barn behöver rätt sorts fett. Barn som växer och utvecklas behöver de nyttiga fetter som finns i till exempel oljor, inte mättat fett som finns i smör. Samtidigt finns det plats för lite mättat fett, men då är det smartare att lägga det utrymmet på till exempel grädde i maten, för att göra den godare, än på smör till smörgåsen och att laga mat på mjölk med högre fetthalt. Fettet framhäver många smaker och påverkar konsistensen på maten varför Herrljunga kommuns skolmat innehåller till viss del mättat fett genom grädde, crème fraiche och smör.

Barn behöver fett för att växa och må bra. Men det är en vanlig missuppfattning att barn behöver extra mycket fett. Barn över två år behöver inte mer fett än vuxna. De flesta barn i Sverige äter ungefär lagom mycket fett totalt sett. Problemet är att de allra flesta får för lite av de nyttiga fetterna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-01-15
Medborgarförslaget daterad 2018-01-16

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Motionen avslås då vi följer Livsmedelsverkets rekommendationer och använder livsmedel med det mättade fettet i matlagningen.
- Synpunkterna tages med vid nästa revidering av kostpolicy.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Motionen avslås då vi följer Livsmedelsverkets rekommendationer och använder livsmedel med det mättade fettet i matlagningen.
2. Synpunkterna tages med vid nästa revidering av kostpolicy.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN
Gunnar Andersson
Jessica Pehrson
Mats Palm

Presidieskrivelse
2019-03-05
DNR KS 237/2018

Förslag till ändrat beredningsorgan för medborgarförslag om inköp av glasskåp för boulepriser

Sammanfattning

Kerstin Davidsson inkom 2018-12-10 med ett medborgarförslag där hon förslår att kommunen skall införskaffa ett glasskåp till medborgarhuset där boulespelarna kan förvara alla vunna priser.

Beslutsunderlag

Bildningsnämndens förslag till kommunfullmäktige 2019-02-25
Presidieskrivelse i ärendet daterat 2019-02-08
Tjänsteskrivelse i ärendet daterat 2019-02-07
Medborgarförslag om inköp av prisskåp daterat 2018-12-10

Förslag till beslut

Medborgarförslaget återremitterats till bildningsnämnden för fortsatt beredning.

Gunnar Andersson	Jessica Pehrson	Mats Palm
Ordförande	1:e vice ordförande	2:e vice ordförande

BN § 31 DNR UN 237/2018

Förslag till ändrat beredningsorgan för medborgarförslag om inköp av glasskåp för boulepriser

Sammanfattning

Kerstin Davidsson inkom 2018-12-10 med ett medborgarförslag där hon föreslår att kommunen ska införskaffa ett glasskåp till medborgarhuset där boulespelarna kan förvara alla vunna priser samtidigt som dessa visas upp för medborgarna. För närvarande står dessa priser i PRO:s lokaler i källaren på Hemgården. Vidare önskar Davidsson även att det byggs en boulehall som boulespelarna i kommunen kan nyttja. Förvaltningen var i kontakt med Davidsson 2018-12-20 för att säkerställa sig om innebörden av medborgarförslaget.

Förvaltningens bedömning är att förslaget om införskaffandet av prisskåp till medborgarhuset inte bör ses som en allmän kulturfråga i vid bemärkelse, oavsett om benämningen medborgarhuset syftar på biblioteket eller kommunhuset. Förvaltningen anser att frågan istället bör hanteras som en fritidsfråga utifrån att det är kopplat till en idrotts- och föreningsverksamhet och föreslår därför att frågan överlämnas till tekniska nämnden för beredning.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2019-02-08
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-02-07
Medborgarförslag om inköp av prisskåp daterat 2018-12-10

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktiges beslut KF § 196/2018-12-11 upphävs.
- Medborgarförslaget överlämnas till tekniska nämnden för beredning.

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktiges beslut KF § 196/2018-12-11 upphävs.
2. Medborgarförslaget överlämnas till tekniska nämnden för beredning.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Tekniska nämnden

TN § 15 DNR TK 298/2018

Svar på motion om förändring av uthyrningsavgifterna i Fritids-anläggningar

Sammanfattning

Bo Naumburg (V) lämnade vid kommunfullmäktiges sammanträde den 3 december 2018 in en motion om en förändring av uthyrningsavgifterna i kommunens fritidsanläggningar (KF § 182/2018-12-03). Kommunfullmäktige beslutade att lämna över motionen till tekniska nämnden för beredning.

Enligt motionen är höjningen som gjordes i kommunens fritidsanläggningar för privatpersoner och företag orimlig. Förslagsvis vill man att kommunen går tillbaka till prissättningen som var innan höjningen, där priset var samma för alla invånare.

Konsekvensen om motionen beviljas är att den politiska inriktningen gentemot föreningar och främst ungdomsidrotten uteblir.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-01-22
KF § 182/2018-12-03
TN § 86/2017-06-08

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Motionen avslås med hänvisningen till den politiska inriktningen gentemot föreningslivet och då främst ungdomsidrotten uteblir.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Motionen avslås med hänvisningen till den politiska inriktningen gentemot föreningslivet och då främst ungdomsidrotten uteblir.

Expedieras: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN
Gunnar Andersson
Jessica Pehrson
Mats Palm

Presidieskrivelse
2019-03-05
DNR KS 206/2018

Svar på motion om ändrad mötesdagför fullmäktige i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Ingemar Kihlström inkom den 2018-11-22 med motion om ändring av mötesdagar för fullmäktige i Herrljunga kommun

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges beslut 2019-02-12
Tjänsteskrivelse i ärendet 2018-12-03
Kommunfullmäktige §154/2018-11-13
Motion om ändrade mötesdagar för fullmäktigemöten i Herrljunga kommun inkommen den 2018-11-28

Förslag till beslut

Att kommunfullmäktige avslå motionen. Kommunstyrelsen föreslår att hälften av sammanträdesdagarna flyttas till måndagar.
Budgetfullmäktige i november förläggs på tisdag.
Att man undviker kollisioner med regionfullmäktige.
Beslutad ordning gäller för mandatperioden 2019-2022

Gunnar Andersson	Jessica Pehrson	Mats Palm
Ordförande	1:e vice ordförande	2:e vice ordförande

KF § 4
KS § 203

DNR KS 206/2018

Svar på motion om ändrad mötesdag för fullmäktigemöten i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Ingemar Kihlström (KD) inkom den 2018-11-22 med motion om ändrad mötesdag för fullmäktigemöten i Herrljunga kommun.

Genom KF § 154/2018-11-13 beslutade fullmäktige att motionen överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-12-03
Kommunfullmäktige § 154/2018-11-13
Motion om ändrad mötesdag för fullmäktigemöten i Herrljunga kommun inkommen den 2018-11-28

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Att kommunfullmäktige godkänner motionen och att kommunfullmäktiges sammanträdestider för 2019 ändras enligt följande:
  - Fullmäktigemöte tisdag 12/2 flyttas till måndag 11/2
  - Fullmäktigemöte tisdag 12/3 flyttas till måndag 11/3
  - Fullmäktigemöte tisdag 9/4 flyttas till måndag 8/4
  - Fullmäktigemöte tisdag 14/5 flyttas till måndag 13/5
  - Fullmäktigemöte tisdag 18/6 flyttas till måndag 17/6
  - Fullmäktigemöte tisdag 17/9 flyttas till måndag 16/9
  - Fullmäktigemöte tisdag 22/10 flyttas till måndag 21/10
  - Fullmäktigemöte tisdag 12/11 flyttas till måndag 11/11
  - Fullmäktigemöte tisdag 10/12 flyttas till måndag 9/12

Gunnar Andersson (M), Christina Abrahamsson (M) och Christina Glad (KV) bifaller förvaltningens förslag.

Jan-Olof Brorsson (L) yrkar avslag till motionen.

Elin Hegg (MP), Anette Rundström (S), Björn Wilhelmsson (S) och Kari Hellstadius (S) bifaller Jan-Olof Brorssons (L) yrkande.

Ordföranden föreslår en ändring av förvaltningens förslag, att följande rad tas bort ur beslutet: *Fullmäktigemöte tisdag 12/2 flyttas till måndag 11/2.*

Fortsättning KF § 4
Fortsättning KS § 203

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Omröstning begärs.

Ordförande ställer följande propositionsordning:
Ja = i enlighet med förvaltningens förslag med ordförandens ändring.
Nej = i enlighet med Jan-Olof Brorssons (L) förslag

Med 6 ja-röster och 5 nej-röster finner ordförande att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag (Omröstningslista bilaga 1, KS § 203/2018-12-17).

Kommunstyrelsens förslag till fullmäktige

1. Att kommunfullmäktige godkänner motionen och att kommunfullmäktiges sammanträdestider för 2019 ändras enligt följande:
- Fullmäktigemöte tisdag 12/3 flyttas till måndag 11/3
- Fullmäktigemöte tisdag 9/4 flyttas till måndag 8/4
- Fullmäktigemöte tisdag 14/5 flyttas till måndag 13/5
- Fullmäktigemöte tisdag 18/6 flyttas till måndag 17/6
- Fullmäktigemöte tisdag 17/9 flyttas till måndag 16/9
- Fullmäktigemöte tisdag 22/10 flyttas till måndag 21/10
- Fullmäktigemöte tisdag 12/11 flyttas till måndag 11/11
- Fullmäktigemöte tisdag 10/12 flyttas till måndag 9/12

Reservation

Anette Rundström (S), Björn Wilhelmsson (S), Kari Hellstadius (S), Jan-Olof Brorsson (L) och Elin Hegg (MP) reserverar sig mot beslutet.

Fredrik Svensson (KD), Ove Severin (KD) och Jimmie Stranne (SD) bifaller kommunstyrelsens förslag till beslut.

Ajournering!

Inger Gustavsson (L) föreslår att ärendet återremitteras till kommunstyrelsen.

Gunnar Andersson (M), Magnus Jonsson (V) och Mats Palm (S) bifaller Inger Gustavssons (L) förslag.

Ordförande frågar om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att kommunfullmäktige återremitterar ärendet till kommunstyrelsen.

Fortsättning KF § 4

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet återremitteras till kommunstyrelsen.

Reservation

Ove Severin (KD) reserverar sig mot beslutet.

HERRLJUNGA KOMMUN

AK-ENHETEN
Mirjana Lind

Tjänsteskrivelse
2019-03-01
DNR KS 36/2019 901

Redovisning av ej färdigberedda motioner 2019

Sammanfattning
Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning skall kommunstyrelsen i april varje år redovisa ej färdigberedda motioner.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-01

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige lägger redovisningen av ej färdigberedda motioner under våren 2019 till handlingarna.

Mirjana Lind
Kansliassistent

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

AK-ENHETEN
Mirjana Lind

Ej besvarade motioner per den 1 mars 2019

Motion om tandemrekrytering
Inkom 190207 från Mats Palm (S) och Elin Alavik (L)
Diarienummer 47/19

Motion- En kommunal strategi och beredskapsplan för mottagande av flyktingfamiljer och ensamkommande barn
Inkom 190116 från Mats Palm (S) och Elin Alavik (L)
Diarienummer 29/19

Motion om förändring av uthyrningsavgifterna i våra fritidsanläggningar
Inkom 181203 från Bo Naumburg (V)
Diarienummer 230/18

Motion om ändrad mötesdag för fullmäktigemöten i Herrljunga kommun
Inkom 181122 från Ingemar Kihlström (KD)
Diarienummer 206/2018

Motion - Motverka ofrivillig ensamhet
Inkom 180820 från Elin Alavik (L)
Diarienummer 154/18

Motion - Aktivitetscenter för alla äldre i kommunen
Inkom 180122 från Björn Wilhelmsson (S)
Diarienummer 22/18 (SN)

Motion om Struktur med ordning och reda på Återvinningscentralen i Annelund
Inkom 171130 från Anette Rundström (S)
Diarienummer 248/17

Motion angående platsen vid informationstavlan korsningen Hudene-Vedum
Inkom 170407 från Jan-Olof Brorsson (L)
Diarienummer 83/17

Motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer
Inkom 170216 från Lennart Ottosson (KV)
Diarienummer 42/17

HERRLJUNGA KOMMUN

AK-ENHETEN
Mirjana Lind

Motion om annonsering/marknadsföring av Allmänhetens frågestund
Inkom 160929 från Tony Niva (SD)
Diarienummer 252/16

HERRLJUNGA KOMMUN

AK-ENHETEN
Mirjana Lind

Tjänsteskrivelse
2019-03-01
DNR KS 35/2019 901

Redovisning av ej färdigberedda medborgarförslag 2019

Sammanfattning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning skall kommunstyrelsen i april varje år redovisa ej färdigberedda medborgarförslag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-01

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige lägger redovisningen av ej färdigberedda medborgarförslag under våren 2019 till handlingarna.

Mirjana Lind
Kansliassistent

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

AK-ENHETEN
Mirjana Lind

Ej färdigberedda medborgarförslag per den 1 mars 2019

Medborgarförslag gällande Södra Horsby Etapp 1, GC-väg till centrum
Inkom 190131 från Egon Svantesson, Herrljunga
Diareinummer 40/19

Medborgarförslag om att ta bort lättmargarin i förskolor, fritidshem och skolor
Inkom 190129 från Malin Thorman, Ljung
Diareinummer 37/19

Medborgarförslag om sänkt tomtpris för byggnation av flerfamiljshus
Inkom 190117 från Birgitta Larsson, Herrljunga
Diarienummer 30/19

Medborgarförslag om inköp av glasskåp
Inkom 181210 från Kerstin Davidsson, Herrljunga
Diarienummer 237/18

Medborgarförslag om grannstöd
Inkom 181210 från Jerry Stridh, Ljung
Diarienummer 236/18

Medborgarförslag angående farthinder
Inkom 181016 från Stig A och Bengt Södersten, Herrljunga
Diarienummer 205/18

Medborgarförslag om att bygga ett gruppboende för funktionshindrade inom LSS Herrljunga kommun
Inkom 180910/180918 från Therese Lennartsson, Herrljunga
Diarienummer 183/18

Medborgarförslag för anställning av stödedagoger inom funktionshinder
Inkom 180910/180918 från Therese Lennartsson, Herrlunga
Diarienummer 184/18

Medborgarförslag om hundrastgård i Herrljunga tätort
Inkom 180906 från Carolina Sjöberg,
HerrljungaDiarienummer 168/18

HERRLJUNGA KOMMUN

AK-ENHETEN
Mirjana Lind

Medborgarförslag – Mer valfrihet i skolan
Inkom från Magnus Lennartsson, Herrljunga
Diarienummer 16/18

Medborgarförslag om tydligare kommunfullmäktigesammanträden
Inkom 170815 från Simon Fredriksson, Herrljunga
Diarienummer 171/17

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Marie Granberg Klasson

Tjänsteskrivelse
2019-03-04
DNR KS 72/2019

Tillägg till pensionspolicy Herrljunga kommun.

Sammanfattning

I syfte att stärka kommunens möjlighet att rekrytera och behålla högre chefer, nyckelpersoner och specialister i konkurrens med andra arbetsgivare, finns möjligheten att komplettera nuvarande pensionspolicy i enlighet med bestämmelserna i KAP-KL möjlighet till alternativ pensionslösning enligt nedan.

Annan pensionslösning än KAP-KL

Allmänt
Den alternativa pensionslösningen innebär att den förmånsbestämda ålderspensionen enligt KAP-KL byts ut mot en premiebestämd ålderspension. Övriga pensionsförmåner inom KAP-KL behålls oförändrade eller följer kommunens pensionspolicy.

Jämfört med den ordinarie förmånsbestämda ålderspensionen enligt KAP-KL innebär den alternativa pensionslösningen större flexibilitet och möjlighet till individuell anpassning för den anställde.

Personkrets
Erbjudandet gäller för medlemmar i kommunens ledningsgrupp eller annan medarbetare i särskilda fall. Vem som kan erbjudas alternativ pensionslösning i särskilda fall avgörs av kommunchef.

Kostnadsneutralitet
Den alternativa pensionslösningen är kostnadsneutral för kommunen. Premien skall motsvara den som kommunen skulle betalat vid försäkring av förmånsbestämd ålderspension.

Eget val
Den anställde väljer själv om premien ska placeras i traditionell försäkring eller fondförsäkring och om försäkringen skall tecknas med eller utan återbetalningsskydd.

Medarbetare som valt att omfattas av alternativ pensionslösning kan inte, så länge anställningen i kommunen består, välja att återgå till förmånsbestämd ålderspension i KAP-KL.

Försäkringsbolag anvisas av kommunen.

Medarbetare inom personkretsen för alternativ pensionslösning erhåller löpande individuell rådgivning av pensionsrådgivare som kommunen utser.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Marie Granberg Klasson

Tjänsteskrivelse
2019-03-04
DNR KS 72/2019

Utbetalning
Pensionsåldern är 65 år men pensionen kan börja betalas ut från 55 års ålder efter överenskommelse med försäkringsbolaget. Pensionen betalas ut livsvarigt eller under en begränsad tid. Kortast utbetalningstid är fem år.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse daterad 2019-03-04
Bilaga Pensionspolicy, Annan pensionslösning än KAP-KL.

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta enligt föreslag om tillägg till nuvarande pensionspolicy för Herrljunga kommun.

Marie Granberg Klasson
Personalchef

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

Pensionspolicy
Annan pensionslösning än KAP-KL

I syfte att stärka kommunens möjlighet att rekrytera och behålla högre chefer, nyckelpersoner och specialister i konkurrens med andra arbetsgivare, erbjuder kommunen i enlighet med bestämmelserna i KAP-KL möjlighet till alternativ pensionslösning enligt nedan.

Allmänt
Den alternativa pensionslösningen innebär att den förmånsbestämda ålderspensionen enligt KAP-KL byts ut mot en premiebestämd ålderspension. Övriga pensionsförmåner inom KAP-KL behålls oförändrade eller följer kommunens pensionspolicy.

Jämfört med den ordinarie förmånsbestämda ålderspensionen enligt KAP-KL innebär den alternativa pensionslösningen större flexibilitet och möjlighet till individuell anpassning för den anställde.

Personkrets
Erbjudandet gäller för medlemmar i kommunens ledningsgrupp eller annan medarbetare i särskilda fall. Vem som kan erbjudas alternativ pensionslösning i särskilda fall avgörs av kommunchef.

Kostnadsneutralitet
Den alternativa pensionslösningen är kostnadsneutral för kommunen. Premien skall motsvara den som kommunen skulle betalat vid försäkring av förmånsbestämd ålderspension.

Eget val
Den anställde väljer själv om premien ska placeras i traditionell försäkring eller fondförsäkring och om försäkringen skall tecknas med eller utan återbetalningsskydd.

Medarbetare som valt att omfattas av alternativ pensionslösning kan inte, så länge anställningen i kommunen består, välja att återgå till förmånsbestämd ålderspension i KAP-KL.

Försäkringsbolag anvisas av kommunen.

Medarbetare inom personkretsen för alternativ pensionslösning erhåller löpande individuell rådgivning av pensionsrådgivare som kommunen utser.

Utbetalning
Pensionsåldern är 65 år men pensionen kan börja betalas ut från 55 års ålder efter överenskommelse med försäkringsbolaget. Pensionen betalas ut livsvarigt eller under en begränsad tid. Kortast utbetalningstid är fem år.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Moa Andersson

Tjänsteskrivelse
2019-03-01
DNR KS 52/2019 992

Ansvarsfrihet för Sjuhärads samordningsförbunds styrelse

Sammanfattning

Årsredovisningen för Sjuhärads samordningsförbund är fastställd (styrelsemöte 2019-01-31 §7). Revisorerna tillstyrker att Sjuhärads samordningsförbunds styrelse och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018. Enligt lag om finansiell samordning skall förbundsmedlemmarna var för sig pröva frågan om styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-01
PM från PWC om granskning av årsredovisning och intern kontroll år 2017 för Sjuhärads samordningsförbund
Årsredovisning 2018 Sjuhärads samordningsförbund
Revisionsberättelse 2018 för Sjuhärads samordningsförbund

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att *bevilja/inte bevilja* ansvarsfrihet för Sjuhärads samordningsförbunds styrelse.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Kommunfullmäktige

PM granskning av årsredovisning och intern kontroll år 2017 för Sjuhärads samordningsförbund

På uppdrag av revisorerna för Sjuhärads samordningsförbunds har vi granskat årsredovisningen och den interna kontrollen år 2017. Syftet med granskningen är att bedöma om styrelsen har haft en tillräcklig kontroll över verksamheten samt om årsredovisningen är rättvisande. Vår granskning utgår från den årsredovisningen som styrelsen fastställde 2018-01-22.

Granskningen har utförts i enlighet med god sed i kommunal verksamhet. Våra synpunkter har stämts av med förbundschefen. Vi har inte haft i uppdrag att granska delårsbokslutet (halvår).

Sammanfattande bedömning och iakttagelser år 2017
Vi bedömer att samordningsförbundets styrelse har haft en tillräcklig kontroll över verksamheten under år 2017. Uppföljning av verksamhet och ekonomi sker på regelbundet och strukturerat sätt och rapporteras till styrelsen.

Årsredovisningen är i allt väsentligt uppställd i enlighet med Kommunal redovisningslag (avvikelser kommenteras nedan) och bedöms som rättvisande.

Organisation och verksamhet år 2017

Styrelsen har haft regelbundna sammanträden (7 st) under året. Ägarsamråd har skett 2017-03-23. Styrande för verksamheten under år 2017 har varit den verksamhetsplan som styrelsen antagit 2016-11-17, § 62.

- *Protokoll finns tillgängliga på förbundets hemsida.*
- *Styrelsen har utsett ny ordförande från 1 november 2017.*

Styrelsen har i sin roll som ordförande i uppdrag att underteckna verksamhetsavtal för år 2017.

- *Vår stickprovsmässiga granskning visar att verksamhetsavtalen har undertecknats av ordföranden.*

Årsredovisning 2017 Samordningsförbundet
Årsredovisningen år 2017har ställts upp i enlighet med den kommunala redovisningslagen (KRL) med beaktande av den praxis som gäller för samordningsförbund inom Västra Götaland. Vi har i vår granskning inte funnit några väsentliga avvikelser från god sed.

- *Årets resultat uppgår till 399 455,58 kr (79 356,21 kr f.å.).*
- *Förbundets utgående eget kapital uppgår till 3 064 727,96 kr (2 665 272,38 kr f.å.).*
- *Inga väsentliga budgetavvikelse redovisas på totalnivå.*
- *Verksamhetens intäkter och kostnader har ökat till följd av större projekt (Point, Positiv Rörelse samt Space). Upplupna intäkter för projekten uppgår till 2,9 mnkr. Medlen har inte inkommit vid tidpunkten för vår granskning (2018-01-30).*
- *Förbundets likvida medel finns placerade på bankkonton hos Swedbank Sjuhärad. Avstämning av saldon per balansdagen har skett gentemot engagemangsbesked utan anmärkning.*
- *Jämförelseår till resultaträkningens notapparat saknas.*

Intern kontroll
Styrelsen har 2017-03-23 (§ 19) beslutat att uppdra åt förbundschefen att revidera förbundets intern kontrollplan i enlighet med revisionens noteringar. Styrelsen har fastställt en ny intern kontrollplan 2017-06-01 (§ 32).

- *Uppföljning av intern kontrollplan har skett vid tre tillfällen i enlighet med gällande plan.*

Beslutsattest krävs endast av en person (vanligen förbundschefen) upp till ett värde om 3 basbelopp. Utgifter knutna till projekt attesteras dubbelt enligt uppgift från förbundschefen. Attest av förbundschefens utlägg skall ske av förbundets ordförande.

- *Attestordningen för förbundet bör behandlas av styrelsen under 2018.*

Firmateckning sker av ordförande eller vice ordförande, dvs två personer i förening krävs inte.

Enligt delegationsordningen har förbundschefen rätt till avrop av varor och tjänster till ett värde upp till 1 basbelopp.

Försäkring för lokaler, inventarier samt ansvarsförsäkring finns tecknad via Länsförsäkringar för år 2017.

Enligt fullmakt till Swedbank Sjuhärad (senast uppdaterad i januari 2013) krävs två personer förening för utbetalning från förbundets bankkonto.

- *Vår stickprovsmässiga kontroll visar att ovanstående beslut avseende intern kontroll har efterlevts.*

- *IT-säkerheten bedöms som tillräcklig.*

Ekonomisk redovisning och rapportering
Det upprättas tertialrapporter, delårsbokslut samt årsbokslut som rapporteras till styrelsen vid varje sammanträde.

- *Rutinen bedöms som tillräcklig.*

Borås den 30 januari 2018

Fredrik Carlsson
Certifierad kommunal revisor

SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND

Arbetsförmedlingen Försäkringskassan Västra Götalandsregionen i samverkan med Sjuhärads kommuner:

BOLLEBYGD · BORÅS · HERRLJUNGA · MARK · SVENLJUNGA · TRANEMO · ULRICEHAMN · VÅRGÅRDA

ÅRSREDOVISNING FÖR SJUHÄRADS SAMORDNINGSFÖRBUND 2018-01-01 – 2018-12-31

Ordförande har ordet

År 2018 är nu till ända och innan vi tittar framåt för att fortsätta arbetet med nya utmaningar 2019, tittar vi i årsredovisningen snabbt tillbaka på 2018:

Ett år där vi både överfört erfarenheter och delar av projekt in i ordinarie verksamhet samtidigt som en ny ansökan skrivits fram, allt samtidigt som övriga verksamheter pågått som vanligt. Jag tänker att detta är möjligt tack vare ett energiskt kansli och engagerade utförare i hela Sjuhärad.

Samordningsförbundet erbjuder aktiviteter och stöd så den enskilde individen ska uppnå eller förbättra sin förmåga till förvärvsarbete, vilket ju i grunden handlar om att ge människor ökad möjlighet till egen försörjning.

Genom att förbundet har fokus på att stärka människor till, eller tillbaka till, arbete krävs en stor portion av flexibilitet och förbättringskunskap. Det handlar om att hela tiden hitta nya vägar och nya arbetssätt som vidareutvecklar aktiviteter så att deltagare ges bästa möjliga insatser, något som jag personligen ser som en av förbundets främsta styrkor.

Efter önskemål från ägarna har förbundet fått möjlighet att lägga ett extra fokus på gruppen sjukskrivna som varit ifrån arbetsmarknaden under många år, något som ofta gör vägen tillbaka än svårare.

Styrelsens vilja att förenkla och hitta aktiviteter för de grupper som ägarna gemensamt arbetar med kan bland annat visa sig genom att vissa aktiviteter förs samman så att målgrupperna för aktiviteterna breddas.

Styrelsen består av kvinnor och män som är både tjänstemän och politiker och som ger en härlig mix med olika ingångar i förbundsfrågorna. Alla har ett samtidigt och stort intresse av att tillsammans skapa aktiviteter som ger stöd för människor att nå ett hållbart arbetsliv vilket gör oss till ett starkt lag som jobbar åt samma håll.

Min förhoppning är att den goda anda som funnits i styrelsen 2018 följer med och att vi tillsammans kan fortsätta vårt viktiga arbete på samma sätt 2019.

Med vänliga hälsningar

Cecilia Andersson,
Ordförande, Västra Götalandsregionen

Innehållsförteckning

sida

1. Förvaltningsberättelse ... 3
1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret ... 4
1.2 Om förbundet ... 5
1.3 Beskrivning av verksamheten ... 6
1.3.1 Målgrupper ... 6
1.3.2 Strukturövergripande Insatser ... 6
1.3.3 Individinriktade insatser ... 8
1.4 Måluppfyllelse och resultat ... 9
1.4.1 Övergripande, Deltagarantal ... 9
1.4.2 För individen ... 9
1.4.3 För verksamheterna ... 10
1.4.4 För förbundet ... 10
1.4.5 För samhället ... 11
1.5 Styrelse, ledning och administration ... 11
1.5.1 Styrelse ... 11
1.5.2 Beredningsgrupper ... 12
1.5.3 Personal och lokaler ... 12
1.5.4 Externa resurser ... 12
2. Ekonomiskt utfall ... 13
2.1 Ekonomisk sammanfattning ... 13
2.2 Resultaträkning ... 13
2.3 Balansräkning ... 15
2.4 Uppföljning per kostnadsställe ... 16
2.5 Kassaflödesanalys ... 17
2.6 Redovisningsprinciper ... 18
3. Styrelsens beslut ... 18

1. Förvaltningsberättelse

Sjuhärads samordningsförbund omfattar geografiskt åtta kommuner och befolkningsunderlaget i området var vid halvårsskiftet knappt 225 000 invånare enligt statistik från SCB.

Ändamålet för förbundet är att underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning.
De gemensamma resurserna ska användas för samordnade bedömningar och insatser som syftar till att den enskilde ska återta eller förbättra sin förmåga att förvärvsarbeta.

Genom Sjuhärads samordningsförbund kan de fyra ägarparterna verka tillsammans och komma närmare varandra i en flexibel samarbetsform.

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2018.

1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret

Cecilia Andersson (Västra Götalandsregionen) var ordförande med Sofia Sandänger (Försäkringskassan) som vice ordförande. Kontinuiteten i båda uppdragen och att en tjänsteman (dvs Försäkringskassans eller Arbetsförmedlingens ledamot) och en politiker (av kommunernas eller regionens ledamöter i förbundsstyrelsen) samtidigt haft förbundets båda högsta förtroendeposter och bildat presidium följer rådande ambitioner kring styrning av förbundet.

Basverksamheter bedrevs kontinuerligt av förbundets ägare enligt fastställd verksamhetsplan, främst för pre-rehabilitering för kvinnor och män 16-64 år som var aktuella hos två eller fler av medlemmarna i förbundet. Utbudet av aktiviteter skiftade något inom det geografiska området. Oavsett i vilken sjuhäradskommun deltagare bosatt sig fanns möjlighet att ta del av de olika insatserna, men flertalet platser nyttjades lokalt och endast några promille har nyttjats av personer från angränsande kommuner. Ett fåtal verksamheter bedrevs genom fristående utförare vilket i dessa fall varit upphandlat, eller på annat sätt utsatts för konkurrens. Sverigekompassen hälsa hade en sista deltagargrupp i Borås innan verksamheten avslutades.

Personer som haft rehabiliteringsinsatser genom eget arbete eller arbetsprövning hos Sociala företag har under året fortsatt kunnat få individinriktad kompetensutveckling för att stödja dem att etablera sig i yrkeslivet. Vilka utbildningar och stödformer som getts har avgjorts av dessa individer i samverkan genom föreningen Sjuhäradsmusketörerna. Det har på så vis skett helt i enlighet med den metod om hjälp-till-självhjälp och empowerment som är de sociala företagens grundförutsättning och varit tillgängligt för alla företag att ta del av om de är just sociala företag.

Sedan flera år tillbaka har Sjuhärads förbundsmedlemmar/ägarrepresentanter önskat egenfinansiera en budget om 20 miljoner, vilket uppnåddes för första gången 2017 och därefter sänktes något 2018. Kommunerna och regionen svarade tillsammans för en något högre del än staten i syfte att säkert kunna ta emot den budget förbundet äskat om ifall statens belopp skulle komma att höjas.

Liksom tidigare år drevs mycket verksamhet i olika projekt med extra finansiering från ESF, Europeiska socialfonden. Point var mest omfattande av dessa. Det riktades till arbetslösa och involverade samarbete med föreningsliv och företag med stöd av välrenommerade metoder. Bland annat har ACT använts som metod för att minska den utbredda psykiska ohälsan och Supported Education samt Supported Employment för att etablera deltagarna i studier eller arbete.
Genom projekt Space gavs utlandspraktik till unga. Förbundet ansökte om och beviljades förlängning vilket gjort att ytterligare en grupp kunde åka inom projektet och att projektet kvarstår över årsskiftet, vilket även Point gör. Positiv Rörelse startades senast med kompetensutveckling som ska stärka psykisk hälsa samt skapa hållbarhet i arbetslivet för anställda personer inom olika kontaktyrken (som annars vore särskilt utsatta för långtidssjukskrivning).
Förbundet har under året ansökt och fått beslut om att få bedriva ännu ett projekt, kallat Puls.

Sjuhärads samordningsförbund har som vanligt med försiktighet nyttjat de medel som stått till förfogande och ekonomiskt ligger kostnaderna för verksamheten strax under anslagen budget. Både strukturövergripande samverkan och individinriktade åtgärder har finansierats.
Avsikten var ett +/-noll resultat, medan utfallet visar ett överskott om 355 tkr. Om samtliga projektmedel hade räknats hem under året vore differensen större, men ett kommande underskott beräknas enligt plan belasta projekten och förbundet täcker vissa implementeringskostnader för ACT, vilket gör att intäktssidan minskats för 2018 mot kostnader som kommer till förbundet 2019.

1.2 Om förbundet

Organisation
Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen samt Borås Stad, Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda kommuner som medlemmar.
Förbundet har en styrelse som utses av medlemmarna. Till sin hjälp har den ett kansli.

Historik
Sjuhärads samordningsförbund är från och med 2011 en sammanslagning av Samordningsförbundet Tranemo-Ulricehamn, som bildades den 1 november 2005, Bollebygd-Mark-Svenljunga Samordningsförbund, som bildades den 1 januari 2006, och Borås Samordningsförbund som bildades den 1 april 2006. Kommunerna Vårgårda och Herrljunga som tidigare saknat förbundstillhörighet trädde in i förbundet i samband med sammanslagningen.

Lagrum
Lagen om finansiell samordning av rehabiliterings-insatser (2003:1210) och den förbundsordning som beslutats av samordningsförbundets medlemmar reglerar verksamheten. Lagens syfte är att ge lokala aktörer möjligheter att utveckla samverkan inom rehabiliteringsområdet och samordna gemensamma insatser riktade till personer i behov av rehabilitering samt underlätta en effektiv resursanvändning. Samordningsförbundet följer även lagen om kommunal redovisning (1997:614) och kommunallagen (1991:900) i tillämpliga delar.

Uppdrag
De verksamheter som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundens uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. På individnivå verkar samordningsförbundet genom att finansiera insatser som främst bedrivs av de samverkande parterna. Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre och för att förebygga ohälsa hos kvinnor och män. Det kan t.ex. handla om kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

Finansiering & Medlemsavgifter
Europeiska socialfonden, ESF, står för en stor del av de medel som bekostat aktiviteter i Sjuhärad under 2018. Förbundet bedriver projekt inom två olika programområden (PO1 och PO2). Över en treårsperiod har förbundet beviljats att ansöka om 30 337 606 kr för projekt Point, 6 427 935 kr för projekt Space och 4 960 662 kr för projekt Positiv Rörelse. I december beviljades även Projekt Puls, vilket kommer att inledas 2019 efter projektavslut för Point och Space.

Ersättning för kostnader inom ESF-projekten baseras på en blandning av schablonbelopp och faktiska kostnader inom olika tidsintervall för analys och genomförande som inte sammanfaller med kalenderår och som sträcker sig över tre år. Projektredovisningen släpar i relation till förbundets egna medel och nettoberäkningen av förbundets kostnader kan skilja över tid. Innan ansökan om utbetalning är beviljad finns en osäkerhet om eventuell differens mellan förbundets kostnader och vad ESF slutligt kommer att täcka. Vid projektavslut kommer nettokostnaden för förbundet att ligga inom ramarna för beslutad budget och eventuella överskott (då schabloner i vissa fall överstiger faktiska kostnader) att ha använts till verksamhet inom de områden som projektet verkat för. Förbundet täcker inom ramen för ESF-finansiering vissa implementeringskostnader för ACT, vilket gör att intäktssidan för 2018 minskas mot kostnader som debiteras förbundet först under 2019.

Ägarparterna bidrar med varsin del till medlemsfinansieringen. Kommunerna bidrar med andel i relation till befolkningsmängd vid föregående halvårsskifte.

Ägarparternas bidrag	**tkr**
Försäkringskassa	4 810
Arbetsförmedlingen	4 810
Kommuner	5 000
Hälso- och sjukvårdsnämnd	5 000
Totalt	**19 620**

Bollebygd	207
Borås	2493
Herrljunga	214
Mark	776
Svenljunga	242
Tranemo	267
Ulricehamn	544
Vårgårda	257

Verksamhetsidé och vision
Samordningsförbundet är ett sätt att finansiera rehabilitering och ett sätt att arbeta för nytänkande och flexibilitet genom att pröva nya vägar att arbeta och tillsammans göra det som ingen enskild part har ansvar för att göra. Samverkande professioner och organisationer skapar ett gemensamt sammanhållet arbetssätt och synsätt på individens aktivitetsförmåga och olika behov.
Gemensam kraft med människans möjligheter i fokus!

1.3 Beskrivning av verksamheten

1.3.1 Målgrupper

Målgruppen för störst andel av medlen var personer som ej omedelbart varit anställningsbara, och som är aktuella hos minst två myndigheter. Kvinnorna stod för 60% och männen 40%, fördelat i åldrar18-64 år. Av kvinnorna är en fjärdedel yngre, medan en tredjedel av männen är yngre. I den äldre gruppen är andelen kvinnor fortsatt över 60% och andelen män knappa 40%. Inbördes variationer av fördelning finns mellan insatserna

Oftast fanns sammansatt problematik och lång frånvaro, eller avsaknad av debut, i arbetslivet. Vissa verksamheter hade särskilda avgränsningar. Stressrelaterad problematik, personer med utländsk bakgrund och/eller funktionsnedsättning, personer med aktivitetsersättning och unga med funktionsnedsättning som riskerar ett långvarigt utanförskap är exempel på specifik avgränsning. Många av de som deltagit hade annars riskerat passivisering till följd av arbetslöshet eller sjukdom.

Utbildningsnivån varierade i deltagargruppen. Enbart grundskola, gymnasiestudier och högskola (varierande tid upp till tre år) eller annan eftergymnasial utbildning förekommer i tre nästan lika delar, med något högre andel för de som har gymnasiet som högsta slutförda studieform. (dock ej säkerställt att det skett med kompletta/godkända betyg). Andelen med eftergymnasial utbildning är därmed högre än föregående år, men fortfarande är männen märkbart underrepresenterade.

Deltagare har haft olika försörjningsformer under den tid de fått insatser genom förbundet. Fördelningen följer i stora drag föregående år, med en liten förskjutning från andelen som uppbär förmåner genom försäkringskassan till att lite fler har aktivitetsstöd.

Nedan följer en fördelning av de deltagare som nyregistrerats med kompletta uppgifter
Observera att en deltagare ofta haft flera olika försörjningskällor vid start. Totalsumman av antalet försörjningar är därför högre än det totala antalet faktiska, unika deltagare.

Försörjningsform	Antal deltagare	Andel
Sjukpenning/Rehabpenning	370	31%
Aktivitetsersättning	100	8%
Sjukersättning	56	5%
A-kassa	23	2%
Aktivitetsstöd	252	21%
Försörjningsstöd	283	24%
Studiestöd/Studiemedel	4	
Annan offentlig försörjning	95	8%
Ingen offentlig försörjning	92	8%

En mindre andel medel har använts till strukturpåverkande insatser och då generellt riktats till personer som har anställning. Bland dessa kan särskilt nämnas kvinnor och män med olika former av uppdrag som beslutsfattare samt långtidssjukskrivna personer med kommunal eller landstingsanställning. Mätningen av deltagande bland inom denna målgruppskategori sker genom volymantal. I SUS registreras då enbart antal utan könsfördelning, men det finns uppgifter om kön för de personer som deltagit inom projekt Positiv Rörelse och eftersom insatserna riktas till personal inom kontaktyrken är det nästan uteslutande kvinnor i den utsatta gruppen som deltagit.

1.3.2 Strukturövergripande Insatser

Förbundsfinansierade verksamheter samverkar med parternas egna insatser och hade i olika grad kontakter sinsemellan med primärvård och/eller psykiatri, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, individ- och familjeomsorg, socialtjänst och socialpsykiatri. Flertalet hade även kontakter med företag och andra aktörer i näringslivet då jobbskuggning och praktik varit del i rehabilitering.

Konferenser och utbildningstillfällen har under året riktats till personal hos de samverkande parterna och föredrag har skett i samband med möten som parterna själva eller andra arrangerat. Flera representanter ur styrelsen deltog vid den Nationella Finsam-konferensen då ESF och Sjuhärads samordningsförbund höll ett gemensamt seminariepass om att driva EU-projekt.

ESF-rådet har även bjudit in till olika sammankomster och informationer där förbundet medverkat med pågående projekt och utbyten har skett både nationellt och transnationellt. En tysk samarbetspart har besökt Sjuhärad med sin deltagargrupp medan Spaceprojektet haft två perioder av samarbete med en organisation på Malta för arrangemang kring praktik där.

Projekt Positiv Rörelse omfattar strategiskt arbete för att öka den psykiska hälsan och hållbarheten i arbetslivet, för personal i kontaktyrken. Detta berör till största delen kommunerna och Västra Götalandsregionen som arbetsgivare och främst kvinnor som arbetstagare. Även i Point projektet har strukturpåverkan till arbetsgivare bedrivits och då främst genom handledarutbildningar mm för att förbättra attityden till att rekrytera personer som har funktionsnedsättningar av olika slag. Attitydpåverkan har behövts både bland offentliga och privata arbetsgivare. Studiebesök med olika tema har genomförts till Nederländerna och Island.

Förbundet har fortsatt att stödja hållbarheten hos sociala företag. De personer ur målgruppen som bedriver sin rehabilitering genom arbete för Sociala företag har under året fortsatt kunnat få individinriktad kompetensutveckling för att stödja dem att etablera sig i yrkeslivet. Coachande administration och olika utbildningar köps in för dessa individer i samverkan genom Sjuhäradsmusketörerna, helt i enlighet med den metod om hjälp-till-självhjälp och empowerment som är de sociala företagens grundförutsättning.

Vid konferenser och studieresor har vanligen en blandning av politiker, chefer, medarbetare och deltagare deltagit vilket bidragit till otraditionella grupperingar med strukturövergripande syfte. Metodutveckling och utbildningsinsatser i Qi-gong och ACT har bekostats med årets medel. Utförarna uppger att utbildningarna används och kommer till nytta både i rehabiliteringsinsatserna och främjar hälsan hos personalen.

1.3.3 Individinriktade insatser

För varje individinriktad verksamhet har en utförande part haft egenanställd eller inhyrd personal som de har tagit ansvar för och hållit med lokaler för i enlighet med årets verksamhetsavtal.
Till största del utfördes verksamhet av personal med grundanställning i Sjuhärads olika kommuner. Därutöver har externa coacher arbetat i Uppåt-Framåt inom projekt Positiv rörelse och genom ett studieförbund för den avslutande delen av Sverigekompassen för nyanlända. Till en liten del har utförande genomförts knutet till förbundets kansli. Korta beskrivningar följer i övrigt nedan:

Olika myndighetsteam finansierades inom parternas ordinarie verksamhet, med enbart viss processledning genom förbundet. De har mötts för samordningsbehov kring patienter med komplex problematik. En vårdcentral med privat drift omfattas och övrig samverkan sker med Närhälsan. Dessa samrådsmöten bidrar till utökade kunskaper om parternas olika uppdrag och ökar strukturövergripande samverkan.

Aktiv Hälsa har fortsatt att erbjudas med olika aktiviteter på bestämda tider, och med respektive kommun som utförare i egna eller hyrda lokaler. Promenader, naturvistelse, mindfulness, yoga och träning på gym finns bland de aktiviteter som erbjudits – med stor lokal variation. Under året har inslag av ACT införts för att på sikt implementera kunskap som formats i Pointprojektet.

Ny kraft har bedrivits i samtliga kommuner. Arbetstiden för deltagare har varit låg (från början under tio timmar per vecka) för att sedan gradvis ökas. Denna prerehabiliterande och aktiverande del som implementerades efter Krutprojektet har under året omformats genom Point för att få mer av ACT, Acceptance and Commitment Training, som metod och förhållningssätt i aktiviteten.

K-plus har bedrivits i Borås och varit inspirationskälla till att sprida och vidareutveckla metoder för arbete riktat till personer med aktivitetsersättning. Flera av deltagarna skrivs efter aktiviteten in i samverkan mellan Arbetsförmedling och Försäkringskassa.

Gröna Vägen har bedrivit verksamhet i Björbostugan och i den omgivande naturen. Avgränsning har fortsatt varit 14 veckors deltagande per individ och deltagande riktat till personer med stressrelaterad problematik.

Vägen Framåt har genomförts vid Ramshulan på Rya åsar. Alla deltagare har fått personliga IPU-analyser och arbetat med egna handlingsplaner i kombination av avslappning och naturvistelse.

Space genomförde två praktikresor till Malta inom de utbildningsperioder deltagarna genomgått.
I samband med utlandsvistelsen köpte förbundet tjänst av en utländsk samarbetspart.
När Tysklands deltagare besökte Sjuhärad köpte den utländska organisationen motsvarande tjänster genom ett privat svenskt företag istället för köp genom förbundet som föregående år.

Point har utfört gruppverksamheter i alla kommuner och studiebesök har genomförts till andra länder. Driften har under december finansierats med egna medel. ACT som varit en viktig del i det

målskapande steget är den metod som till störst del implementeras. Arbetet inom värdegrundssteget/ jobb tillsammans har bevisat sitt värde genom den så kallade ”IOP” som Borås stad tecknat med IF Elfsborg för samarbete som fortsätter bortom projektet.

1.4 Måluppfyllelse och resultat

Samtliga insatser registreras i ett nationellt system för uppföljning av samverkan, SUS.
Flertalet aktiviteter har till största del registrerat med utförliga uppgifter som efter utskrivning ger uppföljningsmöjligheter av förändrad försörjning etc. Strukturövergripande utbildningsinsatser, konferenser etc mäts endast med antal som volyminsats.

1.4.1 Övergripande, Deltagarantal

Under året har 1439 personer, 844 kvinnor och 595 män, deltagit i verksamheter som registrerar med fullständiga personuppgifter. Några deltagare har deltagit i två olika aktiviteter samtidigt eller efter varandra. Av dessa har 1192 personer påbörjat sin insats under 2018 och det rör sig om 1000 unika deltagare. Utöver detta har 61 personer registrerats anonymt till följd av skyddad identitet eller att de nekat samtycke till registrering. 26 av dessa är kvinnor.

Antalet deltagare i volyminsatser är 539 personer.
Antalet Strukturövergripande volymregistreringar överstiger budgeterat antal trots att de medvetet har hållits på en låg nivå. Endast aktiviteter som förbundet själva arrangerat och finansierat har räknats och varje person har enbart noterats en gång för grupper då upprepade träffar skett.

1.4.2 För individen

Målet har varit ökad andel i egenförsörjning och med förbättrad arbetsförmåga, vilket oftast inletts genom ökad hälsa och livskvalitet, studier eller annan aktivitet för utveckling. 46 personer, 30 kvinnor och 16 män, har gått vidare till studier med studiemedel. Verksamheterna har haft skiftande målsättningar även då syftet varit gemensamt i ett långsiktigt perspektiv. Flera verksamheter återger att deltagare lämnar positiva omdömen i samband med deltagarenkäter, vilket även bekräftas av de fristående utvärderare som följer förbundets projekt.

Verksamheterna har gett förutsättningar till flexibilitet och personligt anpassade lösningar och aktiviteter för ökad anställningsbarhet. Vissa deltagare har erbjudits tolk för att tillgängliggöra aktiviteterna. Deltagare har i viss utsträckning varit aktiva i planering och genomförande och har därmed stärkts i aktivitetsförmåga och tilltro till sin förmåga vilket styrks av positiva uttalanden etc. även om det inte genast leder hela vägen till egenförsörjning.

De deltagare som involverats i samband med gemensamma konferenser, studieresor etc ger starka vittnesmål om nyttan med att bli sedd, ta del av ansvaret och sträva inom egenvalda aktiviteter. Ökad daglig deltagandetid, från insatsens början till utskrivning, noteras för flera verksamheter. Detta kan indikera måluppfyllelse ur individernas perspektiv.

1.4.3 För verksamheterna

Verksamheter har bedrivits med bred geografisk spridning och platserna har fördelats till både kvinnor och män. Andel kvinnor och män har varierat mellan olika verksamheter.

IN- och UT-Flöden	Antal deltagare folkbokförda i:							
Januari-december 2018	Bollebygd	Borås	Herrljunga	Mark	Svenljunga	Tranemo	Ulricehamn	Vårgårda
IN-flöde	18	102	22	25	17	16	26	21
Nya 2018	35	588	71	199	52	55	134	50
Varav unika	29	548	56	138	45	52	94	32
UT-flöde	7	83	5	33	14	14	23	6

Flera verksamheter har haft utbyte och konkret samverkan med andra verksamheter i förbundet. Bland insatserna förekommer deltagande över kommungränserna enbart i liten skala. Totalt har förbundet även gett insatser till 8 personer (varav 6 unika) som inför start i aktivitet varit skrivna i kommun utanför Sjuhärad.

Överlag har tillgången till aktiviteter varit god och utan köer trots att personalomsättning i flera fall försvårat för utförare. Några verksamheter har haft platser till förfogande som inte fullt ut nyttjats av remittenterna, medan vissa periodvis har haft en väntetid på någon/några veckor inför deltagande.

Utförare lyfter fram förbundet som viktigt då det drivit verksamhetsutveckling för kommunernas arbetsmarknadsenheter. Projektdriften är en viktig del i detta och nyttan uppges sedan involveras i ordinarie verksamhet. Även externa utförare och konsulter återrapporterar om upplevd verksamhetsutveckling genom utföranden och kontakter som skett med stöd av förbundsmedel.

1.4.4 För förbundet

Målet om grundläggande god ekonomisk hushållning som att driva verksamhet inom fastslagna medelsramar har uppfyllts. Budgeten har följts upp och rapporterats tertialvis till medlemmarna.

Ekonomin är i balans och förbundets eget kapital skapar handlingsfrihet inför 2019. Genom projektdriften har förbundets omsättning varit nästan 15 miljoner högre än de 19 miljoner som förbundets medlemmar tillsammans bekostar. Mot bakgrund av detta är det naturligt att förbundet inte till fullo förmår att balansera det egna kapitalet inom de ramar (den så kallade trappan) som fastställts av nationella rådet. Ekonomin kommer att följas upp i samband med kommande avslut av två befintliga projekt och sannolikt kommer överskottet att förbrukas inom kort. (Verksamhetsplan 2019 omfattar kostnader för aktiviteter som överstiger förväntade intäkter) Förbundet har inte haft några avkastningskrav, vilket är helt i linje med lagstiftningens intention.

Kännedomen om förbundet har ökats genom digitala nyhetsbrev, viss utdelning av trycksaker samt med olika studiebesök och andra mötesplatser. Förbundet har köpt konsulttjänster för att bygga en egen fristående hemsida, www.sjusam.se, där protokoll, verksamhetsinformation mm presenteras.

1.4.5 För samhället

Bland deltagare som skrivits ut efter verksamhet genom förbundet minskar beroendet av offentlig försörjning

Försörjning	Andel före	Förändring i %
Sjukpenning/Rehabpenning	27%	-3%
Aktivitetsersättning	9%	-30%
Sjukersättning	5%	-42%
A-kassa	2%	-53%
Aktivitetsstöd	22%	-44%
Försörjningsstöd	25%	-34%
Studiestöd/Studiemedel		667%
Annan offentlig försörjning	8%	-62%
Ingen offentlig försörjning	9%	259%

Minskningen av stöd för den stora andel individer som haft aktivitetsstöd och/eller försörjningsstöd då de deltagit i individinriktade aktiviteter ger stor förändringseffekt medan motsvarande positiva effekt inte nås för personer med sjuk- eller rehabpenning.

Andelen som förvärvsarbetar har ökat. Av de deltagare som avslutats under 2018 har 367 personer gått ut i arbete och 2 personer, båda kvinnor, startat eget företag. Av dessa har 302 personer fått arbete med subvention och 65 personer helt utan subvention. Av deltagarna har 22 % av kvinnorna och 30 % av männen nått målet arbete.

1.5 Styrelse, ledning och administration

1.5.1 Styrelse

Styrelsen som leder Sjuhärads samordningsförbund har bestått av fyra ledamöter och tio ersättare. Kommunerna, som tillsammans utgör en part, har vardera haft en representant som fördelas på en ledamot och sju ersättare medan övriga tre parter haft en ledamot och en ersättare per part.

Styrelsen har under året haft sex möten: 22 januari, 22 mars, 31 maj, 5 september, 14 november samt 12 december. Ordförande och vice ordförande har under året bildat presidium som har träffats inför styrelsemöten.

Beslutande ledamöter:
Cecilia Andersson (C), Västra Götalandsregionen, ordförande
Sofia Sandänger, Försäkringskassan, vice ordförande
Jonas Ryhr, Arbetsförmedlingen, ordinarie ledamot
Gulli Håkanson (L), Ulricehamns kommun, ordinarie ledamot

Ersättare
Nicole Bouyer, Arbetsförmedlingen
Lars Hermansson, Försäkringskassan
Barbro Orrestrand (S), Bollebygds kommun
Lars-Åke Johansson (S), Borås Stad
Christina Abrahamsson (M) Herrljunga kommun
Anders Lindal (M) Marks kommun
Kerstin Göss-Lindh (S), Svenljunga kommun
Gunilla Blomgren (L), Tranemo kommun
Åsa Olsson (M), Vårgårda kommun
Hanne Jensen (S), Västra Götalandsregionen

1.5.2 Beredningsgrupper

Parterna kanaliserade sin påverkan genom beredningsgrupperna. Till stöd för styrelsens planering konsulterades fyra grupper med relativt lokal förankring. Borås hade en egen grupp medan Bollebygd och Mark samverkat parvis liksom Herrljunga och Vårgårda. För Svenljunga-Tranemo-Ulricehamn samlades tre kommuner i en grupp. I mötena träffades tjänstemän på ledningsnivå som beställarparter. Medverkande var kommunerna (oftast en chef vid den enhet som ansvarar för försörjningsstöd) tillsammans med en representant från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och vårdcentral(/-er) för varje delområde. I beredningsmöten medverkade även kommunernas utförare (tex chef för arbetsmarknadsenhet) och dialoger har förts om olika behov.
Styrelsen deltog i studiesyfte vid upprepade tillfällen med en representant i olika beredningsmöten, i samband med översyn av förbundets beslutsprocesser.

1.5.3 Personal och lokaler

Förbundet har följt sina riktlinjer för rekrytering av personal och har för gemensam övergripande administration under året köpt tjänster från medverkande parter:

Förbundschef: Anna Fagefors, för förbundets övergripande förvaltning enligt styrelsens anvisningar.
Projektledning Point och biträdande förbundschef: Pernilla Knutsson.
Projektledning Space: Malin Karlsson.
Projektledning Positiv Rörelse: Marie Irvang.
Projektadministration: Helena Thelin och Malin Ekunger.

Projektmedarbetare: Det huvudsakliga direkta projektarbetet utfördes enligt avtal med Sjuhäradskommunerna och därutöver har det funnits ett fåtal personrelaterade avtal, vilka övervägande tecknats genom parterna. Vissa tjänster har utförts på deltid och ett fåtal tjänster har utförts av externa aktörer. Gunilla Hell Bellman har arbetat som samordnare med uppdrag för attitydpåverkan i Point. För Space har Hanna Granander och Håkan Forsberg arbetat ihop med Linda Hemphälä fram till sommaren och de båda har därefter ersatts av Anna-Karin Bragd. Justyna Ratajczak påbörjade sitt arbete för Positiv Rörelse under andra tertialet.

Kansliet har hyrt lokaler på Österlånggatan 74 genom Arbetslivsförvaltningen i Borås Stad som även ställt upp med tillgång till konferenslokaler i samband med styrelsemöten och utbildningar. I viss mån har även externa lokaler hyrts för utbildningar, konferenser och samverkansmöten.

1.5.4 Externa resurser

Bokföring, redovisning och hantering av styrelsens arvoden etc. köps av Västra Götalandsregionen och utförs av ekonomiservice i Mariestad samt Löneservice i Vänersborg.
En person har gemensamt för förbunden i VGregionen arbetat med verksamhetsuppföljning, analyser, rapporter och utbildning kopplat till SUS (sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan). På motsvarande vis har vissa informationsinsatser under året köpts och utförts för den gemensamma hemsidan www.samverkanvg.se.
Konsulter/Föredragshållare har anlitats i samband med olika konferenser och informationsinsatser.
Förbundet betalar en årlig kostnad för revision. Kommunerna och regionen har genom Regionfullmäktige utsett Marie Engström Rosengren till gemensam revisor. För Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen utses en gemensam revisor. Sedan 2012 har Deloitte upphandlats med Pernilla Rehnberg utsedd som revisor.

2. Ekonomiskt utfall

2.1 Ekonomisk sammanfattning

Belopp i tkr	Utfall jan-dec 2018	Budget jan-dec 2018	Avikelse jan-dec 2018	Prognos helår 2018	Utfall jan-dec 2017
1.Nettokostnad och finansnetto	**-19 265**	**-19 620**	**355**	**-19 620**	**-19 601**
2.Bidrag	**19 620**	**19 620**	**0**	**19 620**	**20 000**
3.Resultat	**355**	**0**	**355**	**0**	**399**
4.Utgående EK	**3 419**				**3 065**

2.2 Resultaträkning

		Utfall jan-dec 2018		Utfall jan-dec 2017
Intäkter				
	Space	2 334 134,12		2 203 852,45
	Point	11 160 971,00		9 616 457,80
	Positiv Rörelse	1 457 653,00		461 040,00
	Övriga bidrag	0,00		0,00
	Övriga intäkter (2017 space mottagande)	-12,38	Not 1	332 967,61
Summa Verksamhetens intäkter		**14 952 745,74**		**12 614 317,86**
Kostnader				
	Arvoden	-145 956,45		-156 114,16
	Reseersättning	-86 984,33		-62 237,43
	Sociala avgifter	-43 943,09		-47 024,00
	Övriga Personalkostnader	-1 052 720,87		-969 989,03
	Verksamhetsanknutna kostnader	-32 532 705,76	Not 2	-30 637 203,03
	Lokalkostnader	-91 340,00		-110 760,00
	Övriga kostnader	-264 500,60	Not 3	-230 132,83
Summa Verksamhetens kostnader		**-34 218 151,10**		**-32 213 460,48**
RES1	**Verksamhetens nettokostnad**	**-19 265 405,36**		**-19 599 142,62**
	Erhållna bidrag från huvudmännen	19 620 000,00		20 000 001,00
	Övriga finansiella intäkter	1 244,73		788,20
	Övriga finansiella kostnader	-1 087,00		-2 191,00
Summa Finansiella intäkter/kostnader		**19 620 157,73**		**19 998 598,20**
RES2	**Resultat före extraordinära poster o spec beslut**	**354 752,37**		**399 455,58**
	Extraordinära intäkter	0,00		0,00
	Extraordinära kostnader	0,00		0,00
RES3	**PERIODENS RESULTAT**	**354 752,37**		**399 455,58**

NOTER

Not 1

Övriga intäkter		*Jan-dec 2018*	*Jan-dec 2017*
3919	Intäkter från transnationellt samarbete	*0*	332 981,40
3740	Öres- och kronutjämning	-12,38	-13,79
Summa:		**-12,38**	**332 967,61**

Not 2

Verksamhetsanknutna kostnader		*Jan-dec 2018*	*Jan-dec 2017*
5538	Verksamhetsanknutna IT-kostnader	-36 721,80	-7 019,65
5539	Övriga verksamhetsanknutna tjänster	-31 036 675,74	-29 237 283,67
5540	Övriga verksamhetsanknutna kostnader	-17 729,88	-23 464,38
5542	Verksamhetsanknutna resekostnader	-1 003 291,05	-942 411,15
5543	Verksamhetsanknutna lokalkostnader	-9 600,00	0,00
5544	Verksamhetsanknutna utbildnings-, kurs- och konferenskostnader	-394 901,25	-410 573,36
5545	Verksamhetsanknutna trycksaker	-17 946,00	-11 902,50
5548	Verksamhetsanknuten telefonkostnad, mobil	-15 840,04	-4 548,32
Summa:		**-32 532 705,76**	**-30 637 203,03**

Not 3

Övriga kostnader		*Jan-dec 2018*	*Jan-dec 2017*
6230	Datakommunikation	-9 313,66	-19 148,77
6412	Möbler	-4 900,00	-3 200,00
6419	Övriga förbrukningsinventarier	-46 764,64	-22 154,64
6451	Kontorsmaterial	-6 026,26	-8 462,10
6911	Kostnader för information	-21 609,70	-401,6
7071	Representation (ej personal)	-412,76	-1 746,11
7212	Tele, mobil	-4 821,62	-1 164,32
7251	Postbefordran	-20,00	0,00
7541	IT-tjänster	-1 117,60	-7 092,60
7551	Konsultarvoden spec utredn	-54 082,00	-63 525,00
7599	Övriga tjänster	-100 819,86	-93 135,71
7619	Övriga kostnader	-14 612,50	-10 101,98
Summa:		**-264 500,60**	**-230 132,83**

2.3 Balansräkning

		Ingående balans 2018-01-01	Förändring	Utgående balans 2018-12-31	
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar		0,00	0,00		
Summa anläggningstillgångar		**0,00**	**0,00**	**0,00**	
Omsättningstillgångar					
	Kortfristiga fordringar	5 764 655,00	-75 718,00	5 688 937,00	Not 1
	Likvida medel	7 817 718,08	976 283,12	8 794 001,20	Not 2
Summa omsättningstillgångar		**7 922 353,59**	**900 565,12**	**14 482 938,20**	
SUMMA TILLGÅNGAR		**7 922 353,59**	**900 565,12**	**14 482 938,20**	
EGET KAPITAL, AVS. och SKULDER					
Eget kapital					
	Eget kapital	3 064 727,96	0,00	3 064 727,96	
	Periodens resultat		354 752,37	354 752,37	
Summa Eget kapital		**3 064 727,96**	**354 752,37**	**3 419 480,33**	
Skulder					
	Kortfristiga skulder	10 517 645,12	545 812,75	11 063 457,87	Not 3
Summa skulder		**5 336 437,42**	**545 812,75**	**11 063 457,87**	
SUMMA EGET KAPITAL, AVS. och SKULDER		**7 922 353,59**	**900 565,12**	**14 482 938,20**	

NOTER

		*UB **2018**-12-31*	*UB **2017**-12-31*
Not 1:			
	Kortfristiga fordringar		
1511	Kundfordringar	2 439 500,00	2 778 250,00
1687	Redovisningskonto, Ludvikamoms	48 937,00	102 647,00
1711	Förutbetalda kostnader	500,00	500
1712	Upplupna intäkter	3 200 000,00	2 883 258,00
	Summa:	**5 688 937,00**	**5 764 655,00**
Not 2:			
	Likvida medel		
1930	Bankgiro	4 979 933,90	5 804 895,51
1970	Företagskonto	3 814 067,30	2 012 822,57
	Summa:	**8 794 001,20**	**7 817 718,08**
Not 3:			
	Kortfristiga skulder		
2411	Leverantörsskulder	6 690 124,21	6 800 843,50
2711	Innehållen personalskatt	6 136,00	6 855,00
2931	Upplupna sociala avgifter	4 855,00	7 763,00
2991	Upplupna kostnader	4 362 342,66	3 680 183,62
	Summa:	**11 063 457,87**	**10 495 645,12**

2.3 Uppföljning per kostnadsställe

Nettokostnad och finansnetto i tkr per område		Utfall jan-dec 2018	Budget jan-dec 2018	Avvikelse jan-dec 2018
1001	Styrelse (arvoden, konferenser, bilers etc)	209	300	-91
1003	Gemensamma kostnader (revision, SUS, ek service)	119	200	-81
1010	Kansli (personal, hyra, IT, informationdiv mtrl)	1 259	1 550	-291
3001	Verksamheter i Borås, (Ny kraft, k+)	5 250	5 250	0
3002	Aktiv hälsa Borås	1 000	1 000	0
3004	Sociala företag	293	500	-207
3005	Utbildning/Utveckling	798	1 744	-946
3006	Gröna Vägen i Borås	1 350	1 350	0
3007	Aktiv hälsa Mark	300	300	0
3008	Ny kraft Mark	2 070	2 070	0
3010	Aktiv hälsa Bollebygd	100	100	0
3011	Ny kraft Bollebygd	550	550	0
3012	Aktiv hälsa Svenljunga	100	100	0
3013	Ny kraft i Svenljunga	650	650	0
3015	Ny kraft i Tranemo	700	700	0
3016	Ny kraft i Ulricehamn	1 450	1 450	0
3018	Vårgårda Ny kraft, Aktiv hälsa	800	800	0
3019	Herrljunga Ny kraft, Aktiv hälsa	650	650	0
3020	Tranemo Aktiv hälsa	100	100	0
3021	Ulricehamn Aktiv hälsa	200	200	0
3036	Vägen Framåt	27	0	27
	Medfinansiering till ESF Projekt		56	-56
Summa		**17 975**	**19 620**	**-1 645**

* Kostnadsställe 3005 omfattar enligt budget samordningsförbundets dag och medel för att fullfölja projekt under året. Förbundets dag och andra möten har genomförts med lägre budget. Point har finansierats enligt plan medan Space inte belastats med planerade kostnader. Verksamheten har bedrivits, men den positiva skillnaden uppstår till följd av en förlängning som beviljats för projektet inom ramen för ESF-finansiering.

* Medfinansiering till ESF-projekten har budgeterats efter en estimering av den totala summa som avsatts för projekten under den treårsperiod de pågår. I praktiken har istället utökad verksamhet och utbildningsinsatser kunnat täckas inom ramen för projekten utan att belasta förbundets ordinarie medel.

Nettokostnad och finansnetto i tkr per område		Utfall jan-dec 2018
3040	Space mottagande, avräknat intäkter enl RR not 1	2
3041	Space genomförande, faktiska	230
3042	Space, Schablonbaserade	2 158
3043	Point analys, faktiska	0
3044	Point genomförande, faktiska	688
3045	Point Schablonbaserade	11 445
3047	Positiv Rörelse-faktiska	829
3048	Positiv Rörelse -Schablonbaserade	890
Summa		**16 242**

ESF-projektens kostnader fördelas på en blandning av schablonbelopp och faktiska kostnader. Det finns en eftersläpning av sökta intäkter i projekten, och kostnaderna är inte linjära. Förbundets redovisning ovan omfattar endast direkta penningflöden och inte medfinansiering i form av deltagartid eller andra värden som på olika vis ska tillföras projekten. Förbundet har en extra förskjutning som beredskap för att kunna lösa eventuell medfinansiering som kan uppstå till följd av om sådan medfinansiering uteblivit. Projekten ska bedrivas under tre år och har budgetperioder för olika tidsintervall som inte sammanfaller med kalenderår. Projekten omfattar flera kostnadsställen vardera för att anpassa redovisning och uppföljning enligt de kriterier som ESF kräver. Projekten kommer att balanseras i samband med att respektive projektperiod upphör.

2.5 Kassaflödesanalys

Löpande verksamhet		
	Årets resultat	354 752,37
Kassaflöde från löpande verksamhet		**354 752,37**
Förändring av rörelsekapital		
	Kortfristiga fordringar	75 718,00
	Kortfristiga skulder	545 812,75
	Överlåtelse inkomster	
Förändring av rörelsekapital		**621 530,75**
Investeringar		
	Investeringar	0,00
Investeringsnetto		**0,00**
Finansieringar		
	Långfristiga fordringar	0,00
	Långfristiga skulder	0,00
Finansieringsnetto		**0,00**
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		**976 283,12**
Kontroll (Se Balansrapporten)		
UB Likvida medel		8 794 001,20
IB Likvida medel		7 817 718,08
Summa:		**976 283,12**

2.6 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning i tillämpliga delar.

Styrelsen har bedömt att förbundet har ett långsiktigt behov av eget kapital på minst 2 mnkr för att kunna möta oplanerade verksamhetsförändringar. Det egna kapitalet överstiger 3 mnkr per balansdagen, vilket kommer att utjämnas inom kommande år om pågående verksamheter implementeras i den omfattning de nu pågår.

Beträffande balanskravsavstämning är årets resultat enligt resultaträkningen 355tkr. Av detta avgår inga realisationsvinster och ingen justering mot övriga poster enligt KRL.
Förbundet har inga pensionsåtaganden åt personal eller styrelse. Förbundet har inga materiella anläggningstillgångar och har inte haft investeringsbudget 2018.

3. Styrelsens beslut

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning.

Borås 2019- 01 - 31

…….. ……..

Cecilia Andersson
Ordförande
(Västra Götalandsregionen)

Sofia Sandänger
Vice Ordförande
(Försäkringskassan)

…….. ……..

Lars-Åke Johansson
Ledamot
(Kommunerna,Borås kommun)

Jonas Ryhr
Ledamot
(Arbetsförmedlingen)

Till
Styrelsen i Sjuhärads Samordnings förbund
Fullmäktige i respektive medlemskommun
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen

REVISIONSBERÄTTELSE för år 2018

Sjuhärads Samordningsförbund
Organisationsnummer 222000-2105

Vi har granskat räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Sjuhärads samordningsförbund (organisationsnummer 222000-2105) för verksamhetsåret 2018.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen upprättar en årsredovisning som ger en rättvisande bild samt svarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamhet och räkenskaper.

Vi ansvarar för att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om årsredovisningen ger en rättvisande bild och om den interna kontrollen som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Vi har utfört vår granskning utifrån lagen om finansiell samordning, kommunallagen, förbundsordningen, god revisionssed samt revisionsreglementet. Granskning enligt god revisionssed innebär för den auktoriserade revisorn att han eller hon utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. *)

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i Sjuhärads samordningsförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Vi tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Borås 2019-02-05

Marie L Engström

För Kommunerna och Västra Götalandsregionen

Deloitte AB / Pernilla Rehnberg
Auktoriserad revisor
För staten

*) Vår granskning av årsredovisningen innefattar att genom olika åtgärder inhämta underlag om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur förbundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i förbundets interna kontroll. Granskningen innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Bilagor:
De sakkunnigas rapporter

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSE-
FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2019-03-06
DNR KS 22/2019 942

Årsredovisning Herrljunga kommun 2018

Sammanfattning

Den ekonomiska ställningen på balansdagen visar att Herrljunga kommun har brutit en positiv trend med tidigare års goda resultat. Årets resultat visar på bokslutsdagen ett minus på 2,3 mnkr, vilket understiger budgeterat resultat med en avvikelse på drygt 14 mnkr. Under flertalet år har kommunen haft goda resultat och uppfyllt resultatkraven/målen med råge. De historiska siffrorna har bättrat på det egna kapitalet och likaså höjt soliditeten. Årets negativa resultat är ett trendbrott och kan framför allt förklaras med två olika orsaker. Den ena är att befolkningsutvecklingen varit sämre än förväntat och budgeterat. En negativ befolkningsutveckling resulterade i betydligt lägre utfall i skatteintäkter och generella statsbidrag än vad som budgeterats. Ökningen i statsbidrag blev 5 mnkr mot 2017 års utfall. Den andra orsaken till det negativa resultatet är en mycket hög tilläggspremie för förmånsbestämd ålderspension. Tilläggspremien kunde inte rymmas inom beräknat personalomkostnadspålägg (38,46 procent av lönesummorna), och belastade kommunens ekonomi negativt.

De två målen 2 procents resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag och 100 procents självfinansieringsgrad har inte kunnat uppfyllas för 2018. En lite längre tidperiod visar dock att resultatmålet på 2 procent kan infrias, 2,6 procent i genomsnitt under de senaste tre åren och 2,4 procent i genomsnitt under de senaste fem åren. Målet kan uppfyllas i och med att målvärdet ses ur ett treårsperspektiv. Däremot kan inte självfinansieringsmålet infrias under en längre period, detta då investeringsutgifterna i snitt varit högre än resultatet tillsammans med avskrivningskostnaderna. Soliditetsmåttet befinner sig på balansdagen på över 70 procent och målet är därmed uppfyllt.

I upprättad årsredovisning föreslås att del av RUR-avsättningen används med 2 573 tkr för att få ett balanskravsresultat till noll.

Utöver siffermaterialet i årsredovisningen, redogörs även en sammanställning över koncernen, måluppfyllelser, ekonomiska analyser samt nämndernas och styrelsens verksamhetsberättelser. Årsredovisningen innehåller också ett personalavsnitt som tar upp personalnyckeltal, sjukfrånvaron, arbetsmiljö och pensioner samt redovisning av kommunens folkhälso- och miljöarbete.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-03-06
Herrljunga kommuns årsredovisning 2018

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSE-
FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2017-02-17
DNR KS

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

- godkänna upprättad årsredovisning för 2018
- ta 2 573 tkr i anspråk från RUR för att få ett balanskravsresultat till noll

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: kommunens revisorer
För kännedom till:

Årsredovisning 2018
Herrljunga kommun

Innehållsförteckning

INLEDNING
POLITISK ORGANISATION 1
FÖRORD 3
SAMMANFATTNING 2
VART GICK SKATTEPENGARNA 4
TIO ÅR I SAMMANDRAG 5
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE
VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET 6
OMVÄRLDSANALYS 7
HERRLJUNGA KOMMUN I ETT SJUHÄRADSPERSPEKTIV 12
KOMMUNENS KONCERN 14
MEDARBETARE I KOMMUNEN 18
MÅL 25
MILJÖREDOVISNING 31
FOLKHÄLSOREDOVISNING 33
EKONOMISK ÖVERSIKT OCH ANALYS 35
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING 45
EKONOMISK REDOVISNING
RESULTATRÄKNING 47
KASSAFLÖDESANALYS 48
BALANSRÄKNING 49
NOTER 51
NYCKELTAL 61
DRIFTREDOVISNING 62
INVESTERINGSREDOVISNING 66
REDOVISNINGSPRINCIPER 70
VERKSAMHETSBERÄTTELSE
KOMMUNFULLMÄKTIGE 75
KOMMUNSTYRELSE 76
BILDNINGSNÄMNDEN 78
SOCIALNÄMNDEN 82
TEKNISKA NÄMNDEN 85
BYGG OCH MILJÖ 88
BEGREPPSFÖRKLARINGAR 91
REVISIONSBERÄTTELSE
REVISIONSBERÄTTELSE 93

Politisk organisation

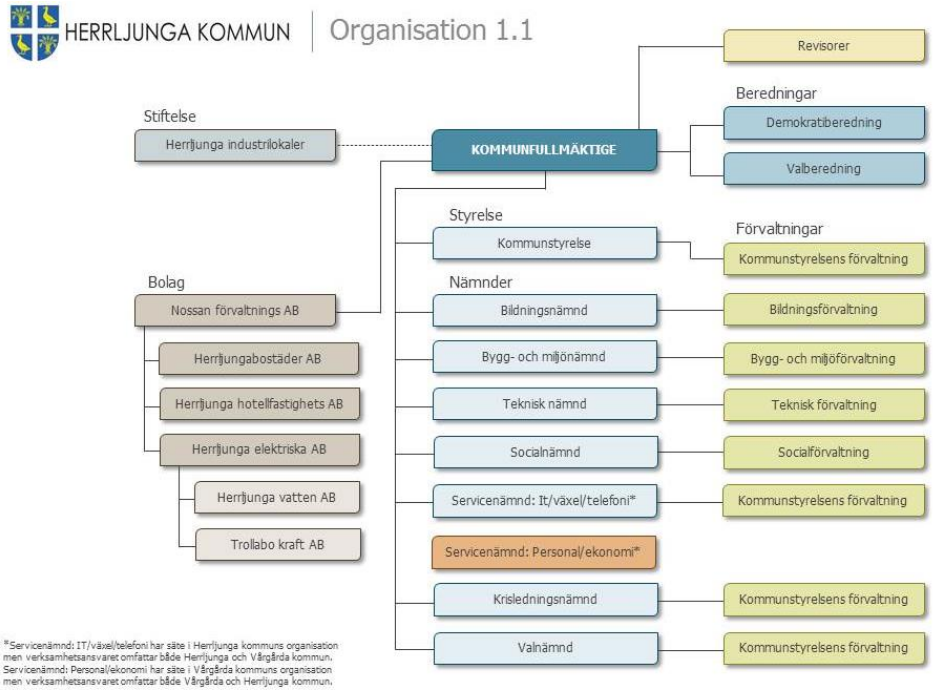

Bild 1 Herrljunga kommuns organisation.

Kommunens högsta beslutande organ är kommunfullmäktige med 31 ledamöter och under 2018 hade fullmäktige 9 sammanträden. Kommunens revisorer är tillsatta av och rapporterar direkt till fullmäktige. Fullmäktige utser kommunstyrelsen och dessutom fem facknämnder vilka alla utom val- och krisledningsnämnden har underställda förvaltningar till sitt förfogande. Nämnderna, inklusive kommunstyrelsen, sammanträder ca tio gånger per år. Förvaltningscheferna är tillsatta av kommunstyrelsen och är underställda kommunchefen. Bland nämnderna har kommunstyrelsen en särställning genom att styrelsen ska övervaka nämndernas utveckling samt ta nödvändiga initiativ om nämnderna inte bedriver verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer. Förutom verksamheterna i förvaltningsform bedriver kommunen verksamhet i Herrljunga Elektriska AB, Herrljungabostäder AB, Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler samt Nossan Förvaltningsaktiebolag. Dessa företag har en mer självständig ställning, dock har kommunstyrelsen uppsikt också över dessa verksamheter.

Kommunfullmäktigevalet 2014	Antal röster	Procent	Mandat
Arbetarepartiet Socialdemokraterna	1 703	27	9
Centerpartiet	964	16	5
Moderaterna	878	14	4
Liberalerna	655	11	3
Sverigedemokraterna	628	10	3
Kommunens väl	577	9	3
Kristdemokraterna	353	6	2
Vänsterpartiet	252	4	1
Miljöpartiet de gröna	176	3	1
Feministiskt initiativ	8	0	0
Övriga partier	16	0	0

Tabell 1 Kommunfullmäktigevalet 2014 med antal röster och mandat.

Kommunfullmäktigevalet 2018	Antal röster	Procent	Mandat
Arbetarepartiet Socialdemokraterna	1 366	21	7
Centerpartiet	1 160	18	6
Moderaterna	880	14	4
Liberalerna	646	10	3
Sverigedemokraterna	749	12	4
Kommunens väl	596	9	3
Kristdemokraterna	476	7	2
Vänsterpartiet	331	5	2
Miljöpartiet de gröna	126	2	0
Feministiskt initiativ	32	1	0
Övriga partier	5	0	0

Tabell 2 Kommunfullmäktigevalet 2018 med antal röster och mandat.

Förord

År 2018 kännetecknas av ett år då nämnderna återigen visar upp stabila ekonomiska resultat och goda prestationer i verksamheterna. Dock har kommunen haft en ansträngd situation med en befolkningsutveckling som inte följer budgeterade nivåer. Detta i kombination med höga extrakostnader för lagstadgade pensionsåtaganden är kommunens resultat för året det lägsta på mycket länge och bryter därmed den positiva trend vi sett de senaste åren.

Vi börjar med att kommentera Herrljunga kommuns resultat. För 2018 redovisar Herrljunga kommun ett resultat som uppgår till -2,3 mnkr, vilket är drygt 26 mnkr sämre än föregående års resultat och drygt 14 mnkr lägre än budgeterat resultat. Med för hög beräkning av skatteintäkter och generella statsbidrag, tilldelades också nämnderna ett för högt kommunbidrag. Kommunbidraget har förvaltats väl av nämnderna, vilka visar positiva avvikelser mot tilldelat kommunbidrag, totalt 5,9 mnkr. Det är den positiva delen. Den negativa sidan är att det svikande befolkningsunderlaget tillsammans med sämre inkomstutjämning än beräknat gör att ökningen av skatteintäkter och generella bidrag endast blev blygsamma 5 mnkr mot 2017. Alldeles för lågt för att kunna finansiera verksamheten och investeringsutgifterna. Utmaningen finns även att se 2019, vilket vi kommer att jobba med för att komma ikapp och i fas för att uppnå en god ekonomi.

Herrljunga kommun har i och med satsningar för en hälsosam arbetsmiljö nu kunnat visa upp lägre sjukfrånvarosiffror än i fjol. Total sjukfrånvaro i kommunen är 5,9 procent, 0,2 procentenheter lägre än 2017 och betydligt lägre än övriga Sjuhäradskommuner. Inriktningen har varit att starta rehabiliteringsarbetet i tidigt stadium samt att påskynda återgång i arbetet.

Kommundirektör:
Niels Bredberg

Ekonomichef:
Linda Rudenwall

Ett lyckat arbete, vilket kommer att fortsätta under 2019.

Utbildningsverksamheten har under året präglats av god måluppfyllelse och goda resultat. Inte minst inom gymnasieskolans yrkesprogram som visar sig i topp i rankingen bland Sveriges 290 kommuner. Inom skolan har meritvärderna tagit ytterligare kliv och förbättrats. Herrljunga kommuns förskolor, skolor och fritidshem har haft en god kontinuitet med behörig och legitimerad personal, vilket ger en trygg miljö för barn och elever.

Inom det sociala området har behovet av rätt kompetens både inom IFO och inom sjukvården varit kännbart. Förvaltningen har utökat med specialisttjänster som till viss del kunnat tillgodose behoven, men fortfarande finns områden med utmaningar att hitta rätt kompetens.

Kommunen har under året skapat förutsättningar för attraktiva bostadsområden genom att flera detaljplaner har antagits, ritningar och skisser har tagits fram samt att en god kommunikation och framåtanda funnits mellan kommunen och det kommunala bostadsbolaget.

Framöver kommer Herrljunga fortsätta det goda arbetet med infrastrukturförbättringar, att skapa bästa möjliga företagskultur och öka kvalitén och service inom kärnverksamheterna samtidigt som en god ekonomisk hushållning ska säkerställa en fortsatt god ekonomisk kapacitet för kommunen.

Avslutningsvis önskar vi alla läsare, medborgare, anställda, förtroendevalda och brukare en god budgetperiod 2019-2021.

Sammanfattning

Befolkning

Under den senaste tioårsperioden har kommunen haft en positiv befolkningstillväxt där antalet invånare har ökat med totalt 146 personer. Befolkningen i Herrljunga Kommun uppgick den 31 december 2018 till 9 494 personer, vilket jämfört med samma tidpunkt föregående år är en ökning med nio personer.

Finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastslagit tre långsiktiga finansiella mål och dessa handlar om ekonomiskt resultat, soliditet samt självfinansiering av investeringsutgifter.

Ekonomiskt resultat

Årets resultat uppgår till -2,3 mnkr vilket är 14,2 mnkr sämre än budgeterat. I förhållande till skatteintäkter och generella stadsbidrag uppgår årets resultat till -0,4 procent vilket innebär att målsättningen om minst 2 procent inte har infriats. Under den senaste treårsperioden har kommunens resultat uppgått till 2,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket överstiger kommunens finansiella resultatmål.

Soliditet

Soliditeten uppgår till 70,5 procent vilket är en försämring jämfört med 2017 då soliditeten uppgick till 71,6 procent. Det finansiella målet om en soliditet större än 70 procent har infriats. Om den delen av pensionsskulden inklusive särskild löneskatt som idag är noterad som ansvarsförbindelse på 185 mnkr medtogs i balansräkningen, skulle soliditeten sjunka från 70,5 procent till 40,1 procent.

Investeringar

Årets investeringar har uppgått till 60,5 mnkr. Självfinansieringsgraden för 2018 uppgår till 28,7 procent. För åren 2014-2018 uppgick självfinansieringsgraden till 77,4 procent vilket innebär att målet om full självfinansiering av investeringar under en femårsperiod inte uppnås.

Personalredovisning

Under 2018 har arbeten fortsatt med att minska sjukfrånvaron och att öka andelen heltidsanställda. Antalet månadsanställda har ökat med 34 personer jämfört mot föregående år. Totalt har den arbetade tiden ökat med 7 årsarbetare och det är inom månadsavlönade nettoårsarbetare som ökningen återfinns.

Kvinnor är den största gruppen som arbetar inom kommunens verksamheter. 82 procent av den månadsavlönade personalen är kvinnor. Sjukfrånvarotiden i procent av ordinarie arbetstid är 5,9 vilket är en minskning jämfört med 2017 då sjukfrånvaron var 6,1 procent. Långtidssjukfrånvaron har även minskat mot tidigare år.

Nämndernas resultat

Nämndernas ekonomiska resultat redovisar ett överskott på 4 747 tkr och det är främst inom Kommunstyrelsen och Bildningsnämnden som de stora överskotten finns. För 2017 uppgick motsvarande överskott till 6 374 tkr.

Nämndernas resultat (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse
Kommunfullmäktige	1 390	1 875	1 577	298
Kommunstyrelse	34 019	35 410	33 152	2 258
Bildningsnämnd	239 581	237 521	235 909	1 612
Socialnämnd	192 780	201 224	200 897	327
Teknisk nämnd	18 611	34 781	35 102	-322
Bygg och Miljönämnd	13 932	14 355	13 782	573
Totalt	**500 313**	**525 166**	**520 419**	**4 747**

Tabell 3 Resultat för nämnderna 2017 och 2018 med avvikelse mot budget. I tabellen redovisas inte lönepotten.

Koncernens resultat

Förutom Herrljunga kommun består koncernen av Nossan Förvaltningsaktiebolag, Herrljunga Bostäder AB, Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag och Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler.

Kommunkoncernens samlade resultat 2018 uppgår till 8,3 mnkr vilket är en försämring mot föregående år med 31,4 mnkr. Soliditeten uppgår till 37 procent exkl. kommunens ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden före 1998.

Vart gick skattepengarna

Fördelning av intäkter

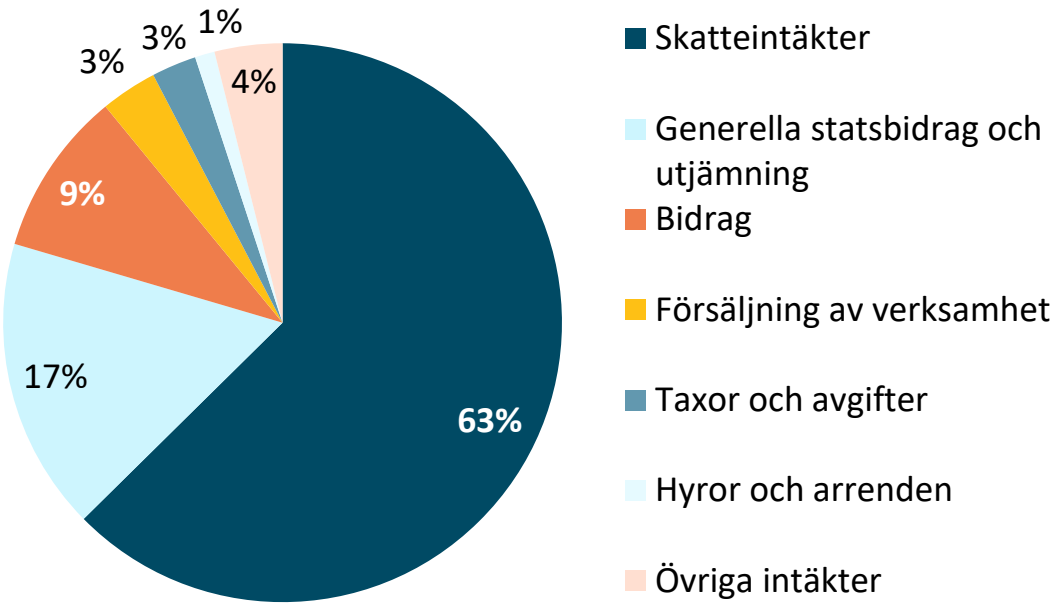

Bild 2 Fördelning mellan kommunens intäktsslag 2018.

Fördelning av kostnader

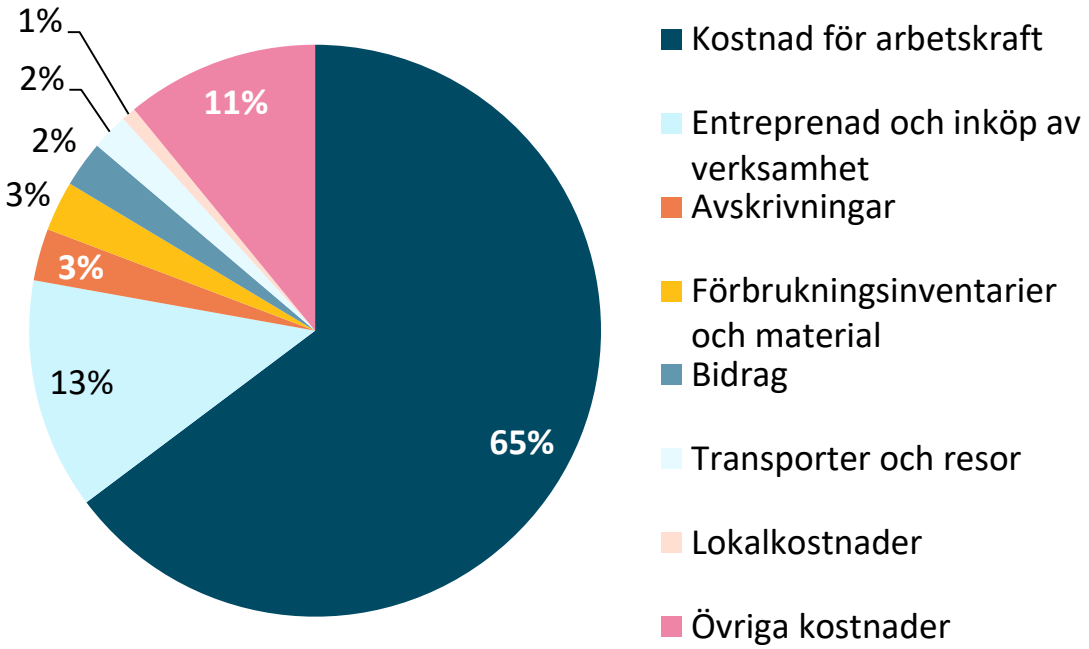

Bild 3 Fördelning mellan kommunens kostnadsslag 2018.

Tio år i sammandrag

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Befolkning*										
Antal invånare	9 348	9 314	9 284	9 282	9 274	9 376	9 349	9 486	9 485	9 494
- varav 0-6 år	642	662	673	708	713	719	721	770	771	736
- varav 7-17 år	1 253	1 205	1 158	1 135	1 107	1 136	1 139	1 157	1 135	1 166
- varav 18-64 år	5 581	5 508	5 468	5 416	5 389	5 403	5 348	5 359	5 333	5 301
- varav 65- år	1 872	1 939	1 985	2 023	2 065	2 118	2 141	2 200	2 246	2 291
*Nya åldersintervall från 2010										
Utdeb av obl. skatter och avgifter	32,74	32,74	32,74	33,04	33,29	33,29	33,42	33,38	33,67	33,66
Kommunalskatt, kr	22,29	22,29	22,29	22,16	22,16	22,20	21,94	21,94	21,94	21,94
Landstingsskatt, kr	10,45	10,45	10,45	10,88	11,13	11,13	11,48	11,48	11,48	11,48
Resultat, mnkr										
Intäkter	70	79	81	86	88	85	105	134	146	134
Kostnader	-451	-477	-495	-500	-497	-526	-561	-601	-629	-648
Avskrivningar	-15	-15	-17	-18	-18	-18	-19	-20	-19	-20
Verksamhetens nettokostnader	**-396**	**-413**	**-432**	**-431**	**-427**	**-460**	**-475**	**-487**	**-502**	**-533**
Skatteintäkter och gen. statsbidrag	400	420	425	433	445	469	484	504	525	530
Finansnetto	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Resultat före extraord. poster	**5**	**8**	**-6**	**3**	**19**	**11**	**11**	**19**	**24**	**-2**
Extraord. intäkter och kostnader	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Årets resultat kommunen	**5**	**8**	**-6**	**3**	**19**	**11**	**11**	**19**	**24**	**-2**
Årets resultat koncernen	**5**	**12**	**-4**	**6**	**19**	**13**	**15**	**30**	**40**	**8**
Verksamhetens nettokost tkr/invånare	42	44	46	47	46	49	58	51	53	56
Verksamheternas budgetavvikelser	-4	-11	-17	-20	1	-0	-2	8	3	-6
Balans, mnkr										
Balansomslutning	481	473	456	454	473	497	530	583	604	610
Nettoinvesteringar	9	10	31	16	25	32	27	36	47	60
Långfristiga skulder	30	20	20	-	-	-	-	-	1	1
Borgensåtaganden	247	252	263	275	325	311	349	365	405	397
Ekonomiska nyckeltal, procent										
Soliditet	71	74	75	76	77	76	74	70	72	70
Soliditet inkl. pensionsskuld	31	35	31	32	31	34	35	37	40	40
Självfinansieringsgrad av invest.	220	225	36	134	149	90	109	106	91	29
Resultat/skatteintäkter+Statsbidrag	1,3	1,9	-1,3	0,7	4,3	2,2	2,2	3,7	4,5	-0,4
Personal										
Antal månadsavlönade, enl AB, tillsvidare + visstid	780	771	764	746	752	773	828	843	863	897
Antal årsarbeten månadsavlönade	681	692	685	665	671	696	739	755	773	812
Antal årsarbeten timmanställda	63	71	77	85	79	83	83	83	85	76

Tabell 4 Sammandrag av befolkningen, resultatet, balansen m.m. 2009-2018. Källa befolkningssiffror: SCB.

Väsentliga händelser under året

Herrljunga kommun har under året 2018 haft följande väsentliga händelser:

- Försäljning av koncernbolaget Herrljunga Hotellfastighets AB genomförd genom aktieöverlåtelse.
- Utbyggnad och tillskott av industrilokaler.
- Nyöppning av ytterligare en avdelning på Hagens äldreboende.
- Avveckling av samtliga HVB-hem för ensamkommande barn under 2018.
- Horsbyområdet bebyggs med nya hus och försäljning pågår.
- Färdigställande av och inflyttning i flerbostadshuset Styrbjörn.
- Inledning av projekt ”Västra Stambanan”, fyrspårsbehovet.
- Påbörjad åtgärdsvalstudie för Älvsborgsbanan.
- Lokalresursplaneringen i ett tioårsperspektiv, som underlag för investeringsbudget, framarbetad.
- Informationssäkerhetsprojektet och projekt GDPR med personuppgiftshantering har avslutats.
- Säkerhetsarbetet har uppgraderats.
- Upphandling av ny IT-infrastruktur genomförd och planering för införandet uppstartat.
- Nytt trådlöst datanätverk (Wifi) etablerat inom skolan för att möjliggöra för digitalistering inom kommunen.
- Genomfört kommunal-, landstings- och riksdagsval.
- Medborgarlöfte för förbättrat samarbete mellan Polismyndigheten och Herrljunga kommun fastställt.
- Demokratiberedningens ärenden och förslag har behandlats i Kommunfullmäktige.

Omvärldsanalys

Omvärldsanalysen har till uppgift att spegla hur yttre omständigheter påverkar eller kan påverka Herrljunga kommun. Avsnittet behandlar inledningsvis kommunsektorns ekonomi. Därefter belyses befolkningen, bostadsmarknaden, näringslivet, arbetsmarknaden och infrastrukturen.

Det ekonomiska läget

Stark arbetsmarknad består men BNP-tillväxten blir svag 2019

Framtidstron bland såväl hushåll som företag i Sverige har försvagats markant på sistone, vilket åtminstone i det korta perspektivet ger stöd åt bedömningen om en fortsatt konjunkturavmattning. SKLs prognos är att BNP-tillväxten i Sverige kommer att dämpas rejält i år. Siffran för helåret 2019 hamnar med denna uppdatering nära 1 procent. Detta utgör en stor kontrast mot de föregående fem åren, när den årliga BNP-tillväxten i genomsnitt har varit 2,8 procent. SKL bedömer att de senaste årens höga sysselsättningstillväxt inte är möjlig att upprätthålla, dels eftersom återstående tillgängligt arbetsutbud i ringa grad bedöms matcha den efterfrågade arbetskraften, dels som en följd av en långsammare ökning av befolkningen i arbetsföra åldrar – i hög grad har de senaste årens sysselsättningsuppgång gynnats av en växande befolkning.

Därtill väntar SKL en svagare tillväxt såväl för inhemsk efterfrågan som för exporten. En huvudförklaring för den svagare inhemska tillväxten är det fall i bostadsbyggandet som SKL räknar med. Bidraget från bostadsinvesteringarna till BNP-tillväxten blir 2019 negativt – en tydlig kontrast till de föregående fem åren när byggboomen gett extra skjuts till BNP-tillväxten (med omkring 0,5 procentenheter årligen). Resursutnyttjandet i Sverige är ännu högt: arbetslösheten är låg och industrins kapacitetsutnyttjande högt. Styrkan i svensk ekonomi kommer därför att bestå en tid, speciellt på arbetsmarknaden. Trots en längre period av stark konjunktur, där 2018 utgjorde toppen på högkonjunkturen, är både konsumentprisinflationen och löneökningstakten ännu relativt låga.

SKL räknar dock med att löneökningstakten kommer att fortsätta stiga kommande år. På basis av SKLs prognos om att Riksbankens inflationsmål om två procent kommer att nås de närmsta åren, räknar SKL med att Riksbanken fortsätter att höja reporäntan. Högre räntor trycker därmed upp KPI-inflationen kommande år. SKL antar i likhet med föregående prognos att det dröjer till 2020 innan arbetsmarknaden visar mer tydliga tecken på avkylning, att antalet arbetade timmar minskar och arbetslösheten stiger. På längre sikt, för kalkylåren 2021–2022, baseras den samhällsekonomiska analysen på en framskrivning som hängs upp på arbetsmarknaden och demografin.

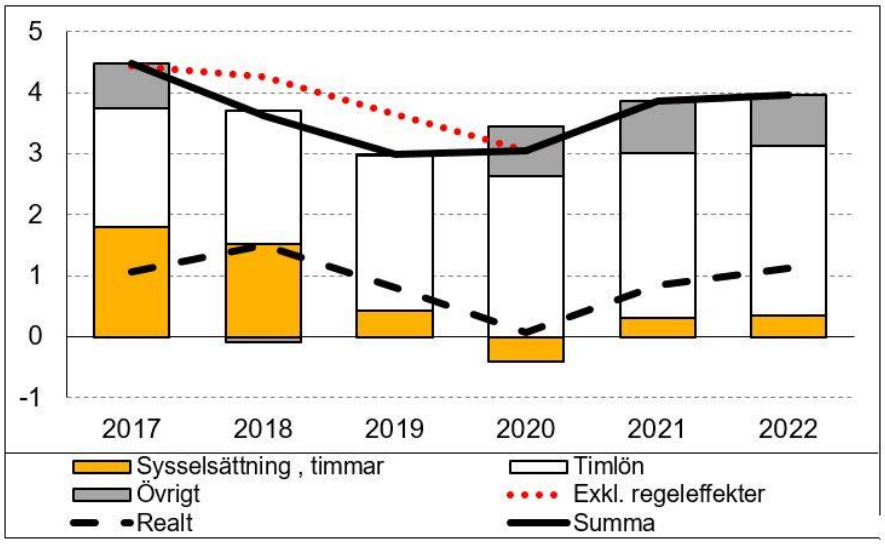
Detta kan beskrivas som att det varken råder hög- eller lågkonjunktur och SKLs analys utgår från arbetsmarknaden.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BNP*	2,4	2,3	1,1	1,3	1,6	1,6
Sysselsättning, timmar*	2,1	1,9	0,5	-0,5	0,4	0,4
Relativ arbetslöshet, nivå	6,7	6,3	6,4	6,6	6,8	6,8
Timlön, nationalräkenskaperna	2,5	2,7	3,1	3,3	3,4	3,5
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,3	2,5	2,9	3,3	3,4	3,5
Inflation, KPIF	2,0	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0
Inflation, KPI	1,8	2,0	2,5	2,7	2,6	2,6
Realt skatteunderlag	1,1	1,6	0,9	0,0	0,8	1,1
Befolkning 15-74 år	1,1	0,8	0,5	0,4	0,4	0,5

Tabell 5 Nyckeltal för den svenska ekonomin. Tabellen visar en procentuell förändring om inget annat anges. *Kalenderkorrigerad utveckling.

Konjunkturförsvagning dämpar skatteunderlagstillväxten

Prognosen pekar på att den inbromsning av skatteunderlagstillväxten som började 2017 och fortsatte 2018 kommer att hålla i sig även i år. Det förklaras framförallt av att sysselsättningen ökar allt långsammare. Men delvis beror det också på att grundavdragen för personer som fyllt 65 år höjs, vilket betyder att skatteunderlagets faktiska ökningstakt är 0,7 procentenheter lägre än den underliggande. Detta kompenseras landstingen för genom höjningar av anslaget Kommunalekonomisk utjämning med belopp som motsvarar avdragshöjningens beräknade effekt på skatteintäkterna. Nästa år räknar SKL med att konjunkturavmattningen leder till att antalet arbetade timmar minskar, vilket endast till en mindre del motverkas av att lönehöjningarna väntas bli större. Följden blir att skatteunderlaget både i år och nästa år ökar mindre än det gjort något år sedan 2010.

Tabell 6 Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter. Procent respektive procentenheter. Källa: Skatteverket och SKL.

Herrljungas ekonomi

Under de senaste tio åren har Herrljunga kommun redovisat negativa resultat vid två tillfällen, år 2011 och nu även år 2018. Kommunen har efter minusresultatet år 2011 arbetat strategiskt för att uppvisa nödvändiga resultat för att kunna klara av de investeringar som krävs i framtiden. Tillfälliga medel för AFA har utbetalats under åren 2012 (8,5 mnkr), 2013 (8,8 mnkr) och 2015 (3,9 mnkr), vilket skapat bättre förutsättningar för ett positivt resultat.

För 2018 redovisar Herrljunga kommun ett resultat som uppgår till -2,3 mnkr, vilket är drygt 26 mnkr sämre än föregående års resultat. Resultatet är 14,2 mnkr lägre än budgeterad resultatnivå. Kommunstyrelsen uppmärksammade tidigt under året att budgeten inte skulle hålla i och med att befolkningsutvecklingen inte följt de antaganden som gjorts i budgetarbetet inför 2018. Budgetens skatteintäkter och generella statsbidrag beräknades utifrån en befolkningsökning om totalt 100 personer, vilket uteblev. Med för hög beräkning av intäktssidan, tilldelades också nämnderna ett för högt kommunbidrag. Kommunfullmäktige stod under 2018 inför valet att antingen genomföra besparingar i nämndernas verksamheter eller att sänka resultatkravet/målet. Kommunfullmäktige lät sänka resultatmålet till noll (0). Prognosen pekade under senare delen av året mot noll (prognos per oktober månad). Under december kom en rejäl tilläggsfaktura (drygt 5 mnkr exklusive löneskatt) gällande extrapremier för förmånsbestämd ålderspension (FÅP), vilket gjorde att resultatet hamnade på minussidan.

Under de senaste åren har Herrljunga kommuns resultat ständigt förbättrats och toppades år 2017 med ett plus på 23 mnkr för att 2018 hamna på ett minusresultat -2,3 mnkr. De senaste fem årens resultat uppgår dock till 2,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Med de starka resultaten under den senaste perioden (förutom årets resultat) har Herrljunga kommun haft goda förutsättningar till att kunna finansiera den kommunala verksamheten inklusive investeringsutgifterna. Med årets negativa resultat faller dock självfinansieringsgraden under 100 procent för den senaste femårsperioden och uppgår i snitt till drygt 77 procent, vilket är 23 procentenheter under nödvändigt tal för att kunna säga att kommunen kan finansiera sina investeringar utan lånade alternativt egna medel.

Befolkning

Herrljungas befolkningsutveckling har under det senaste decenniet visat på både uppgång och nedgång. Antalet invånare har varierat från det lägsta antalet 1975 (8 833) till maxvärdet 1993 (9 823). Kommunens invånarantal uppgick den 31 december 2018 till 9 494 personer, vilket är en ökning med nio personer jämfört med föregående år.

”Växtkraft 10 000” har satt som mål att det i Herrljunga 2020 ska bo 10 000 invånare. Förutsättningen för att visionsmålet ska slå in är dels att Herrljunga kan förbli en attraktiv ort att bosätta sig i och dels att efterfrågan på bostadsmarknaden kan tillgodoses. Det geografiska läget, en järnvägsknut mitt i Västra Götaland, ger Herrljunga många möjligheter och fördelar. För att attrahera nya invånare behövs kommunala verksamheter med såväl hög kvalitet som kostnadseffektivitet.

Kommunen är för sin framtida utveckling beroende av att det sker en tillväxt av befolkningen. För att stimulera till ökad inflyttning är det viktigt att kommunen skapar attraktiva boendemiljöer både i tätorterna Herrljunga, Annelund och Ljung, men även på landsbygden.

Vid en djupare analys av den demografiska förändringen kan konstateras att året visat en minskning i ålderskategorierna 0-6 år (-35 personer) och 18-64 år (-32 personer) samtidigt som det varit en

ökning av antalet över 65 år (+45 personer) och antalet 7-17 år (+31 personer). Mer statistik finns att läsa i avsnittet för 10 år i sammandrag.

Medelåldern i kommunen är 43,2 år, varav män 42,7 år och kvinnor 43,6 år. Av Herrljunga kommuns invånare är totalt 1 139 personer utrikes födda.

Bostadsmarknad

Då kommunen har ett attraktivt näringsliv och bra kommunikationsmöjligheter så pendlar många idag till Herrljunga från andra kommuner. Ett större utbud av bra boendeformer skulle kunna innebära en ökad inflyttning från denna grupp. En annan grupp som efterfrågar hyresrätter är de äldre vilka idag har ett egenägt boende.

Totalt har 98 bygglovsansökningar inkommit till kommunen, därav har 25 nya bostäder fått slutbesked och 16 bostäder startbesked, 16 st av de nya byggloven avseende bostäder ligger inom 1 km från Herrljunga tågstation. Antalet nybyggda bostäder har ökat jämfört med föregående år. Under 2018 har en detaljplan för Ljungs tätort antagits av bygg- och miljönämnden vilket kan generera 15 nya bostäder.

Bygglov har inkommit avseende ytterligare ett flerbostadshus i centrala Herrljunga på fastigheten Aspen 9. Under 2019 kommer ett flerbostadshus med 18 lägenheter att börja byggas. Lägenhetsstorlekar är 2 rum och 3 rum. Upplåtelseformen är hyresrätt.

Under 2019 fortsätter arbetet med att ta fram detaljplaner. På sikt kan detta skapa fler typer av boende centralt i Herrljunga. Även områden kring Sämsjön är aktuella för detaljplanering under 2018-2020.

Näringsliv

Kommunen har ett livaktigt samarbete med ortens företag via FOKUS Herrljunga som ägs av företagen i kommunen och drivs i nära samarbete mellan kommun och företag. FOKUS Herrljunga har till syfte att förbättra och stärka näringslivsklimatet i Herrljunga kommun men också att stödja och utveckla nyföretagandet i kommunen.

Näringsgrenarna industriproduktion & tillverkning, jord- och skogsbruk, transport, partihandel & byggverksamhet dominerar i kommunen. Arbetsmarknaden i Herrljunga är stark och det finns många arbetstillfällen. Vad gäller andelen arbetstillfällen kopplade till Industrin, ligger kommunen på dryga 38 procent gentemot rikssnittet på 14 procent. Kommunens invånare är i Sjuhäradstoppen vad gäller Företagsamheten (15,4 procent jmfr med rikssnittet på 12,3 procent).

I Svenskt Näringslivs årliga enkät har Herrljunga kommun goda placeringar. År 2018 hamnade kommunen på plats 36 av 290. Under de senaste fem åren har Herrljungas placeringar varierat från 14 till 48. Undersökningen baseras på två delar; enkätundersökning och statistikdel. Vad gäller enkätundersökningen får kommunen överlag mycket goda resultat medans statistikdelen tynger kommunen.

Antal registrerade företag

Förutsättningarna för att locka nytt företagande till kommunen är goda med tanke på det geografiska läget, kommunikationer med mera. Under 2018 tillkom 66 nya företag (att jämföras med 57

stycken under 2017) i kommunen. Med nystartade företag, avses samtliga bolagsformer. Under den senaste tioårsperioden har det tillkommit i snitt 39 nya företag/år.

Att det startas upp nya företag i kommunen, är en prioriterad arbetsuppgift för Fokus Herrljunga. Från och med 2016, erbjuds intresserade, en lokal ”Starta eget kurs” som hålls i Fokus Herrljungas lokaler. Denna kurs har i hög grad bidragit till att det är fler människor som antingen har startat eller kommer att starta företag under det kommande året. Under 2019 kommer fortsatt nyföretagande att vara ett prioriterat arbetsområde för Fokus Herrljunga, samt implementering av konceptet ”Etableraherrljunga.nu”. Syftet med etableraherrljunga.nu är att stödja människor och företag att etablera sig i kommunen. Vi inte bara vill bli fler företagare och invånare i kommunen, vi ska bli det, TILLSAMMANS!

In- och utpendling

För år 2017 var det totalt 4 148 personer som var förvärvsarbetande i Herrljunga kommun. Av dessa var det 2 871 personer som bodde och arbetade i kommunen samt 1 277 personer som pendlade in till Herrljunga kommun. Det är fler personer som pendlar ut än som pendlar in till kommunen för att arbeta. Totalt pendlade 1 888 personer ut från Herrljunga kommun för att arbeta i en annan kommun. Antalet utpendlande personer mot 2016 har ökat medan inpendlande personer har minskat. Precis som tidigare år är det fler personer som bor i Herrljunga kommun och arbetar utanför än som bor utanför kommunen och arbetar i Herrljunga kommun.

Arbetsmarknaden

Herrljunga kommun hade 2018-12-31 totalt 113 personer som var öppet arbetslösa. Motsvarade siffra 2017 var 110 personer. Jämfört med 2017 har antalet arbetslösa personer ökat med 3 personer. Arbetslösheten motsvarar 2,5 (2,4) procent av den registerbaserade arbetskraften. Herrljunga har haft en betydligt lägre andel öppet arbetslöshet av registrerad arbetskraft än riket och länet under 2018-12-31. För Riket låg arbetslösheten på 3,8 procent av registrerad arbetskraft och för Västra Götaland på 3,4 procent.

Bland ungdomar (18-24 år) var 20 personer öppet arbetslösa 2018-12-31, vilket motsvarar 3,7 procent av den registerbaserade arbetskraften. Herrljunga kommuns öppet andel arbetslösa av registrerad arbetskraft bland ungdomar är lägre än riket som visar 3,8 procent i december 2018. Personer i program med aktivitetsstöd uppgick 2018-12-31 till 101 (98) stycken eller till 2,2 (2,2) procent av den registerbaserade arbetskraften.

Infrastruktur

Kommunens geografiska läge mitt i Västra Götaland innebär att infrastrukturen är viktig. Under 2014 fattades beslut om medfinansiering för utbyggnad av E20. Västra Götaland, kommunalförbunden och berörda kommuner enades tillsammans med Trafikverket om viktig satsning för att förbättra trafiksäkerheten och standarden på E20. För Herrljunga kommuns del har 9 072 tkr satts av för medfinansiering.

GC-väg till Ölltorp färdigställdes under 2015 och under 2016 startades det upp ett arbete för ytterligare utbyggnad av GC-vägen från Herrljunga, västerut till Remmene och söderut till Södra Björke. Sammantaget skapar detta bättre förutsättningar för att använda järnvägen för pendling.

Herrljunga kommun i ett Sjuhäradsperspektiv

Befolkningsförändring under senaste femårsperioden	Procent
Bollebygd	9,0
Ulricehamn	5,2
Borås	4,8
Svenljunga	3,1
Mark	2,6
Tranemo	2,0
Herrljunga	**1,3**
Vårgårda	0,7

Källa: Scb

Svenskt Näringslivs kommunranking 2018	Ranking
Vårgårda	9,0
Herrljunga	**36,0**
Borås	94,0
Ulricehamn	115,0
Bollebygd	145,0
Tranemo	187,0
Mark	190,0
Svenljunga	208,0

Källa: www.foretagsklimat.se

Skattesats 2018	Procent
Ulricehamn	21,05
Mark	21,21
Vårgårda	21,21
Borås	21,31
Tranemo	21,50
Bollebygd	21,59
Herrljunga	**21,94**
Svenljunga	22,35

Källa: Kolada

Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan 2017	Antal
Svenljunga	4,9
Herrljunga	**5,0**
Mark	5,0
Tranemo	5,0
Ulricehamn	5,1
Borås	5,3
Vårgårda	5,4
Bollebygd	6,0

Källa: Kolada

Skattekraft av riksgenomsnitt, taxeringsår 2018	Procent
Svenljunga	86
Herrljunga	**89**
Vårgårda	90
Tranemo	91
Mark	91
Ulricehamn	92
Borås	94
Bollebygd	98

Källa: Scb

Lärartäthet 2017 (heltidstj.)	Antal elever/lärare
Herrljunga	**10,0**
Tranemo	10,4
Ulricehamn	11,7
Vårgårda	11,8
Mark	12,3
Bollebygd	12,4
Borås	12,4
Svenljunga	12,6

Källa: Skolverket

Andel öppet arbetslösa december 2018	Procent
Vårgårda	2,0
Tranemo	2,2
Svenljunga	2,3
Bollebygd	2,5
Herrljunga	**2,5**
Mark	2,5
Ulricehamn	2,5
Borås	4,2

Källa: Kolada

Elever i årskurs 9 behöriga till ett yrkesprogram, kommunala skolor 2018 (inkl. nyanlända)	Procent
Bollebygd	93,3
Svenljunga	81,9
Borås	80,0
Herrljunga	**78,3**
Vårgårda	77,2
Mark	77,1
Tranemo	75,9
Ulricehamn	73,9

Källa: Kolada

Betyg årskurs 9, 2018 (17 ämnen) samtliga huvudmän (inkl. nyanlända)	Genomsnittligt meritvärde
Bollebygd	247,7
Borås	243,7
Herrljunga	**221,0**
Tranemo	218,4
Ulricehamn	218,3
Mark	215,6
Vårgårda	204,0
Svenljunga	190,4

Källa: Skolverket

Andel personer 65+ år i ordinärt boende som var beviljade hemtjänst 2017	Procent
Bollebygd	6,4
Tranemo	7,0
Mark	7,1
Ulricehamn	7,1
Vårgårda	7,8
Herrljunga	**8,4**
Borås	8,8
Svenljunga	11,9

Källa: Kolada

Invånare 65+ i särskilda boendeformer 2017	Procent
Svenljunga	2,7
Bollebygd	3,0
Herrljunga	**3,4**
Mark	3,7
Ulricehamn	3,7
Borås	3,8
Vårgårda	4,0
Tranemo	4,2

Källa: Kolada

Kommunens koncern

Förutom Herrljunga Kommun består koncernen av Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler, Nossan Förvaltningsaktiebolag, Herrljungabostäder AB och koncernen Herrljunga Elektriska AB. Under 2018 togs ett beslut i Kommunfullmäktige att sälja Herrljunga Hotellfastighets AB som tidigare var helägt dotterbolag till Nossan Förvaltningsaktiebolag.

Kommunkoncernens samlade resultat 2018 uppgår till 8,3 mnkr vilket är en försämring mot föregående år med 31,4 mnkr. Soliditeten uppgår till 37 procent exkl. kommunens ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden före 1998.

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler ägs till 100 procent av Herrljunga Kommun. Stiftelsen förvaltar 21 fastigheter till ett sammanlagt bokfört värde av 166 mnkr och dess syfte med verksamheten är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till kommunens näringsliv. Fastigheter som ägs av stiftelsen hyrs ut, leasas eller säljs beroende på kundens intresse.

För 2018 redovisas ett resultat efter bokslutsdispositioner och skatt på 1 mnkr vilket kan jämföras med resultatet för 2017 som blev 0,6 mnkr. Stiftelsen har 2018 en soliditet på 5 procent och motsvarande för 2017 var 5 procent. Stiftelsen har inga anställda.

Ny- och ombyggnationer har under 2018 genomförts och färdigställts på fastigheterna Herrljunga Herrljunga 31:1, och Herrljunga Ljung 1:17. De är inte färdigställda 18-12-31. Fastigheterna Herrljunga Ölltorp 1:16 förvärvades under 2018 och efter förvärvet har det genomförts ombyggnationer.

Nyckeltal Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Nettoomsättning, mnkr	11,3	12,8	14,7
Rörelseresultat, mnkr	2,0	1,3	2,0
Årets resultat, mnkr	1,1	0,6	1,0
Nettoinvesteringar, mnkr	35,5	28,8	17,0
Antal lokaler	19	19	21
Uthyrningsgraden lokaler i procent	99	99	100
Soliditet i procent	4	5	5
Antal anställda	-	-	-

Tabell 7 Nyckeltal för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler.

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Nossan Förvaltningsaktiebolag är ett holdingbolag vars syfte är att äga och förvalta de kommunala bolagen Herrljungabostäder AB, och Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag. Eftersom Nossan förvaltningsaktiebolag är ett holdingbolag finns inga anställda i bolaget utan bolaget köper via avtal resurser av Herrljunga Kommun.

Resultatet 2018 efter finansnetto var 1,9 mnkr vilket är 1,9 mnkr bättre jämfört mot föregående år. Förbättringen beror på den försäljning som gjordes av Herrljunga Hotellfastighets AB. Soliditeten blev 10 procent vilket är en förbättring mot föregående år.

Nyckeltal Nossan Förvaltningsaktiebolag	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Nettoomsättning, mnkr	-	-	-
Rörelseresultat, mnkr	-0,7	-0,8	-0,9
Årets resultat,mnkr	-	-	1,9
Nettoinvesteringar, mnkr	-	-	-
Soliditet i procent	9	9	10
Antal anställda	-	-	-

Tabell 8 Nyckeltal för Nossan Förvaltningsaktiebolag.

Herrljungabostäder AB

Herrljungabostäder AB ägs till 100 procent av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Syftet med verksamheten är att erbjuda ett kundanpassat och varierat utbud av lägenheter. Lägenheterna ska passa alla och bolaget strävar efter att kunden ska känna trygghet och trivsel i bostaden och området. Totalt förvaltar Herrljungabostäder AB 645 lägenheter och under 2018 har uthyrningssituationen varit god. Under 2018 färdigställdes 16 nya lägenheter i kvarteret Styrbjörn.

Årets resultat för 2018 är 6,2 mnkr vilket är förbättring jämfört med 2017 (- 8,9 mnkr). Soliditeten uppgick till 14 procent vilket är en en förbättring mot föregående år (12 procent). Bolaget har under 2018 haft 9 anställda. Att möta efterfrågan på nya bostäder är en viktig och stor utmaning. I Herrljunga kommun är andelen äldre invånare förhållandevis stor vilket påverkar vilken typ av boende som efterfrågas. Med utgångspunkt i det behöver fokus de kommande åren ligga på bostäder för denna grupp.

Nyckeltal Herrljungabostäder AB	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Nettoomsättning, mnkr	38,1	38,5	38,6
Rörelseresultat, mnkr	7,2	-9,1	6,2
Årets resultat,mnkr	3,7	-8,9	3,0
Nettoinvesteringar, mnkr	35,0	18,0	20,9
Antal lägenheter	629	645	645
Uthyrningsgraden bostäder i procent	99,0	99,8	99,1
Soliditet i procent	16	12	14
Antal anställda	8	8	9

Tabell 9 Nyckeltal Herrljungabostäder AB.

Koncernen Herrljunga Elektriska AB

Herrljunga Elektriska AB består av moderbolaget Herrljunga Elektriska och dess dotterbolag Herrljunga Vatten AB, Herrljunga Elkraft AB och Trollabo Kraft AB (ägs till 50 procent och kommer inte att redovisas i kommunens årsredovisning).

Herrljunga Elektriska AB

Moderbolaget Herrljunga Elektriska AB:s verksamhetsområde består av fyra affärsområden: Elnät, EL-/energiteknik, Fjärrvärme och Stadsnät, samt övrig verksamhet inom fastighetsförvaltning och tjänster. Bolaget har till syfte att producera och distribuera el- och värmeenergi, tillhandahålla el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation, tillhandahålla stadsnätstjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom. Bolaget ska främja kommunens tillväxt och utveckling genom drift och förvaltning av nämnda verksamheter.

Bolaget bedriver anmälningspliktig verksamet enligt miljöbalken. Anmälningsplikten avser produktionsanläggningar för fjärrvärme i Mörlanda Panncentral och Kartholmens Panncetral, samt värmeproduktion på Gäsenegården. Den anmälningspliktiga produktionen har en nettoomsättning på 1,5 mnkr.

Resultatet för 2018 efter bokslutsdispositioner och skatt är 0 mnkr vilket är samma som 2017. Soliditeten blev för 2018 51 procent vilket är samma som föregående år. Bolaget har haft 46 anställda under 2018.

Den pågående samhällsomställningen av energisystemet har förutsättningar att påverka verksamheterna inom Elnät och Fjärrvärme. Digitaliseringen av samhället är i hög grad beroende av snabba bredbandsförbindelser där fibernät tillhandahålls av Stadsnätsverksamheten. El-/energiteknikverksamheten berörs av det rådande konjunkturläget. Framtidsutsikterna ser goda ut men inte utan utmaningar.

Nyckeltal Herrljunga Elektriska AB	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Nettoomsättning, mnkr	95	98	94
Rörelseresultat, mnkr	8	7	6
Årets resultat,mnkr	2	-	0
Nettoinvesteringar, mnkr	13	13	3
Soliditet i procent	49	53	52
Antal anställda	45	46	46

Tabell 10 Nyckeltal Herrljunga Elektriska AB.

Herrljunga Vatten AB

Herrljunga Vatten AB är ett helägt dotterbolag till Herrljunga Elektriska AB. Herrljunga Vatten AB ansvarar över vatten och avloppsverksamheten i Herrljunga kommun. I detta ansvar ligger produktion och distribution av dricksvatten, avledning och rening av avloppsvatten samt drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningarna inom fastställda verksamhetsområden.

Årets resultat 2018 efter bokslutsdispositioner och skatt är 0 mnkr vilket är samma som för 2017 och soliditeten 2018 är 26 procent vilket är lägre jämfört med föregående år. Bolaget hade inga anställda utan verksamheten sköts av moderbolaget enligt avtal.

Under 2018 producerades 496 045 kubikmeter dricksvatten. Det har mottagits och renats 842 327 kubikmeter avloppsvatten samt 5 211 kubikmeter septisk slam. Bolaget bedriver tillståndspliktig avloppsrening vid 6 anläggningar och tillstånden är inte föremål för någon omprövning.

Vatten och avlopp påverkas av klimatförändringar, såväl av kraftigare regn som av torka och brist på grundvatten. Framtidsutsikterna bedöms som goda men inte utan utmaningar.

Nyckeltal Herrljunga Vatten AB	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Nettoomsättning, mnkr	13	14	14
Rörelseresultat, mnkr	-	1	0
Årets resultat,mnkr	-	-	-
Nettoinvesteringar, mnkr			
Soliditet i procent	26	29	26
Antal anställda	-	-	-

Tabell 11 Nyckeltal Herrljunga Vatten AB.

Herrljunga Elkraft AB

Herrljunga Elkraft AB är ett helägt dotterbolag till Herrljunga Elektriska AB. Bolagets verksamhet är vilande. Resultatet för 2018 är 0 mnkr och bolaget har inte haft några anställda under 2017. Verksamheten sköts av moderbolaget enligt avtal.

Medarbetare i kommunen

Personalredovisningen syftar till att tydliggöra hur kommunen under året har arbetat med personalfrågorna. Utgångspunkt för arbetet är kommunens personalpolitiska program samt Servicenämndens beskrivna uppdrag och mål för stödfunktionen Personalavdelningen.

Under 2018 har arbetet inriktats mot de personalpolitiska målen – att sänka sjukfrånvaron och att öka andel anställda på heltid samt att öka kommunernas attraktivitet genom steg två och tre i kommunens ledarutvecklingsprogram.

De politiska målen 2018 anger:

- Minska personalens sjukfrånvaro
- Öka andel anställda på heltid

Personalstruktur

Kommunens anställda är i tjänsteorganisationen uppdelade i fem förvaltningar. Per 2018-11-30 uppgick det totala antalet månadsanställda till 897 personer vilket är en ökning med 34 personer jämfört med 2017. Fördelningen mellan män och kvinnor ligger på samma nivå som tidigare år. Andel heltidsanställda har ökat med 4,5 procentenheter och det är bland kvinnor som ökningen ligger. Att antal heltidsanställda har ökat följer projekt heltids vision om fler heltidsarbetare.

Månadsavlönad personal	2017	2018
Antal månadsavlönade	863	897
Antal omräknade heltider	773	812
Andel kvinnor i procent	81	82
Andel män i procent	19	18

Tabell 12 Antal månadsavlönad personal åren 2017-2018.

Heltid/deltid tillsvidareanställda i procent	2017	2018
Andel heltidsanställda	63	68
varav kvinnor	59	65
varav män	84	82

Tabell 13 Andelen heltidsanställda åren 2017-2018.

Procentuell åldersfördelning av kommunens anställda	2017	2018
20-29	11	11
30-39	20	20
40-49	25	27
50-59	28	27
60-	16	15

Tabell 14 Den procentuella åldersfördelningen åren 2017-2018.

Arbetad tid

Nettoarbetstid är den del av överenskommen arbetstid som utförts efter avdrag för olika typer av frånvaro och utgör tillsammans med övertid och fyllnadstid totalt arbetad tid. Den totala arbetstiden redovisas som årsarbeten (åa). Inom kommunen motsvarar en årsarbetare 165 timmar per månad dvs 1980 timmar per år.

Total arbetstid, timmar omräknad till årsarbetare	2017	2018
Månadsavlönade nettoarbetstid	555,8	572,8
Timavlönade	84,5	76,0
Fyllnadstid	8,0	7,0
Övertid	4,0	3,4
Totalt	**652,3**	**659,2**

Tabell 15 Totala årsarbetare omräknat ifrån total arbetstid åren 2017-2018.

Total arbetad tid omräknat till årsarbetare 2018 uppgår 659,2 åa vilket är en ökning med ca 7 årsarbetare i förhållande till 2017. Ökningen av årsarbetare beror på anställning och satsning på extratjänster.

Jämställdhet

Kvinnor är den största gruppen som arbetar inom kommunens verksamheter. 81,6 procent av de månadsavlönade är kvinnor vilket är en ökning med 0,6 procentenhet i förhållande till 2017. Andelen kvinnliga chefer ligger på samma nivå som 2017 - 73 procent av det totala antalet chefer. Under 2018 har en ökning av andelen heltidsanställningar tillsvidare skett och då främst bland kvinnor. Fortfarande skiljer sig andelen heltidsanställningar mellan könen – 64,6 procent för kvinnor och 81,9 procent för männen. Det är främst inom de kvinnodominerade yrkesgrupperna som deltidsanställningar finns. Målet 2019 är att öka andelen heltidsanställningar vilket i sin tur minskar andelen timavlönade.

Utbildningsinsatser

HR-enheten har även under 2018 genomfört tolv utbildningsmoduler för nya chefer dessutom har flera utbildningsinsatser gjorts för medverkande chefer i sjukfrånvaroprojektet inriktat mot hälsa och arbetsmiljö. Under våren 2018 genomfördes en satsning för tolv chefer tillsammans med Vårgårda kommun inriktad på utveckling av det personliga ledarskapet. Utöver detta erbjöd HR-enheten flera workshops i samtliga personaladministrativa system samt workshops i föreskriften gällande organisatorisk och social arbetsmiljö.

Arbetsmiljö och hälsa

Inom projekt sänkt sjukfrånvaro har flera hälsoinsatser genomförts både på chefs- och medarbetarnivå. tillsammans med Vårgårda kommun och ESF-projektet inom Sjuhärads samordningsförbund. Nya arbetsmetoder för rehabilitering och förebyggande arbetsmiljöarbete har utvecklats under 2018 samt har Försäkringskassan ändrat sin organisation som inneburit ett byte till Skaraborgs Försäkringskassa.

Företagshälsovård

Under 2018 genomfördes en upphandling av företagshälsovård fr o m 2019. Avonova Kinnekullehälsan fick fortsatt uppdrag. 2018 köpte kommunen företagshälsovårdstjänster för cirka 582 tkr vilket är en ökning med ca 7 tkr i jämförelse med föregående år. Utifrån projekt sänkt sjukfrånvaro har arbetat inriktats på förebyggande insatser.

Personalförmåner

Herrljunga kommun erbjuder sina anställda olika personalförmåner såsom personligt stöd via Falck Healthcare där utnyttjandet sjönk under 2018, friskvårdserbjudande på 300 kr, fria bad, sex extra semesterdagar genom att växla in semesterersättning samt möjlighet att köpa västtrafikkort via lön.

Nyttjande av friskvårdserbjudande 2018	tkr	Antal
Friskvårdsbidrag 300 kr	46,2	154,0
Enskilda bad	39,4	1 433,0
Badkort	129,6	120,0
Totalt	**215,2**	

Tabell 16 Nyttjat friskvårdserbjdande per tkr och antal.

Nyttjande av företagshälsovård 2018 (tkr)	2017	2018
Frisk	32	67
Risk	450	285
Sjuk	93	230
Totalt	**575**	**582**

Tabell 17 Nyttjad företagshälsovård åren 2017-2018.

Nyttjande av personalvårdsprogram Falck Healthcare	2017 Antal ärenden	2017 Procent	2018 Antal ärenden	2018 Procent
Arbetsrelaterad	12	35	9	38
Privatrelaterad	18	53	15	62
Tilläggstjänster	4	12	-	-
Totalt	**34**	**100**	**24**	**100**

Tabell 18 Nyttjande av personalvårdsprogram Falck Healthcare åren 2017-2018.

Personalvårdsprogram

Personalvårdsprogrammet via Falck Healthcare innebär att de anställda kan få stöd och hjälp med sina problem och därmed förebygga ohälsa och sjukdom. Herrljunga kommun har anmält 800 antal anställda som omfattas av tjänsten och 2018 har 24 anställda utnyttjat stödet vilket ger en sök-frekvens om tre procent beräknad på årsbasis. Det är tio färre anställda som utnyttjat stödet 2018 i jämförelse med 2017. Herrljunga kommun betalar ca 100 tkr för stödet. Falck Healthcares väglede-dare kategoriserar varje inkommande ärende och ger det en huvudrubrik som i sin tur indelas i ett antal underrubriker. I tabellen ovan redovisas fördelningen mellan arbetsrelaterade och privatrelate-rade frågeställningar för hela Herrljunga kommun under rapporteringsperioden.

Frisknärvaro

Med frisknärvaro menas hur stor andel av de anställda som inte haft någon sjukfrånvaro alls regi-strerad under året. Andelen långtidsfriska har ökat med 1,5 procentenheter mellan 2017 och 2018.

Frisknärvaro – procentuell fördelning	2017	2018
Kvinnor	30,4	32,3
Män	46,7	47,4
Totalt	**33,7**	**35,2**

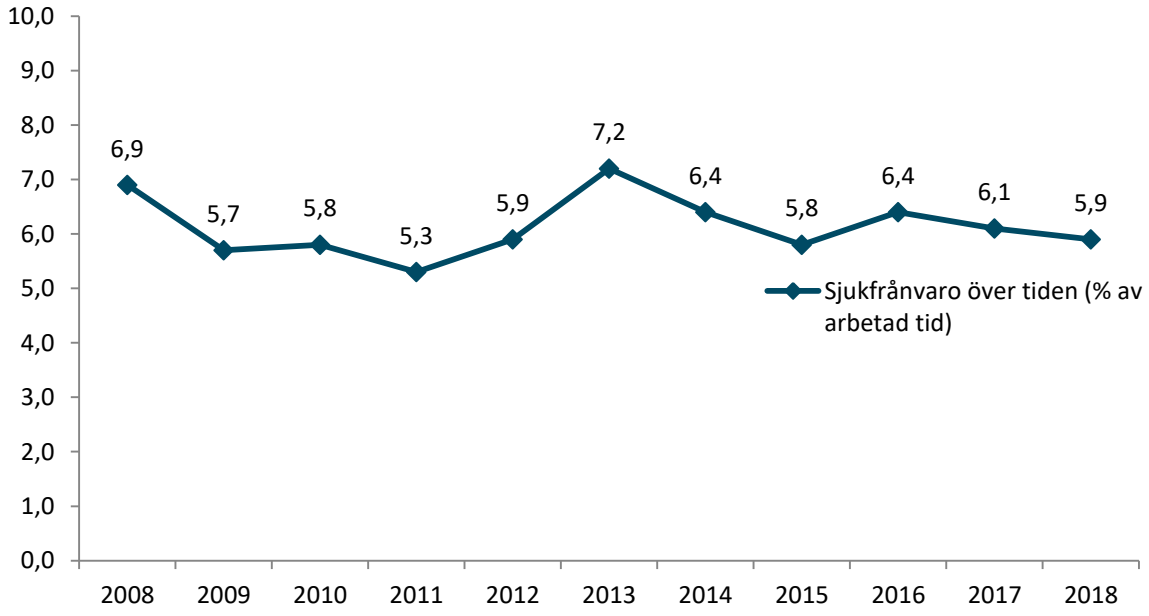
Tabell 19 Andelen personal utan sjukdagar åren 2017-2018.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron redovisas i förhållande till ordinarie arbetstid och omfattar även timavlönade. Projekt sänkt sjukfrånvaro har pågått under två års tid och pågår fortfarande. Under 2018 var sjukfrånvaro-tiden i procent av ordinarie arbetstid 5,9 procent, vilket är en minskning med 0,2 procentenheter i förhållande till 2017. Det är fortfarande viss skillnad mellan kvinnors och mäns sjukfrånvarotal. Även långtidssjukfrånvaron har minskat i förhållande till 2017.

Redovisning av sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetstid i procent	2016	2017	2018
Total sjukfrånvaro	6,4	6,1	5,9
Långtidssjukfrånvaro (>60 dagar)	48,1	42,1	41,0
Total sjukfrånvarotid			
för kvinnor	6,9	6,6	6,2
för män	4,6	4,2	4,5
Total sjukfrånvarotid			
-29 år	4,2	5,8	4,4
30-49 år	5,8	5,5	5,8
50- år	7,9	6,5	6,6

Tabell 20 Sjukfrånvaron i förhållande till arbetstid åren 2017-2018.

Tabell 21 Sjukfrånvaro över tid i förhållande till ordinarie arbetstid i procent åren 2008-2018.

För att få en bild över hur sjukfrånvaro sett ut över åren kan man i diagrammet ovan se hur sjuktalet har utvecklats under de tio senaste åren. 2009 förändrades sjukförsäkringsreglerna – sjukpenning begränsades till 365 dagar – en sk bortre gräns infördes. 2012 togs den bortre gränsen bort för sjukpenning.

Procentuell redovisning av sjukfrånvaro per yrkesområde	2017	2018
Ledningsarbete	2,8	2,6
Handläggar- och administratörsarbete	6,1	6,0
Vård- o omsorgsarbete	8,6	8,2
Socialt o kurativt arbete	5,9	6,0
Skol- och barnomsorgsarbete	5,5	5,0
Hantverksarbete (vaktm, anläggararb)	4,5	6,7
Köks- och måltidsarbete	6,4	2,8
Städ-, tvätt- och renhållningsarbete	6,4	4,8
Kultur, turism och fritid	9,5	9,1
Äldreomsorg, funktionsnedsättning m.m.	N/A*	6,0

Tabell 22 Sjukfrånvaro inom yrkesområden åren 2017-2018. Under 2018 tillförde SKL ytterligare en grupp för redovisning av statistik där kultur, turism och fritid och äldreomsorg, funktionsnedsättning m.m. tillkom.

Rehabilitering

Sedan 2016 görs en kartläggning av kommunens rehabiliteringsärenden och orsakerna redovisas enligt Försäkringskassans redovisningsmodell. Inriktningsarbetet utifrån projekt Sänkt sjukfrånvaro har varit att starta rehabiliteringsarbetet i tidigt stadium samt att påskynda återgång i arbetet. 2018 års resultat visar att antalet rehabärenden i december är lägre än 2017 samt att andelen avslutade rehabärenden har ökat något under 2018 vilket ligger i linje med projekt Sänkt sjukfrånvaros intentioner. Däremot har fler anställda varit sjuka fem eller fler tillfällen under 2018 än under 2017 vilket inte ligger i linje med satsningar inom Projekt sänkt sjukfrånvaro. Upprepad korttidsfrånvaro påverkar i hög grad kvalitéten i verksamheten, arbetsmiljö och ekonomi. Därför är det av vikt att verksamheterna inriktar sitt arbete på förebyggande arbete och att det finns tydligt utarbetade rutiner för sjukanmälan med chefkontakt i varje sjukanmälan.

	Män		Kvinnor		Totalt	
Aktuella Rehabärenden dec 2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Antal **pågående** rehabärenden över 3 mån	3	6	26	20	29	26
Antal **avslutade** rehabärenden över 3 mån	4	3	30	32	34	35
Antal anställda med 5 eller fler **sjukfrånvarotillfällen**	18	18	95	105	113	123

Tabell 23 Rehabärenden registrerade i december åren 2017-2018.

Orsak till sjukskrivning bland pågående ärenden dec 2018	Män		Kvinnor		Totalt	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Muskel/ skelett	1	1	5	9	6	10
Hjärta, kärl, tumörer	-	-	4	3	4	3
Psykiskt	3	5	14	6	17	11
Övriga	-	-	3	2	3	2
Totalt	**4**	**6**	**26**	**20**	**30**	**26**

Tabell 24 Registrerade orsaker till sjukskrivning åren 2017-2018.

Lönepolitik

Löneöversynsarbetet för 2018 genomfördes under perioden 2017-11-15—2018-10-31 enligt gällande centrala avtal. Löneöversynen drog ut på tiden med sex månader p g a att läraravtalet inte blev klart förrän oktober 2018. Det genomsnittliga löneutfallet för 2018 blev 2,7 procent.

Ekonomi

Herrljunga kommuns totala personalkostnader har ökat med 22,8 mnkr mellan åren 2017 och 2018. Lönekostnaderna har ökat med 8,6 mnkr och arbetsgivaravgifter med 2,1 mnkr. Kostnadsökningen för personalkostnader beror på lönerevisionen för 2018 samt ett ökat antal anställningar. Pensionskostnaderna inklusive särskild löneskatt har ökat med 12 mnkr (se avsnitt ”Pensionskostnader”). Sjuklönekostnaderna har ökat med 0,6 mnkr (se avsnittet ”Sjukfrånvaro”).

Personalkostnader (mnkr)	2017	2018
Löner och arvoden	291,9	300,5
Arbetsgivaravgifter	90,4	92,5
Pensioner inkl löneskatt	27,7	39,8
Totalt	**410,0**	**432,8**
varav sjuklönekostnader	4,4	5,0

Tabell 25 Personalkostnaderna åren 2017-2018.

Mål

Herrljunga kommun har antagit sex stycken visionsmål med underliggande prioriterade mål. Nedanstående tabeller redovisar respektive prioriterat mål med kommentar från förvaltningarna. En mer detaljerad läsning kring måluppfyllelsen går att ta del i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Följande symboler används för att visa om målet är uppfyllt:

Målet är uppfyllt Målet är delvis uppfyllt Målet är inte uppfyllt

Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

Nämnd	Prioriterat mål	Bokslut 2018	Kommentar
KS	1:1 Antal bostäder, lägenheter och småhus ska öka		Under 2018 har det färdigställts 25 nya bostäder.
KS	1:2 Andel av befolkningen inom åldersgruppen 25-40 år ska öka		En marginell ökning på 0,1 procent motsvarande 12 kommuninvånare inom åldersintervallet.
BN	1:1 Alla barn och elever ska känna sig trygga och kunna utvecklas så att de kan förverkliga sina drömmar med tro på sig själva		Värdena 100 procent är svåra att nå upp till. Nästan enbart ökad måluppfyllelse. Trygghet och andel elever som når målen i alla ämnen är viktiga områden.
SN	1:1 En välmående verksamhet skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet		Öppna jämförelser; förtroende för personal visar ett bättre utfall än föregående år medan måttet delaktighet visar på ett något sämre utfall. Målet att minska avvikelser inom SoL och LSS har inte uppfyllts och har ökat jämfört med föregående år.
TN	1:1 Försäljningen av tomter för bostadsändamål ska öka		Antalet sålda tomter är högre än planerat. Dock varierar antalet sålda tomter från år till år vilket gör det svårt att se en tydlig trend.
TN	1:2 Så många som möjligt i kommunen ska ha ett aktivt fritidsliv		Antalet barn och ungdomar visar en nedåtgående trend när det gäller föreningsaktiviteter över landet generellt.

BMN	1:1 Serviceföretag ska vara säkra ur hälsoskyddssynpunkt		Alla inspektioner inom livsmedel och hälsoskydd har utförts enligt plan.
BMN	1:2 Herrljunga kommun ska ha en väl fungerande räddningstjänst		Med den nya bilen i Annelund så har beredskapen stärkts.

Tabell 26 Kommunens prioriterade mål för att vara en kommun där det är gott att leva och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!

Nämnd	Prioriterat mål	Bokslut 2018	Kommentar
KS	2:1 Tätorter och byar planeras och bebyggs på ett sådant sätt att energi och bränslen kan användas effektivt		Information saknas.
KS	2:2 Natur- och kulturvärden tas till vara och utvecklas		Information saknas.
BN	2:1 All pedagogisk verksamhet arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar		Stora kliv i digitalisering. Hållbarhet med i läroplanen.
SN	2:1 En välmående verksamhet skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet		Målindikatorn hämtas från medarbetarenkät, (meningsfullt arbete), denna visar ett marginellt sämre utfall än föregående år.
TN	2:1 Kommunens fastighetsdrift ska bli mer energieffektiv		En snörik och kall vinter innebar högre driftkostnader. Den varma sommaren medförde högre kostnader då ventilationen nyttjades för att ta tillvara på nattkylan.
TN	2:2 Andelen hållbara livsmedelsinköp ska öka		Besparing ekologiska livsmedel under oktober till december 2018. Målet 50 procent ekologiskt 2018 kunde inte uppfyllas.

BMN	2:1 Antal bostäder inom 1 km från Herrljunga tågstation ska öka		16 st nya lägenheter har fått startbesked och 4 lägenheter och 5 enbostadshus har färdigställts. (Slutbesked)
BMN	2:2 Gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa eller den biologiska mångfalden		En stor mängd enskilda avloppsanläggningar som tidigare varit bristfälliga har åtgärdats under 2018.

Tabell 27 Kommunens prioriterade mål för att vara en långsiktigt hållbar kommun och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!

Nämnd	Prioriterat mål	Bokslut 2018	Kommentar
Alla	3:1 Förbättra integrationsarbetet med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare		Minskad ledtid på SFI (svenska för invandrare) är positivt för individen. Åtgärder inom föreningslivet har genomförts, men målet är svårt att mäta.
KS	3:2 Andel medborgare som rekommenderar andra att flytta till Herrljunga ska öka		Information saknas.
BN	3.1 Alla barn och elever ska utveckla förmågan att arbeta i demokratiska arbetsformer.		Elevernas delaktighet är ett utvecklingsområde.
BN	3.2 Förskola, fritidshem och skola som präglas av god tillgång och hög kvalitet		Ökat meritvärde, positiv utveckling på fritidsgården efter nystart. Hög personaltäthet.
SN	3:1 En välmående verksamhet skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet		Medarbetare upplever att det finns bra rutiner för nya medarbetare. Öppna jämförelser – bra bemötande – har ett sämre utfall än två föregående år och uppfyller inte uppsatt mål 2018.
TN	3:1 Lyfta fram och marknadsföra marknaden och torget i Herrljunga		Detaljhandel har svårt att hävda sig i hela landet, vilket även gäller marknaden i Herrljunga.

TN	3:2 Fördjupat samarbete mellan förvaltningen och mellan nämnder		Ingen enkätundersökning är genomförd under året, vilket är en besparingsåtgärd.
BMN	3:1 Antalet bostäder i kommunen ska öka		Antalet har ökat under 2018 men ökningen är mindre än målsättningen.
BMN	3:2 Antalet attraktiva bostadsområden i kommunen ska öka		Detaljplan för Ljung 1:19 är antagen som ger möjlighet till 10-15 nya lägenheter.

Tabell 28 Kommunens prioriterade mål för att vara en kommun med VI-känsla och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

Nämnd	Prioriterat mål	Bokslut 2018	Kommentar
KS	4:1 Samarbetet gymnasieskola - näringsliv ska stärkas		Skolans attityd till företagande ligger i Herrljunga på plats 2 av 290 kommuner i svenskt näringslivsranking. Samma placering som 2017.
KS	4:2 Företagsklimatet ska förbättras		Herrljunga försämrar sin placering med 9 platser och placerar sig på plats 36.
BN	4:1 Barn och elever ska stimuleras redan i tidiga år för att utveckla ett entreprenöriellt lärande		Vårdnadshavarnas nöjdhet är hög.
BN	4:2 Invånare i kommunen ska ha ett minskat beroende av försörjningsstöd.		När inte hela vägen fram. Vuxenutbildningen har strukturellt en låg nivå till följd av låg arbetslöshet.
SN	4:1 En välmående verksamhet skall präglas av ett hälsofrämjande förhållningssätt som skapar trygghet och delaktighet		Mäts genom antal personer som gått till egen försörjning från försörjningsstöd. Under 2018 öppnades 127 ärenden och 94 avslutades (mål 125). Under året har 257 ärenden varit aktuella. Andelen avslutade ärenden har sjunkit från år 2016 till 2018.

TN	4:1 Köp av industrimark ska underlättas		Antalet sålda industritomter är högre än planerat och man kan se ett visst ökat intresse för företag att etablera sig.
TN	4:2 Industrimark ska marknadsföras		Information saknas.
BMN	4:1 Underlätta för företag att följa miljöbalken		87 procent av den planerade tillsynen av miljöfarliga verksamheter har genomförts.
BMN	4:2 Underlätta för företag att använda förnybar energi och att använda energi effektivare		Energirådgivning har skett motsvarande den mängd timmar som beviljats från energimyndigheten.

Tabell 29 Kommunens prioriterade mål för att vara en kommun med med ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

Prioriterat mål	Bokslut 2018	Kommentar
5:1 Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2 procent av kommunens intäkter, skatter och generella bidrag		Resultatet för de tre senaste åren uppgår till 2,6 procent av skatteintäkter och generella bidrag. Målet är därmed uppnått.
5:2 Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat		Investeringarna under den senaste femårsperioden har finansierats till 77,4 procent av egna medel vilket inte uppfyller målet 100 procent.
5:3 För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70 procent		Soliditeten för kommunen uppgår i bokslut 2018 till 70,5 procent, målet är därmed uppfyllt.

Tabell 30 Kommunens prioriterade mål för att vara en kommun med välskött kommunal ekonomi och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

Prioriterat mål	Bokslut 2018	Kommentar
6:1 Sjukfrånvaron ska minska		Sjukfrånvaron har minskat, från 6,1 procent år 2017 till 5,9 procent år 2018. Inriktningsarbetet utifrån projekt Sänkt sjukfrånvaro har varit att starta rehabiliteringsarbetet i tidigt stadium samt att påskynda återgång i arbetet.
6:2 Andelen heltidsanställda ska öka		Andelen heltidsanställda har ökat för kvinnor men minskat något för män. Andel heltidsanställda 2018 var 68 procent. Heltidsprojektet har påbörjats på några enheter där de anställda fått erbjudande om heltidsanställning.

Tabell 31 Kommunens prioriterade mål för att uppnå fastställt personalpolitiskt program och kommentarer kring målens uppfyllnad.

Miljöredovisning

Inom kommunens Vision Växtkraft 10 000 ingår ett mål som det övergripande miljöarbetet utgår från: ”*Att Herrljunga år 2020 är en kommun som tagit flera steg närmare en långsiktigt hållbar kommun.”*

De lokala miljömålen är också viktiga som utgångspunkt för miljöarbetet. Målen antogs under 2014 och syftar till att lyfta miljöfrågorna till en strategisk nivå där de ska komma in i tidiga skeden av planering och utgöra ramar som stöd för beslutsfattande. Att omsätta miljömålen i praktisk handling är ett gemensamt uppdrag med många aktörer: kommuner, myndigheter, näringsliv och enskilda individer.

Samarbete med mejeriförening för förnyelsebar uppvärmning av kommunala fastigheter

Då mejeriföreningen projekterade för en bioenergicentral med syfte att byta ut olja mot biobränsle, lyftes frågan om inte centralen kan utökas så att även kommunens fastigheter i Ljung, Gäsenegården och Herrljunga bostäders bostäder, kan försörjas med värme från centralen. Detta blev verklighet under 2018, när kommunens egen värmeproduktion ersatts med biobränsleproducerad värme från Gäsene Mejeri.

Bild 4 Invigningen av bioenergicentralen. Mer info: http://www.herrljunga.se/naringsliv-och-arbete/nyheter-naringsliv-och-arbete/nyheter-naringsliv-och-arbete/2019-02-02-gasene-mejeris-nya-bioenergicentral-forser-kommunala-fastigheter-med-varme.html

Beslut om att satsa på solceller på Horsbyskolan

I september 2018 beslutade kommunstyrelsen att investera i solceller på Horsbyskolans tak (DNR KS 171/2018).

Åtaganden enligt regionala miljömål

Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Västra Götalandsregionen har uppmanat regionens kommuner att åta sig åtgärder att arbeta med för att bidra till att nå miljömålen. I samband med detta så tog Herrljunga kommun på sig åtta åtaganden (DNR KS 187/2018), nämligen att:

1. Regelbundet mäta luftkvalitet.
2. Planera utvecklingsområden för bostäder inom 1 km från Herrljunga eller Ljung järnvägsstation.
3. Genom tillsyn fortsätta arbetet med att minska industriernas utsläpp av VOC.
4. Använda brandsläckningsmetoder med fluorfria alternativ.
5. Stärkt egenkontroll och förebyggande arbete avseende fukt, mögel och ventilation i skola, förskola, vårdlokaler och andra boenden.
6. Ha ett aktuellt kulturmiljöprogram som antas som del av översiktsplanen.
7. Årligen sponsra ”Miljöboken”, som ges ut till mellanstadieskolor, för att stödja lärare med utbildningsmaterial om miljömål och hållbar utveckling.
8. Utbilda barn och unga på för-, grund- och gymnasieskola i hållbar utveckling med ett integrerat arbetssätt över ämnesområden.

Nedbrytbara hundbajspåsar

Gata/parkenheten jobbar med ett system med påsstationer. Det är totalt 25 stycken stationer i Herrljunga och Ljung/Annelund. Vid påsstationerna kan allmänheten hämta nerbrytbara hundbajspåsar. Gata/park har även ca 35 stycken avfallsbehållare utplacerade där hundbajspåsarna kan slängas efter användning. Systemet har funnits i flera år, men det har aldrig uppmärksammants i kommunövergripande sammanhang. Därför lyfts arbetet i samband med årets miljöredovisning.

Fortsatt arbete med insatser för att bristfälliga enskilda avlopp åtgärdas

I Sverige finns närmare 950 000 bostäder som inte är anslutna till en kommunal avloppsledning och inom Herrljunga kommun finns ungefär 2 600 sådana avlopp. Dessa hushåll släpper i regel ut sitt avloppsvatten lokalt. Kommunerna har ansvar för att kontrollera att tillräcklig rening sker innan utsläpp.

2017 tilldelades Herrljunga VA-fabrikanternas diplom för den höga åtgärdstakt som åstadskommits i kommunen. Under 2018 har miljöenheten fortsatt att arbeta enligt den plan som fastställdes 2010.

Folkhälsoredovisning

Det övergripande nationella folkhälsomålet är att "skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation". Till målet kopplas åtta målområden som syftar till att tydliggöra vilka bestämningsfaktorer som är avgörande för att uppnå en god och jämlik hälsa i hela befolkningen.

Åtta målområden:

1. Det tidiga livets villkor.
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning.
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö.
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter.
5. Boende och närmiljö.
6. Levnadsvanor.
7. Kontroll, inflytande och delaktighet.
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård.

Herrljunga kommun utgår från ett helomfattande perspektiv på hälsan, som inte bara handlar om att hålla sjukdomar borta utan också om möjligheterna att leva ett långt, friskt, rikt och jämlikt liv.

Begreppet folkhälsa är svårt att ta till sig och när vi pratar om jämlik och ojämlik hälsa är det nödvändigt att tydligare precisera vad det är vi menar med just begreppet hälsa.

Därmed kan vi också uttrycka ojämlikhet i hälsa på en mängd olika sätt. Den nationella kommissionen definierar ojämlikhet i hälsa som ”systematiska skillnader i livsvillkor och hälsa mellan samhällsgrupper med olika position”. Begreppet social position är en samlad bedömning av en mängd olika livsvillkor. Ju högre social position en person har, desto bättre hälsa – och vice versa. Oftast mäter man social position genom faktorer som inkomst och utbildningsnivå. Men hälsoeffekten av förbättrad social position avtar ju högre position du får, eller har.

Syftet med insatser för jämlik hälsa är att minska betydelsen av den sociala positionen – att alla ska ha rätt till en god hälsa och möjligheter att göra hälsosamma livsval oavsett exempelvis inkomst eller utbildning.

Hur har det lokala folkhälsoarbetet utformats för att minska skillnader i hälsa?

Det har gjorts förstärkta insatser/utbildningssatsningar, i samverkan med Familjecentralen, Elevhälsan och skolan, till föräldrar och barn i behov av hjälp och stöd.

Hur har vi arbetat för att nå kommunens prioriterade grupper i syfte att minska skillnader i hälsa?

Genom ett ökat engagemang och deltagande i den lokala Närvårdsamverkansgruppen.

Hur har vi främjat och utvecklat kommunens prioriterade gruppers möjligheter till delaktighet och inflytande?

Kontaktytan har utökats till invånarna tillsammans med föreningar, organisationer och Svenska kyrkan. Det har gjorts genom att formalisera samverkan som återkommande dialogträffar och samverkansavtal/överenskommelser. T ex. medborgardialoger kring trygghetsskapande arbete, stödgrupp för barn till föräldrar med missbruk/psykisk ohälsa, språkcafé.

Hur har det lokala folkhälsoarbetet bidragit i arbetet med att öka andelen elever med fullföljda studier?

Samverkat med Elevhälsan att utbilda NPFC-coacher. En NPFC- coach är en coach med speciella kunskaper om utvecklingsrelaterade funktionsvarianter i dess bredaste form: ADHD, Tourettes syndrom, Aspergers syndrom, autism.

MHFA-Y[1], Yam.[2] Utbildning för personal i Elevhälsan, Socialförvaltningen samt Ungdomsmottagningen till MHFA-Y samt YAM-instruktörer.

[1] MHFA. Metoden förbättrar bl a kunskapen om hur man som personal identifierar tecken på psykisk ohälsa och hur man agerar och beter sig i kontakten med elever med psykisk ohälsa.

[2] YAM. Elever i år 8 får regelbunden utbildning och medvetenhet om psykiskt mående och suicid.

Ekonomisk översikt och analys

Här lämnas en kortfattad ekonomisk analys vilken utgår från fyra ekonomiska perspektiv enligt bilden nedan.

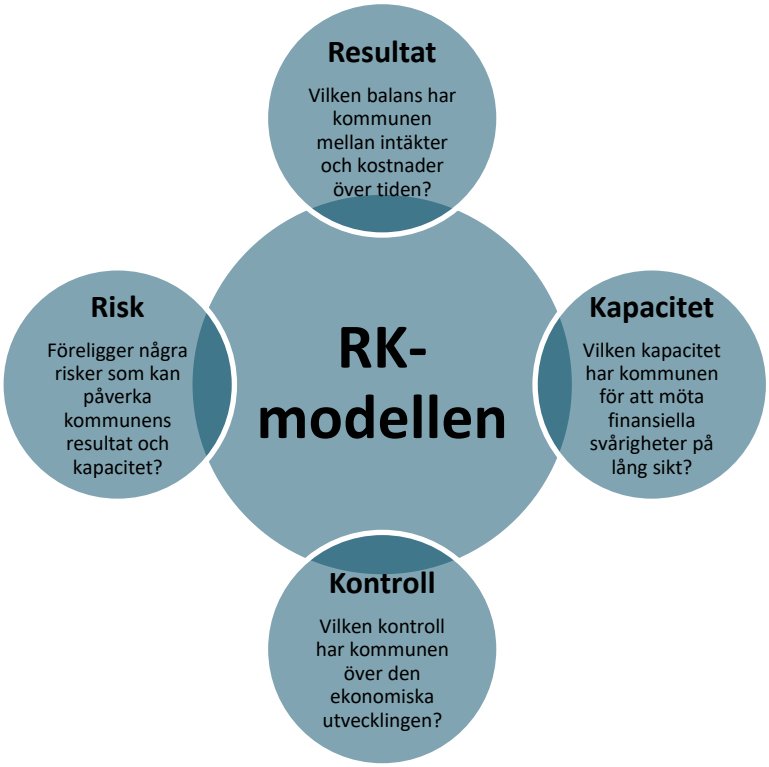

Bild 5 RK-modellens olika delar: resultat, risk, kapacitet och kontroll.

Sammanfattning och kommunens ekonomiska ställning

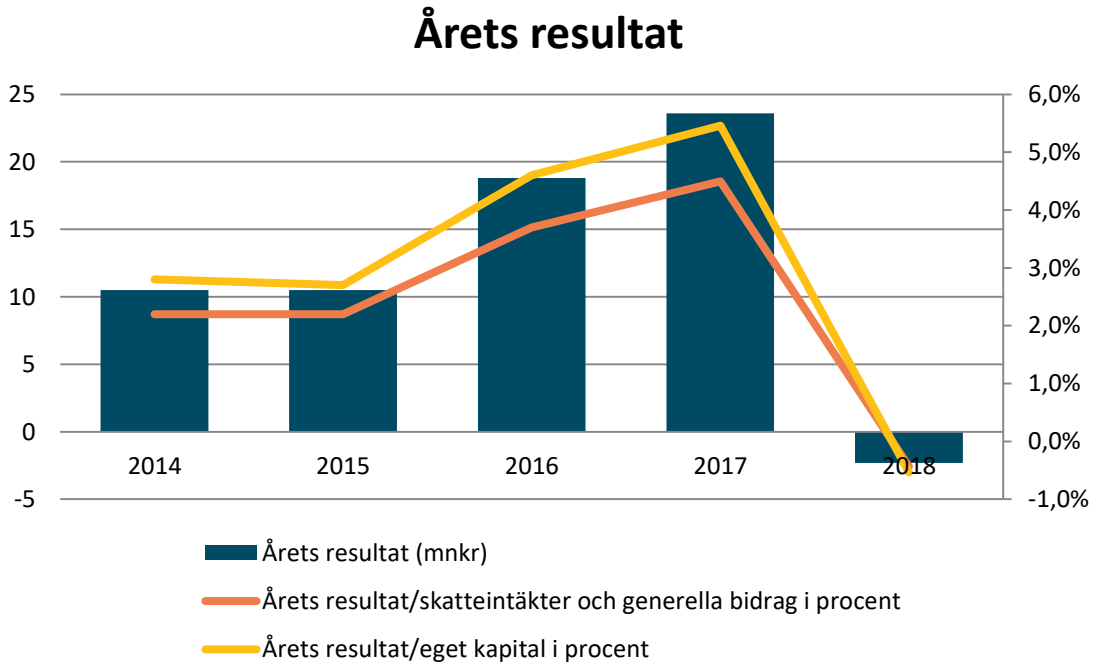
Den ekonomiska ställningen på balansdagen visar att Herrljunga kommun har brutit en positiv trend med tidigare års goda resultat. Årets resultat visar på bokslutsdagen ett minus på 2,3 mnkr, vilket understiger budgeterat resultat rejält med en avvikelse på drygt 14 mnkr. Under flertalet år har kommunen haft goda resultat och uppfyllt resultatkraven/målen med råge. De historiska siffrorna har bättrat på det egna kapitalet och likaså höjt soliditeten. Årets negativa resultat är ett trendbrott och kan framför allt förklaras med två olika orsaker. Den ena är att befolkningsutvecklingen varit sämre än förväntat och budgeterat. En negativ befolkningsutveckling resulterade i betydligt lägre utfall i skatteintäkter och generella statsbidrag än vad som budgeterats. Ökningen i statsbidrag blev blygsamma 5 mnkr mot 2017 års utfall. Den andra orsaken till det negativa resultatet är en mycket hög tilläggspremie för förmånsbestämd ålderspension. Tilläggspremien kunde inte rymmas inom beräknat personalomkostnadspålägg (38,46 procent av lönesummorna), och belastade kommunens ekonomi negativt.

I detta kapitel görs en analys av de finansiella målen i en modell som kallas RK-modellen. De olika delarna visar att kommunen haft ett år med finansiella utfall som inte kan uppfyllas för två av de tre målen. De två målen 2 procents resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag och 100 procents självfinansieringsgrad har inte kunnat uppfyllas för 2018. En lite längre tidperiod visar

dock att resultatmålet på 2 procent kan infrias, 2,6 procent i genomsitt under de senaste tre åren och 2,4 procent i genomsnitt under de senaste fem åren. Målet kan uppfyllas i och med att målvärdet ses ur ett treårsperspektiv. Däremot kan inte självfinansieringsmålet infrias under en längre period, detta då investeringsutgifterna i snitt varit högre än resultatet tillsammans med avskrivningskostnaderna. Kommande behov av nyinvesteringar kommer att bidra till att självfinansieringsgraden i snitt över åren kommer att sjunka ytterligare framöver, vilket kommer att påverka de likvida medlen negativt. Riskfaktorer att beakta i framtiden är eventuella behov av tillskott av likvida medel samt en större driftspåverkan i och med högre kapitalkostnader och förändringar i demografi. Utmaningar finns också framöver i att skapa starka resultat som kommer upp i minst 2 procent. Högkonjunkturen har nått sin högsta topp i Sverige och vi ser framöver att kommunerna kommer att få det svårt att hålla utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag på en lika hög eller högre nivå än nettokostnadsutvecklingen. Vi kommer att se allt högre driftskosnader i form av högre kapitalkostnader och på grund av förändrad demografi (fler älde och yngre i förhållande till de som är i arbetsför ålder). För att stävja en för hög kostnadsutveckling i förhållande till utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag behöver kommunen se över olika typer av effektiviseringar i verksamheterna.

Resultat

Finansiellt mål: *Resultatet skall under en treårsperiod uppgå till minst 2 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.*

Tabell 32 Kommunens resultat i mnkr, av det egna kapitalet och av skatteintäkterna för de senaste fem åren, 2014-2018.

Resultatet för 2018 uppgår till -2,3 mnkr jämfört med budgeterat 11,9 mnkr. Jämfört med föregående år är årets resultat en försämring med 25,9 mnkr.

I förhållande till skatteintäkterna och generella statsbidrag uppgår årets resultat till -0,4 procent, vilket innebär att målsättningen för det enskilda året om 2 procent inte har infriats. Orsakerna till det negativa resultatet handlar framförallt om för högt budgeterat invånarantal vilket lett till 13,0 mnkr

sämre skatteintäkter än budgeterat och också på grund av engångspremier för pensionsfakturor inklusive löneskatt om 7,6 mnkr.

Under den senaste treårsperioden har kommunens resultat uppgått till 2,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket överstiger kommunens finansiella resultatmål. Under en längre period, fem år, redovisar kommunen sammantaget resultat på 2,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

För 2018 uppvisar nämnderna tillsammans med politisk verksamhet en positiv avvikelse på 5,9 (6,4) mnkr. Tekniska nämnden redovisar en negativ avvikelse mot budget med 0,3 mnkr men övriga nämder redovisar positiva avvikelser mot budget.

Årets kostnader för pensioner inklusive särskild löneskatt har under året uppgått till 39,8 (27,7) mnkr, vilket jämfört med 2017 är en ökning med 12 mnkr. Årets avskrivningskostnader uppgår till 19,7 (18,9) mnkr. Ökningen beror framförallt på aktiveringen av Molla skola. Skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till totalt 529,9 (524,8) mnkr vilket understiger budgeten med 10,5 mnkr.

Intäkter

Intäkterna består av skatteintäkter och generella statsbidrag men även av intäkter från verksamheterna och uppgår till totalt 664,3 (670,4) mnkr. Av intäkterna kommer 80 procent från skatteintäkter och generella statsbidrag. Resterande intäkter kommer från taxor och avgifter 3 procent, försäljningar av verksamheter 3 procent, driftbidrag 10 procent (framför allt från Migrationsverket), hyror och arrenden 1 procent och övrigt 4 procent.

Kostnader

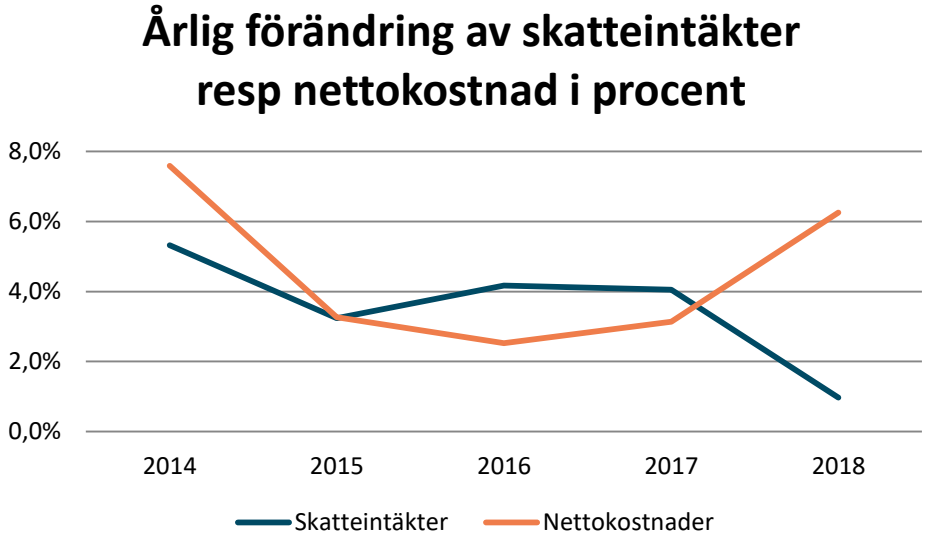
För 2018 uppgick verksamhetenernas kostnader till 647,8 (628,5) mnkr. Av kommunens kostnader utgör ca 65 procent arbetskraftskostnader, vilket är en något högre andel jämfört med 2017. Näst efter arbetskraftskostnader kommer entreprenad och köp av verksamhet som står för 13 procent av kostnaderna. Värdet av personalens innestående semesterdagar uppgick vid årsskiftet till 13,7 mnkr vilket är en liten minskning med 0,1 mnkr jämfört med 2017. Av verksamhetens kostnader stod vård och omsorg samt pedagogisk verksamhet för 55 procent, vilket är något högre än föregående år. Den största verksamheten är den pedagogiska som förbrukar 29 procent av verksamheternas kostnader.

Avskrivningar

Årets avskrivningskostnad uppgår till 19,7 (18,9) mnkr. Avskrivningskostnadens andel av skatteintäkter och generella statsbidrag är 3,7 procent, vilket är något under den genomsnittliga andelen under en tioårsperiod. Med stora investeringsbehov kommer denna andel sannolikt att öka under kommande år vilket ger mindre utrymme till verksamhetens övriga behov.

Verksamhetens nettokostnad

En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande intäkter och kostnader. Ett sätt att belysa detta är att analysera den årliga förändringen av skatteintäkter och generella statsbidrag i förhållande till verksamhetens nettokostnader. Verksamhetens nettokostnader bör därför inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och generella statsbidrag.

Tabell 33 Förändring av skatteintäkter och nettokostnaden de senaste fem åren, 2014-2018.

Av diagrammet framgår en skaplig följsamhet mellan årlig förändring av skatteintäkter kontra verksamhetens nettokostnader åren 2014-2017. För 2018 skiljer förändringen mellan dessa avsevärt vilket varit en bidragande faktor till det negativa resultatet 2018.

För att stärka ekonomin under kommande år är det angeläget att ökningstakten av verksamhetens nettokostnader begränsas i förhållande till ökningstakten för skatteintäkterna och generella statsbidrag.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkternas utveckling	2014	2015	2016	2017	2018
Miljoner kronor	469,0	484,2	504,4	524,8	529,9
Procent	5,3	3,2	4,2	4,0	1,0

Tabell 34 Utvecklingen av skatteintäkter de senaste fem åren, 2014-2018.

Skatteintäkter och generella statsbidrag är kommunens dominerande inkomstkälla och svarade 2018 för 80 procent av kommunens intäkter. Den primärkommunala skattesatsen för Herrljunga kommun uppgår till 21,94 och sänktes senast 2015 med 0,22 kronor. Skattekraften i Herrljunga kommun uppgår i dagsläget till 89 procent av riksgenomsnittet. Detta är något lägre än föregående år. Inkomstutjämningen kompenserar stora delar av denna avvikelse.

Jämfört med föregående år ökade summan av skatteintäkter och statsbidrag med 5,1 mnkr eller med 1,0 procent. Skatteintäkterna och statsbidragen uppgår för 2018 till 529,9 mnkr. Av totala skatteintäkter och statsbidrag uppgår skatteintäkter från Herrljunga kommuns eget skatteunderlag till 417,0 mnkr (78,7 procent). Resterande 112,9 mnkr eller 21,3 procent är summan av inkomst- och kostnadsutjämning samt LSS-kostnader.

I denna summa ingår också följande:

- Statsbidrag avseende flyktingmottagande (”Välfärdsmiljarderna”): 4,5 mnkr.
- Bidrag ifrån Boverket (”Byggbonusen”): 0,7 mnkr.
- Tillfälligt bidrag från regeringen avseende ensamkommande barn som fyller 18 år: 0,9 mnkr.

Under den senaste femårsperioden har skatteintäkternas årliga förändringar varierat kraftigt vilket hänger samman med årliga förändringar i konjunkturen. När konjunkturen mattas av dämpas även skatteintäkternas ökningstakt.

Finansnetto

Årets finansiella kostnader uppgår till 0,9 (0,5) mnkr. Av dessa beror 0,5 mnkr på indexering av avsättningen för E20. Övrigt består av bankkostnader och räntekostnader av olika slag. Kommunens finansiella intäkter redovisas till 1,8 mnkr och består av utdelningar och ränteintäkter från Kommuninvest (1,3 mnkr), borgensavgift från koncernföretag (0,4 mnkr) samt övrigt såsom ränteintäkter från kundfordringar och övriga borgensavgifter. Finansnettot blev 0,9 mnkr vilket är 0,2 mnkr högre än budgeten. Kommunen har under året inte haft några externa lån.

Pensionskostnader

Pensionskostnader (mnkr)	2017	2018
Pensionsavgift individuell del	13,9	14,0
Pensionsförsäkring FÅP	-0,2	9,2
Pensionsförsäkring övrigt	0,3	-0,0
Löpande pensionsutbetalningar	8,7	8,3
Förändring pensionsavsättning	-0,5	0,1
Särskild löneskatt	5,3	7,9
Förvaltningsavgifter	0,2	0,2
Totalt	**27,7**	**39,8**

Tabell 35 Kommunens pensionskostnader för åren 2017-2018.

Sedan 1998 finns kostnaderna för medarbetarnas tjänstepensioner i redovisningen och den under året upparbetade kostnaden betalas under året som en pensionsavgift. För 2018 är detta belopp 14 mnkr exklusive löneskatt vilket är något högre jämfört med 2017. Under året uppgår kostnaderna för nu löpande utbetalade pensioner, t.ex. ålderspension, efterlevandepension m.m. till 8,3 mnkr exklusive löneskatt, vilket är något lägre än för 2017. Den totala summan för pensionskostnaderna 2018 uppgår till 39,8 mnkr, vilket är 12 mnkr mer än föregående år.

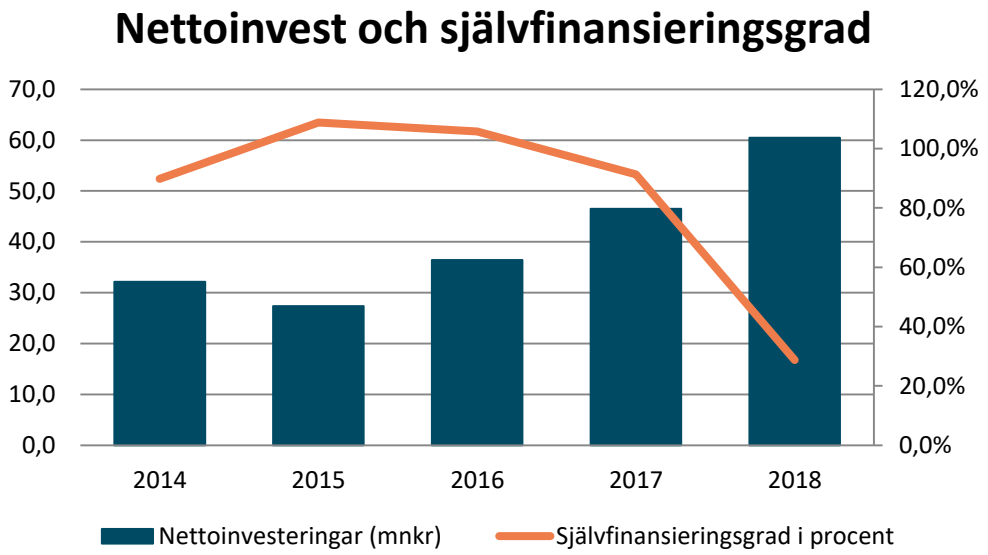
Medarbetare över en viss lönenivå är även berättigade till en förmånsbestämd ålderspension. Enligt beslut i kommunstyrelsen är denna pension finansierad genom försäkring. Detta sker antingen genom att medarbetare erbjudas att välja en alternativ pensionslösning eller genom kollektiv försäk-

ring av denna utfästelse. Försäkringskostnaden för 2018 är 9,2 (-0,2) mnkr exklusive löneskatt och är den största förklaringen till ökade pensionskostnader. Detta beror på att för höga premier hade betalats in tidigare år så att ett stort retroaktivt belopp återbetalades 2017 på totalt 2,2 mnkr exklusive löneskatt. Omvänt så fick kommunen 2018 betala engångspremier på totalt 6,1 mnkr exklusive löneskatt. Där endast decemberfakturan innehöll engångspremier om 5,5 mnkr exklusive löneskatt och avsåg engångspremier för drygt 40 anställda. Orsaken till engångspremierna för dessa anställda berodde på nyanställningar som skett från hösten 2017 till hösten 2018 och på löneökningar för framförallt chefer och specialister. Utöver detta fanns det engångspremier för personer som slutat för ett antal år sedan där slutavräkning av pensionerna nu skett. Skillnaden för engångspremier var mellan åren en kostnad på 10,3 mnkr inklusive löneskatt. Därtill har kostnaden generellt ökat för den förmånsbestämda ålderspensionen med 1,4 mnkr inklusive löneskatt.

Överskottsmedel för försäkring hos KPA uppgår till 2,1 mnkr.

Investerings- och exploateringsverksamhet

Finansiellt mål: *Investeringar skall självfinansieras under en femårsperiod.*

Tabell 36 Nettoinvesteringar och självfinansieringsgraden de senaste fem åren, 2014-2018.

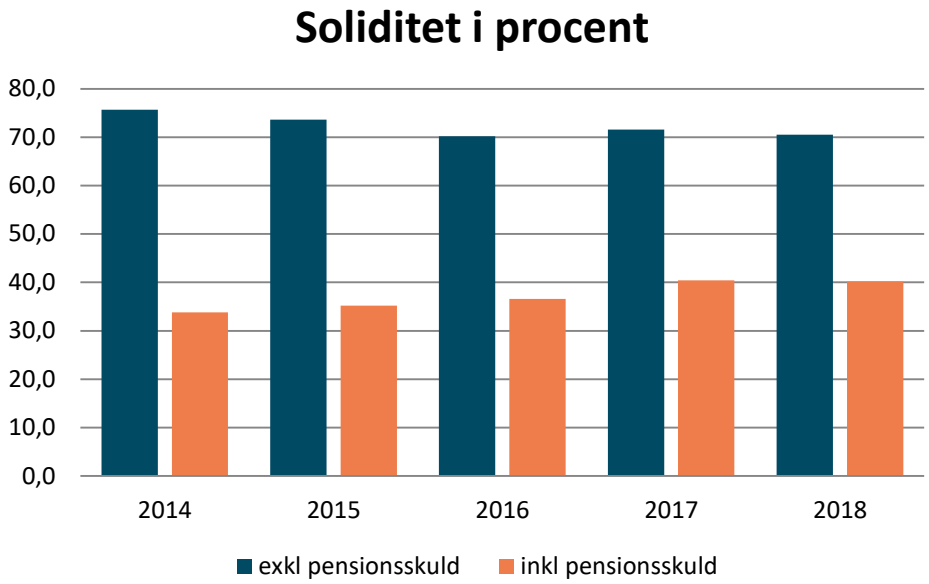
Årets nettoinvesteringar uppgår till 60,5 (46,5) mnkr vilket understeg budgeten med 44,2 mnkr. Investeringsutgifter har egenfinansierats till 28,7 (91,3) procent.

De större investeringsutgifterna under 2018 har bestått av tillbyggnad av Horsby förskola/skola samt investeringar i projekt EPC. Under perioden (2014 – 2018) har investeringsutgiften uppgått till 202,9 (167,7) mnkr. Under samma period har kommunens resultat genererat egna medel som uppgått till 156,9 mnkr. Självfinansieringsgraden har uppgått till 77,4 procent vilket innebär att det långsiktiga målet om full självfinansiering inte har infriats. Detta beror på ökade investeringsutgifter de senare åren och på minusresultatet 2018.

Kapacitet

Soliditet

Finansiellt mål: *Soliditeten skall inte understiga 70 procent.*

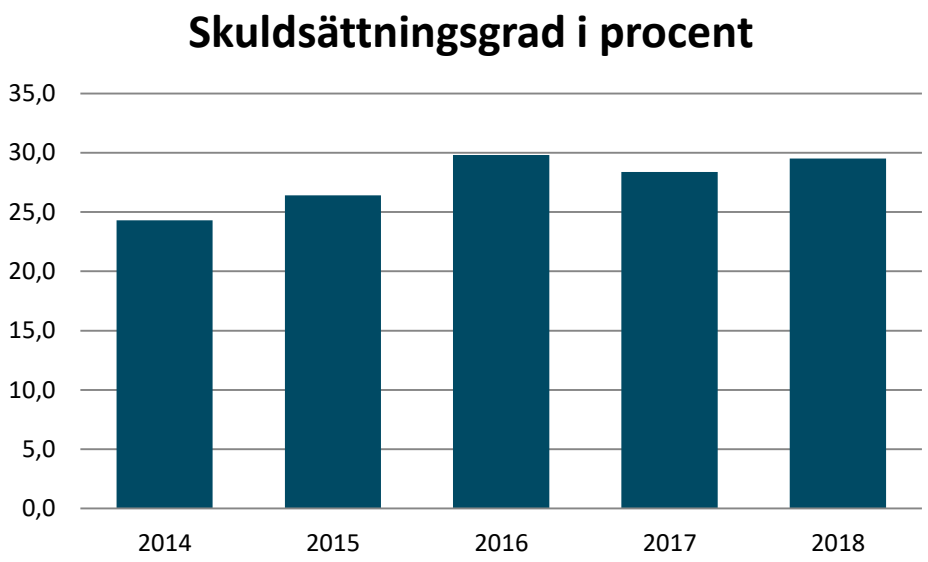

Tabell 37 Soliditeten exkl och inkl pensionsskulden de senaste fem åren, 2014-2018.

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella stryka. Den visar hur mycket av tillgångarna som har finansierats med egna medel. Soliditeten har under senaste fem åren varierat mellan 70 och 77 procent, vilket är en hög nivå. Under 2018 ökade tillgångarnas värde med 6,4 mnkr, det egna kapitalet minskade med 2,3 mnkr. Detta resulterade i en minskning av soliditeten. 2018 års soliditet uppgår till 70,5 (71,6) procent, en minskning med 1,1 procentenheter. Det finansiella målet är infriat.

Om den delen av pensionsskulden som idag är noterad som en ansvarsförbindelse 185,4 (188,6) mnkr medtogs i balansräkningen, skulle soliditeten för 2018 sjunka från 70,5 procent till 40,1 (40,4) procent.

Skuldsättningsgrad

Tabell 38 Skuldsättningsgraden de senaste fem åren, 2014-2018.

Den andra sidan av soliditeten är skuldsättningsgraden som beskriver hur stor del av tillgångarna som finansierats med främmande kapital. Skuldsättningsgraden har under året ökat något, från 28,4 till 29,5 procent. De långfristiga skulderna är för de investeringsbidrag som mottagits 2017.

Kontroll

Budgetföljsamhet

En grundläggande förutsättning för att uppnå en god ekonomi och tillfredsställande kontroll över verksamheten är att nämnderna klarar av att bedriva sin verksamhet inom tilldelade kommunbidrag. Tabellen nedan beskriver budgetavvikelsen dels för kommunen som helhet i form av resultat efter finansnetto i förhållande till budget och också nämndernas utfall i förhållande till kommunbidraget.

Budgetföljsamhet (mnkr)	2014	2015	2016	2017	2018
Budgetavvikelse årets resultat	1,0	-2,7	7,9	12,3	-14,2
Budgetavvikelse nämnder	4,3	7,2	14,9	6,4	5,9

Tabell 39 Budgetföljsamheten för nämnderna och kommunen som helhet de senaste fem åren, 2014-2018.

För 2018 har budgetföljsamheten för nämnderna varit positiv men inte för kommunen som helhet. Kommunens resultat avviker negativt med 14,2 mnkr från budgeten. Detta beror framförallt på tre faktorer: engångspremier för förmånsbestämd ålderpensionsantalet inklusive löneskatt, invånarantalet i utfall är lägre än budgeterat samt att prognosen för inkomstutjämningen och slutavräkningen för 2018 försämrats. För nämnderna är det framförallt kommunstyrelse och Bildningsnämnden som bidrar till den positiva budgetavvikelsen. Nämnderna har haft en positiv budgetföljsamhet de senaste fem åren medan kommunens budgetföljsamhet har skiftat. Månatliga ekonomiska uppföljningar och analyser har bidragit till nämndernas goda budgetföljsamhet. Mer information om nämndernas ekonomier finns under verksamhetsberättelserna.

Risk

Likviditet

Likviditeten speglar kommunens kortfristiga betalningsberedskap. De löpande utgifterna måste kunna betalas med antingen de månatliga skatteinbetalningarna, avgifter och ersättningar eller andra omsättningsbara tillgångar.

Kassalikviditeten som mäter förhållandet mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder uppgår i bokslutet 2018 till 75,3 procent, vilket är en minskning från 2017 med 29,6 procentenheter. Detta beror på minskad utgående balans i kassa och bank mot ökad utgående balans av kortfristiga skulder. Ökade investeringar och personalkostnader har lett till en minskning av kassa och bank.

Extern upplåning

Under den senaste femårsperioden har kommunen inte haft behov av extern upplåning, låneskulden har med andra ord varit 0.

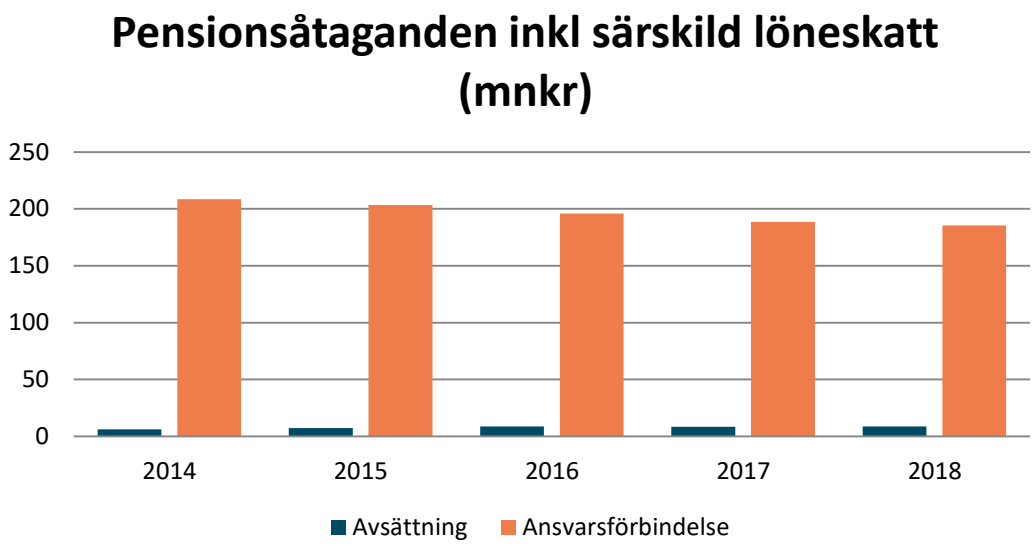
Borgensåtagande

En post som redovisas inom linjen är kommunens borgensåtaganden. Borgensåtaganden är förknippade med risk och därför är det viktigt att analys görs vid varje enskild förfrågan om borgensförbindelse. Stora borgensåtagande kan innebära en finansiell risk för kommunen i form av övertagande av lån eller att aktieägartillskott till bolag måste lämnas för att bolaget ska överleva finansiellt. När borgensåtagande ska beaktas är det dock lika viktigt att analysera innehållet i åtagandet som storleken.

Den största risken uppstår i de borgensåtaganden som inte har några väsentliga tillgångar att realisera vid betalningssvårigheter, vanligtvis föreningar. Detta har Herrljunga kommun beskrivit i en upprättad policy för borgensförbindelser. Herrljunga kommuns borgensåtaganden uppgick vid årsskiftet 2018 till 396,8 mnkr vilket var en minskning med 8,3 mnkr mot 2017. Minskning beror främst på att kommunen inte längre har ett borgensåtagande på 6,6 mnkr för Herrljunga Hotellsfastighets AB efter försäljningen av koncernbolget men också på minskat borgensåtagande för Herrljunga bostäder om 3,2 mnkr. Av den totala andelen borgensåtaganden består borgensåtaganden till föreningar av 4,7 mnkr vilket motsvarar 1,2 procent. Borgensåtagandena till föreningarna är korta, beloppen är begränsade och därför anses inte dessa utgöra någon väsentlig risk.

De borgensåtaganden kommunen har för koncernen avsåg 2019-02-20 lån motsvarande 391,9 mnkr. Av dessa lån är andelen med fast ränta 62,76 procent under 2019 och snitträntan ligger på 0,55 procent. Den genomsnittliga kapitalbindningen för dessa lån är 2,09 år och den genomsnittliga räntebindningen är 1,46 år. Av lånen är det 35,74 procent som 2019-02-20 har en kapitalbindning som är 1 år eller kortare och 55,24 procent som har en räntebindning på 1 år eller kortare. För 2018 var räntekostnaderna inklusive derivat och refinansiering 1,6 mnkr och 2019 är prognosen att kostnaden blir 2,1 mnkr. De totala tillgångarna för de kommunala bolagen motsvarar 63 procent av kommunkoncernens totala tillgångar, vilket talar för att risken för kommunen genom borgensåtagandet till bolagen och stiftelsen är begränsat. Under året har inga borgensförbindelser behövt infrias.

Pensionsåtagande

Tabell 40 Pensionsåtaganden som avsättning och ansvarsförbindelse de senaste fem åren, 2014-2018.

Pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas som en post inom linjen i balansräkningen som ansvarsförbindelse. Denna skuld är en beräkning av anställdas intjänade pensionsförmåner enligt de pensionsbestämmelser som gällde t.o.m 1997-12-31. För år 2018 uppgår denna förpliktelse till 185 (189) mnkr inklusive särskild löneskatt, en minskning från 2017 med 3,3 mnkr. Uppgifterna blir alltmer exakta för varje år då omfattningen av färdigberäknade pensionsförmåner (aktualiseringsgraden) ökar, för närvarande är 97 procent färdigberäknade.

Annan pensionsförpliktelse utgörs av särskilda pensioner, ÖK-SAP samt avsättning exkl. ÖK-SAP och är i bokföringen redovisad som avsättning. För 2018 uppgår det avsatta beloppet till 8,6 (8,3) mnkr.

Sammanställd redovisning

Delar av den kommunala verksamheten bedrivs i bolagsform. Kommunen äger ett Holdingbolag Nossan Förvaltningsaktiebolag som i sin tur är moderbolag till Herrljungabostäder AB och koncernen Herrljunga Elektriska AB. Därutöver finns Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler direktägt av Herrljunga kommun (se avsnitt Kommunens koncern för mer information kring bolagen).

Årets resultat för Herrljunga koncernen uppgår till 8,3 (39,6) mnkr. Av kommunkoncernens totala tillgångar redovisas 63 procent i bolagen.

God ekonomisk hushållning

Alla kommuner behöver ha en god ekonomisk hushållning för att kommuninvånarna ska erhålla rätt service utan att belastas med hög skatt.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

Lagstiftaren har i verksamhetsperspektivet tagit fasta på kommunernas förmåga att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Kommunen har därför valt en modell och struktur som bygger på att budgeten ska beskriva den verksamheten som bedrivs så att det löpande går att utvärdera att verksamheten bedrivs på bästa sätt med god ekonomisk hushållning. Allt för att kommuninvånarna ska få mesta möjliga nytta för den skatt som betalas.

God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv

Lagstiftarens allmänna utgångspunkt är att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som de konsumerar. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Det som anges som en norm är att överskottet måste vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå ska kunna garanteras även för nästkommande generation, utan att den ska behöva uttaxeras en högre skatt.

Finansiella mål

För att efterleva lagstiftningens intention om "god ekonomisk hushållning" men även målsättningen att varje generation själv ska bära sina kostnader har kommunen formulerat finansiella mål. Målen består av tre delar, ett resultatmål, ett soliditetsmål och ett finansieringsmål för investeringar.

Resultat

”Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2 procent av kommunens intäkter för att garantera kommande generationer samma standard på tillgångarna som nuvarande generation har.”
Resultatet för 2018 uppgår till -0,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. För den senaste treårsperioden är det samlade resultatet 2,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Målet är därmed uppfyllt.

Soliditet

”För att undvika ett förslösande av kapital, eller skjutande av skuld på framtiden, ska soliditeten överstiga 70 procent."
För 2018 redovisas soliditeten till 70,5 procent. Vilket innebär att målet är uppfyllt.

Investeringar

”Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat.”
Under den senaste femårsperioden har investeringsutgifterna uppgått till 202,9 mnkr. Under samma period har kommun genererat egna medel motsvarande 156,9 mnkr. Målet om självfinansiering är därav inte uppfyllt för den senaste femårsperioden.

Balanskrav och resultatutjämningsreserv (RUR)

I Kommunallagen regleras att om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmast följande tre åren. Om synnerliga skäl finns kan fullmäktige besluta att reglering ej ska ske.

Kommunallagen ger möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en Resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. Kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun beslutade i november 2013 att tillämpa principerna för resultatutjämningsreserv samt att avsättning kan göras för den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Avsättning till RUR har gjorts 2013 med 6,0 mnkr och 2017 med 12,0 mnkr. Då årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt om 2,6 mnkr väljer Herrljunga kommun att ta i anspråk medel ifrån RUR med motsvarande belopp.

Balanskravsavstämning (mnkr)	2018
Balanskravsunderskott från tidigare år	-
Årets resultat	**-2,3**
Samtliga realisationsvinster	-0,3
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**-2,6**
Medel till resultatutjämningsreserv	-
Medel från resultatutjämningsreserv	2,6
Årets balanskravsresultat	**-**

Tabell 41 Balanskravsavstämning för året 2018.

Resultaträkning

		Kommunen			Koncernen	
Resultaträkning (mnkr)	Not	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Budget 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Verksamhetens intäkter	1	145,6	134,4	122,4	275,3	260,0
Verksamhetens kostnader	2	-628,5	-647,8	-629,6	-720,1	-737,1
Avskrivningar		-18,9	-19,7	-22,1	-40,4	-42,5
Verksamhetens nettokostnader		**-501,8**	**-533,1**	**-529,3**	**-485,2**	**-519,6**
Skatteintäkter	3	409,9	417,0	430,0	409,9	417,0
Gen statsbidrag och utjämn	3	114,9	112,9	110,4	114,9	112,9
Finansiella intäkter	4	1,1	1,8	1,0	0,9	2,8
Finansiella kostnader	5	-0,5	-0,9	-0,3	-2,1	-2,6
Resultat före extraordinära poster		**23,6**	**-2,3**	**11,9**	**38,4**	**10,5**
Extraordinära intäkter		-	-	-	-	
Extraordinära kostnader		-	-	-	-	
Minoritetsandel		-	-	-	-	
Bokslutsdispositioner		-	-	-	-	
Skattekostnad		-	-	-	1,2	-2,3
Årets resultat		**23,6**	**-2,3**	**11,9**	**39,6**	**8,3**

Tabell 42 Herrljunga kommuns resultaträkning.

Kassaflödesanalys

	Kommunen			Koncernen	
Kassaflödesanalys (mnkr)	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Budget 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Löpande verksamhet					
Inbetalningar från kunder	80,3	76,4	84,7	204,4	202,0
Inbetalningar av skatter, gen bidr, moms mm	521,6	531,3	547,6	521,6	531,3
Inbetalningar av bidrag	95,0	62,1	66,6	95,0	62,1
Övriga inbetalningar	-0,2	0,9	-0,0	-	2,8
Utbetalningar till leverantörer	-203,5	-190,9	-212,1	-256,0	-254,4
Utbetalningar till anställda	-408,3	-433,6	-418,7	-443,0	-465,7
Utbetalningar av bidrag	-21,5	-17,4	-15,2	-21,5	-17,4
Övriga utbetalningar	-	-	-	-	-
Ränteintbetalningar	1,1	1,8	1,0	0,9	1,5
Ränteutbetalningar	-0,2	-0,6	-0,3	-2,1	-2,4
Förändring avsättning	-0,3	0,9	-0,4	-0,4	2,7
Summa Löpande verksamhet	**64,0**	**30,9**	**53,2**	**98,9**	**62,4**
Investeringsverksamhet					
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-45,9	-60,4	-96,4	-128,7	-94,7
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,4	0,5	-	0,4	1,5
Investeringar i immateriella anläggningstill-gångar	-0,2	-	0,1	-0,2	-
Försäljning av immateriella anläggningstill-gångar	0,0	-	-	0,0	-
Sålda dotterbolag	-	-	-	-	0,8
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	1,1	-0,1	-1,5	1,1	-0,1
Bidrag till statlig infrastruktur	-	-	-1,1	-	-
Summa Investeringsverksamhet	**-44,6**	**-60,0**	**-98,9**	**-127,4**	**-92,4**
Finansieringsverksamhet					
Upptagande av lån	-	-	-	44,0	-
Amortering av lån	-	-	-	-	-3,2
Summa Finansieringsverksamhet	**-**	**-**	**-**	**44,0**	**-3,2**
Förändring av likvida medel	**19,4**	**-29,1**	**-45,7**	**15,5**	**-33,1**
Likvida medel vid årets början	76,3	95,7	95,7	94,3	109,8
Likvida medel vid årets slut	95,7	66,5	50,0	109,8	76,7
Förändring av likvida medel	**19,4**	**-29,1**	**-45,7**	**15,5**	**-33,1**

Tabell 43 Herrljunga kommuns kassaflödesanalys.

Balansräkning

		Kommunen			Koncernen	
Tillgångar (mnkr)	Not	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Budget 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	6	0,1	0,1	-	0,1	0,1
Materiella anläggningstillgångar	7	307,8	348,3	380,5	806,1	852,2
varav mark, byggnader och tekniska anlägg.		275,9	278,2		632,7	641,6
varav maskiner och inventarier		18,3	22,2		142,3	155,3
varav övriga materiella anläggningstillg.		13,6	48,0		31,1	55,3
Finansiella anläggningstillgångar	8	148,5	148,6	150,0	13,0	13,1
Summa anläggningstillgångar		**456,5**	**497,0**	**530,5**	**819,3**	**865,4**
Bidrag till statlig infrastruktur	**9**	**2,5**	**2,4**	**0,5**	**2,5**	**2,4**
Omsättningstillgångar						
Förråd/exploatering	10	3,4	3,2	3,0	7,0	6,5
Kortfristiga fordringar	11	46,1	41,3	30,0	80,9	75,9
Kassa och bank	12	95,7	66,5	50,0	109,8	76,7
Summa omsättningstillgångar		**145,2**	**111,1**	**83,0**	**197,7**	**159,2**
Summa Tillgångar		**604,1**	**610,5**	**614,0**	**1 019,5**	**1 027,0**

Tabell 44 Herrljunga kommuns tillgångar i balansräkningen.

Eget kapital, avsättningar och skulder (mnkr)	Not	Kommunen Bokslut 2017	Kommunen Bokslut 2018	Kommunen Budget 2018	Koncernen Bokslut 2017	Koncernen Bokslut 2018
Eget kapital						
Årets resultat		23,6	-2,3	11,9	39,6	8,3
Resultatutjämningsreserv		18,0	15,4	6,0	18,0	15,4
Övrigt eget kapital		391,0	417,2	402,7	312,3	354,6
Summa eget kapital	**13**	**432,6**	**430,3**	**420,6**	**370,0**	**378,2**
Avsättningar						
Avsättningar för pension och liknande förplikt		8,3	8,6	9,0	8,4	8,7
Uppskjutna skatter		-	-	-	17,9	16,0
Avsättning E20		8,5	9,1	7,9	8,5	9,1
Avsättning Tumbergsdeponi		18,1	17,9	16,9	18,2	17,9
Övriga avsättningar		0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
Summa avsättningar	**14**	**35,1**	**35,7**	**34,0**	**53,2**	**51,8**
Skulder						
Långfristiga skulder	15	1,1	1,1	-	429,4	406,5
Kortfristiga skulder	16	135,2	143,3	159,5	166,9	190,4
Summa skulder		**136,4**	**144,4**	**159,5**	**596,3**	**596,9**
Summa eget kapital, avsättn och skulder		**604,1**	**610,5**	**614,0**	**1 019,5**	**1 027,0**
Poster inom linjen	**17**					
Borgensåtagande		401,9	392,1	393,3	-	-
Övriga ansvarsförbindelser		3,2	4,7	3,7	3,2	4,7
Pensionsförpliktelser		151,8	149,2	153,1	151,8	149,2
Särskild löneskatt på pensionsförpliktelser		36,8	36,2	37,1	36,8	36,2

Tabell 45 Herrljunga kommuns eget kapital, avsättningar och skulder i balansräkningen.

Noter

Not 1-2 (mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Bidrag	78,4	63,4	78,4	63,4
Exploateringsintäkter	0,8	1,2	0,8	1,2
Försäljning av verksamhet	19,6	21,8	19,6	21,8
Försäljningsintäkter	23,1	22,9	103,0	94,9
Hyror och arrenden	7,6	7,6	57,9	61,2
Realisationsvinster	0,4	0,3	0,2	0,3
Taxor och avgifter	15,7	17,3	15,4	17,3
Summa intäkter	**145,6**	**134,4**	**275,3**	**260,0**

Not 2 Verksamhetens kostnader				
Inköp av anläggningstillgångar	-7,1	-6,7	-7,1	-6,7
Köp av huvudverksamhet	-89,7	-80,7	-89,7	-80,7
Lokal- o markhyror	-5,7	-5,4	-5,7	-5,4
Lämnade bidrag	-21,6	-17,4	-21,6	-17,4
Lön och soc avg	-387,6	-401,0	-421,3	-427,3
Pensionskostnad	-22,4	-31,9	-22,5	-31,8
Realisationsförluster	-0,2	-0,0	-0,2	-0,0
Övriga kostnader	-52,5	-54,5	-110,3	-117,5
Övriga tjänster	-41,8	-50,3	-41,8	-50,3
Summa kostnader	**-628,5**	**-647,8**	**-720,1**	**-737,1**

Tabell 46 Herrljunga kommuns noter till resultaträkningen.

Not 3 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (mnkr)	Kommunen Bokslut 2017	Kommunen Bokslut 2018	Koncernen Bokslut 2017	Koncernen Bokslut 2018
Kommunalskatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	411,4	419,0	411,4	419,0
Preliminär slutavräkning innevarande år	-1,9	-0,6	-1,9	-0,6
Slutavräkning föregående år	0,5	-1,4	0,5	-1,4
Summa kommunalskatteintäkter	**409,9**	**417,0**	**409,9**	**417,0**
Generella statsbidrag & utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	102,8	103,8	102,8	103,8
Strukturbidrag	-	-	-	-
Regleringsbidrag/avgift	-0,1	1,5	-0,1	1,5
Generella bidrag från staten*	6,0	6,1	6,0	6,1
Kostnadsutjämningsbidrag/avgift	-1,5	-5,0	-1,5	-5,0
Bidrag/Avgift för LSS-utjämning	-9,7	-12,5	-9,7	-12,5
Fastighetsavgift	17,4	19,0	17,4	19,0
Summa generella statsbidrag och utjämning	**114,9**	**112,9**	**114,9**	**112,9**
Summa skatteintäkter och generella statsbidrag	**524,8**	**529,9**	**524,8**	**529,9**

Tabell 47 Herrljunga kommuns noter till resultaträkningen.

*Posten generella bidrag från staten består 2017 av bidrag från Boverket på 1 068 tkr, det tillfälliga bidraget från regeringen avseende ensamkommande barn som fyller 18 år på 607 tkr och statsbidrag avseende flyktingmottagande på 4 293 tkr. Posten består 2018 av bidrag från Boverket på 700 tkr, det tillfälliga bidraget från regeringen avseende ensamkommande barn som fyller 18 år på 891 tkr och statsbidrag avseende flyktingmottagande på 4 486 tkr.

Not 4-6 (tkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Not 4 Finansiella intäkter				
Utdelning på aktier och andelar	606,7	1 184,9	606,7	1 184,9
Ränteintäkter	512,8	646,9	262,9	306,9
Försäljning av dotterbolag	-	-	-	1 291,1
Summa Finansiella intäkter	**1 119,5**	**1 831,8**	**869,6**	**2 782,8**
Not 5 Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-397,8	-712,2	-1 911,1	-2 386,3
Ränta pensionsskuld	-149,0	-177,0	-149,0	-177,0
Summa Finansiella kostnader	**-546,8**	**-889,2**	**-2 060,1**	**-2 563,3**
Summa finansnetto	**572,7**	**942,6**	**-1 190,5**	**219,6**
Not 6 Immateriella anläggningstillgångar				
Ack. Anskaffningsvärde	1 249,3	1 409,3	2 762,3	2 922,3
Nyanskaffningar	160,0	-	160,0	-
UB ack. Anskffningsvärde	**1 409,3**	**1 409,3**	**2 922,3**	**2 922,3**
Ack. Avskrivningar	-1 222,9	-1 281,3	-2 735,9	-2 794,4
Årets avskrivningar	-58,4	-32,0	-58,4	-32,0
UB ack. Avskrivningar	**-1 281,3**	**-1 313,3**	**-2 794,3**	**-2 826,4**
Summa Immateriella anläggningstillgångar	**128,0**	**96,0**	**128,0**	**95,9**

Tabell 48 Herrljunga kommuns noter till resultat- och balansräkningen.

Not 7 Materiella anläggningstillgångar (mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Maskiner, fordon och inventarier				
Ack anskaffningsvärden	77,6	74,2	323,2	336,9
Nyanskaffningar	6,9	7,7	14,2	20,2
Försäljningar/Utrangeringar/Korrigeringar	-10,4	-1,4	-0,5	-2,1
UB ack anskaffningsvärden	**74,2**	**80,5**	**336,9**	**355,0**
Ack . Avskrivningar	-60,4	-55,9	-185,7	-194,6
Årets avskrivningar	-3,0	-3,8	-9,4	-13,5
Försäljningar/Utrangeringar/korrigeringar	7,5	1,4	0,5	2,1
UB ack. avskrivningar	**-55,9**	**-58,3**	**-194,6**	**-206,0**
Summa utgående bokfört värde	**18,3**	**22,2**	**142,3**	**149,1**
Varav				
Maskiner	0,9	1,1	0,5	0,5
Inventarier	10,1	11,5	134,5	139,0
Bilar och transportmedel	2,6	5,8	2,6	5,8
IT-utrustning	4,6	3,8	4,6	3,8
Mark, byggnader och anläggningar				
Ack anskaffningsvärden	478,1	536,0	897,6	1 002,8
Nyanskaffningar	46,6	18,3	96,0	53,3
Investeringsbidrag	-	-		
Försäljningar/Utrangering/Korrigeringar/Nedskrivning	11,4	-	9,2	-13,0
UB ack. Anskaffningsvärden	**536,0**	**554,4**	**1 002,8**	**1 043,1**
Ack avskrivningar	-236,8	-260,1	-338,4	-373,4
Årets avskrivningar	-15,8	-16,1	-27,7	-29,1
Försäljningar/Utrangeringar/Korrigeringar	-7,5	-	-7,3	7,2
UB ack. avskrivningar	**-260,1**	**-276,2**	**-373,4**	**-395,3**
Summa utgående bokfört värde	**275,9**	**278,2**	**629,4**	**647,8**
Pågående investeringar	**13,6**	**48,0**	**34,4**	**55,3**
Summa Materiella anläggningstillgångar	**307,8**	**348,3**	**806,1**	**852,2**

Tabell 49 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

Not 8 Finansiella anläggningstillgångar (tkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Aktier och andelar				
Kommuninvest	8 438,4	8 438,4	8 438,4	8 438,4
Kommuninvest förlagslån	1 600,0	1 600,0	1 600,0	1 600,0
Kooperativ utveckling Sjuhärad	5,0	5,0	5,0	5,0
Nossan Förvaltningsaktiebolag	100,0	100,0	-	-
Nordea Stratega 10	490,3	490,3	490,3	490,3
Inera	42,5	42,5	42,5	42,5
Summa aktier och andelar	**10 676,2**	**10 676,2**	**10 576,2**	**10 576,2**
Långfristiga fordringar				
Nossan Förvaltningsaktiebolag	135 487,0	135 487,0	-	-
Mimersborgs Byggnadsförening	3,0	-	3,0	-
Herrljunga Folkets Park	100,0	100,0	100,0	100,0
Herrljunga Tennisklubb	1 250,0	1 233,3	1 250,0	1 250,0
Södra Skogsägarna	501,3	596,7	501,3	596,7
Andra långfristiga anläggningstillgångar	-		595,0	578,0
Summa långfristiga fordringar	**137 341**	**137 417**	**2 449,3**	**2 524,6**
Bostadsrätter				
Bostadsrätt	16,2	16,2	16,2	16,2
Summa bostadsrätter	**16,2**	**16,2**	**16,2**	**16,2**
Grundfondskapital				
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	500,0	500,0	-	-
Summa grundfondskapital	**500,0**	**500,0**	**-**	**-**
Summa finansiella anläggningstillgångar	**148 534**	**148 609**	**13 041,6**	**13 117,0**

Tabell 50 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

Not 9-11 (mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Not 9 Bidrag till statlig infrastruktur				
Bidrag statlig infrastruktur Trafikverket cykelvägar*	3,1	3,1	3,1	3,1
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur Trafikv.	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Summa bidrag till statlig infrastruktur	**2,5**	**2,4**	**2,5**	**2,4**
Not 10 Förråd/Exploatering				
Exploatering industrimark	1,1	1,0	1,1	1,0
Exploatering bostadsmark	2,3	2,2	2,3	2,2
Varulager	-	-	3,6	3,4
Summa förråd/exploatering	**3,4**	**3,2**	**7,0**	**6,5**
Not 11 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	5,8	6,3	28,3	34,6
Momsfordringar	10,8	7,7	10,8	7,7
Förutbetalda kostnader	2,1	1,8	3,4	2,2
Fordran fastighetsavgift	8,4	10,9	8,4	10,9
Fordran Sparbanksstiftelsen E20	1,6	1,6	1,6	1,6
Upplupna intäkter	8,8	5,0	9,3	6,3
Fordringar hos Migrationsverket	4,2	2,0	4,2	2,0
Övrigt	4,5	6,0	14,9	10,6
Summa kortfristiga fordringar	**46,1**	**41,3**	**80,9**	**75,9**

Tabell 51 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

*Bidrag till statligt infrastruktur cykelvägar har en upplösningstid på 25 år.

Not 12-14 (mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Not 12 Kassa och bank				
Kassa	0,0	0,0	-	-
Bank	95,7	66,5	109,8	76,7
Summa kassa och bank	**95,7**	**66,5**	**109,8**	**76,7**
Not 13 Eget kapital				
IB eget kapital	409,0	432,6	330,3	370,0
Årets resultat	23,6	-2,3	39,6	8,3
UB eget kapital	**432,6**	**430,3**	**370,0**	**378,2**
Varav				
Resultatutjämningsreserv	18,0	15,4	18,0	15,4
Övrigt eget kapital	414,6	414,9	352,0	362,8
Not 14 Avsättningar pensioner och liknande förpliktelser				
Ingående balans pensioner och löneskatt	8,7	8,3	8,8	8,3
Nyintjänad pension	-0,4	0,3	-0,4	0,3
Uppskjutna skatter	-	-	17,9	16,0
Förändring av löneskatt	-0,1	0,1	-0,1	0,1
Utgående balans pensioner och löneskatt	**8,3**	**8,6**	**26,3**	**24,6**
Övriga avsättningar				
Avsättning Tumberg, sluttäckning	18,1	17,9	18,1	17,9
Bidrag till statlig infrastruktur E20	8,5	9,1	8,5	9,1
Andra avsättningar	0,2	0,1	0,2	0,2
Summa övriga avsättningar	**26,8**	**27,1**	**26,8**	**27,2**
Summa avsättningar	**35,1**	**35,7**	**53,2**	**51,8**

Tabell 52 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

Not 15-16 (mnkr)	Kommunen Bokslut 2017	Kommunen Bokslut 2018	Koncernen Bokslut 2017	Koncernen Bokslut 2018
Not 15 Långfristiga skulder				
Ingående låneskuld	-	-	386,6	429,4
Upplösning	-	-	-	-19,7
Nya lån	-	-	44,3	
Årets amorteringar/omklassificerat till kortfr skuld	-	-	-2,7	-3,2
Skuld för investeringsbidrag	1,1	1,1	1,1	1,1
Summa långfristiga skulder	**1,1**	**1,1**	**429,4**	**406,5**

Specifikation av lånestruktur

Lån som förfaller inom 1 år: 81,2 mnkr

Lån som förfaller inom 1-5 år: 282,9 mnkr

Lån som förfaller efter 5 år: 10,2 mnkr

Not 16 Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	-	-	3,1	3,1
Kortfristiga skulder till Migrationsverket	26,5	21,2	26,5	21,2
Övriga kortfristiga skulder	1,6	2,4	4,9	17,3
Testamenten	0,8	0,8	0,8	0,8
Leverantörsskulder	29,0	32,0	47,0	46,0
Personalens källskatt och avgifter	6,3	6,7	6,3	6,7
Semester och övertidsskuld	22,4	22,0	26,0	26,4
Arbetsgivaravgift	16,0	16,1	17,1	17,6
Förutbetalda intäkter	7,3	8,2	7,3	11,3
Upplupen särskild löneskatt	3,9	4,8	3,9	4,8
Upplupna pensionskostnader	13,4	12,7	13,4	12,7
Upplupna kostnader	8,0	16,4	10,5	22,5
Summa kortfristiga skulder	**135,2**	**143,3**	**166,9**	**190,4**

Tabell 53 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

Not 17 Borgen och övriga ansvarsförbindelser (mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Kommunägda bolag				
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	156,3	156,3	-	-
Herrljungabostäder AB	149,3	146,1	-	-
Herrljunga Vatten AB	30,0	30,0	-	-
Herrljunga Hotellfastighets AB	6,6	-	-	-
Nossan Förvaltningsaktiebolag	59,7	59,7	-	-
Summa	**401,9**	**392,1**	**-**	**-**
Egna hem och småhus				
SBAB	-	-	-	-
Summa	**-**	**-**	**-**	**-**
Föreningar	3,2	4,7	3,2	4,7
Övriga borgensåtaganden	-	-	-	-
Summa	**3,2**	**4,7**	**3,2**	**4,7**
Summa totala borgensåtaganden	**405,1**	**396,8**	**4,8**	**4,7**
Pensionsförpliktelser				
Pensionsförpliktelser äldre än 1998	151,7	148,5	151,7	148,5
Pensionsförbindelser förtroendevald	0,2	0,7	0,2	0,7
Särskild löneskatt på pensionsförpliktelser	36,8	36,2	36,8	36,2
Summa pensionsförpliktelser	**188,6**	**185,4**	**188,6**	**185,4**

Tabell 54 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

Not 18 Operationell leasing (tkr)	Kommunen Bokslut 2017	Kommunen Bokslut 2018	Koncernen Bokslut 2017	Koncernen Bokslut 2018
Ej uppsägningsbara leasingavtal med avtalstid längre än 3 år				
Leasingavgifter förfaller nästa år	712,4	413,0	712,4	413,0
om 2-5 år	757,8	679,7	757,8	679,7
senare än 5 år	-	-	-	
Summa	**1 470,2**	**1 092,6**	**1 470,2**	**1 092,6**
Leasing per tillgångsslag				
Lokaler	-	-	-	
Skrivare/kopiator	143,2	74,1	143,2	74,1
Fordon	762,9	815,7	762,9	815,7
Licens	492,1	109,2	492,1	109,2
Övrigt	72,0	93,7	72,0	93,7
Summa	**1 470,2**	**1 092,6**	**1 470,2**	**1 092,6**

Tabell 55 Herrljunga kommuns noter till balansräkningen.

Herrljunga kommun har i februari 1999, KF § 10, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner och landsting/regioner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtal ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Herrljunga kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 404 804 079 439 kronor och totala tillgångar till 406 323 006 299 kronor. Herrljunga kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 454 819 077 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 455 936 095 kronor.

Nyckeltal

Nyckeltal (procent där inget annat anges)	Kommunen		
	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Budget 2018
Resultat – Kapacitet			
Verksamhetens nettokost/ skatteintäkt och statsbidrag	92,0	96,9	93,9
Planenliga avskrivningar / skatteintäkter och statsbidrag	3,6	3,7	4,1
Finansnetto / skatteintäkter och statsbidrag	-0,1	-0,2	-0,1
Kostnadernas andel av skatteintäkt och statsbidrag	**95,5**	**100,4**	**97,8**
Årets resultat / Skatteintäkt och generella statsbidrag	**4,5**	**-0,4**	**2,2**
Årets resultat/ eget kapital	**5,5**	**-0,5**	**2,8**
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	**91,3**	**28,7**	**32,5**
Investeringsvolym/nettokostnader mnkr	**9,6**	**11,8**	**20,6**
Avskrivningar / nettoinvesteringar	**40,5**	**32,5**	**21,1**
Soliditet	**71,6**	**70,5**	**68,5**
Soliditet inkl. pensionsskuld och löneskatt	40,4	40,1	37,5
Total skuld- och avsättningsgrad	**28,4**	**29,5**	**31,5**
varav avsätttningsgrad	5,8	5,9	5,5
varav kortfristig skuldsättningsgrad	22,4	23,5	26,0
varav långfristig skuldsättningsgrad	0,2	0,2	-
Risk och kontroll			
Kassalikvidtet	104,8	75,3	50,2
Rörelsekapital (mnkr)	95,7	66,5	50,0

Tabell 56 Herrljunga kommuns nyckeltal.

Driftredovisning

Driftredovisning (tkr)	Bokslut 2017	Ursprunglig budget 2018	Ombudget-ering 2018	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse 2018
Kommunfullmäktige	712	924	-	924	623	301
Revision	667	682	-	682	682	0
Valnämnd	11	269	-	269	272	-3
Kommunfullmäktige	**1 390**	**1 875**	**-**	**1 875**	**1 577**	**298**
Kommunstyrelsen	4 145	4 782	665	5 447	4 330	1 118
Kommunledning	9 571	7 955	61	8 015	7 882	133
Adm.- och kommunikationsenhet	3 919	4 136	71	4 207	4 237	-30
IT/Växel/Telefoni	5 437	5 978	164	6 142	5 909	233
Reception	442	455	10	465	508	-43
Ekonomi	3 902	4 667	-	4 667	3 816	851
Personal	6 602	6 444	22	6 466	6 470	-4
Kommunstyrelse	**34 019**	**34 417**	**993**	**35 410**	**33 152**	**2 258**
Nämnd	373	450	-	450	342	108
Förvaltningsledning	14 054	14 717	183	14 900	14 138	762
Förskola	55 802	58 729	852	59 581	55 637	3 943
Fritidshem	15 781	17 889	276	18 165	17 984	181
Grundskola	93 604	88 557	1 296	89 853	90 014	-161
Grundsärskola	3 737	4 115	57	4 172	3 973	199
Gymnasieskola	41 124	35 485	323	35 808	39 340	-3 533
Gymnasiesärskola	2 316	2 460	-	2 460	2 307	153
Vuxenutbildning	5 264	5 399	-	5 399	5 397	2
Kultur och Fritid	7 527	6 638	96	6 734	6 776	-42
Bildningsnämnd	**239 581**	**234 438**	**3 083**	**237 521**	**235 909**	**1 612**
Nämnd	442	631	-	631	396	235
Förvaltningsledning	4 794	7 842	238	8 080	5 337	2 743
Myndighet	9 365	29 946	228	30 174	35 781	-5 607
Centralt stöd	7 123	8 085	98	8 183	7 029	1 154
Vård och omsorg	113 350	113 836	1 719	115 555	117 864	-2 309
Socialt stöd	57 706	37 989	612	38 601	34 490	4 111
Socialnämnd	**192 780**	**198 329**	**2 895**	**201 224**	**200 897**	**327**
Bostadsanpassning	1 402	1 501	-	1 501	1 416	85
Mark	190	500	-	500	555	-55
Skog	-319	-300	-	-300	-296	-4
Renhållning	-	-	-	-	-	-
Gata Park	11 269	11 645	9	11 654	13 241	-1 587
Fastighet	-2 138	15 240	-1 608	13 632	13 841	-208
Måltid	145	-89	-	-89	-591	502
Tvätt	370	16	-	16	268	-253
Förvaltningsledning	279	-102	-	-102	-248	146
Lokalvård	-97	-31	-	-31	-314	283
Fritidsverksamhet	7 508	7 942	57	7 999	7 230	769
Teknisk nämnd	**18 611**	**36 323**	**-1 543**	**34 780**	**35 102**	**-322**

Driftredovisning (tkr)	Bokslut 2017	Ursprung-lig budget 2018	Ombud-get-ering 2018	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvi-kelse 2018
Nämnd	171	209	-	209	187	22
Miljö	1 482	1 233	47	1 280	1 320	-40
Bygg	1 070	1 730	41	1 771	1 489	282
Räddningstjänst	11 209	10 939	156	11 095	10 785	309
Bygg och Miljönämnd	**13 932**	**14 111**	**244**	**14 355**	**13 782**	**573**
Lönepotten	-	7 802	-6 615	1 187	-	1 187
Nämndernas nettokostnad	**500 313**	**527 295**	**-943**	**526 352**	**520 419**	**5 933**
varav intäkter	-253 494	-197 045	-	-197 045	-226 416	29 371
varav kostnader	753 807	724 340	-943	723 397	746 835	-23 438
Återföring kapitalkostnader	-25 519	-29 595	1 608	-27 987	-24 754	-3 233
Återföring finansiella kostnader	-192	-	-	-	-21	21
Gemensamma kostnader	8 290	9 500	-665	8 835	17 841	-9 006
Avskrivningar	18 860	23 682	-1 608	22 074	19 662	2 412
Verksamhetens nettokostnader	**501 752**	**530 883**	**-1 608**	**529 275**	**533 148**	**-3 872**

Tabell 57 Herrljunga kommuns driftsredovisning.

När 2018 summeras redovisar nämnder och styrelser en positiv nettokostnadavvikelse på 5 933 tkr. Detta beror framförallt på de positiva resultatavvikelserna mot budget för kommunstyrelsen och bildningsnämnden. Den totala verksamhetens nettokostnader har ett resultat på 533 148 tkr och visar en negativ avvikelse mot budget på 3 872 tkr. Detta då kommunens gemensamma kostnader har en negativ resultatavvikelse i förhållande till budgeten. Avskrivningarna under året har inte varit lika höga som budgeterat på grund av komponentredovisningen som infördes våren 2017. Den positiva avvikelsen beror också på de budgeterade investeringsprojekt som inte färdigställts. Nedan ges en sammanfattad förklaring kring styrelserna och nämndernas resultat.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige sammantaget inklusive revision och valnämnd redovisar ett positivt resultat om 298 tkr. Avvikelsen beror på att man under året generellt haft lägre kostnader för arvodering och diverse övriga kostnader. Under 2018 genomfördes riksdags-, kommunal- och landstingsval och därav ses högre kostnader gällande Valnämnden jämfört med föregående år. Kommunfullmäktige har under året 2018 haft nio sammanträden.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet. Kommunstyrelsen redovisar vid årets slut ett positiv resultat på 2 258 tkr. Utfallet summeras till 33 152 tkr mot en budget på 35 410 tkr. Överskottet om 2 258 tkr beror främst på ej nyttjade utvecklingsmedel samt minskade kostnader som uppstått under ekonomiavdelningen.

Bildningsnämnden

Bildningsnämndens budget 2018 uppgår till 237 521 tkr, utfallet per den 31 december 2018 uppgår till 235 909 tkr. Bildningsnämnden redovisar därmed en positiv avvikelse om 1 612 (+ 0,7 procent) tkr för verksamhetsåret 2018. Den positiva avvikelsen härrör främst till det överskott som genererats inom de olika förskoleverksamheterna. Sett till den volymförändring som varit under året inom de olika verksamheterna ska bildningsförvaltningen lämna ett överskott. Prognoser visar ett förändrat volymantal inom bildningsförvaltningen år 2020, vilket börjat visa effekt under verksamhetsåret 2018.

Socialnämnden

Socialnämnden gör ett positivt resultat på 327 tkr, med en budget på 201 224 tkr utgör detta 0,2 procent. I resultatet ingår återföring av tidigare års avsättning till flyktingbuffert på 1 255 tkr. Årets resultat av ensamkommande visar ett negativt utfall på 6 465 tkr. Detta underskott ingår inte i redovisat resultat utan har täckts av tidigare års avsättning till buffert för ensamkommande. Årets nettokostnader har ökat med 4 procent jämfört med föregående år. Verksamheter som ökat sina nettokostnader är vård och omsorg, både äldreomsorg och psykiatri, samt IFO, där placeringskostnader för både barn och unga samt vuxna ökat, svårigheter att rekrytera handläggare inom IFO har tvingat verksamheten att anlita bemanningsföretag vilket har bidragit till ökade nettokostnader. Kostnaderna för LSS-verksamheten har ökat 2018 efter några år med minskade kostnader. Utfallen för myndighet och socialt stöd skiljer sig mycket mellan åren 2017 och 2018. Detta beror framför allt på förändringar i verksamheten ensamkommande där kostnader och intäkter har sjunkit drastiskt och där kostnadsminskningen syns på socialt stöd och intäktsminskningen på myndighet. Utöver detta har en omorganisation skett, där utförardelen av IFO flyttades över från myndighet till socialt stöd. Detta gör att utfallen inte är helt jämförbara mellan åren.

Tekniska nämnden

Tekniska nämndens budget år 2018 uppgick till 34 780 tkr och resultatet per 31/12-2018 blev negativt -322 tkr. Tekniska nämndens förändrade budget 2017 och 2018 förklaras av förändringen av internhyrorna. Till 2018 togs delen av internhyrorna som avsåg kapitalkostnader bort och istället tilldelades tekniska nämndens fastighetsavdelning motsvarande budget. Detta ger en förklaring på förändringen av utfallet mellan åren för fastighet. Utöver budgeten hanterade nämnden intäkter som under året uppgick till totalt 91 105 tkr. Underskottet förklaras till störst del av starten av 2018 års väderlek med låga temperaturer och mycket snöfall, ett underskott som kraftigt begränsades genom beslut om sparåtgärder samt fritidsverksamhetens stora positiva resultat. De höga kostnaderna för snöröjning, halkbekämpning och uppvärmning syns i Gata & park samt fastighets resultat.

Bygg- och Miljönämnden

Bygg och miljönämndens utfall för verksamhetsåret 2018 uppgick till 13 782 tkr gentemot en budget om 14 355 tkr. Bygg och miljönämnden redovisar där med en positiv budgetavvikelse om 573 tkr (4 procent) varav 402 tkr förklaras av överskott på kapitalkostnader. Bygg- och miljönämnden redovisar i sin helhet en god budgetföljsamhet.

Gemensamma kostnader

De gemensamma kostnaderna har en negativt avvikelse mot budget på 9 006 tkr. Den största förklaringen till den negativa avvikelsen förklaras genom högre kostnader för pensioner än vad som budgeterats. Personalomkostnadspålägget som läggs på lönen ut till verksamheterna och som genenrerar en intäkt för bland annat arbetsgivaravgifter, förmånsbestämd ålderspension, avgiftsbestämd ålderspension och särskild löneskatt under gemensamma kostnader har haft ett underskott på 7 955 tkr. Underskottet förklaras främst genom årets engångspremier för förmånsbestämd ålderspension inklusive särskild löneskatt på en kostnad på totalt 7 557 tkr. Underskottet för avgiftsbestämd ålderspension inklusive särskild löneskatt är 1 268 tkr.

En positiv påverkan på underskottet för personalomkostnadspålägget finns vad gäller arbetsgivaravgifter. Arbetsgivaravgifterna har ett överskott på 991 tkr som förklaras med att omkostnadspålägget är desamma för all personal när de verkliga kostnaderna för arbetsgivaravgifter skiljer sig för olika ålderskategorier. Budgeterat fanns ett överskott på 500 tkr och med ett underskott på 7 955 tkr är den totala avvikelsen mot budget 8 455 tkr. För att kommande år få täckning av verksamheterna för ökade pensionskostnader planeras en ökning ske av personalomkostnadspålägget enligt rekommendation ifrån SKL.

Kostnaderna för pensionsutbetalningar var budgeterade till 9 500 tkr men hade en negativ avvikelse mot budget om 789 tkr. Kostnader för semesterlöneskuld har en negativ avvikelse mot budget på 586 tkr. Överskottet ifrån renhållningens affärsverksamheten uppgick till 471 tkr vilket var en negativ avvikelse mot budget med 529 tkr. Positiva avvikelser mot budget innefattar försäljning av exploateringsområdet Kamomillen och tomtförsäljningar på totalt 1 163 tkr. Av budgeterade utvecklingsmedel om 1 000 tkr har 665 tkr fördelats ut till verksamheten. Av kvarstående 335 tkr har 162 tkr använts till lokaliseringsutredning av Västra stambanan.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning per projekt (tkr)	Bokslut 2017	Ursprunglig budget 2018	Ombudget-ering 2018	Totalt anslag 2018	Bokslut 2018	Avvikelse 2018
5200 Markköp		1 000	-	1 000	-	1 000
5209 ITstrategi + trådlöst ntv Hrja		2 000	-	2 000	1 856	144
5210 IT kapacitetsutökn. Hrja + VGA		2 000	-	2 000	1 929	71
5505 Exploatering		-	-	-	349	-349
Kommunstyrelse	**1 072**	**5 000**	**-**	**5 000**	**4 134**	**866**
5300 Inventarier/IT BN		1 000	147	1 147	805	342
5302 Lekplatser		300	337	637	745	-108
5308 Förstudie förskola Herrljunga		300	-	300	-	300
5309 Förstudie Altorpskolan		300	-	300	-	300
5311 Inventarier Horsby		750	565	1 315	350	965
5312 Förstudie Od skola/förskola		200	-	200	-	200
Bildningsnämnd	**1 895**	**2 850**	**1 049**	**3 899**	**1 900**	**1 999**
5411 Förstudie Hagen demenscentra		200	-	200	59	141
5420 Inventarier SN		500	-	500	249	251
5428 Hemgården larm		-	1 000	1 000	-	1 000
Socialnämnd	**977**	**700**	**1 000**	**1 700**	**308**	**1 392**
5200 Markköp		-	200	200	-	200
5310 Horsby förskola/skola		35 100	10 178	45 278	22 469	22 809
5401 Ställplatser husbilar		-	100	100	-	100
5422 Ombyggnad Hemgården		-	1 600	1 600	67	1 533
5430 Kontor		2 000	-	2 000	-	2 000
5506 VA-anslutningar		4 600	-475	4 125	3 075	1 050
5508 Mindre gatuanläggningar		1 000	400	1 400	1 202	198
5509 Reinvestering Gata		2 000	-	2 000	1 951	49
5515 Verksamhetsanpassnngar		750	171	921	546	375
5516 EPC B		-	7 110	7 110	4 940	2 170
5530 Reinvestering fastighet		-	-	-	61	-61
5533 Säkerhetshöjande åtgär-der		800	564	1 364	1 057	307
5539 Förskolan lyckan		1 000	1 057	2 057	2 046	11
5541 Hagen 3		-	-	-	1	-1
5542 Hagen etapp 4		-	2 667	2 667	1 863	804
5543 Hagen tak		-	-	-	48	-48
5544 Solceller Hagen		-	-	-	-557	557
5547 Städmaskiner		200	-	200	119	82
5549 Torktumlare		80	-	80	76	4
5551 Reinvest fastighet		8 400	852	9 252	6 814	2 438
5560 Tillbyggnad Molla skola		-	797	797	765	32

Investeringsredovisning per projekt (tkr)	Bokslut 2017	Ursprunglig budget 2018	Ombudget-ering 2018	Totalt anslag 2018	Bokslut 2018	Avvikelse 2018
5562 Ventilation Altorp		3 000	-2 573	427	254	173
5563 Idrottsmat/redskap sim-hall		125	-	125	91	34
5564 Kassa/Bokningssystem		175	-	175	117	58
5565 Skyltning		75	-	75	70	5
5566 Stationshus Hrja uppr+cykel-p		475	-	475	503	-28
5568 Industriväg Öltorp		-	800	800	-	800
5572 Maskiner fastighetsskötsel		200	-	200	59	141
5573 Ventilation Eggvena		-	3 335	3 335	2 253	1 082
5574 Upprustning lekplatser		200	-	200	58	142
5575 Södra Horsby etapp 1		-	692	692	-	692
5576 Ventilation g:a sporthallen		-	250	250	-	250
5577 Dusch o omklrum g:a sporthalle		-	500	500	-	500
5584 Hagens soprum		200	-	200	18	182
5702 Vattenrutschkana		800	746	1 546	212	1 334
5703 VA Säms camping		-	248	248	302	-54
5704 Bryggor Säms badplts		-	250	250	263	-13
Teknisk nämnd	**41 109**	**61 180**	**29 469**	**90 649**	**50 743**	**39 906**
5604 Släck-/tankbil		-	3 162	3 162	3 177	-15
5605 Räddningsmaterial		200	-	200	195	5
Bygg och Miljönämnd	**1 487**	**200**	**3 162**	**3 362**	**3 372**	**-10**
Summa	**46 541**	**69 930**	**34 680**	**104 610**	**60 458**	**44 152**

Tabell 58 Herrljunga kommuns investeringsredovisning.

Herrljunga kommuns totala investeringsbudget uppgick 2018 till totalt 104 610 tkr. Under året gjordes investeringar för 60 458 tkr vilket gav en avvikelse mot budget på 44 152 tkr. Sett till kommunstyrelsen, bildningsnämnden, socialnämnden och bygg och miljönämnden hade alla lägre utfall för sina investeringar än budgeterat. Tekniska nämnden som ansvarar för den största delen av beslutade investeringar hade en positiv avvikelse på 39 906 tkr. Där främst projekten för EPC och Horsby skola/förskola avvek från budgeten. Detta är större investeringsprojekt där total investering och utfall till och med 2018 redovisas nedan.

tkr Investeringsprojekt > 3 mnkr	Budget t.o.m. 2018	Utfall t.o.m. 2018	Diff	Framtida inv.medel	Total investering	Klardatum
EPC	8 900	5 050	3 850	-	8 900	jun-18
Ombyggnad Hemgården	4 650	3 226	1 424	-	4 650	okt-18
Hagen etap 4	7 510	6 746	764	-	7 510	dec-18
Tillbyggnad Molla skola	23 639	23 809	-170	-	23 639	nov-18
Horsby skola/ förskola	48 100	25 693	22 407	38 500	86 600	hösten 2021

Tabell 59 En summering av total budget och utfall för större investeringsprojekt.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avsatte inför 2018 en miljon till markköp, detta för att kommunen skall kunna möjliggöra om eventuellt köp av mark. Under året har dock ingen investering genomförts. IT-investeringarna uppgår totalt till 3 785 tkr jämfört med budgeterade medel om 4 000 tkr. IT-projekten fortlöper under nästkommande år. Under 2018 har kommunen haft kostnader på 349 tkr för exploatering av ny mark. Motsvarande intäkter beräknas inkomma under 2019.

Bildningsnämnd

Bildningsnämndens investeringar för 2018 uppgår till 1 900 tkr. Vilket ger en positiv avvikelse om 1999 tkr. Den positiva avvikelse som uppstår beror bl.a. på att inga kostnader med avseende förstudier har belastat verksamhetsåret. Projektet Inventarier Horsby följer tidsplanen för utbyte av inventarier men då byggnationen av de nya lokalerna är försenad kan hela investeringsbudgeten inte utnyttjas. De kvarvarande investeringsmedlen 965 tkr från år 2018 föreslås då överföras till 2019 års investeringsbudget.

Investeringar för inventarier och IT sker löpande under året. Verksamheterna har själva tagit fram en behovsplan på vad som behövs investeras/återinvesteras under året. Avvikelsen för inventarier/ IT uppgår till 342 tkr. Upprustning av skolgård (lekplatser) har en negativ avvikelse om -108 tkr, detta då parkourbanan vid Altorpskolan varit mer kostsam än beräknat.

Socialnämnd

Hagen etapp 4 har startade upp hösten 2017 och inflyttning skedde våren 2018. Ett rehabförråd har startats upp genom inköp av vissa utvalda hjälpmedel. Köket på Gruppboendet Ringvägen skulle byggas om för att uppfylla gällande lagkrav. Detta har av olika anledningar inte blivit klart och ombudgeteras därför till 2019. Upphandlingen gällande larm på Hemgården återupptogs under hösten men är inte klar. En ombyggnad av köket på Hemgården till personalutrymme har skett. Ombyggnad av TB-huset för att öka säkerheten för personalen har skett under hösten. Herrljunga bostäder som är fastighetsägare har bekostat detta och kommer att öka hyran för socialförvaltningen.

Teknisk Nämnd

Årets investeringsbudget uppgick till 90 649 tkr varav 29 469 tkr var ombudgeterade investeringsmedel. Utfallet per sista december blev 50 743 tkr. Större delen av överskottet beror på projekt som startat sent på året eller som sträcker sig över flera år. Dessa projekts överskott behöver ombudgeteras till nästkommande år.

- Projektet 5516 EPC som avser energibesparande åtgärder kommer fortsätta inpå 2019.
- Projekt 5542 Hagen etapp 4 har slutförts och tagits i drift. Det var den sista delen som projekterats mot Hagen så nu finns där totalt 40 anpassade demenslägenheter.
- Projekt 5560 Tillbyggnad Molla skola har skolgårdarna iordningsställts under året och tagits i bruk.
- På projektet Horsby förskola/skola har det under 2018 arbetats med etapp 1 där en ny skolbyggnad i två plan kommit på plats och där hela första etappen beräknas vara klart under mitten av 2019. Projektering och upphandling av etapp två, nytt kök och matsal, påbörjades under andra halvan av 2018 där själva byggstarten beräknas maj 2019.

Bygg- och Miljönämnd

Bygg och miljönämnden redovisar ett investeringsutfall om 3 372 tkr för år 2018. Släck-/tankbil hamnar med en negativ avvikelse om 15 tkr. Släck-/tankbilen är en investering från 2017 som blivit senarelagd efter leveranstid. Investeringen är nu avslutad. Inköp av räddningsmaterial ligger inom befintlig budgetram med en positiv avvikelse om 5 tkr.

Redovisningsprinciper

Herrljunga kommun följer den kommunala redovisningslagen men även de rekommendationer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Redovisning av pensionsskuld

Kommunen tillämpar den s.k. blandmodellen för redovisning av pensionsskuld. Detta innebär att den skuld som är intjänad innan 1998 är medtagen under ansvarsförbindelsen utanför balansräkningen. Den pensionsskuld som är uppkommen efter 1998 är till stora delar försäkrad. Under rubriken avsättningar för pensionsskuld är den särskilda löneskatten bokförd som är beräknad på den pensionsskuld som uppkommit efter 1998. Aktualiseringsgraden uppgår till 97 procent. Diskonteringsräntan har inte förändrats under året. Från 2015 gäller OPF-KL för förtroendevalda som inte tidigare omfattas av PBF. En avsättning för förtroendevaldas pension är gjord utifårn KPA:s beräkningar.

Redovisning av intäkter

Vid redovisning av skatteintäkterna har SKL:s decemberprognos använts. Skatteintäkter periodiseras i 12-delar. Avgifter för äldreomsorg, barnomsorg faktureras månatligen.

Redovisning av lånekostnader

Alla räntekostnader kostnadsförs enligt huvudmetoden, d.v.s. räntekostnader belastar resultatet den period de uppstår.

Finansiella tillgångar

Samtliga kommunens placeringsmedel är klassificerade som omsättningstillgångar. Som anläggningstillgång redovisas aktier och andelar samt långfristiga fordringar.

Immateriella anläggningstillgångar

Engångslicens för nytt fastighetssystem har bokförts som immateriell tillgång i enlighet med RKR 12:1. Avskrivningstiden uppgår till 5 år.

Materiella tillgångar

Herrljunga kommun följer i princip de regler som finns i RKR 11 angående materiella anläggningstillgångar. Tillgångarna skrivs av linjärt över nyttjandeperioden och en grov uppskattning tillämpas på större projekt. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Tillgången ska vara avsedd för stadigvarande bruk eller innehav, ha ett anskaffningsvärde som överstiger ett basbelopp (45 500 kr) samt ha en livslängd som överstiger 3 år.

Avskrivningstiderna nedan är satta med stöd av RKR:s idéskrift om avskrivningar. Övriga upplysningar om materiella anläggningstillgångar finns i bokslutsbilagorna.

Avskrivningstider	
Datorer och servrar	3-5 år
Övriga maskiner och inventarier	5-20 år
Fordon	5-10 år
Verksamhetsfastigheter	10-33 år
Fastigheter för affärsverksamhet	20-33 år
Markanläggningar	20-50 år
Mark	Ingen avsk

Tabell 60 Avskrivningstider för olika materiella tillgångar.

Komponentredovisning

I samband med övergången till komponentredovisning är ambitionen att göra anläggningsregistret mer detaljerat. Detta görs i syfte att anpassa redovisningen till RKR:s rekommendation nr 23 Bokföring som rådet gav ut i slutet av 2014. Samtliga anläggningsobjekt inom Fastighet och Gata/Park har gåtts igenom under våren 2017 och en uppdelning av gamla anläggningar har gjorts i komponenter. Förändringarna i anläggningsreskontran har lagts in per den 30 april 2017.

Fastighet

När det gäller anläggningsobjekt kopplade till fastighet har uppdelning i komponenter gjorts enligt två modeller, beroende på om fastigheten är att anse som gammal/gammal (GG) eller ny/gammal (NG). I en GG-fastighet har det inte gjorts några stora investeringar de senaste 10 åren, men så har skett i en NG-fastighet. Vid beräkning av komponenter har principerna i bilden nedan använts. För en GG-fastighet så anses 35 procent av anskaffningsvärdet som platta och stomme. Platta och stomme anses ha en avskrivningstid på totalt 60 år. Fastighetsavdelningen har gått igenom objekten och bedömt nyttjandeperioderna vilket innebär att de i flera fall avviker från nedan modell. Görs ingen annan bedömning av nyttjandeperioden för en GG-fastighet så anses delen för platta och stomme ha en kvarvarande nyttjandeperiod på 30 år. Förutom avvikelser för nyttjandeperioden sker även avvikelser på NG-fastigheter då ytterligare uppdelning gjorts på komponenter. Detta avser komponenter på större investeringar som gjorts avseende bland annat EPC och skalskydd.

Princip	Typ av fastighet	Nyttjandeperiod (om ej annan bedömd)	Procent av fastigheten	
1	Markvärde	-	2	
2	Gamla gamla objekt (ingen investering de senaste 10 åren)			
	Platta och stomme	30 år	35	Beräknad avsk - 60 år - kvarvarande nyttj.period
	Övrig bygg	5 år	65	
3	Ny gamla objekt (större investering senaste 8-10 åren)			
	Platta och stomme	40 år	35	Av anskaffningsvärdet
	Fasad, tak och fönster	25 år	55	Av bv - plattan
	Ventilation	15 år	40	
	Markanläggning	20 år	5	

Tabell 61 Tre principer för uppdelningar av avskrivning av komponenter.

Gata/Park

Äldre gator har delats upp i två komponenter med gatukropp 70 procent och slitlager 30 procent. Flera nya objekt som redan är komponentuppdelade har inte omfördelats. Ny investering Gata har delats upp i två komponenter, över jord 50 procent och under jord 50 procent.

Exploateringsredovisning

Rutinerna för exploateringsredovisningen har ändrats fr.o.m. 2014 i syfte att följa RKR:s rekommendationer. I korthet innebär det att ett exploateringsområdes olika investeringar hanteras enligt nedan:

Investering	Hantering
Tomt	Råmark och kostnader som har en direkt koppling till marken. Överförs till omsättningstillgång när ett område är färdigt för försäljning.
Kvartersgata	Aktiveras då tomterna förs över till omsättningstillgång. Vanligtvis är den inte helt färdig vid detta tillfälle men den tas i bruk på så vis att man kan börja köra på den.
Matargata	Aktiveras då den är färdig.
Objekt övrigt	Skulle ex. kunna vara en lekplats eller ett grönområde. Aktiveras när de är färdiga.

Tabell 62 Olika hanteringssätt beroende på typ av investering.

Försäljningsintäkter bokförs fr.o.m. 2014 på driften (tidigare som ett investeringsbidrag).

Investeringsbidrag

Investeringar bruttoredovisas vilket innebär att investeringsbidrag bokförs som en skuld och upplöses i samma takt som den anläggningstillgång det avser.

Redovisning av medel för flyktingar och ensamkommande barn

Verksamhet gällande flyktingar samt ensamkommande barn finansieras av statliga medel från Migrationsverket. Intäkter och kostnader skiljer sig av olika orsaker mellan åren. Varje enskilt års över- respektive underskott balanseras för att inte påverka kommunens egna medel. Tre år efter det ankomstår som målgruppen kommit till Herrljunga kommun redovisas ett resultat. Finns det ett överskott för avräknad ankomstgrupp, och gruppen finns kvar, kan överskottet balanseras i ytterligare två år. Därefter ska överskottet redovisas till årets resultat. På motsvarande sätt redovisas ett underskott för avräknad grupp i årets resultat senast tre år efter ankomståret. För år 2018 förs intäkter från resultatet till flyktingbufferten med 2,9 mnkr och 1,3 mnkr förs till resultat från flyktingbufferten för flyktingar anlända 2011-2013. Kostnaderna för ensamkommande barn har 2018 överstigit intäkterna. Underskottet förs från resultatet till bufferten för ensamkommande barn med 7,0 mnkr. Total påverkan på resultatet är en intäkt på 5,3 mnkr.

Avsättningar

Under rubriken avsättningar finns upptaget en skuld för sluttäckning av Tumbergsdeponin. Avsättningen gjordes 2008 och beräkning har skett utifrån avslutningskostnader på Gässlösadeponin i Borås per kvadratmeter. Tumbergsdeponin består av en yta på ca 9 ha. Sluttäckningen beräknas vara klar år 2025 och under 2018 har fakturor avseende upphandlingskostnader för och påbörjan av sluttäckningen mottagits. Sluttäckningsplanen är ännu ej klar och det är därför svårt att bedöma när utflöde av resurser kommer att ske utöver upphandlingskostnaderna.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS17. Från 2009 är pensionsförpliktelser till förtroendevalda redovisade dels som avsättning och dels som ansvarsförbindelse och är beräknade enligt SKLs normalreglemente.

Kommunen har genom avtal förbundit sig att bidra med 8,25 mnkr till utbyggnaden av E20. Medlen är ännu ej utbetalda. En avsättning är därför gjord i balansräkningen som enligt avtalet indexuppräknas varje år med Trafikverkets index för Investering väg. Värdet på den ursprungliga avsättningen var i prisnivå 2013-06. Utbetalningen kommer enligt prognos påbörjas 2019.

Solidarisk borgen

Herrljunga kommun har i februari 1999, KF § 10, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 274 kommuner som per 2012-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest Sverige AB, dels i för-hållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening

Operationell leasing

Kommunens samtliga avtal är operationella och består av leasing- och hyresavtal. Upplysningar om ej uppsägningsbara avtal med en avtalstid överstigande 3 år lämnas i not. Herrljunga kommun följer de regler som finns i RKR 13 när det gäller leasing.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt den kommunala redovisningslagen kap 8 och utformas enligt god redovisningssed. Alla transaktioner av väsentlig karaktär mellan bolagen har eliminerats för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi.

I den sammanställda redovisningen över koncernen redovisas, förutom kommunen, de företag i bolags- och stiftelseform över vilka kommunen har ett bestämmande inflytande. Trollabo Kraft AB har inte tagits med som ett intresseföretag på grund av dess ringa omfattning (omsättning 936 tkr, ägd andel 50 procent, RKR 8.2). Redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Någon elimineringsdifferens vid förvärven har inte uppstått. Interna poster har eliminerats. Obeskattade reserver har delats upp mellan latent skatteskuld och eget kapital. Dotterföretagens principer för avskrivningar har inte anpassats till kommunens redovisning p g a att olikheter inte väsentligt påverkar utfallet. Detta medför att RKR 8.2 inte följs helt och hållet

Kassaflödesanalys

Herrljunga kommun tillämpar fr.o.m. 2017 den direkta metoden för uppställning av kassaflödesanalysen. In- och utbetalningarna har hämtats direkt från redovisningen och härleds därmed inte på samma sätt som i en indirekt kassaflödesanalys. Enligt RKR 16.2 är båda metoderna accepterade, dock är den indirekta metoden vanligare. Syftet med att övergå till den direkta metoden är att analysen på ett mer pedagogiskt sätt skall visa på kommunens in- och utbetalningar, främst i den löpande verksamheten.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige sammantaget inklusive revision och valnämnd redovisar ett positivt resultat om 298 tkr. Avvikelsen beror på att man under året generellt haft lägre kostnader för arvodering och diverse övriga kostnader. Under 2018 genomfördes riksdags-, kommunal- och landstingsval och därav ses högre kostnader gällande Valnämnden jämfört med föregående år. Kommunfullmäktige har under året 2018 haft nio sammanträden.

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse
Revision	987	712	682	682	0
Kommunfullmäktige	630	667	924	623	301
Valnämnd	11	11	269	272	-3
Summa verksamhet	**1 628**	**1 390**	**1 875**	**1 577**	**298**
Intäkter	-	-	-	-	-
Kostnader	1 628	1 390	1 875	1 577	298
Nettokostnad	**1 628**	**1 390**	**1 875**	**1 577**	**298**

Tabell 63 Resultatet för Kommunfullmäktige åren 2016-2018 med avvikelse mot budget det sista året. Budget 2018 är inkl tilläggsanslag.

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktiges ledamöter är direktvalda genom allmänna val. Som kommunens högsta beslutande organ fastställer fullmäktige budget, årsredovisning samt beslutar om ansvarsfrihet för nämnder och styrelse. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller av större vikt för kommunen men även om mål och riktlinjer för kommunens verksamheter och organisation.

Revision

Revisorerna och lekmannarevisorerna (revisionen) är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Revisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som kommunen ansvarar för. Den har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen. Revisionen kan skänka legitimitet och förtroende åt verksamheten, men också vara förmedlare av väsentlig och nödvändig kritik. Med sina insatser kan revisionen också generera bidrag till förbättring och utveckling.

Valnämnd

Den kommunala valnämnden står under kommunfullmäktige och ansvarar för genomförandet av allmänna val. Det gäller val till riksdag, regions- och kommunfullmäktige och sker vart fjärde år. Val till EU-parlamentet sker vart femte år. Valnämnden har bland annat till uppgift att utse valförrättare och ser till att olika val genomförs på ett legitimt sätt.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet. Kommunstyrelsen redovisar vid årets slut en vinst på 2 258 tkr. Utfallet summeras till 33 152 tkr mot en budget på 35 410 tkr. Överskottet om 2 258 tkr beror främst på ej nyttjade utvecklingsmedel samt minskade kostnader som uppstått under ekonomienheten.

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Styrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden.

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för den ekonomiska förvaltningen och för samordning av övergripande ekonomisk planering. Kommunstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt ansvar för den kommunövergripande uppföljningen under året och i bokslut. Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Ägarstyrningen bedrivs genom formella och informella möten med berörda bolagspresidier, ägardirektiv m.m.

Krisledningsnämnd

I kommunen ska finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extra ordinära händelser samt de övriga uppgifter som regleras i lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting. Nämnden träder i funktion först i samband med extraordinär händelse och ligger under kommunledningens ansvar.

Ekonomi

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse
Kommunstyrelsen	7 023	4 145	5 447	4 330	1 118
Kommunledningen	8 000	9 571	8 015	7 882	133
A.K-enheten	3 841	3 919	4 207	4 237	-30
IT/Växel/Telefoni	5 456	5 437	6 142	5 909	233
Ekonomi	4 197	3 902	4 667	3 816	851
Personal	6 229	6 602	6 466	6 470	-4
Reception	428	442	465	508	-43
Evakueringsboende	2	0	0	0	0
Summa verksamhet	**35 177**	**34 019**	**35 410**	**33 152**	**2 258**
Intäkter	-14 726	-17 936	-12 993	-14 742	1 749
Kostnader	49 903	51 955	48 403	47 894	509
Nettokostnad	**35 177**	**34 019**	**35 410**	**33 152**	**2 258**

Tabell 64 Resultatet för Kommunstyrelsen åren 2016-2018 med avvikelse mot budget det sista året. Budget 2018 är inkl tilläggsanslag.

Kommunstyrelsen redovisar ett utfall på 4 330 tkr vilket innebär ett positiv resultat för året med 1 118 tkr. Den positiva avvikelsen härrör utvecklingsmedlen där 1 541 tkr finns kvar till förfogande. Fram tills 2018-12-31 har 1 119 tkr av utvecklingsmedlen nyttjats. Under året ses dock ökade kostnader inom kostnadsslaget övriga kostnader som bland annat dataskyddsombud och exploatering.

Kommunledning redovisar ett utfall på 7 882 tkr vilket innebär positiv avvikelse på 133 tkr vid årets slut. Under kommunledningen ligger Folkhälsa, MSB samt Strategisk planering och det är under Strategisk planering som det största positiva utfallet ses. Ökade kostnader för konsulttjänster tas upp av minskade personalkostnader som ger ett positivt utfall om 200 tkr. Administration- och kommunikationenheten redovisar ett utfall på 4 237 tkr vilket innebär en mindre negativ avvikelse med 30 tkr under perioden.

Servicenämnd/IT/Växel/Telefoni redovisar ett utfall på 5 909 tkr mot en budget på 6 142 tkr vilket innebär att nämnden redovisar ett positivt resultat på 233 tkr. Under IT ses ökade systemkostnader som möts av lägre personalkostnader vilket ger ett positivt resultat. Minskade övriga kostnader ses under växel. Ekonomienheten redovisar ett utfall på 3 816 tkr, vilket innebär en positiv avvikelse under året med 851 tkr. Resultatets positiva avvikelse kan härledas till lägre personal och systemkostnader. Personalenheten redovisar ett utfall på 6 470 tkr, vilket innebär en mindre negativ avvikelse på 4 tkr. Receptionen redovisar ett utfall på 508 tkr vilket innebär en mindre avvikelse på 43 tkr.

Bildningsnämnden

Nämndens uppdrag är att tillhandahålla utbildnings- samt kultur- och fritidsgårdsverksamhet för kommunens invånare på uppdrag av kommunfullmäktige. Bildningsnämnden redovisar en positiv avvikelse för 2018 på 1 612 tkr. Utfallet summeras till 235 909 tkr mot budgeten på 237 521 tkr.

Verksamhetsbeskrivning

Bildningsnämndens ansvarsområden omfattar sedan 2015 utbildning, kultur och fritidsgård. Inom utbildningen syns en verksamhet som överlag präglas av god måluppfyllelse. Parallellt med goda resultat finns också utvecklingsområden, ett sådant är insatser för att utveckla en undervisning som möter varje barn/elev på rätt nivå.

Förvaltningen kännetecknas av en erfaren ledningsgrupp under förnyelse. Under sen höst har en ny rektor för Horsbyskolan F-3 samt en rektor för Kunskapskällan rekryterats. Förskolan har under de senaste åren vuxit i omfattning och ledningsorganisationen har från och med juni förstärkts från två till tre förskolechefer. Samarbetet med gemensam chef för musikskolan i Herrljunga och Vårgårda har utfallit väl och fortsätter.

I förskolor, skolor och fritidshem finns en relativt god kontinuitet med behörig och legitimerad personal, men lärarbristen blir allt mer påtaglig, särskilt vissa behörigheter som är extremt svårrekryterade.

Under året har åtgärder genomförts med ett mycket gott resultat för att avhjälpa brister gällande ventilation och inomhusklimat vid Altorpskolan. Åtgärderna redovisades som svar på Arbetsmiljöverkets vitesföreläggande. Under hösten har ventilationsinsatser fortsatt vid Eggvena skola. Biblioteket har under sen höst fått ett beslut från arbetsmiljöverket om att vidta åtgärder för att stärka arbetsmiljön.

Etapp 1 som ingår i den stora satsningen vid Horsbyskolan är under genomförande och innebär en stor utbyggnad av skolan, där avsikten är att stora delar av F-3 flyttar in i augusti 2019. I tätorten har ytterligare en förskola startat i moduler vid Lyckan, något som gjort att full behovstäckning för första gången finns där samtliga förskoleplaceringar klarades inom lagkravet under 2018.

Nytt från höstterminen är en ny stadieindelad timplan, för både grundskolan och grundsärskolan. Förändringen innebär att benämningarna låg-, mellan- och högstadium återinförs i grundskolan och timplanerna organiseras i block om årskurs 1-3, 4-6 och 7-9. Nytt är också att språkvalet startar redan i åk 6 och undervisningen genomförs på Altorpskolan dit alla elever bussas.

Budgetföljsamheten är god i förvaltningen och årets resultat indikerar på ett överskott om cirka 1 600 tkr. Överskottet baseras främst på att förskolan inte haft den barnvolym som budgeten baserades på.

Det är också viktigt att påpeka att med gällande skollag och tillhörande styrdokument ställs mycket höga krav på att ge varje enskild elev det stöd och den ledning som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven, betyget E eller högre. Här krävs mod och ett professionellt förhållningssätt för att leda skolans pedagogiska arbete och rikta och omprioritera resurser kontinuerligt. Ett arbete som rektor ansvarar för med stöd av elevhälsan och med ett genomförande i undervisningen av lärarna. Under senare år har ett mycket stort antal riktade statsbidrag kommit att spela en stor och avgörande roll för förskola, skola och fritidshem. Statsbidragen söks för en termin alternativt ett läsår i taget

och löpande ändras förutsättningar och villkor för bidragen. Personalbudgeten kan genom statsbidragen förändras med miljonbelopp under ett budgetår, vilket dels är en utmaning för uppföljning och redovisning, dels när det gäller förutsättningarna för att göra långsiktiga och kvalitativa satsningar.

Musikskolan har med statliga medel från Kulturrådet genomfört satsningar i skolan i form av rytmik i förskoleklass och klassorkester i åk 1 alt 2. Utöver det har verksamheten utvidgats med sång och dans. Genom kulturrådets satsning ”Stärkta bibliotek”, har biblioteket fått resurser till att utöka sin verksamhet för barn och ungdom, samt när det gäller ”Det digitala lyftet”, att vara en resurs för allmänheten på det digitala området.

Ekonomi

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse
Nämnd	395	373	450	342	108
Förvaltningsledning	7 018	8 059	8 029	6 897	1 132
Elevhälsa inkl familjecentral	4 973	5 995	6 270	6 199	71
Förskola inkl pedagogisk omsorg	54 193	55 802	59 581	55 637	3 944
Fritidshem	15 416	15 781	18 165	17 984	181
Grundskola inkl modersmål	90 123	93 604	90 453	91 056	-603
Grundsärskola	3 260	3 737	4 172	3 973	199
Gymnasieskola inkl interkommunalt	40 380	41 124	35 808	39 340	-3 532
Gymnasiesärskola	2 178	2 316	2 460	2 307	153
Vuxenutbildning	5 080	5 264	5 399	5 397	2
Bibliotek	4 232	4 536	3 844	3 975	-131
Allmänkultur verksamhet	257	229	260	220	40
Musikskola	2 139	2 091	2 021	1 999	22
Fritidsgård	645	670	609	583	26
Summa verksamhet	**230 289**	**239 581**	**237 521**	**235 909**	**1 612**
Intäkter	-39 878	-42 786	-36 198	-49 989	13 791
Kostnader	270 167	282 367	273 719	285 898	-12 179
Nettokostnad	**230 289**	**239 581**	**237 521**	**235 909**	**1 612**

Tabell 65 Resultatet för Bildningsnämnden åren 2016-2018 med avvikelse mot budget det sista året. Budget 2018 är inkl tilläggsanslag.

Bildningsnämndens budget 2018 uppgår till 237 521 tkr, utfallet per den 31/12-2018 uppgår till 235 909 tkr. Bildningsnämnden redovisar därmed en positiv avvikelse om 1 612 (+ 0,7 procent) tkr för verksamhetsåret 2018. Den positiva avvikelsen härrör främst till det överskott som genererats inom de olika förskoleverksamheterna. Sett till den volymförändring som varit under året inom de olika verksamheterna ska bildningsförvaltningen lämna ett överskott. Prognoser visar ett förändrat volymantal inom bildningsförvaltningen år 2020, vilket börjat visa effekt under verksamhetsåret 2018.

Elevhälsan och familjecentralen redovisar gemensamt ett överskott om 71 tkr. Överskottet beror på lägre personalkostnader inom elevhälsan.

Förskoleverksamheten är uppdelad i två områden Ytterby samt Innerby. Tillhörande förskola finns även pedagogisk omsorg samt kooperativ. Förskoleverksamheterna inklusive pedagogisk omsorg redovisar ett överskott om 3 944 tkr, vilket beror på ökade intäkter i form av statliga bidrag samtidigt som barnvolymen minskat. Överskottet härrör till att personalkostnaderna följer utefter den budgeterade barnpengen med undantag av statsbidrag. Budget avvikelsen för förskola inklusive pedagogisk omsorg uppgår till 6,6 procent.

Ytterby förskoleområde har ett positivt utfall om 1 663 tkr. Överskottet beror på minskat barnantal. Ytterby förskoleområde har svårigheter med att rekrytera yrkeslegitimerad personal vilket resulterat i att personalkostnaderna förblir något lägre. Molla/Mörlanda (tillhörande Ytterby område) lämnar ett överskott om 1 001 tkr vilket ligger i linje med den volymminskningen som skett under året. Innerby förskoleområde har ett positivt utfall om 870 tkr. Flera av enheterna visar ett överskott men det som försämrar resultatet är kostnaderna för att bedriva Lyckans två nya avdelningar. Dock omhändertas detta av de positiva prognoserna övriga förskoleenheterna inbringar. Innerby förskoleområde har en lägre barnvolym gentemot budget vilket gör att även här kommer inte hela barnpengen nyttjas. Kooperativ och dagbarnvårdare har under höstterminen haft mindre inskrivna barn vilket resulterar till lägre utbetalningar. Överskottet uppgår till 531 tkr.

Fritidshemmen har elevantal efter budget och redovisar sammantaget ett överskott om 181 tkr. Överskottet härrör främst till ökade avgiftsintäkter och ett minskat antal köpta platser av andra aktörer. Budget avvikelsen uppgår till 0,9 procent. Grundskolorna redovisar sammantaget ett negativt resultat om -603 tkr (inkl. modersmål). Utfallet uppgår till 91 056 tkr gentemot budget om 90 453 tkr, budgetavvikelsen är negativ och uppgår till 5 procent. Av underskottet står -441 tkr för ökade kostnader kring modersmål. Modersmål har 2018 lagts som en post vid sidan av grundskolan för att kunna bryta ur dess kostnader och utfallet tyder på att modersmålsundervisning varit underbudgeterad. Horsby 4-6, Altorp samt Molla/Mörlanda är de grundskolor som redovisar överskott. Fyrskolorna redovisar ett underskott om -344 tkr. Dessa skolor har dock haft ett högre elevantal vilket resulterat i att andra verksamheter skall spara in för att täcka fyrskolornas ökade elevantal och där med kostnader. Grundsärskolan redovisar ett positivt utfall om 199 tkr. Överskottet beror på lägre personalkostnader i snitt genom hela året. Personalkostnaden avviker med cirka 35 procent av en årsarbetare.

Kunskapskällan redovisar ett negativt utfall om -1 358 tkr. Gymnasieskolan har haft högre kostnader under vårterminen av olika slag (personal, it, system, osv). En översyn har gjorts av de olika kostnadsposterna för att kunna bespara under höstterminen, dock inte tillräckligt för att hamna på ett nollresultat. Budgetavvikelsen för gymnasieskolan (exklusive interkommunalt) är negativ och uppgår till -5 procent. Gymnasieskolan interkommunalt (köp-sälj) redovisar ett negativt utfall om -2 174 tkr. Det kraftiga underskottet beror på att man inte helt når den förväntade volymen på säljsidan samtidigt som antal köpta platser ökat markant förhållandevis till förväntningarna. Nettoeffekten är 17 fler köpta platser, vilket innebär att kommunen betalar i snitt 128 tkr per elev till annan kommun. Budgetavvikelsen för de interkommunala är negativ och uppgår till 5 procent. Gymnasiesärskolan redovisar ett positivt utfall om 153 tkr. Avvikelsen beror på färre köpta platser under höstterminen.

Vuxenutbildningen som köps av Vårgårda har ett utfall om 5 397 tkr, vilket innebär en positiv avvikelse under perioden med 2 tkr. Bibliotek och allmän kulturverksamhet redovisar ett negativt resultat om 91 tkr. Resultatet förklaras av höga driftskostnader som möter ett mindre överskott på allmän kulturverksamhet där utbetalningar av bidrag varit låga för året.

Musikskolan redovisar ett positivt resultat om 22 tkr. Avvikelsen beror på de statsbidrag som tilldelats och som möjliggjort att en liten del av kommunbidraget lämnas till överskott. Musikskolan har de senaste två åren tilldelats kulturbidrag om 620 tkr, överskottet för bidraget uppgår till 516 tkr och förs med till 2019 för att medfinansiera fortsatta satsningar. Fritidsgården redovisar ett överskott om 26 tkr. Fritidsgården har under året tilldelats ett bidrag om 60 tkr från MUCF, vilket resulterat till att verksamheten kunnat återlämna en liten del av kommunbidraget.

Socialnämnden

Socialnämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning. Socialnämnden redovisar en god, om än sämre, måluppfyllelse jämfört med år 2017 och en marginell avvikelse mot budget för 2018 på 327 tkr.

Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen har under 2018 års första del präglats av den nya dataskyddsförordningen som trädde i kraft den 25 maj. Etapp 4 på demensboendet Hagen har öppnats och förberedelserna inför den nya betalansvarslagen planerades och genomfördes inför den 25 september då lagen gick skarp drift i Västra Götalandsregionen. Den nya organisationen som trädde i kraft november 2017 har satt sig under 2018 och ett arbete kring fördelning och samarbete mellan de två nya verksamhetsområdena, myndighet och socialt stöd, har pågått. Inom vård och omsorg påbörjades ett pilotprojekt för heltidsprojektet under våren och under hösten har projektet gått i skarp drift. Styrgruppen har träffats två gånger i månaden och förvaltningen har ställts inför många stora och svåra utmaningar. I samband med uppstarten av projektet har en lokal överenskommelse med Kommunal tagits fram för att kunna genomföra projektet.

Under september månad trädde den nya betalansvarslagen i kraft vilket betyder att kommunerna måste betala ca 7000 kronor per dygn för patienter som är utskrivningsklara, men som inte kommunerna tar hem. Förvaltningen började tidigt på året med förberedelser för detta och förvaltningen har lyckats mycket bra med sitt arbete. Det ser tufft ut framförallt inom myndighet men även inom vård och omsorg. Detta på grund av bland annat att det varit svårrekryterat. Inom vård och omsorg har trygghetskamera och nyckelfria lås upphandlats och detta kommer att implementeras i verksamheterna under första hälften av 2019. Socialnämnden har vidare beslutat om en förstudie av utbyggnaden av förvaltningens demenscentrum. Ett omfattande säkerhetsprojekt har också initierats och påbörjats i form av ombyggnationer av både Tors hus samt TB-huset. Nya lokaler har också tagits i anspråk på Verkstadsgatan. Socialnämnden har under 2019 fått ett försämrat resultat i öppna jämförelser, vilket är tråkigt då nämnden under de tre tidigare åren ökat sitt resultat.

Ekonomi

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse
Nämnd	453	442	631	396	235
Förvaltningsledning	4 521	4 794	8 080	5 337	2 743
Myndighet	8 970	9 365	30 174	35 781	-5 607
varav EKB	0	-18 484	-6 786	-6 786	0
Centralt stöd	4 911	7 123	8 183	7 029	1 154
Vård och omsorg	105 799	113 350	115 555	117 864	-2 309
Socialt stöd	52 593	57 706	38 601	34 490	4 111
varav resultatföring flyktingbuffert	0	1 079	-	1 255	-1 255
varav EKB	0	18 484	6 786	6 786	0
Summa verksamhet	**177 247**	**192 780**	**201 224**	**200 897**	**327**
Intäkter	-68 066	-73 194	-44 828	-54 921	10 093
Kostnader	245 312	265 974	246 052	255 818	-9 766
Nettokostnad	**177 246**	**192 780**	**201 224**	**200 897**	**327**

Tabell 66 Resultatet för Socialnämnden åren 2016-2018 med avvikelse mot budget det sista året. Budget 2018 är inkl tilläggsanslag.

Utfall för helåret 2018 blev ett överskott på ca 327 tkr, varav 1 255 tkr är resultatföring av flyktingbuffert för nyanlända ankomna 2013 och tidigare. Avvikelse från budget blev 0,2 procent. Jämfört med föregående år har förvaltningens nettokostnader ökat med 4 procent jämfört med 2017. Kommunbidraget ökade med 2 procent. Årets resultat av Ensamkommande visar ett negativt utfall på 6 465 tkr. Detta underskott ingår inte i redovisat resultat utan har täckts av tidigare års avsättning till buffert för ensamkommande. Utfallen för myndighet och socialt stöd skiljer sig mycket mellan åren 2017 och 2018. Detta beror framför allt på förändringar i verksamheten ensamkommande där kostnader och intäkter har sjunkit drastiskt och där kostnadsminskningen syns på socialt stöd och intäktsminskningen på myndighet. Utöver detta har en omorganisation skett, där utförardelen av IFO flyttades över från myndighet till socialt stöd. Detta gör att utfallen inte är helt jämförbara mellan åren.

Verksamhet myndighet redovisar -5 607 tkr, kostnader för inhyrda socionomer under första delen av året samt ett ökat antal placeringar av barn och vuxna är orsak till underskott. Verksamhet Vård och omsorg redovisar -2 309 tkr, om man lägger till den för låga tilldelningen i demografimodellen blir utfallet -1 229 tkr som till stor del beror på behovet av bemanningssjuksköterskor under sommaren samt en nyöppnad avdelning i Hagen, där öppningen genomfördes en månad tidigare än enligt budgetplan. Verksamhet socialt stöd redovisar ett överskott på 2 856 tkr; tillfälliga intäkter, ej nyttjad budget inom LSS samt neddragning av 0,5 enhetschef är några av orsakerna. Verksamhet centralt stöd samt förvaltningsledning redovisar också positiva överskott; ej nyttjad buffert på förvaltningsledning samt ökade intäkter på centralt stöd förklarar överskottet.

Under året avvecklades kommunens egna HvB för ensamkommande enligt plan och redovisar ett bättre resultat än budgeterat. Externa placeringar och inhyrda handläggare för ensamkommande-verksamheten är den största orsaken till att en större del än budgeterat behövts tas från bufferten.

För att klara 2019 års budget krävs både återhållsamhet och besparingsåtgärder. En första prognos för 2019 har beräknats och pekar mot ett underskott. Framför allt placeringar inom myndighet ser ut att fortsätta på en hög nivå. Verksamheten jobbar för att inte behöva anlita bemanningsföretag men det är svårrekryterat vissa perioder.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden är väghållare för kommunens infrastruktur. Nämnden ansvarar även för projektering, upphandling och genomförande av fastigheter och anläggningar i samband med beslutade investeringar. Verksamhetsåret 2018 redovisarvisar tekniska nämnden ett negativt resultat om -322 tkr.

Verksamhetsbeskrivning

Det som grundlade avvikelserna för tekniskas verksamhet och ekonomi detta år var en extraordinär kall, snörik vinter och en likaledes extraordinär varm och torr sommar, vilket innebar ökade insatser med ökade kostnader inom snöröjning, halkbekämpning, uppvärmning på vintern medan sommaren krävde mycket i fråga om kylaggregat och bevattningsinsatser. Sammantaget påverkade det gata, park och fastighetsverksamheten direkt och senare också resten av förvaltningen i form av sparbeting. T.ex. ingen ekologisk kost sista kvartalet, återhållsamhet runt vikarietillsättningar, maskininköp sköts på framtiden etc. Dock gjorde förvaltningen ett fantastiskt arbete inom sparbetinget och budgeten är näst intill i balans.

Enheten fastighet har fortsatt att arbeta framåt med underhållsplanerna, arbetat vidare med energioptimering och även gjort en del nyproduktion. Bland annat har renoveringen av Hagens alla etapper färdigställts. Horsbyskolans tillbyggnad har påbörjats och en totalrenovering av Horsby förskolas tak har genomförts. Eggvena skola och förskola har fått ett helt nytt ventilationsaggregat. EPC-projektet har fortsatt och nu är alla kommunens fastigheter uppkopplade och övervakade. Gäsenegården har under året fått fjärrvärme genom ett samarbete med Herrljunga Elektriska och Gäsene mejeri.

I gatumiljön har stationsområdet snyggats upp och trafiksäkerhetsåtgärder har tillsammans med trafikverket gjorts för att förhindra otillåten körning i gångtunneln. På Horsbystigen byggdes ny GC-bana på en sträcka av 90 m som också var ett samfinansieringsprojekt med trafikverket. Trygghetshöjande och brottsförebyggande åtgärder har utförts, bl.a. vid pendelparkeringarna på båda sidor om stationen.

Asfaltering av refuger på storgatan samt på gator och vägar i Hudene, Ljung och Annelund har gjorts. Fartdämpande åtgärder på Horsbyvägen vid skolan har också slutförts. Under december har arbetet med att ta fram handlingar för nya upphandlingar av vinterväghållnings- och gatu/grönytekontrakt startat.

Inom byggprojektledning som är inne i en investeringsintensiv period har ”Horsbyskolan etapp 1” (En ny skolbyggnad i 2 plan på ca 1 500 m²) upphandlats och byggnationen har startat. Etapp 2 (Kök och Matsal vaktmästeri och godsmottagning) har startat och kommer att upphandlas under våren 2019. Ombyggnationen av Hagens äldreboende etapp 4 har slutförts och tagits i drift och nu har Hagen totalt 40 anpassade demenslägenheter. Skolgårdarna på Molla skola/förskola har iordningställts och tagits i bruk.

Försäljning av tomter i Herrljunga fortsätter att öka och måluppfyllelsen ligger högre än förväntat. Antalet reserverade tomter har också en uppåtgående kurva, både från kommersiellt som från privat håll. På industrimarkssidan märks en ökad efterfrågan och planeringen av inköp av industrimark utifrån översiktsplanen har startat.

På lokalvårdssidan ökar behovet av mera tjänster då övriga verksamheter växer. Ny standard för hur en städcentral skall vara utformad togs fram. Standarden kommer att gälla för framtida byggprojekt.

På fritidssidan har dialog med föreningslivet och skola hållits om behovet av ny idrottsanläggning. Mycket talar för att en ny inomhushall är det största behovet. Behovsdiskussionen fortsätter 2019. Fritidsutemiljön i Herrljunga har fått frisbeekorgar, en asfalterad yta med nya skateramper och nya bryggor till Sämbadet har köpts in.

Mellan åren 2013 och 2018 minskade mängden restavfall till förbränning med mer än 20 procent vilket är positivt och följs upp som ett verksamhetsmått. Entreprenaden gällande insamling av slam från enskilda avloppsanläggningar förlängdes under hösten med två år. På Tumbergs avfallsanläggning genomfördes stora terrasseringsarbeten inför sluttäckningen av etapp 1.

Ekonomi

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse
Nämnd	231	250	271	230	41
Gemensamt*	352	1 304	1 328	1 197	131
Fastighet	-1 397	-2 138	13 632	13 841	-208
Gata & Park	11 545	11 269	11 654	13 241	-1 587
Internservice**	228	418	-104	-636	532
Fritidsverksamhet	7 303	7 508	7 999	7 230	769
Renhållning***	-	-	-	-	-
Summa verksamhet	**18 262**	**18 611**	**34 780**	**35 102**	**-322**
Intäkter	-113 219	-105 296	-89 235	-91 105	1 870
Kostnader	131 480	123 907	124 015	126 208	-2 193
Nettokostnad	**18 261**	**18 611**	**34 780**	**35 102**	**-322**

Tabell 67 Resultatet för Tekniska nämnden åren 2016-2018 med avvikelse mot budget det sista året. Budget 2018 är inkl tilläggsanslag. *Under gemensamt redovisas Bostadsanpassning, Mark, Skog, förvaltningsledning samt personalkaffet. **Internservice är samlingsbegrepp för Måltidsservice, Lokalvård och Tvätt. ***Renhållningen redovsiar ett nollresultat på grund av ombokning av resultatet till balansräkningen. Se separat redovisning längre ner.

Förvaltningen visar ett negativt resultat med 322 tkr för helåret 2018. Underskottet förklaras till störst del av starten av 2018 års väderlek med låga temperaturer och mycket snöfall. Detta resulterade i höga snöröjnings- och halkbekämpningskostnader samt höga uppvärmningskostnader. Effekten av detta ser man på Gata & Parks samt fastighets resultat där fastighet till stor del kunnat begränsa underskottet. Fastighets underskott förklaras, förutom av de för året höga kostnaderna kopplade till kyla och snö, av att det finns outhyrda lokaler och lägenheter. Tekniska nämndens förändrade budget 2017 och 2018 förklaras av förändringen av internhyrorna. Till 2018 togs delen av internhyrorna som avsåg kapitalkostnader bort och istället tilldelades tekniska nämndens fastighetsavdelning motsvarande budget. Detta ger en förklaring på förändringen av utfallet mellan åren för fastighet.

Fritidsverksamhetens överskott på framförallt intäktssidan begränsade årets underskott tillsammans med internservicen. Fritidsverksamhetens höga intäkter får till viss del ses som en för året isolerad händelse då Alingsås badhus varit stängt på grund av ombyggnation och deras skolor samt föreningsliv då nyttjat Herrljungas simhall till simundervisning och träningar. Förvaltningen har under året jobbat med att hålla nere kostnaderna för att väga upp det konstaterade höga kostnaderna i början av året. Vid delåret beslutades även en rad åtgärder för att begränsa underskottet.

Internservice

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse
Måltidsserivce	-88	145	-89	-591	502
Lokalvård	-6	-97	-31	-314	283
Tvätt	108	370	16	268	-253
Summa verksamhet	**14**	**418**	**-104**	**-636**	**532**

Tabell 68 Resultatet för Internserviceverksamheten åren 2016-2018 med avvikelse mot budget det sista året.

Bland några av de beslutade sparåtgärderna fanns att dra ner på andelen ekologiska livsmedelsinköp samt att under året avstå från att köpa in städmaskiner. Detta resulterade i ett överskott på måltidsservicen samt lokalvården. Lokalvården har dessutom för året haft låga sjuktal med låga kostnader för vikarietillsättning som följd. Tvätteriets som ska vara självfinansierat via intäkter går fortsatt med underskott på grund av för lågt pris.

Renhållning

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse
Taxefinansierat					-
Renhållning	-160	-1 213	540	194	346
Summa verksamhet	**-160**	**-1 213**	**540**	**194**	**346**
Affärsverksamheten					-
Renhållning	906	-764	-1 000	-471	-529
Summa verksamhet	**906**	**-764**	**-1 000**	**-471**	**-529**

Tabell 69 Resultatet för Renhållningsverksamheten åren 2016-2018 med avvikelse mot budget det sista året.

Renhållningens taxefinansierade del gick under året med 194 tkr i underskott vilket var 346 tkr ifrån budgeterat underskott. Renhållningen budgeteras för att betala tillbaka den ackumulerade skulden som finns mot taxekollektivet genom tidigare års överskott.

Under ansvaret renhållning ligger även en del som avser affärsverksamhet. Resultatet på affärsverksamheten resultatförs centralt under gemensamma kostnader inom kommunen och ligger ej med under tekniska förvaltningen, varken budget- eller utfallsmässigt.

Bygg och miljö

Bygg- och miljönämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, plan- och bygglagen samt räddningstjänst enligt lagen om olyckor. Bygg- och Miljönämnden redovisar ett positivt resultat på 573 tkr för verksamhetsåret 2018.

Verksamhetsbeskrivning

Miljöenheten

Miljöenheten har inom de flesta områden uppfyllt tillsynsplanen. Inkommande ärenden inom enskilda avlopp och renhållning har varit färre än beräknat. Totalt har 580 ärenden handlagts. Enheten har varit något underbemannade under året då det varit ett bortfall på ca 40 procent av en heltid. Det motsvarar knappt 10 procent av enhetens totala personalresurs. Under året har mycket arbete ägnats åt GDPR och informationssäkerhet, vilket inneburit att miljöenheten sett över rutiner och blanketter.

Plan- och byggenheten

Året har präglats av arbetet med GDPR och informationssäkerhet, vilket inneburit att plan- och byggenheten sett över rutiner och blanketter. Enheten är mycket liten i sin omfattning endast 2,75 tjänst och har många olika ansvarsområden. Det finns en bred kunskap och erfarenhet bland medarbetarna och från och med i år så har förvaltningschefstjänsten lagts permanent på enheten. Arbetsbelastningen är stor och enheten är minst sagt underbemannad.

Räddningstjänsten

Räddningstjänsten har under året haft en hel del föräldraledig personal. I september så sa Stf. Räddningschef upp sig från sin tjänst. Under hösten har arbetet med att rekrytera en ny Stf. Räddningschef tagit en hel del tid. Precis innan årsskiftet blev det dock klart med en efterträdare. Under våren flyttades räddningstjänstens övningsplats, vilket tog mycket tid i anspråk. Tillsynsplanen har i stort uppfyllts. Antalet tillsynsbesök når upp till målet, men fördelningen mellan LSO och LBE ser olika ut. Råd och information till allmänheten har gjorts enligt de mål som sats upp. Den satsning som var planerad mot landsbygd där vi har lång insatstid uteblev på grund av personalomsättning. Antalet larm blev 263 stycken, vilket är en minskning från 2017. Sommaren blev den torraste på många år och 96 stycken larm blev resultatet på de tre sommarmånaderna som normalt brukar vara lugna. Det larmet som sticker ut mest är branden på lerduvefabriken i Säm och räddningstjänstens medverkan vid de större bränderna i Dalarna och Värmland. Under sommaren kom också den nya släck/tankbil till Annelund som togs i skarp drift i augusti. Varje medarbetare var en hel dag på Hasslums övningsfält i Skövde och fick köra tre insatsövningar. Detta var uppskattat från personalen. På grund av sommarens bränder så har en del nytt material införskaffats. Under året har endast en fördjupad olycksundersökning gjorts och denna på lerduvefabriken. Räddningstjänsten ser en fortsatt minskning på de externa brandutbildningarna, detta påverkar nyckeltalet. Dock så har sjukvårdsutbildningarna ökat och närmare 200 personer har utbildats i HLR under året.

Framtid

Miljöenheten

Digitalisering är ett område som är högprioriterat för miljöenheten under 2019. E-tjänster ska förhoppningsvis komma på plats under våren och förhoppningen är att de flesta ärenden ska komma in digitalt. I ärendehanteringssystemet jobbar enheten med att lägga in beslutsmallar för att underlätta handläggningen.

Plan- och byggenheten

Bygg- och miljönämndens administration och förvaltningschef finns under enheten med funktionen central nämndsekreterare från och med 2019. Enhetens arbetsuppgifter är av mycket olika karaktär och kräver gott samarbete mellan de olika funktionerna. Utmaningen i framtiden är att kunna klara av detta med de små resurser som vi har. Enheten arbetar tillsammans med miljöenheten med vissa administrativa arbetsuppgifter och ser att det är nödvändigt även i framtiden. Enheten kommer att planera för att så småningom ha ett e-arkiv på förvaltningen.

Räddningstjänsten

En ny stf Räddningschef ska introduceras i verksamheten, samt utbildas under året. Under våren kommer förhoppningsvis ett nytt RIB avtal. På grund av introduktion av ny stf Räddningschef så är målsättningen att sköta myndighetsansvaret och de vanliga insatserna kring råd och information. Räddningstjänsten kommer under året att utbildas på pågående dödligt våld och terror. Målet är även några större övningar under hösten. En ny lastväxlartank är beställd och ska levereras till sommaren. Enheten hoppas att få upp de externa brandutbildningarna under året samt att utveckla samverkan med de kommunala bolagen kring larmhantering.

Ekonomi

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse
Nämnd	205	171	209	187	22
Miljö	997	1 482	1 280	1 320	-40
Bygg	859	1 070	1 771	1 489	282
Räddningstjänst	11 538	11 209	11 095	10 786	309
Summa verksamhet	**13 599**	**13 933**	**14 355**	**13 782**	**573**
Intäkter	-5 199	-5 065	-4 841	-5 987	1 146
Kostnader	18 798	18 998	19 196	19 769	-573
Nettokostnad	**13 599**	**13 933**	**14 355**	**13 782**	**573**

Tabell 70 Resultatet för Bygg och miljönämnden åren 2016-2018 med avvikelse mot budget det sista året. Budget 2018 är inkl tilläggsanslag.

Bygg och miljönämndens utfall för verksamhetsåret 2018 uppgick till 13 782 tkr gentemot en budget om 14 355 tkr. Bygg och miljönämnden redovisar där med en positiv budgetavvikelse om 573 tkr (4 procent) varav 402 tkr förklaras av överskott på kapitalkostnader. Bygg- och miljönämnden redovisar i sin helhet en god budgetföljsamhet.

Miljöenheten redovisar ett mindre negativt resultat om -40 tkr. Detta förklaras av att verksamheten under året haft färre inkommande ärenden. Byggenheten redovisar ett positivt resultat om 282 tkr som förklaras av högre intäkter för bygglovsavgifter samt lägre kostnader avseende mätningsförrättningar och ej genomförda utbildningsinsatser inom GIS. Räddningstjänsten redovisar ett positivt resultat om 309 tkr som förklaras av överskott på kapitalkostnader om 402 tkr. Vid exkludering av kapitalkostnader redovisas en negativ avvikelse om -92 tkr. Det negativa resultatet förklaras av ökade förbrukningskostnader.

Begreppsförklaringar

Anläggningstillgång

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

Ansvarsförbindelse

Förpliktelser i form av borgensåtaganden, ställda panter och dylikt.

Avskrivning

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångarnas värde som ska spegla värdeminskningen.

Balanskrav

Lagstadgat krav om att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen. Här framgår vilka tillgångar och skulder kommunen hade vid bokslutstillfället.

Driftredovisning

Redovisar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten under året ställt mot budget.

Kapitalkostnad

Periodiserad investeringsutgift. Består dels av avskrivning och dels av ränta på bundet kapital. Är en intern post.

Kassaflödesanalys

Visar hur medel har tillförts och använts för löpande verksamhet, investeringar samt finansiering och därmed likviditetsförändringen.

Kassalikviditet

Är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Vid 100 procent täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel, kortfristiga fordringar och kortfristiga placeringar

Kommunbidrag

Tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

Omsättningstillgång

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

RKR

Rådet för Kommunal Redovisning som har i sin roll som normgivande organ i uppgift att utveckla god redovisnignssed enligt lagen (1997:614) om kommunal redovisning.

Självfinansieringsgraden

Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansierats med egna medel.

Skuldsättningsgrad

Visar hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade av främmande kapital. Motsatsen till soliditet.

Soliditet

Eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto starkare finansiellt handlingsutrymme.

Övriga begreppsförklaringar

I alla tabeller med siffror anges värden med tal. Finns det inget värde för perioden anges: ”-”. Värden i tusen kronor är förkortade som tkr och värden i miljoner kronor som mnkr.

Förkortningar:

- KF = Kommunfullmäktige
- KS = Kommunstyrelsen
- BN = Bildningsnämnden
- SN = Socialnämnden
- TN = Tekniska nämnden
- BMN = Bygg och miljönämnden

Revisionsberättelse

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2019-03-07
DNR KS 27/2019 942

Hantering av nämndernas över- respektive underskott från 2018

Sammanfattning

Enligt kommunens ekonomistyrningsprinciper skall nämndernas under- respektive överskott överföras till kommande år. Vid fastställande av belopp skall hänsyn tas till orsaker till över/underskott och om beslutad verksamhet uppnåtts. Om ett underskott överförts till nämnd skall detta inarbetas under kommande treårsperiod. Ett överfört överskott är inte nivåhöjande. Ovanstående regler tillämpas i den omfattning som det budgetmässiga läget tillåter.
Ett överfört överskott får tas i anspråk först efter kommunstyrelsens godkännande.

Enligt upprättad årsredovisning för 2018 uppgår nämndernas avvikelser från budget till totalt plus 4 747 tkr. Korrigering har gjorts med totalt 5 127 tkr, varav avvikelse kapitalkostnader står för 1 678 tkr, avräkning demografimodell 2 194 tkr, flyktingbuffert 1 255 tkr.

Beslutsunderlag

Verksamhets och ekonomistyrningsprinciper Dnr 2017-152
Nämndernas verksamhetsberättelser
Årsredovisning 2018

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att korrigerat resultat från 2018 enligt sammanställningen nedan överförs till överskottsredovisningen

NÄMNDER	**Korr avvikelse**
Belopp netto (tkr)	**2018**
Kommunfullmäktige	298
Kommunstyrelse exkl SeN	1 185
Servicenämnder	585
Bildningsnämnd	-2 085
Socialnämnd	-419
Teknisk nämnd	-116
Bygg- och miljönämnd	172
Summa	**-380**

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2019-03-07
DNR KS 27/2019 942

Överskottsredovisningen efter överföring av årets korrigerade resultat:

NÄMNDER **Belopp netto (tkr)**	**IB 2018**	**Korr avvikelse 2018**	**UB 2018**
Kommunfullmäktige	190	298	488
Kommunstyrelse exkl SeN	-829	1 185	356
Servicenämnder	732	585	1 317
Bildningsnämnd	4 790	-2 085	2 705
Socialnämnd	11 211	-419	10 792
Teknisk nämnd	-1 694	-116	-1 810
Bygg- och miljönämnd	1 899	172	2 071
Summa	**16 299**	**-380**	**15 919**

Överskott som överförs är inte nivåhöjande. Ett överskott överfört till överskottsredovisningen får användas först efter kommunstyrelsens godkännande. För servicenämnderna ska servicenämnden godkänna ett användande av överskott. Underskott ska inarbetas under de kommande tre åren. För Bildningsnämnden samt socialnämnden räknas årets underskott av mot tidigare års överskott och därmed behöver inget inarbetas. För tekniska nämnden ökar underskottet och en plan för hur underskottet ska regleras bör redovisas till kommunstyrelsen.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till:
För kännedom till: Samtliga nämnder

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2019-03-07
DNR KS 27/2019 942

Bakgrund

Enligt kommunens ekonomistyrningsprinciper skall nämndernas under- respektive överskott överföras till kommande år. Vid fastställande av belopp skall hänsyn tas till orsaker till över/underskott och om beslutad verksamhet uppnåtts. Om ett underskott överförts till nämnd skall detta inarbetas under kommande treårsperiod. Ett överfört överskott är inte nivåhöjande. Ovanstående regler tillämpas i den omfattning som det budgetmässiga läget tillåter.
Ett överfört överskott får tas i anspråk först efter kommunstyrelsens godkännande

Ekonomisk bedömning

Enligt upprättad årsredovisning för 2018 uppgår nämndernas avvikelser till totalt plus 4 747 tkr enligt följande:

NÄMNDER **Belopp netto (tkr)**	**År Utfall 2018**	**År Budget 2018**	**År avvikelse 2018**
Kommunfullmäktige	1 577	1 875	298
Kommunstyrelse exkl SeN	16 956	18 134	1 178
Servicenämnder	16 196	17 276	1 080
Bildningsnämnd	235 909	237 521	1 612
Socialnämnd	200 897	201 224	327
Teknisk nämnd	35 102	34 781	-321
Bygg- och miljönämnd	13 782	14 355	573
Summa	**520 419**	**525 166**	**4 747**

Redovisat resultat korrigeras sedan utifrån om nämnderna erhållit kommunbidrag på grunder som inte uppfyllts. Avvikelse budget – utfall av kapitalkostnader, avräkning demografimodell, om nämnderna erhållit kommunbidrag för att utföra specifika uppdrag men dessa inte utförts. Socialnämnden har lyft tidigare års överskott från flyktingverksamheten. Dessa delar räknas bort vid beräkning av vilket belopp som ska föras över till nästkommande år.

NÄMNDER **Belopp netto (tkr)**	**Resultat 2018**	**Korrigering 2018**	**Korr resultat 2018**
Kommunfullmäktige	298		298
Kommunstyrelse exkl SeN	1 178	7	1 185
Servicenämnder	1 080	-495	585
Bildningsnämnd	1 612	-3 697	-2 085
Socialnämnd	327	-746	-419
Teknisk nämnd	-321	206	-116
Bygg- och miljönämnd	573	-402	172
Summa	**4 747**	**-5 127**	**-380**

Korrigering har gjorts med totalt 5 127 tkr, varav avvikelse kapitalkostnader står för 1 678 tkr, avräkning demografimodell 2 194 tkr, flyktingbuffert 1 255 tkr.

Kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige gjorde under 2018 ett resultat på 298 tkr. Ingen korrigering görs av utfallet.

Kommunstyrelsen exklusive servicenämnder
Av kommunstyrelsens (ex servicenämnder) resultat på 1 178 tkr korrigeras 7 på grund av för lågt erhållet kommunbidrag för kapitalkostnader. Korrigerat resultat blir då 1 185 tkr.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni
Reglementet för servicenämnderna fastslår att ett eventuellt över- eller underskott överförs till följande verksamhetsår. Av servicenämnden ITs korrigerade resultat på -262 tkr förs därför hela beloppet över till över/underskottshanteringen. En plan för återbetalning bör redovisas.

Servicenämnd Ekonomi/Personal
Reglementet för servicenämnderna fastslår att ett eventuellt över- eller underskott överförs till följande verksamhetsår. Av servicenämnden Ekonomi/Personals resultat på 847 tkr förs därför hela beloppet över till över/underskottshanteringen.

Bildningsnämnden
Bildningsnämndens resultat på 1 612 tkr korrigeras dels med avvikelse kapitalkostnader -73 tkr, en ”resultatväxling” med TN gällande pedagogiska måltider 350 tkr, samt avräkning demografimodell 3 274 tkr. Korrigerat resultat -2 085 tkr. Underskottet avräknas mot tidigare års överskott.

Socialnämnden
Socialnämndens resultat på 327 tkr korrigeras med avvikelse kapitalkostnader -571tkr, avräkning demografimodellen visar att nämnden fick 1 080 tkr för lite år 2018. Under 2018 har överskott för tidigare års flyktinggrupp lyfts med 1 255 tkr, detta belopp räknas bort från resultat som föreslås överföras till 2019. Korrigerat resultat: -419 tkr. Underskottet avräknas mot tidigare års överskott.

Tekniska nämnden
Tekniska nämnden redovisar ett resultat på - 321 tkr. Korrigering görs med avvikelse kapitalkostnader 144 tkr samt ”resultatväxling” mot BN gällande pedagogiska måltider 350 tkr. Därmed blir det korrigerade resultatet ett underskott på 116 tkr. Inget ackumulerat överskott finns att avräkna mot, nämnden bör därför redovisa plan för återbetalning 2019-2021. Krav på återbetalning finns även för 2017 års resultat. Totalt ska 1 810 tkr återlämnas under perioden 2019-2021

Bygg- och Miljönämnden
Bygg- och Miljönämndens resultat korrigeras med -402 tkr på grund av avvikelse kapitalkostnader. Korrigerat resultat: 172 tkr

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2019-03-07
DNR KS 27/2019 942

Sammanställning ackumulerat över/underskott

NÄMNDER **Belopp netto (tkr)**	**IB 2018**	**Korr resultat 2018**	**UB 2018**
Kommunfullmäktige	190	298	488
Kommunstyrelse exkl SeN	-829	1 185	356
Servicenämnder	732	585	1 317
Bildningsnämnd	4 790	-2 085	2 705
Socialnämnd	11 211	-419	10 792
Teknisk nämnd	-1 694	-116	-1 810
Bygg- och miljönämnd	1 899	172	2 071
Summa	**16 299**	**-380**	**15 919**

Samverkan
CSG 14 mars.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2019-03-06
DNR KS 26/2019 942

Ombudgeteringar investeringar 2018

Sammanfattning

I bokslutet för 2018 framgår att av tillgängliga investeringsmedel om totalt 104 610 tkr förbrukades 60 458 tkr. Av de 44 152 tkr outnyttjade investeringsmedlen föreslås 37 914 tkr att ombudgeteras till 2019 års investeringsbudget.

Det kan vara projekt som ännu ej är påbörjade eller projekt som inte är avslutade. Kommunfullmäktige beslutar slutligen årligen om ombudgetering av investeringsmedel.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-06
Ombudgeteringar investeringar 2018-12-31

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut;
Ombudgetering investeringar 2018-12-31 antas.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Magnus Grönvall
Controller

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

Ärende 14

DIARIENUMMER:	2018-xx
FASTSTÄLLD/INSTANS:	2019-xx-xx
VERSION:	1
SENAST REVIDERAD:	2019-
GILTIG TILL:	----------
DOKUMENTANSVAR:	Förvaltningschef

Ombudgetering Investeringar 2018-12-31

BN,SN, TN och BMN

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Sammanställning 2
Projekt Markköp 2
Projekt IT strategi + trådlöst närverk Herrljunga 2
Projekt IT kapacitetsutökn. Hrja + VGA 3
Projekt Inventarier/IT BN 3
Projekt Förstudie förskola Herrljunga 3
Projekt Förstudie Altorpsskolan 3
Projekt Inventarier Horsby 3
Projekt Förstudie OD skola/förskola 3
Projekt Inventarier SN 3
Projekt Hemgården larm 4
Projekt Horsby förskola/ skola 4
Projekt Verksamhetsanpassningar 4
Projekt EPC B 4
Projekt Säkerhetshöjande åtgärder 4
Projekt Hagen etapp 4 4
Projekt Reinvestering fastighet 5
Projekt Maskiner fastighetsskötsel 5
Projekt Ventilation Eggvena 5
Projekt Ställplatser husbilar 5
Projekt Mindre gatuanläggningar 5
Projekt Reinvestering gata 6
Projekt Industriväg Öltorp 6
Projekt Upprustning lekplatser 6
Projekt Södra Horsby etapp 1 6
Projekt Vattenrutschkana 6

Sammanställning

Projekt (tkr)	Ursprungs budget 2018	Tillägg/ ombudg 2018	Summa Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Äskat till 2019
Kommunstyrelsen						
Markköp	1 000	0	1 000	0	1 000	1 000
IT strategi + trådlöst ntv Hrja	2 000	0	2 000	1 856	144	144
IT kapacitetsutökn. Hrja + VGA	2 000	0	2 000	1 929	71	71
Bildning						
Inventarier/IT BN	1 000	147	1 147	805	342	234
Förstudie förskola Herrljunga	300	0	300	0	300	300
Förstudie Altorpskolan	300	0	300	0	300	300
Inventarier Horsby	750	565	1 315	350	965	965
Förstudie OD skola/förskola	200	0	200	0	200	200
Socialnämnden						
Inventarier SN	500	0	500	249	251	260
Hemgården larm	0	1 000	1 000	0	1 000	1 000
Tekniska						
Horsby förskola/skola	35 100	10 178	45 278	22 469	22 809	22 809
Verksamhetsanpassningar	750	171	921	546	375	375
EPC B	0	7 110	7 110	4 940	2 170	2 170
Säkerhetshöjande åtgärder	800	564	1 364	1 057	307	307
Hagen etapp 4	0	2 667	2 667	1 863	804	804
Reinvest fastighet	8 400	852	9 252	6 815	2 437	2 437
Maskiner fastighetsskötsel	200	0	200	59	141	141
Ventilation Eggvena	0	3 335	3 335	2 253	1 082	1 082
Ställplatser husbilar	0	100	100	0	100	100
Mindre gatuanläggningar	1 000	400	1 400	1 202	198	198
Reinvestering Gata	2 000	0	2 000	1 951	49	49
Industriväg Öltorp	0	800	800	0	800	800
Upprustning lekplatser	200	0	200	58	142	142
Södra Horsby etapp 1	0	692	692	0	692	692
Vattenrutschkana	800	746	1 546	212	1 334	1 334
TOTALT	**57 300**	**29 327**	**86 627**	**48 614**	**38 013**	**37 914**

Projekt Markköp

Investeringsmedel för köp av strategisk mark.

Skäl för ombudgetering

Under 2019 ses ett ökat investeringsbehov.

Projekt IT strategi + trådlöst närverk Herrljunga

Investeringsmedel för IT gällande strategi och trådlöst nätverk i Herrljungas skolor.

Skäl för ombudgetering

Projektet är påbörjat men inte färdigställt. Uppstartsmöte skedde under hösten 2018, arbetet påbörjades 2019.

Projekt IT kapacitetsutökn. Hrja + VGA
Investeringsmedel för IT gällande kapacitetsutökning i Herrljunga och Vårgårda.

Skäl för ombudgetering
Projektet är påbörjat men inte färdigställt.

Projekt Inventarier/IT BN
Inköp av inventarier mm för bildning.

Skäl för ombudgetering
Behovet finns av ytterligare investeringsmedel 2019.

Projekt Förstudie förskola Herrljunga
Förstudie av ny förskola i Herrljunga.

Skäl för ombudgetering
Förstudie förväntas genomföras 2019.

Projekt Förstudie Altorpsskolan
Förstudie av ombyggnation på Altorpskolan.

Skäl för ombudgetering
Förstudie förväntas genomföras 2019.

Projekt Inventarier Horsby
Utbyte av inventarier.

Skäl för ombudgetering
Då bygget, det vill säga de nya lokalerna, inte stod klara under året fanns ingen möjlighet att nyttja hela investeringsbudgeten.

Projekt Förstudie OD skola/förskola
Förstudie av nya skola/förskola i OD.

Skäl för ombudgetering
Förstudie förväntas genomföras 2019.

Projekt Inventarier SN
Inköp av inventarier mm för socialnämndens räkning

Skäl för ombudgetering

260 tkr ska användas till att bygga om köket på Gruppbostaden Ringvägen LSS för att uppfylla gällande krav. Ombyggnaden har blivit försenad av olika orsaker utanför socialförvaltningens kontroll.

Projekt Hemgården larm
Larmsystem på hela Hemgården

Skäl för ombudgetering
Upphandlingen stoppades under hösten pga undermåligt förfrågningsunderlag. Återupptas under våren 2019.

Projekt Horsby förskola/ skola
Bygge av mellanstadieskola på Horsby.

Skäl för ombudgetering
Projektet pågår över flera år.

Projekt Verksamhetsanpassningar
Mindre anpassningar av lokaler, som beställs av verksamheten.

Skäl för ombudgetering
Projektet påbörjat med allt är inte slutfört.

Projekt EPC B
Energisparingsåtgärder på kommunens fastigheter.

Skäl för ombudgetering
Projektet påbörjat med allt är inte slutfört.

Projekt Säkerhetshöjande åtgärder
Energisparingsåtgärder på kommunens fastigheter.

Skäl för ombudgetering
Projektet påbörjat med allt är inte slutfört.

Projekt Hagen etapp 4
Ombyggnad av Hagen etapp 4, vilket skapar nya platser för särskilt boende.

Skäl för ombudgetering
Projektet är huvudsakligen färdigställt, men kommer att belastas med kostnader även under 2019.

Projekt Reinvestering fastighet
Reinvesterande åtgärder på kommunens fastighetsbestånd.

Skäl för ombudgetering
Renovering av ytskikt i simhallen återstår. Det är under 2018 inte genomfört då det inte passat för verksamheten.

Projekt Maskiner fastighetsskötsel
Inköp av maskiner till fastighetsskötsel.

Skäl för ombudgetering
Önskas ombudgeteras för att klara av nästa års inköp av dyrare maskiner.

Projekt Ventilation Eggvena
Upprustning av ventilation.

Skäl för ombudgetering
Projektet påbörjat med allt är inte slutfört.

Projekt Ställplatser husbilar
Etablering av ställplatser för husbilar vid Orraholmen.

Skäl för ombudgetering
Projektet ännu inte påbörjat. Förhoppning om projektstart år 2019.

Projekt Mindre gatuanläggningar
Mindre anläggningar inom området gata, park och mark.

Skäl för ombudgetering
Projektet påbörjat med allt är inte slutfört.

Projekt Reinvestering gata
Reinvesterande åtgärder på kommunens gator.

Skäl för ombudgetering
Projektet är huvudsakligen färdigställt, men kommer att belastas med kostnader för linjemålning under år 2019.

Projekt Industriväg Öltorp
Industrigatan ”Öltorps industriväg” förstärks, breddas och beläggs.

Skäl för ombudgetering
Behovet uppkom sent på året 2018 med projektstart februari 2019.

Projekt Upprustning lekplatser
Upprustning av kommunens lekplatser.

Skäl för ombudgetering
Planeras för större åtgärd 2019 som inte täcks av 2019 års beslutade budget för just upprustning av lekplatser.

Projekt Södra Horsby etapp 1
Första etappen av de nya etableringsområdet.

Skäl för ombudgetering
Projektet är huvudsakligen färdigställt, men kommer att belastas med kostnader för beläggningsåtgärder under år 2019.

Projekt Vattenrutschkana
Utbyta av vattenrutschkana i simhallen.

Skäl för ombudgetering
Har ej varit möjligt att påbörja arbetet med utbyte av rutschkana då ytskiktet i simhallen bör bytas samtidigt. Arbetet med detta väntas starta 2019

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
2019-03-06
DNR KS 15/2019 942

Månadsuppföljning per 2019-02-28

Sammanfattning

Ekonomiavdelningen har sammanställt en rapport över budget och prognos för helåret 2019.

Resultatet för Herrljunga kommun beräknas bli xxxx tkr vilket är xxxx tkr lägre än budgeterat. Lägre avskrivningskostnader bidrar positivt medan lägre skatteintäkter bidrar negativt till prognostiserat resultat. Verksamheterna inkl. gemensamma övergripande kostnader prognostiserar en positiv avvikelse från budget med xxx tkr.

Beslutsunderlag

Rapport månadsuppföljning per 2019-02-28

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner månadsrapporten och lägger den till handlingarna

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
20xx-xx-xx
DNR KS 15/2019 942

Bakgrund
Brödtext skrivs med Times New Roman….
Beskriv bakgrunden till ärendet.

Ekonomisk bedömning
Brödtext skrivs med Times New Roman….

Rubriken är obligatorisk om förslaget innebär att budget överskrids eller går utöver planerade investeringar.
Beskriv hur förslaget kommer att påverka den egna nämndens ekonomi i år och framöver.
Det kan även vara relevant att beskriva hur nuvarande situation, innan beslut, påverkar ekonomin.

Juridisk bedömning
Brödtext skrivs med Times New Roman….

Denna rubrik är frivillig. Det är ändå rekommenderat att beskriva vilka lagar, författningar och kommunala bestämmelser som reglerar beslutet. Syftet med detta att är att beskriva de juridiska ramarna dvs synliggöra vilka möjligheter och begränsningar som finns för beslutet. Vidare syftar detta till att återkoppla till fattade politiska beslut.

Miljökonsekvensbeskrivning
Brödtext skrivs med Times New Roman….
Skriv en sammanfattande miljökonsekvens beskrivning.
Finns det även en mera omfattande beskrivning ska denna biläggas tjänsteskrivelsen

FN:s barnkonvention
Brödtext skrivs med Times New Roman….

Denna rubrik är frivillig.
Barnkonventionens krav på offentlig verksamhet:
- *Pröva barnets bästa med hjälp av exempelvis barnchecklistan*
- *Möjliggöra barn/ungas delaktighet och inflytande*
- *Sträva efter samverkan och helhetssyn*
- *Prioritera barn/unga, d.v.s avsätta tillräckliga resurser*

Jämställdhetsbeskrivning
Brödtext skrivs med Times New Roman…

Denna rubrik är frivillig. Enligt Herrljunga kommuns fastställda handlingsplan för jämställdhetsarbetet ska jämställdhetsperspektivet beaktas i handläggningen av ett ärende om beslutet rör kvinnor och män, flickor och pojkar. Då bör följande checkas av:
- *Individbaserad statistik är uppdelad på kön.*
- *Underlaget beskriver beslutets konsekvenser för kvinnor och män, flickor och pojkar.*
- *I underlaget föreslås åtgärder för att komma tillrätta med skillnader mellan kvinnor och män som inte har sakliga skäl.*
- *Underlaget innehåller en analys av hur de föreslagna åtgärderna bidrar till organisationens jämställdhetsmål.*

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Linda Rudenwall

Tjänsteskrivelse
20xx-xx-xx
DNR KS 15/2019 942

Samverkan

Brödtext skrivs med Times New Roman….
Skriv datum för samverkan och/eller information. Om samverkan ej är aktuell ska detta kort motiveras.

Motivering av förslag till beslut

Brödtext skrivs med Times New Roman….

Här skrivs sammanvägning av ovanstående och de bedömningar som eventuellt gjorts.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Fam Hlawnceu

Tjänsteskrivelse
2019-03-01
DNR KS 55/2019 906

Uppföljning av internkontroll 2018 för Administration- och kommunikationsenheten

Sammanfattning

Kommunstyrelsens förvaltning Administration och kommunikation har genomfört kontroller av den egna verksamheten under år 2018 enligt kommunstyrelsens antagna plan. Kontrollmomenten har valts utifrån enhetens huvudsakliga arbetsuppgifter och kontrollen syftar till att säkerställa rättssäkerhet, transparens och effektivitet i verksamhetens rutiner.

Rapporten från genomförd internkontroll ska enligt kommunens policy årligen lämnas till kommunstyrelsen som ansvarar för utvärdering av kommunens samlade internkontrollresultat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-03-01
Internkontrollplan 2018, KS § 179/2017-10-23

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Uppföljning av internkontroll 2018 för Administrations- och kommunikationsenheten godkänns.

Fam Hlawnceu
Nämndsamordnare

Bakgrund

Administrations- och kommunikationsenhetens internkontrollplan har tagits fram i syfte att få en helhetssyn över hur rutinerna på de olika verksamhetsområdena fungerar. 2016 års plan fokuserade på kommunikation och medborgardialog och 2017 års plan fick arkivet en egen punkt. I 2018 årsplan har registrering av sekretesshandlingar fått mer fokus.

Resultaten för genomförd kontroll avseende 2018 visar inga avvikelser av allvarligare karaktär utan indikerar mest att kontroll skett på relevanta områden och att arbetsrutinerna fungerar tillfredsställande.

Rättssäkerhet

Registrering av sekretesshandlingar följer lagkraven

Administrations- och kommunikationsenheten registrerar årligen ett stort antal handlingar, däribland sekretesshandlingar, för nämnderna. De vanligaste ärendena som innehåller sekretesshandlingar är ansökan om bostadsanpassningsbidrag, tilläggsbelopp för stöd och särskilt stöd i utbildningsverksamhet samt mottagande i särskola.

Samtliga av ovannämnda ärenden för 2018 har kontrollerats för att säkerställa att handlingar som omfattas av sekretess har sekretessbelagts i dokument- och ärendehanteringssystemet. Ingen avvikelse hittades.

Transparens (1)

Hemsidans nyhetsflöde uppdateras och jämn fördelning mellan olika områden/förvaltningar upprätthålls

Nyhetsflödet 2018 har granskats och varje nyhet har kategoriserats utifrån kommunens förvaltningar och tillhörande funktion. Till kategorin ”kommun och politik” räknas även information som kommer utifrån organisationen till exempel information från myndigheter. Till kommunstyrelsens förvaltning räknas i denna kategorisering även folkhälsa, besöksnäring och nyheter från Fokus Herrljunga in.

Totalt antal nyheter 2018 är 172 stycken. I snitt skrivs det cirka 3,3 nyheter i veckan. Vad innehållet beträffar har nyheterna bedömts vara relevanta men spridning och variation skulle kunna utvecklas. Arbete pågår med att påminna och uppmuntra handläggare och chefer inom de olika förvaltningarna att höra av sig till Administration och kommunikationsenheten när något är på gång.

Bildnings-förvaltningen	Bygg och miljö förvaltningen	Social-förvaltningen	Tekniska förvaltningen	Kommunstyrelsens förvaltning	Ekonomi och personal	IT/växel och telefoni
22	33	21	26	64	3	3

Transparens (2)

Kallelser och protokoll upprättas och görs tillgängliga för allmänheten och politikerna enligt reglementet. Genom stickprov har kallelser och protokoll gällande olika mötesdatum

för olika politiska organ kontrollerats. Följande avvikelse har identifierats: Samtliga kallelser och protokoll från servicenämnderna, ekonomi-personal och ITVT för 2018 finns uppladdade på hemsidan men saknas på läsplattorna. Utöver detta har ytterligare två avvikelser förekommit: avvikelserna handlar om att två protokoll har laddats upp på hemsidan men saknats på läsplattorna. Samtliga avvikelser åtgärdades direkt då de upptäcktes.

Måluppfyllelse och transparens- Medborgardialog sker
Granskning av synpunktshantering har skett genom slumpmässigt valda ärenden ur synpunktsdiariet. Totalt 20 ärenden har kontrollerats varav två avviker: I två synpunkter finns inget svar registrerat i ärendet. Att inte svar registrerats betyder inte automatiskt att synpunkten inte blivit besvarad då det ligger på den som ska svara att komma ihåg att lämna en kopia till diariet.

Projektet för medborgardialog är avslutad och ligger nu på alla verksamheter. Medborgardialog för 2018 har dock inte genomförts i enlighet med de styrdokument som finns.

Ekonomisk bedömning
Ärendet utgör ingen ekonomisk påverkan för verksamheten.

Herrljunga kommun **2017-10-06**

Internkontrollplan 2018

INTERNKONTROLLPLAN

Riktlinjer med mall för internkontroll Herrljunga kommun

Den interna kontrollen består av ett flertal metoder och moment.

Förutom de regelbundna månadsuppföljningarna, månadsdialogerna, tertialuppföljningarna/delårsbokslut, ägardialoger, finansråd och uppföljningar av ekonomi och verksamhet på tjänstepersonsnivå ska särskild internkontrollplan fastställas av resp nämnd/bolag/styrelse.

Internkontrollpolicy för Herrljunga kommun anger att resultatet av den interna kontrollen årligen ska redovisas till Kommunstyrelsen. Detta sker i samband med årsredovisning.

Arbetet med den interna kontrollen ska vara ett ständigt pågående arbete i organisationen.
Avvikelser i den löpande internkontrollen ska omedelbart rapporteras till ansvarig nämnd/styrelse.

Den interna kontrollen ska omfatta såväl rutinorienterade moment som resultatorienterade moment. Respektive nämnds/styrelses/bolags verksamhetsområdesansvar ska vara primärt fokus för den interna kontrollen.

Internkontrollplan ska fastställas i resp nämnd/styrelse/bolag senast i oktober och rapporteras till kommunstyrelsen senast november, inför nytt verksamhetsår.

Intern kontroll av följande processer ska genomföras kommande verksamhetsår. Risk- och väsentlighetsbedömningen ligger till grund för genomförandet av den interna kontrollen.

Niels Bredberg
Kommunchef
VD Nossan Förvaltningsaktiebolag

Herrljunga kommun **2017-10-06**

Internkontrollplan 2018

Kommunstyrelsen					
Administration/Kommunikation					
Risk i rutin/process/system Rutinorienterade moment	**Kontrollmoment**	**Risk- och väsentlighets-bedömning[1] RxV=RV**			**Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman**
Hemsidans nyhetsflöde uppdateras och jämn fördelning mellan olika områden/förvaltningar upprätthålls	Transparens, hur kommunen uppfattas – Kontrolleras genom analys av kontrollperiod	**2**	**2**	**4**	Kommunikatör/Kanslichef
Registrering av sekretesshandlingar följer lagkraven	Rättssäkerhet – Kontrolleras genom stickprov	**2**	**2**	**4**	Registrator/Kanslichef
Risk i uppföljning/process/system Resultatorienterade moment	**Kontrollmoment**	**Risk- och väsentlighets-bedömning[2] RxV=RV**			**Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman**
Medborgardialog sker	Måluppfyllelse och transparens – kontrolleras genom antal diarieförda utvärderingar av medborgardialog i projekt	**2**	**1**	**2**	Utvecklare medborgardialog och kommunikation/Kanslichef
Kallelser och protokoll upprättas och görs tillgängliga för politikerna och allmänheten på sätt som beslutats av fullmäktige	Transparens, efterlevnad av beslut – kontrolleras genom stickprov på hemsidan och politikplattan	**2**	**2**	**4**	Nämndsekreterare/Kanslichef

Risk = R-värde
Sannolikhetsnivåer för fel:

Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

Internkontrollplan 2018

Osannolik;	Risken är praktiskt taget obefintlig att fel ska uppstå.	Värde: (0)
Mindre sannolik:	Risken är mycket liten att fel ska uppstå.	Värde: (1)
Möjlig;	Det finns risk för att fel ska uppstå.	Värde: (2)
Sannolik;	Det är mycket troligt att fel kan uppstå.	Värde: (3)
Mycket sannolik;	Det är mycket troligt att fel ska uppstå.	Värde: (4)

Väsentlighet = V-värde
Påverkan på verksamheten/kostnaden om fel uppstår:

Försumbar;	Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen.	Värde: (0)
Lindrig;	Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen.	Värde: (1)
Kännbar;	Uppfattas som besvärande för intressenter och kommunen.	Värde: (2)
Allvarlig;	Är så stor så att fel helt enkelt inte bör inträffa.	Värde: (3)
Mycket allvarlig;	Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa.	Värde: (4)

Risk och Väsentlighetsbedömning (RxV=RV)

Multiplicera R-värde med V-värde = Risk- och Väsentlighetsvärde

Exempel: Verksamhet X					
Risk i process/rutin/system	**Kontrollmoment**	**Risk- och väsentlighets-bedömning[3] RxV=RV**			**Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman**
Missnöjda brukare	Återkoppla till brukare	**3**	**3**	**9**	Kommunchef

HERRLJUNGA KOMMUN

FÖRVALTNING
Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse
2019-03-06
DNR KS 2019-55

Uppföljning intern kontroll 2018

Sammanfattning

Nämnder och styrelse har genomfört intern kontroll i enlighet med policyn för intern kontroll som antogs av kommunfullmäktige i december 2014. Kommunstyrelsen har ansvar att tillse att nämnderna årligen genomför beslutad intern kontroll. Utifrån de till kommunstyrelsen inkomna dokument från nämnder och bolag kan kommunstyrelsen konstatera att nämnderna har genomfört den beslutade interna kontrollen för 2018. Kommunstyrelsen ska utvärdera kommunens samlade resultat för internkontroll och i de fall förbättringar behöver göras föreslå sådana. Genomförd internkontroll är godkänd av respektive nämnder.
Se respektive nämndsbeslut för genomförda internkontroller 2018.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse uppföljning intern kontroll 2018

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna genomförda internkontroller avseende 2018 års verksamhet.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Samtliga nämnder
För kännedom till: Kommunfullmäktige

DIARIENUMMER:	UN 136/2018
FASTSTÄLLD:	BN § 7/2019-01-28
VERSION:	1
SENAS T REVIDERAD:	-
GILTIG TILL:	-
DOKUMENTANSVAR:	Controller

Internkontroll-2018

Bildningsnämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Inledning

Intern kontroll är en ständigt pågående process som involverar alla i verksamheten från högsta politiska ledning till den enskilde tjänstemannen. Det är en process som ska upptäcka och korrigera felaktigheter i agerandet, som exempelvis felanvändning av resurser. Det kan leda till att både allvarliga och kostsamma misstag kan undvikas. Den interna kontrollen är som mest effektiv när den är en integrerad del av verksamheten.

Kommunfullmäktige har antagit reglemente för intern kontroll 2016-09-06. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret och ska även informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i de kommunala förvaltningarna. Nämnderna har ansvaret för intern kontroll inom sitt verksamhetsområde. Nämnderna och kommunstyrelsen ska varje år anta en internkontrollplan. Regler och anvisningar ska antas för respektive nämnd.

Ansvarig Nämnd	Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets-bedömning[1]	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
BN	Rättvisande redovisning	Kontroll av representationskonton	**2**	Controller	Ingen avvikelse
BN	Volymuppföljning mot barn/elevpeng (snitt under perioden)	Vid delår och årsbokslut	**4**	Controller	Avvikelse inom de olika verksamheterna. Störst inom förskolan.
BN	Kontroll av register	Kontroll av GDPR och sekretesshandlingar	**6**	Nämndsekreterare och handläggare	Antalet ärenden belagda med sekretess uppgår till 83.
BN	Myndighetsbeslut	Uppföljning av överklagande beslut	**4**	Förvaltningschef	Inga myndighetsbeslut har överklagats till Förvaltningsrätten.
BN	Kötid till förskolan	Uppföljning av kötider	**12**	Förvaltningschef	Utav årets placeringar i förskolan har 100 % fått plats inom fyra månader
BN	Rättssäkra betyg	Skillnad slutbetyg och nationellt prov. Myndighets utövningen i samband med betygssättning.	**8**	Utvecklingsledare, Förvaltningschef	Inga nya siffror för läsåret 2017/2018 finns att tillgå. Redovisning sker till nämnden när statistik publiceras i skolverkets databas.
BN	Att rutinerna för skolpliktsbevakning inte följs.	Att rutiner för närvarokontroll följs och att relevanta åtgärder sätts in. Sker en gång per år.	**8**	Utvecklingsledare Bildning	Avvikelser finns, kan bli bättre på att anmäla och följa skolpliktsbevakningen.
BN	Andel elever som har rätt till modersmålsundervisning som erhåller modersmålsundervisning	Årsbokslut	**6**	Utvecklingsledare	Följer skyldigheten den mån det går, brist på språklärare försvårar dock processen att erbjuda i samtliga språk.

[1] Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

Bildningsnämnden - Intern kontroll ska genomföras av följande processer där risker har identifierats:

Frekvens

Samtliga kontrollmoment följs upp två gånger om året rapporteras till nämnden i samband med delårsbokslutet och bokslutet. Om felaktigheter upptäcks tidigare så ska de rapporteras till nämnden så snart som möjligt. Avvikelser ska kommenteras och följas av en föreslagen åtgärd.

Redovisning av kontrollområden:

1. **Rättvisande redovisning - Kontroll av representationskonton.**

Under representationskonton redovisas kostnader som härrör till kommunens representationer. Det finns två typer av konton för representationskonton, övrig samt personal. För samtliga representationskonton skall det utöver det ordinarie fakturaunderlaget framgå ändamål och deltagare.

Den först benämnda används för att bokföra kostnader som har direkt samband med kommunens verksamhet. Representationskostnader som debiteras detta konto ska vara ett uttryck för sedvanlig gästfrihet i form av värdskap till exempel i samband med vänortsbesök. Det kan vara fakturor som hotell, mat, biljetter och dylikt.

Övrig representation har ett utfall tom den 31/8-2018 om 18. 294 kronor.

Antal bokförda fakturor: 34

Antal slumpvis granskade: 5

Utvalda leverantörsfakturor: 21098067, 21092805, 21096119, 21086786, 21086967.

Kommentar: Ingen avvikelse

Det andra representationskontot är personalrepresentation. På detta konto redovisas representation för anställda i samband med informationsmöten, personalfester m.m. Kontot kan ses som personalvård från kommunen som arbetsgivare. Exempel på kostnader, mat, biljetter och dylikt.

Personalrepresentation har ett utfall tom den 31/8-2018 om 96. 957 kronor

Antal bokförda fakturor: 149

Antal slumpvis granskade: 10

Utvalda leverantörsfakturor: 21099101, 21098591, 21098142, 21097964, 21095751, 21095367, 21096897, 21094503, 21098356, 21097447.

Kommentar: Ingen större avvikelse, en del av fakturorna har fått uppbackning om att syfte skall framgå.

2. Volymuppföljning mot barn/elevpeng (snitt under perioden)

Volymuppföljningen mot barn/elevpeng skall visa hur fördelningen av den interna budgeten överensstämmer mot den budgeterade volymen ute på enheterna. Avvikelser av färre/fler barn/elever visar på hur väl resursfördelningen överensstämmer med utfallet. Exempel:

Grundskola 1 startar med 20 stycken elever, varje månad minskar elevantalet med en elev. I augusti månad är utfallet 12 elever.

Grundskola 2 startar med 12 stycken elever, varje månad ökar dock elevantalet med en elev. I augusti månad är utfallet 20 elever.

Exemplet visar på hur en skola fått en större ingående budget, gentemot en annan, resursfördelningen i exemplet kan i många fall spegla de olika verksamheterna. Nedan listats respektive förskolor/skolor i Herrljunga hur väl den interna resursfördelningen överensstämmer efter åtta månader. För att göra det överskådligt listas enheterna i rangordning efter fått för mycket tilldelning respektive för lite.

(Belopp anges i tkr)

Grundskola	**Belopp för mycket 12 månader**	**Utfall elever**	**Budget volym**
Horsby 4-6	385	141	156
Altorp	589	303	314
Molla	185	35	39
Mörlanda	76	146	148
Od	37	43	45
Totalt	**1272**	**668**	**702**

Grundskola	**Belopp för lite 12 månader**	**Utfall elever**	**Budget volym**
Eggvena	– 417	62	53
Hudene	– 165	78	76
Horsby f-3	– 288	206	200
Eriksberg	– 110	55	53
Totalt	**– 980**	**401**	**382**

Förskola	Belopp för mycket 12 månader	Utfall barn	Budget volym
Mörlanda	1026	65	71
Ugglan	901	76	83
Horsby/Lyckan	682	105	112
Eriksberg	645	33	37
Molla	499	26	29
Od	408	28	31
Hudene	260	40	40
Eggvena	152	19	19
Tussilagon	45	14	15
Totalt	**4618**	**406**	**437**

Fritidshem	Belopp för mycket 12 månader	Utfall elever	Budget volym
Molla	225	20	34
Od	142	28	35
Mörlanda	60	87	103
Totalt	**427**	**135**	**172**

Fritidshem	Belopp för lite 12 månader	Utfall elever	Budget volym
Horsby 4-6	– 170	68	71
Hudene	– 86	61	54
Horsby f-3	– 157	176	169
Eggvena	– 109	38	36
Eriksberg	– 49	35	36
Totalt	**– 309**	**378**	**366**

I tabellerna skall det dock klargöras att vissa verksamheter uppfyller det faktiska barn/elevantalet. Dock skiljer sig barnpengen markant mellan heltid/deltid/ålder vilket har en stor inverkan av utfall kontra budgettilldelning.

Sammanfattning

Tabellerna redogör hur fördelningen ser ut inom de olika verksamheterna volym kontra budgettilldelning. Utfallet bygger på den interna fördelningen och verksamheternas utfall under året 2018. En avstämning gentemot invånarantalet och extern budgettilldelning görs vid demografiberäkning.

Grundskolorna tyder på att det varit en för hög budgettilldelning under året om 292 tkr (netto).

Förskolorna har haft en betydligt färre barnantal under året. Sett till den interna fördelningen skulle detta motsvara 4 618 tkr.

Fritidshem tyder på att det varit en för hög budgettilldelning under året om 118 tkr (netto).

Gymnasieskolan redovisar en försäljning om 63 platser på höstterminen samt 49 på vårterminen. Ett års snitt om 56 platser gentemot budget om 53.

För köpta platser redovisar man 170 platser för höstterminen samt 163 på vårterminen. Ett års snitt om 165 platser gentemot budget på 148.

Nettoeffekten av köp/sälj motsvarar ungefärligen 1 500 tkr i ökade interkommunala kostnader.

3. Kontroll av GDPR och sekretesshandlingar

En begäran om utlämnande av personuppgifter för elev av vårdnadshavare.
Förvaltningen sammanställde samtliga dokument för utlämning inom erforderlig tid, 30 dagar, i enlighet med GDPR.
En rapport om personuppgiftsincident har upprättats.
Efter internutredning och kontakt med DSO konstateras att det inte skett någon personuppgiftsincident som medför någon risk för de registrerade.

För perioden 1 januari 2018 till 31 december 2018 har en sökning i ärendehanteringssystemet, EDP, gjorts gällande sekretessbelagda ärenden. Antalet ärenden belagda med sekretess uppgår till 83 för tidsperioden, majoriteten av dessa ärenden är ansökningar om tilläggsresurs och skolskjuts (24 stycken). En sökning efter tilläggsresursärenden bland både sekretessbelagda och icke sekretessbelagda visade att samtliga ärenden som avser ansökan om tilläggsresurs var sekretessbelagda, vilket är korrekt enligt offentlighets- och sekretesslagen.

4. Myndighetsbeslut

Inga myndighetsbeslut har överklagats till Förvaltningsrätten.
Då inga beslut överklagats görs bedömningen att samtliga beslut är rättsäkrade och att rätt beslut är fattade.

5. **Kötid till förskolan**

Utav vårens 49 placeringar i förskolan har 100 % fått plats inom fyra månader från ansökningsdatumet eller på önskat datum. Under hösten har 56 barn placerats inom barnomsorgen, alla placeringar har skett inom fyra månader.

Varje placering har synats och jämförelse kan göras med våren 2017, då 96 % fått plats på önskat datum.

Den samlade bedömningen är att vi under våren klarat lagkravet om plats inom fyra månader.

6. **Rättssäkra betyg - Skillnad slutbetyg och nationellt prov. Myndighetsutövningen i samband med betygssättning**

Inga nya siffror för läsåret 2017/2018 finns att tillgå. Redovisning sker i samband med slutgiltig internkontroll vid nämnden i februari.

7. **Relationen mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9**

Skolverket har i dagsläget ännu ej publicerat någon statistik för relationen mellan nationella prov och slutbetyg, varför uppföljningen behöver senareläggas. Nämnden informeras när aktuell statistik tagits fram.

8. **Risk för att rutinerna för skolpliktsbevakning inte följs.**

Förvaltningen har antagit rutiner för skolpliktsbevakning och i enlighet med rutinerna har 4 elever utifrån oroande frånvaro anmälts till nämnden under 2018. Vid nämndens sammanträde i februari följdes även situationen vid Altorpskolan upp i sin helhet, liksom de 11 elever som tidigare anmälts. Under perioden har totalt 63 individer haft en närvaro på 80 % eller lägre under läsåret 2017/2018. Av dessa var 46 elever vid Altorpskolan och 17 vid kommunens övriga enheter. Det motsvarar 2,4 elever per enhet och förekomsten är mellan 1 och 5 elever per enhet. Bedömningen är att skolpliktbevakningen efterlevs av kommunens samtliga f-6 skolor och att det är så få elever per enhet att rektor har god överblick om varför eleverna har den frånvaron som finns.

Utifrån riktlinjerna så bedöms det som om att Altorpskolan statistiskt sett borde kunna anmäla några fler till nämnden, då 25 elever var borta 25 % av skoltiden eller mer. Riktlinjerna för skolnärvaro inklusive reglerna för skolpliktbevakning antogs av bildningsnämnden § 27 2018-02-26 och detta tillsammans med de nya kraven på utredning av frånvaro enligt skollagen

bedöms som att inga nya åtgärder behövs inför framtiden. Fokus bör ligga på att säkerställa att de nya riktlinjerna implementeras korrekt.

Utifrån hösten arbete har förvaltningen ingen annan bedömning att de nya riktlinjerna har implementerats. Anmälningar om start om utredning av frånvaro har kommit in till huvudmannen. Förvaltningens bedömning är att de nya riktlinjerna och det förändrade lagkravet har haft effekt.

9. Andel elever som har rätt till modersmålsundervisning och som erhåller modersmålsundervisning.

Den sista augusti så fanns det 124 elever som hade rätt till modersmålsundervisning och som anmält detta. Kommunen har skyldighet att erbjuda modersmålsundervisning om det finns minst 5 elever som har samma modersmål, samt att det finns lärarkompetens att undervisa i ämnet. Av de 124 eleverna erhöll 70 elever undervisning i modersmål. Arabiska, persiska, albanska och ryska är de största språkgrupperna som erhåller modersmålsundervisning. När det gäller minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani och samiska så har de en stark ställning och där har kommunen en skyldighet att erbjuda modersmålsundervisning om en elev önskar det.

I språken finska, romani och nederländska erbjuds i dag ingen modersmålsundervisning. Detta trots att finska och romani är minoritetsspråk och det finns 5 elever som önskar undervisning i det nederländska modersmålet. Anledning till att undervisning inte genomförs i dessa språk är för att det inte finns lämplig lärare för ändamålet, trots att kontinuerlig annonsering skett.

BN § 7 DNR UN 136/2018

Internkontroll 2018

Sammanfattning
Internkontroll är en ständigt pågående process som involverar alla i verksamheten från högsta politiska ledning till den enskilde tjänstemannen. Det är en process som ska upptäcka och korrigera felaktigheter i agerande, som exempelvis felanvändning av resurser. Olika områden kontrolleras årligen efter den internkontrollplan bildningsnämnden fattat beslut om 2017-10-02.

Beslutsunderlag
Presidieskrivelse i ärendet daterad 2019-01-14
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-01-03
Internkontroll 2018

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:
- Internkontroll 2018 godkänns.

Presidiets förslag till beslut:
- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut
1. Internkontroll 2018 godkänns.

Expedieras till: Ekonomikontoret (Linda Rudenwall)
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

BILDNINGS-
FÖRVALTNINGEN
Erik Thaning

Tjänsteskrivelse
2019-02-07
DNR UN 136/2018 606

Komplettering av internkontroll 2018

Sammanfattning

Vid bildningsnämndens sammanträde 2019-01-28 § 7 BN redovisades internkontrollen för 2018. Vid tillfället hade inte skolverket publicerat sin statistik Grundskolan Relationen mellan nationella prov och slutbetyg Svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska för årskurs 6 och årskurs 9. Statistiken är nu publicerad.

I årkurs 6 ser vi samma tendens som tidigare år, att en något högre andel än riket får samma betyg som på det nationella provet.
I årkurs 9 så har elevernas i större utsträckning än riket fått högre betyg än vid de nationella proven. Utifrån elevernas faktiska betyg är förvaltningens bedömning att det bör ses som onormalt, men att förvaltningen även fortsättningsvis kommer att följa upp området.
Matematik i årskurs 9 har inte kunna följas upp. Matematikprovet var ett av de prov som nationellt spreds i sociala medier inför provtillfället.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-02-07

Förslag till beslut

Komplettering av internkontroll 2018 godkänns.

Erik Thaning
Utvecklingsledare

Expedieras till: Ekonomikontoret, Herrljunga kommun, Kommunstyrelsen
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Erik Thaning

Tjänsteskrivelse
2019-02-07
DNR UN 136/2018 606

Bakgrund

Vid bildningsnämndens sammanträde 2019-01-28 § 7 BN redovisades internkontrollen för 2018. Vid tillfället hade inte skolverket publicerat sin statistik Grundskolan Relationen mellan nationella prov och slutbetyg Svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska för årskurs 6 och årskurs 9. Statistiken är nu publicerad.

Relationen mellan nationella prov och slutbetyg årskurs 9 Svenska				
	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med provbetyget			
	Antal	Lägre	Samma	Högre
Riket	76 256	10,6	60,7	28,7
Herrljunga	92	9,8	46,7	43,5

Relationen mellan nationella prov och slutbetyg årskurs 9 engelska				
	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med provbetyget			
	Antal	Lägre	Samma	Högre
Riket	84 636	13,9	74,1	13,0
Herrljunga	97	14,4	63,9	21,6

Relationen mellan betyget i matematik och provbetyget vid det nationella provet redovisas inte i statistiken. Detta beror att om elevernas fått göra ersättningsprovet i stället för originalprovet, så redovisas inte dessa i statistiken. Originalprovet var ett av de prov som spreds i sociala medier inför provtillfället.

Relationen mellan nationella prov och slutbetyg årskurs 6 engelska				
	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med provbetyget			
	Antal	Lägre	Samma	Högre
Riket	103 435	18,8	75,1	6,1
Herrljunga	97	17,5	76,3	6,2
Relationen mellan nationella prov och slutbetyg årskurs 6 Svenska				
	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med provbetyget			
	Antal	Lägre	Samma	Högre
Riket	91070	11,3	70,6	18,1
Herrljunga	88	11,4	76,1	12,5
Relationen mellan nationella prov och slutbetyg årskurs 6 Matematik				

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Erik Thaning

Tjänsteskrivelse
2019-02-07
DNR UN 136/2018 606

	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med provbetyget			
	Antal	Lägre	Samma	Högre
Riket	104 177	4,8	72,4	22,9
Herrljunga	96	8,3	72,9	18,8

Historiskt sett har Herrljunga kommun varit relativ restriktiva med att ge högre betyg än vad eleverna presterat på de nationella proven. Så det är en förändring jämfört med tidigare år, men det bör ej betraktas som ett trendbrott då det endast har varit vid ett tillfälle. Elevernas faktiska betyg är relativt jämt fördelade i både svenska och engelska, med en något större andel som fått C. Förvaltningens tolkning är att elevernas möjligtvis fått ett betygssteg högre än det nationella provet. Förvaltningens bedömning är att området fortsättningsvis behöver följas upp, men att det för det gånga året inte behöver betyda något särskilt.

När det gäller betygen i årskurs 6 så följer dessa Herrljungas historiska trend om att en större andel än riket får samma betyg som de presterat på de nationella proven.

förslag till beslut

Godkänner kompletteringen av internkontroll 2018

Erik Thaning
Utvecklingsledare

BN § 30 DNR UN 136/2018

Komplettering av internkontroll 2018

Sammanfattning

Vid bildningsnämndens sammanträde 2019-01-28 (BN § 7) redovisades internkontrollen för 2018. Vid tillfället hade inte Skolverket publicerat sin statistik för relationen mellan nationella prov och slutbetyg i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska för årskurs 6 och årskurs 9. Statistiken är nu publicerad.

I årkurs 6 observeras samma tendens som tidigare år, det vill säga att en något högre andel än rikssnittet får samma slutbetyg som betyget på de nationella proven.
I årkurs 9 har elevernas i större utsträckning än rikssnittet fått högre betyg än vid de nationella proven. Utifrån elevernas faktiska betyg är förvaltningens bedömning att det inte bör ses som onormalt, men att förvaltningen även fortsättningsvis kommer att följa upp området.
Matematik i årskurs 9 har inte kunnat följas upp. Matematikprovet var ett av de prov som spreds nationellt i sociala medier inför provtillfället.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2019-02-08
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-02-07

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Komplettering av internkontroll 2018 godkänns.

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens förslag till kommunstyrelsen

1. Komplettering av internkontroll 2018 godkänns.

Expedieras till: Kommunstyrelsen, ekonomikontoret (Linda Rudenwall)
För kännedom till:

BMN § 14 DNR B 16/2019

Uppföljning av internkontroll 2018 för bygg- och miljönämnden

Sammanfattning
Internkontroll har genomförts enligt den interkontrollplan som bygg- och miljönämnden antagit föregående år.

Bygg- och miljöförvaltningen har genomfört en internkontroll enligt den standard som kommunfullmäktige beslutat om. Kontrollerna har inte visat några brister i den interna kontrollen.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärende daterad 2019-02-12
Uppföljning av internkontrollplan 2018

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:

- Uppföljning av internkontrollplan 2018 godkänns.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bygg- och miljönämndens beslut
1. Uppföljning av internkontrollplan 2018 godkänns (bilaga 1, BMN § 14/2019-02-28).

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Herrljunga Kommun

Uppföljning av Intern Kontrollplan 2018

Bygg- och miljönämnden

Plan- och byggenheten

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets-bedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Ej rättssäkra myndighetsbeslut	Uppföljning av överklagade beslut	3	Förvaltningschef	Inga överklagande
Ej rimlig handläggningstid	Uppföljning av handläggningstid ur Edp	2	Förvaltningschef	132 ärenden, 10% kollade, rimlig handläggningstid.
Felaktig diarieföring	Stickprov 2 ärenden/månad ur Edp	4	Förvaltningschef	Inga felaktigheter.

Miljöenheten

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets-bedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Hot och våld vid myndighetsutövning	Uppföljning av hot- och våldssituationer	8	Förvaltningschef	Inga hot- och våldssituationer registrerade under 2018
Ej rättssäkra myndighetsbeslut	Uppföljning av överklagade beslut	4	Förvaltningschef	Ett ärende överklagat Länsstyrelsen biföll kommunen.
Ej miljötillsyn i skälig omfattning	Antal miljöinspektioner	2	Förvaltningschef	87% av planerade inspektioner genomfördes, orsaken är färre inkommande ärenden än prognosticerat.

Räddningstjänsten

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets-bedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Försämrad insatsförmåga	Utbildnings- och övningsplan genomförs och följ upp	6	Räddningschef	95,3% närvaro. Närvaron har minskat i Annelund (test av nytt schema på övningar).
För lång insatstid	Insatstid	4	Räddningschef	1 av 48 LSO uppdrag.

ITVT § 5 DNR ITVT 5/2019

Uppföljning av internkontroll 2018

Sammanfattning

Servicenämnden IT/Växel och Telefonis internkontroll 2018.

Risk i process/ rutin/system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets-bedömning	Ansvar för kontroll och rapportering	Uppnått resultat
Ekonomi: Leverantörsfakturering skall genomföras på ett korrekt sätt. Inga kostnader skall godkännas innan momentet genomförs för att säkerställa budget och utfall	Alla fakturor skall granskas av IT-controller innan slutattest.	4	Kontroll: IT-controller Rapport: IT-chef	Kontrollen sker löpande och har fungerat till 100 procent.
Incident/problem: Ex. Störning i Viva där användarna inte kan jobba i systemet, vilket kan medföra allvarliga konsekvenser för brukarna	Kritiska incidenter skall hanteras efter SLA	4	Kontroll: Incident manager Rapport: IT-chef	SLA (servicenivåerna) uppfylls idag på den nivå som vi nu kan utlova, åtgärdstid 40 timmar på lågprioriterade ärenden
Change-processen: Inga oförutsedda störningar i IT-miljön skall inträffa	Förändringsprocess en skall följas upp	4	Kontroll: Change manager Rapport: IT-chef	Ny förändringsrutin införd och dokumenterad via system, följs upp månadsvis
Upphandlingsprocessen: Vi skall följa LOU	Alla inköp skall gå genom utsedd roll innan inköp görs	4	Kontroll: IT-controller Rapport: IT-chef	Upphandlingsfunktionen är involverad i de upphandlingar som vi genomför.
Uppföljning av IT-projekt, kostnader	Fakturering mot budget och resultat	4	Kontroll: IT-controller Rapport till Styrgrupp	Följs upp på styrgruppsmöten 1 gång per månad

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-02-25

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Internkontroll 2018 godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Gemensam servicenämnd IT/Växel/Telefonis förslag till Herrljunga kommunstyrelse

1. Internkontroll 2018 godkänns.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

SN § 14 DNR SN 82/2017

Resultat internkontroll 2018

Sammanfattning
Kommunfullmäktige har antagit reglemente för intern kontroll. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret. Nämnderna har ansvar för intern kontroll inom sitt verksamhetsområde. För 2018 har intern kontrollplan tagits fram av socialnämnden.

Kontrollen har genomförts inom olika områden genom bland annat intervjuer, aktgranskning och mätningar.

Resultatet från socialnämndens internkontroll 2018 visar bland annat på

- Brister i ett systematiskt kvalitetsarbete såsom riskanalyser, fördjupning och analys av resultat från t.ex. avvikelser, målarbete etc. Föreskriften – Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete är en viktig grund för förbättringsarbete
- Brister i dokumentation finns bl.a. gällande brukares delaktighet i planering av sina insatser
- Hemgården och hemtjänst, gruppen Tätort har uppnått goda resultat i projektet sjukfrånvaro
- Kontroller gällande veckovila visar att några personer per tillfälle inte har fått sin veckovila under mätveckan
- Informationen på hemsidan är uppdaterad och genom redaktörerna så säkerställs att informationen är korrekt.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-02-08
Socialnämndens Internkontrollplan 2018

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämndens Internkontroll 2018 godkänns.
- Internkontrollen 2018 överlämnas till kommunstyrelsen.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut
1. Internkontroll 2018 (bilaga 1 SN § 14/2019-02-26) godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Expedieras till: Kommunstyrelsen
För kännedom till: Revisorerna

HERRLJUNGA KOMMUN

Uppföljning av Intern kontroll 2018

Kontrollpunkt 1

Risk i process/rutin/ system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighet	Ansvarig för kontroll och rapportering
Följsamhet till Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete *Socialt stöd* *Vård och omsorg*	Enhetschefer använder de verktyg som finns för analys och riskbedömningar vid rapportering av avvikelser - *synpunkter och klagomål* - *missförhållanden* - *vårdskada*	6 (2*3)	MAS/ Kvalitetssamordnare SAS/ Kvalitetssamordnare

Kontroll

2018-12-03 frågan ställd till enhetscheferna. I svar från enhetschefer inom socialt stöd framkommer att de i viss mån gör analys och använder verktyg till stöd i arbetet. Enhetschefer inom äldreomsorg svarar att det är okänt för några nya av dem och i övrigt är bedömningen att det inte görs särskilda analyser med stöd av några verktyg i arbetet med avvikelsehantering. Verktyg finns som guider i Viva.

Kontrollpunkt 2

Risk i process/rutin/ system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighet	Ansvarig för kontroll och rapportering
Risk- och konsekvensanalys med handlingsplan vid verksamhetsförändringar *Socialt stöd* *Vård och omsorg*	På lokal verksamhetsnivå eller på en övergripande, organisatorisk nivå - *chefer på alla nivåer känner till rutinen* - *antal upprättade Risk- och konsekvensanalyser, dokumenterade och redovisade*	9 (3*3)	MAS/ Kvalitetssamordnare SAS/ Kvalitetssamordnare

Kontroll

2018-08-02 sammanfattning. Risk- och konsekvensanalys skrivs och redovisas, handlingsplan upprättas vid behov. Gällande arbetsmiljö respektive verksamhet, kan ibland gå in i varandra och finnas med i ett och samma dokument. Fokus i flertalet nu dokumenterade är med utgångsläget arbetsmiljö.
Vård och omsorg har upprättat 12 risk- och konsekvensanalyser och två upprättade vid HVB ensamkommande.

Uppföljning av Intern kontroll 2018

Bedömningen är att det är ett fortsatt utvecklingsområde:

- måste hos chefer råda en medvetenhet om att samtliga verksamheter omfattas
- brukarperspektivet (risker och konsekvenser vid t.ex. förändringar) måste beaktas. I nuläget framgår arbetsmiljöperspektivet i en hög grad.

Kontrollpunkt 3

Risk i process/rutin/ system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighet	Ansvarig för kontroll och rapportering
Brukares delaktighet i genomförande av insatser *Socialt stöd* *Vård och omsorg*	Dokumentation enligt socialtjänstlagen - *genomförandeplaner finns* - *av genomförandeplanerna framgår: uppföljningsdatum och att den enskilde har varit delaktig upprättandet och på vilket sätt*	6 (2*3)	SAS/ Kvalitetssamordnare

Kontroll

Resultat (genomsnitt) vid granskning av dokumentationen i april 2018.
LSS, tre verksamheter
Har aktuell genomförandeplan: 97 %
Enskildes har varit delaktig: 80 %

Vård och omsorg, fyra verksamheter
Har aktuell genomförandeplan: 78 %
Enskildes har varit delaktig: 56 %

Brister är att uppföljningsdatum inte är uppdaterade. *På vilket sätt* den enskilde har varit delaktig framgår i ringa omfattning, främst inom äldreomsorgen. Dokumentationen/planering är ett fortsatt utvecklingsområde.

Kontrollpunkt 4

Risk i process/rutin/ system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighet	Ansvarig för kontroll och rapportering
Mat och måltider *Vård och omsorg* *LSS*	Mat och måltider på särskilt boende är en central aktivitet under dagen. Ibland det enda som ger ett avbrott i vardagen. - *rutin för mat och måltider finns upprättad, är väl känd i verksamhet och följs*	9 (3*3)	Enhetschef MAS/Kvalitetssamordnare SAS/Kvalitetssamordnare

Uppföljning av Intern kontroll 2018

	- *rutin för nattfasta finns upprättad, är väl känd i verksamheten och följs*		

Kontroll

Inom boende LSS pågår en dialog med personal och kostombud. En rutin kring mat och måltider ska upprättas under hösten. En rutin gällande måltidssituationen finns på gruppboendet LSS.

Gällande nattfasta, finns ingen rutin upprättad men praxis är att den som är vaken nattetid/tidig morgon får något till livs inom samtliga boende.

Kontrollpunkt 5

Risk i process/rutin/ system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighet	Ansvarig för kontroll och rapportering
Myndighetsutövning *IFO* *Vård och omsorg*	Granskning av utredningar. I dokumentationen framgår tydligt Barn och unga: - *att utredningen har bedrivits skyndsamt* - *samtycke* - *att och på vilket sätt barn deltagit i utredningen* Äldreomsorg: - *att informerande samtal har genomförts* - *samtycke*	6 (2*3)	SAS/Kvalitetssamordnare

Kontroll

Inom IFO barn och unga har 7 utredningar granskats, fördelat på olika handläggare.
Utredningarna har bedrivits skyndsamt. En utredning har dragit ut på tiden 5,5 månad, där finns ett beslut om förlängd utredningstid av behörig delegat. I 3 av 5 utredningar finns dokumenterat ett samtycke för uppgifter inhämtade av andra.
I de utredningar där det är relevant (ålder, mognad) har barnet kommit till tals i utredningen. Inte alltid tydligt under rubrik.

Inom äldreomsorg, 9 granskade utredningar, fördelat på olika handläggare – 4 hemtjänst, 2 särskilt boende, 1 dagverksamhet, 1 korttidsboende, 1 trygghetslarm.
Av dokumentationen framgår i 2 utredningar att informerade samtal delvis har skett. I övriga 7 utredningar framgår det inte. Information ska ges bl.a. om handläggningsprocessen, rätten att ansöka om bistånd utan begränsning.

Uppföljning av Intern kontroll 2018

Ett svar kan vara att de sökande redan är pågående/aktuella inom socialtjänsten och att information kan ha skett vid tidigare tillfällen.
I 7 utredningar är uppgifter inhämtade från andra i 2 av dessa finns inte dokumenterat att samtycke inhämtats. I en utredning är information inhämtat från andra men samtycke täcker endast delvis dessa.
I övrigt är utredningarna bra dokumenterade, korta/rimliga handläggningstider.

Dokumentation är ett fortsatt utvecklingsområde speciellt inom barn och ungdomsområdet, där planeras en webbutbildning under våren 2019.

Kontrollpunkt 6

Risk i process/rutin/ system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighet	Ansvarig för kontroll och rapportering
Dokumentation är ett Bemötande *Socialt stöd Vård och omsorg Bistånd*	Den grundsyn/värdegrund som utgör basen för socialnämndens arbete är väl förankrad - *introduktion av Socialtjänstplanen är genomförd* - *dialog om förhållningssätt och bemötande är en återkommande punkt på APT*	6 (2*3)	Enhetschef MAS/Kvalitetssamordnare SAS/Kvalitetssamordnare

Kontroll

Enligt chefer är det en återkommande punkt på APT där en dialog förs om bemötande och förhållningssätt. Vid granskning av ett större antal av verksamheternas protokoll (K/katalogen) för året, framkommer av dokumentationen att:
det endast i en liten grad på APT har förts någon dialog kring bemötande/kvalitet/ förhållningssätt etc.

Inom LSS och i viss mån inom myndighet har noterats att samtal som berör detta förekommer. Några verksamheter har i sin protokollsmall särskild rubrik om bemötande/ kvalitet/förhållningssätt. Övriga reflektioner.

- flera olika mallar används för anteckningarna, med eller utan fasta rubriker, skapar inte enhetlighet
- några verksamheter håller APT och teammöte vid samma tidpunkt, någon verksamhet delar på dessa anteckningar, en för APT och en för teammötet annan verksamhet har dessa anteckningar i ett.
  APT är träffar där chef och medarbetare får och ger information, har dialog och tar beslut. Här diskuteras frågor om t ex organisation, arbetsmiljö och ekonomi. Teammöten handlar om uppföljning, behov, förändring för enskild brukare. Viktigt att särskilja dessa anteckningar även om möten sker vid samma tidpunkt.

Uppföljning av Intern kontroll 2018

Kontrollpunkt 7

Risk i process/rutin/ system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighet	Ansvarig för kontroll och rapportering
Skydds- och begränsningsåtgärder *Vård och omsorg*	Rutiner för skydds- och begränsningsåtgärder följs - *enhetschefer och sjuksköterskor är väl förtrogna med rutinen* - *i dokumentation framgår beslut om åtgärd, samtycke, uppföljning*	9 (3*3)	MAS/Kvalitetssamordnare SAS/Kvalitetssamordnare

Kontroll

Rutinen är känd. Rutinen har varit ute för synpunkter. Få synpunkter har inkommit, någon beskriver rutinen som tydlig. Rutinen kommer att ses över ligger i kvalitetssamordnarnas ansvar.
Sju journaler är granskade på Hemgården (fyra stycken) och Hagen (tre stycken). I så gott som samtliga fall är dokumentationen undermålig i beslut om åtgärd, samtycke och uppföljning. Dessa sju fallen är de enda som inkommit vid förfrågan. Det finns misstanke om att det finns ett mörkertal avseende ärende där skydds- och begränsningsåtgärder har övervägts.

Vidare uppföljning bör göras 2019 för att tydliggöra dokumentation vid skydds- och begränsningsåtgärder.

Kontrollpunkt 8

Risk i process/rutin/ system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighet	Ansvarig för kontroll och rapportering
Hälsa och arbetsmiljö *Socialt stöd Vård och omsorg*	Handlingsplan/arbetssätt för hälsa och arbetsmiljö (minskad sjukfrånvaro) pågår på varje enhet enligt Arbetsplan - *arbete fortgår* - *personalen medverkar*	9 (3*3)	Verksamhetschef

Uppföljning av Intern kontroll 2018

Kontroll

Sjukfrånvaroprojekt pågår fortfarande på Hemgårdens demensenheter och inom Hemtjänst Tätort i Herrljunga. Båda projektgrupperna har sänkt sin sjukfrånvaro i jämförelse mot 2017. Hemtjänst tätort har sänkt sjukfrånvaron till 7,7 % mot föregående års 14,89%. Hemgårdens demens enhet har sänkt sjukfrånvaron till 10,71% mot förra årets 12,81%.

Inom Socialt stöd, verkställighet pågår ett aktivt arbete med att minska sjukfrånvaron på enheterna. Verkställighet har bland den lägsta sjukfrånvaron på förvaltningen och arbetsmarknadsenheten, AME har minskat sin sjukfrånvaro. Funktionshinder arbetar mer aktivt nu med den korta sjukfrånvaron. Uppskattningsvis en minskad risk utifrån nuläget.

Kontrollpunkt 9

Risk i process/rutin/ system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighet	Ansvarig för kontroll och rapportering
Hälsa och arbetsmiljö *Socialt stöd* *Vård och omsorg*	Lagstiftningens krav på veckovila följs - *personal får den lagstadgade veckovilan som gäller*	9 (3*3)	Stabschef

Kontroll

I marsmånad så var det två timvikarier (av de 40 som hade flest förfrågningar och/eller låg mest tillgängliga) som inte fått sin veckovila under en vecka i mars.

I juni månad så var det fem timvikarier (av de 40 som hade flest förfrågningar och/eller låg mest tillgängliga) som inte fått sin veckovila under en vecka i juni samt en medarbetare som inte fått sin veckovila under två veckor.

I oktobermånad så var det sex timvikarier (av de 40 som hade flest förfrågningar och/eller låg mest tillgängliga) som inte fått sin veckovila under en vecka i oktober.

Kontrollpunkt 10

Risk i process/rutin/ system	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighet	Ansvarig för kontroll och rapportering
Information *Socialt stöd* *Vård och omsorg* *Bistånd* *Övrigt*	Information på hemsidan är relevant, lättillgänglig och lättläst	4 (2*2)	Stabschef

Uppföljning av Intern kontroll 2018

Kontroll

Webbredaktörer och webbansvariga är utsedda inom alla verksamheter som ansvarar för att kontrollera att informationen på hemsidan stämmer och ändrar vid behov. Informationen är uppdaterad på hemsidan och genom redaktörerna så säkerställs att informationen är korrekt. Utbildning har hållits av kommunens kommunikatörer kring vad och hur man skriver för hemsidan.

TN § 29 DNR TK 247/2018

Resultat av internkontroll 2018

Sammanfattning

Tekniska nämndens plan för internkontroll 2018 innehåller kontrollmoment som syftar till att säkerställa att de värsta riskerna inom nämndens verksamheter omhändertas. Stickprov har tagits i enlighet med kontrollplanen. Kontrollerna har visat på mycket få brister i den interna kontrollen. De brister som framkommit i granskningarna fortsätter att bearbetas och åtgärdas kontinuerligt. Stickprov har tagits gällande "fel kost till personer i behov av specialkost" En avvikelse, vid ett tillfälle, trots goda riktlinjer och tydlighet har inträffat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse
Plan för internkontroll 2018

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Resultat av internkontroll 2018 godkänns och skickas till kommunstyrelsen som uppföljning.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Resultat av internkontroll 2018 godkänns och skickas till kommunstyrelsen som uppföljning (bialga 1, TN § 29/2019-02-28).

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Teknisk nämnd						
Risk i rutin/process/system Rutinorienterade moment	**Kontrollmoment**	**Risk- och väsentlighets-bedömning[1] RxV=RV**			**Ansvar för kontroll och rapportering**	**Resultat av kontrollen**
Fel kost till personer i behov av specialkost	Stickprov av egenkontroll	2	4	8	Kostchef	Ett fel har identifierats
Obehöriga kommer åt och skadas av kemikalier	Stickprov av skyddsrondsprotokoll	2	3	6	Teknisk chef	Inga fel
Avsaknad av giltiga ritningar leder till att ledningar eller rör kapas och personer och egendom skadas	Stickprov om förändringar överförts till ritning	2	3	6	Teknisk chef	Inga fel
Bristfällig gatukonstruktion och underhåll leder till skador som medför skadestånd	Stickprov av protokoll uppföljningsmöten	3	2	6	Teknisk chef	Inga fel
Område för transporter är ej separerat från skola/förskola, vilket leder till olyckor	Kontroll av projektering	2	4	8	Teknisk chef	Inga fel
Bristfällig badvattenkvalitet	Stickprov av egenkontroll	2	4	8	Fritidschef	Inga fel
Politiska beslut inte efterlevs	Uppföljning av beslut i nämnd	2	2	4	Teknisk chef	Inga fel

BA HA

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Mattias Strandberg

Tjänsteskrivelse
2019-02-19
DNR KS 58/2019 992

Val av representant till ägarråd för Inera AB

Sammanfattning

Inera AB ägs av SKL Företag, landsting, regioner och kommuner, däribland Herrljunga kommun. Genom samverkan och med uppdrag från landsting och regioner utvecklar Inera gemensamma lösningar, gemensam mjuk infrastruktur och andra stöd för digitalisering. Idag ansvarar Inera för ett 40-tal landstingsgemensamma tjänster och projekt, bland annat 1177 Vårdguiden, UMO (Ungdomsmottagningen på nätet) och Journal via nätet. Herrljunga kommun förvärvade aktier i Inera AB av SKL Företag AB den 5 september 2017 (Kommunfullmäktige § 88).

Den 15 april kl. 10.00-12.00 arrangerar SKL Företag ägarråd för Inera AB. Ägarrådet är ett av de forum där ägarna av Inera har ett tydligt inflytande på verksamheten. Organet fastställer ägardirektiv, styrelse, verksamhetsinriktning och rambudget inför bolagsstämman. Mötet äger rum digitalt via webbsändning.

Det är angeläget att Herrljunga kommun utser en representant från kommunstyrelsen att medverka och representera ägaren Herrljunga kommun vid ägarrådet. Anmälan av ombud ska ske senast den 18 mars 2019.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-02-19
Inbjudan till ägarråd för Inera AB från SKL daterad 2019-02-18

Förslag till beslut

1. En representant från kommunstyrelsen utses att företräda Herrljunga kommun vid ägarråd för Inera AB den 15 april 2019.
2. Paragrafen direktjusteras.

Mattias Strandberg
Nämndsamordnare

Expedieras till: Sveriges kommuner och landsting (SKL)
För kännedom till:

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Mattias Strandberg

Tjänsteskrivelse
2019-02-19
DNR KS 58/2019 992

Ekonomisk bedömning

Ärendet har ingen ekonomisk påverkan.

Ärende 18

Herrljunga Kommun - Inbjudan Inera ägarråd 15 april 2019

Från: "Inera" <inera@skl.se>
Till: "" <herrljunga.kommun@admin.herrljunga.se>
Datum: 2019-02-18 17:00
Ärende: Inbjudan Inera ägarråd 15 april 2019

Läs på webben

Avregistrera mig från detta utskick

Inbjudan till ägarråd för Inera

Tid: Måndagen den 15 april 2019, klockan 10.00-12:00.

Plats: Årets ägarråd hålls digitalt. Mer information skickas ut efter anmälan.

Sista anmälningsdag: 18 mars 2019.

Anmälan

Välkommen till ägarrådet!

Den 15 april arrangerar SKL Företag ägarråd för Inera AB. Det är det fjärde ägarrådet sedan bolaget förvärvades av SKL Företag och ägarbilden förändrades.

Inera ägs nu av samtliga regioner, SKL Företag och 286 av Sveriges kommuner. Det är mycket glädjande att så många kommuner har gått in som delägare!

Ägarrådet är ett av de forum där ägarna av Inera har ett tydligt inflytande på verksamheten. Representanter för ägarna finns också i styrelsen och i Ineras beredningsgrupp och programråd. Ägarrådet den 15 april följs av en bolagsstämma senare i vår.

Årets ägarråd är helt digitalt. Deltagande sker via webbsändning och verktyget VoteIT. Efter anmälan går ett utskick till anmälda representanter med instruktioner.

Ägarrådet fastställer ägardirektiv, styrelse, verksamhetsinriktning och rambudget inför bolagsstämman. Samtliga handlingar till ägarrådet kommer att skickas till anmäld representant senast den 25 mars. Handlingarna publiceras även på SKL:s webbplats och i verktyget VoteIT. Från publiceringen är det möjligt att börja ställa frågor och komma med inspel kring handlingarna i VoteIT.

För att en deltagare ska vara en giltig representant från er organisation, behöver ni bifoga protokollsutdrag med beslut eller en ifylld blankett, se nedan. En annan aktieägare kan fungera som ombud om ni själva inte kan medverka, använd då samma blankett för att utse denne.

Blankett för att utse representant/ombud till ägarråd i Inera AB

Varmt välkommen!

Lena Micko,

Ärende 18

Ordförande i SKL och SKL Företag AB

Kontakt

Anmälan av representant

Anmälan

Anmälan av övriga frågor

Teresa Hansson
teresa.hansson@skl.se
senast den 20 mars

Frågor om representation och ombud

Kristina Andersson
kristina.andersson@skl.se
08-452 77 20

Sveriges Kommuner och Landsting
118 82 Stockholm
Besöksadress: Hornsgatan 20

Besök skl.se>>

Powered by EditNews

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN
Gunnar Andersson
Jessica Pehrson
Mats Palm

Presidieskrivelse
2019-03-01
DNR KS 199/2018 101

Öppna kommunstyrelsesammanträden

Sammanfattning

Elin Hegg (MP) föreslog på kommunstyrelsens sammanträde den 2018-09-24 att nästkommande kommunstyrelsens sammanträden skulle hållas öppna för allmänheten. 2019-01-21 beslutade kommunstyrelsen att ärendet bereds vidare under kommande presidieberedningar och presidiet presenterar ett förslag för kommunstyrelsen under senare sammanträde.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2019-03-01
Kommunstyrelsen § 3/2019-01-21 Öppna kommunstyrelsesammanträden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens sammanträden i april och september hålls årligen öppna för allmänheten.

Gunnar Andersson	Jessica Pehrson	Mats Palm
Ordförande	1:e vice ordförande	2:e vice ordförande

KS § 3 DNR KS 199/2018

Öppna kommunstyrelsesammanträden

Sammanfattning
Elin Hegg (MP) föreslog på kommunstyrelsens sammanträde den 2018-09-24 att nästkommande kommunstyrelsens sammanträden skulle hållas öppna för allmänheten.

Nämndsamordnare informerar om andra kommuner som har öppna kommunstyrelsesammanträden samt olika typer av lösningar för detta, exempelvis att sammanträden livesänds eller att endast delar av sammanträden är öppna för allmänheten.

Förslag till beslut
Mats Palm (S) föreslår att ärendet bereds vidare under kommande presidieberedningar och att presidiet presenterar ett förslag för kommunstyrelsen under senare sammanträde.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om Mats Palms (S) förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut
1. Ärendet bereds vidare under kommande presidieberedningar och presidiet presenterar ett förslag för kommunstyrelsen under senare sammanträde.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Emil Hjalmarsson

Tjänsteskrivelse
20xx-xx-xx
DNR KS 60/2019 313

Begäran om detaljplan för Industriområde Ölltorp, del av Vreta 13:1

Sammanfattning

För att möta en ökad efterfrågan på industrimark föreslås del av Vreta 13:1 mfl planläggas för industri/verksamhetsområde. Öltorps industriområde är beläget ca 2 km från Herrljunga centrum med bra kommunikation och närhet till service.

Ny mark för verksamhetsområde planläggs tillsammans med nuvarande industriområde. Planområdets storlek är ca 20 Ha. Ny mark för verksamhetsområde är ca 8 Ha.

Enligt planförslaget tas obebyggd jordbruksmark norr om Herrljunga tätort i anspråk för utbyggnad av verksamhetsområdet Ölltorp. Området är utpekat i kommunens översiktsplan som utveckling verksamhetsområde.

Beslutsunderlag

-Karta med planområde.
-Tjänsteskrivelse daterad 2019-02-22

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uppmana Bygg- och miljönämnden att upprätta detaljplan för Industriområde Ölltorp, del av VRETA 13:1

Emil Hjalmarsson
Kommunarkitekt

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Emil Hjalmarsson

Tjänsteskrivelse
20xx-xx-xx
DNR KS 60/2019 313

Bakgrund

För att möta en ökad efterfrågan på industrimark föreslås del av Vreta 13:1 mfl planläggas för industri/verksamhetsområde. Öltorps industriområde är beläget ca 2 km från Herrljunga centrum med bra kommunikation och närhet till service. Ny mark för verksamhetsområde planläggs tillsammans med nuvarande industriområde.

Avvägningar har gjorts i arbetet med översiktsplanen där flera allmänna intressen har beaktats. Utbyggnadsområden på jordbruksmark har avgränsats i storlek utifrån bedömt utvecklingsbehov och annan tillgänglig mark för utbyggnad, för att begränsa de jordbruksytor som tas i anspråk.

Genom föreslagen markanvändning tas befintlig infrastruktur väl tillvara Planändringen har stöd i översiktplanen och kan antas vara av begränsad betydelse. Utredningar som kan bli aktuella för planarbetet är, Geoteknisk utredning, arkeologisk utredning. Planen genomförs med standardförfarande. Beslut om antagande kan fattas av Bygg- och miljönämnden.

Ekonomisk bedömning

Planavgift tas ut i samband med bygglov för att täcka kostnaderna för planarbetet.

Vid försäljning av industritomter inom markområdet fastställs försäljningspris per kvadratmeter efter fastställd total förvärvs- och beredningskostnad.

Juridisk bedömning

Planen har stöd i översiktsplanen, är inte av stor vikt eller har principiell betydelse, medför inte en betydande miljöpåverkan och saknar intresse för allmänheten. Planen bedöms därmed enligt 5 kap 7 § PBL genomföras med standardförfarande. Bygg- och miljönämnden kan besluta om antagande.

Miljökonsekvensbeskrivning

I ÖP har Herrljunga kommun beskriveit miljökonsekvenserna utifrån möjligheten att omvandla tätortsnära jordbruksmark till bostäder och verksamhetsområde.

I ÖP.s kan följande utläsas avseende markanvändning för bebyggelse av jordbruksmark.

”Enligt planförslaget tas obebyggd jordbruksmark i anspråk för utbyggnad av verksamhetsområdet Ölltorp. Avvägningar har gjorts i översiktsplanarbetet där flera allmänna intressen har beaktats och där möjligheten till när-rekreation, bevarande av områden med höga natur- och kulturvärden och fornlämningsrika odlingslandskap har vägt tungt. Andra allmänna intressen som vägts in i föreslagen lokalisering av utbyggnadsområdet är närheten till Herrljunga station och den offentliga och kommersiella service som finns i kärnan.
Målet är att utbyggnad av industriområden så långt som möjligt ska ske inom gång- eller cykelavstånd från stationsområdet för att underlätta för hållbara resvanor. Även befintlig

och planerad infrastruktur har vägts in, där hänsyn tagits till möjligheten att ansluta till det kommunala VA-systemet.
Utbyggnadsområden på jordbruksmark har avgränsats i storlek utifrån bedömt utvecklingsbehov och annan tillgänglig mark för utbyggnad, för att begränsa de jordbruksytor som tas i anspråk."

Samverkan

Ärendet är ej föremål för samverkan

Motivering av förslag till beslut

Herrljunga kommun är i behov av fler markområden för industriändamål.
Ölltorp är ett lämpligt område och gränsar till etablerat industriområde. Genom föreslagen markanvändning tas befintlig infrastruktur väl tillvara. Samtidigt gör man det möjligt för nya företag att etablera sig i Herrljunga och på det sättet skapa nya arbetstillfällen.

Ölltorp industriområde

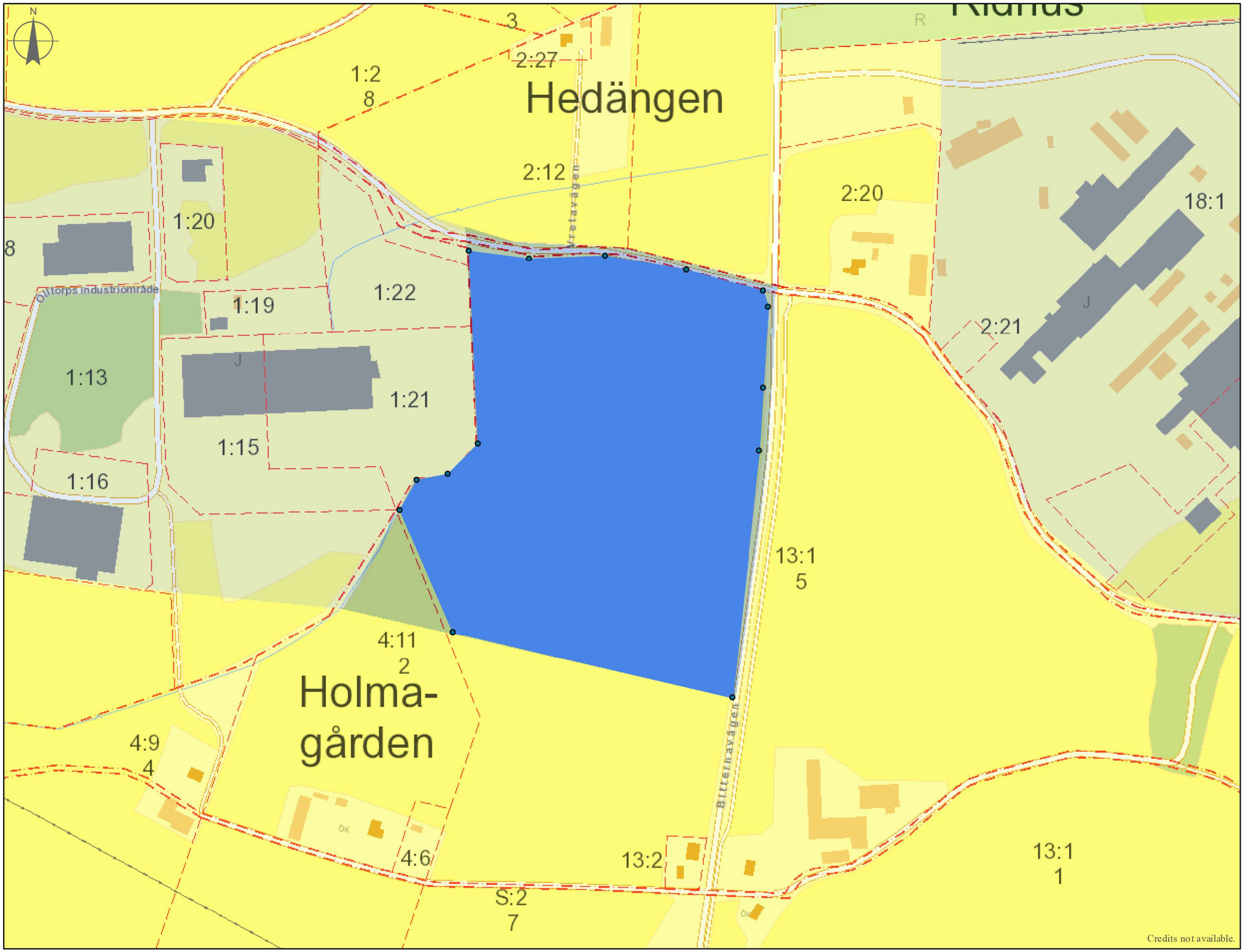
januari 28, 2019

Teckenförklaring

Grönstråk och Vattenstråk

Områdesanvändning

- Grönområde.Ny... sikt
- Grönområde.Ny... sikt
- Grönområde.Of...
- Stadsbygd.Ny/ä... sikt
- Stadsbygd.Ny/ä... sikt
- Stadsbygd.Ny/ä... sikt
- Stadsbygd.Oför...
- Verksamheter.N... sikt
- Verksamheter.N... sikt
- Verksamheter.N... sikt
- Verksamheter....
- Natur.Oförändrad.
- Vattenområde. .
- Vindbruk. .
- Landsbygd, LIS.Ny/ändrad.
- Landsbygd, LIS.Oförändrad.
- Landsbygd, By. .
- Landsbygd. .

50 0 50 100 150 200 250 [m]

1:3 000

BMN § 6 DNR B 15/2018

Antagande av detaljplan, Sleipner 20, Herrljunga 5:4

Sammanfattning
Kommunstyrelsen beslutade 2016-08-15 §140 att uppmana bygg-och miljönämnden att upprätta detaljplan för kvarteret Loke 1 och 2 samt del av Herrljunga 6:3 m.fl. . Bygg- och miljönämnden har 2016-08-31 § 40 uppdragit åt Bygg-och miljöförvaltningen att påbörja planarbetet.

Syftet med detaljplanen är att göra det möjligt att bygga ut Herrljunga Terrazzos nuvarande lokaler och utöka dess verksamhet.

Detaljplanen har varit ute på samråd 2018-06-13 – 2018-07-30. Planförslaget har efter samrådet reviderats och varit ute på granskning 14 december 2018 - 11 januari 2019. Planförslaget har efter samrådssynpunkter reviderats och grundkartan och fastighetsgränser har uppdaterats och frågor gällande fastighetsbildning och tomtindelning har förtydligats. Geoteknisk undersökning har tagits fram och lagt till planhandlingarna

Genom föreslagen markanvändning tas befintlig infrastruktur väl tillvara. Planändringen har stöd i översiktsplanen och kan antas vara av begränsad betydelse. Planen har genomförts med standardförfarande.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2019-01-16
Plankarta
Planbeskrivning
Granskningsutlåtande

Förslag till beslut
Förvaltningens förslag till beslut

- Detaljplan för verksamheter vid Sleipner 20, Herrljunga 5:4 antas enligt plan- och bygglagen 5:27.

Beslutsgång
Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bygg- och miljönämndens beslut
1. Detaljplan för verksamheter vid Sleipner 20, Herrljunga 5:4 antas enligt plan- och bygglagen 5:27.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Yttrande
2018-02-25
Dnr KS 10/2019 950
Sida **1** av **1**

Borås Stad
Kommunstyrelsen
Kungsgatan 55
501 80 Borås

Yttrande angående Borås stads riktlinjer för bostadsbyggande

Sammanfattning
Under januari och februari 2019 har Borås stad sina förslag på riktlinjer för bostadsförsörjning ute på remiss. Avsikten är att ersätta det befintliga bostadsbyggnadsprogrammet med dessa riktlinjer. Riktlinjerna är indelade i tre olika dokument som riktar sig till olika aktörer. Den del som Herrljunga har granskat mest djupgående är del 1, som är ett styrdokument för Borås stads interna arbete. Även del 3 har granskats relativt ingående, då befolknings- och bostadsanalyser ingår.

Yttrande
Herrljunga kommun tillstyrker Borås stads riktlinjer för bostadsbyggande.

Herrljunga kommun vill i sammanhanget framföra att den kraftiga inflyttning till staden och det expansiva bostadsbyggandet som förutspås i analyserna medför ett ökat behov av tillfredsställande infrastruktur, både när det gäller väg och järnväg.

I del 3 finns några intressanta och rimliga analyser som sannolikt även är relevanta att applicera på Herrljunga kommun, särskilt under rubrikerna *Serviceorter* s.22 och *Övriga orter och landsbygd*, s.24. Då Herrljunga kan dra nytta av dessa analyser i det interna arbetet så tackar vi ödmjukast för att Borås stad delar med sig av analyserna i riktlinjerna. Det är också välbetänkt att det i riktlinjerna poängteras att det är möjligt att dra andra slutsatser utifrån de prognoser som läggs fram.

Ärendehantering
Kommunstyrelsens presidie har tagit del av handlingarna 2019-02-25 och godkänner yttrandet.
Yttrandet skickas som meddelande till kommunstyrelsens sammanträde 2019-03-18.

Elaine Larsson
Samhällsutvecklare

Besöksadress
HERRLJUNGA KOMMUN
Torget 1 (Box 201)
524 23 HERRLJUNGA

Telefon
0513-170 00
Fax
0513-171 33

E-post
info@admin.herrljunga.se
Internet
www.herrljunga.se

MISSIV

Datum
2019-01-11

Instans
Kommunstyrelsen
Dnr KS 2018-00811 3.4.2.0

Remiss: Riktlinjer för bostadsförsörjning

Borås Stads riktlinjer för bostadsförsörjning har tagits fram under 2018 och sänds nu på remiss. Riktlinjerna kommer senare att ersätta kommunens bostadsbyggnadsprogram.

Riktlinjerna är indelade i tre olika dokument som riktar sig till olika aktörer:

Del 1 Riktlinjer för bostadsförsörjning är till stor del Borås Stads egna dokument och kommer utformas som ett styrdokument. Den redovisar vilka verktyg som kommunen kan använda sig av för att påverka bostadsbyggnationen och är främst inriktad till att stödja arbetet inom kommunens organisation.

Del 2 är handlingsplanen för bostadsbyggande och redovisar vilka byggmöjligheter som finns i befintliga detaljplaner samt vilka bostadsprojekt som är i planeringsfasen.

Del 3 är en befolknings- och bostadsanalys. Syftet är att underlaget ska vara till stöd för alla som på ett eller annat sätt agerar på bostadsmarknaden. Inledningsvis beskrivs nuläget i staden. Den följs av en prognos för bostads- och befolkningsutveckling som analyseras för att belysa vissa utvecklingsmönster av intresse för bostadsbyggandet. Det här är kommunens analys av framtiden, men det är givetvis möjligt att dra andra slutsatser utifrån de prognoser som läggs fram.

Dokumenten finns tillgängliga på www.boras.se/oversiktsplan, under flikarna: **strategiska planeringsunderlag** och vidare till **riktlinjer för bostadsförsörjning**. Vem som helst är välkommen att lämna synpunkter på materialet.

Remissvaren ska ha kommit in till Kommunstyrelsen senast den **2019-03-01**. Remissvaren skickas i elektronisk form till **ks.diarium@boras.se** gärna i både word- och pdf-format och med filnamn som innehåller remissinstansens namn. **Ange diarienummer KS 2018-00811** och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Nämndens/bolagets yttrande skall innehålla en kort sammanfattning. Denna kommer i normalfallet att användas i den sammanställning av remissvar som ingår i det beslutsunderlag som presenteras för Kommunstyrelsen.

Yttranden skall alltid innehålla ett tydligt ställningstagande till det remitterade ärendet (tillstyrker, avstyrker, avstår från att yttra sig). Reservationer, särskilda yttranden och protokollsanteckningar skall alltid redovisas tillsammans med nämndens/styrelsens beslut.

Separata protokollsutdrag skall inte sändas.

Karin Graad
Handläggare
033 357057

e-post: karin.graad@boras.se

Remissinstanser (obligatoriska)

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
2. Bollebygds kommun
3. Herrljunga kommun
4. Marks kommun
5. Svenljunga kommun
6. Tranemo kommun
7. Ulricehamns kommun
8. Vårgårda kommun
9. Arbetslivsnämnden
10. Individ- och familjeomsorgsnämnden
11. Lokalförsörjningsnämnden
12. Samhällsbyggnadsnämnden
13. Sociala omsorgsnämnden
14. Vård- och omsorgsnämnden
15. AB Bostäder i Borås
16. AB Sandhultsbostäder
17. AB Toarpshus
18. Fristadbostäder AB
19. Viskaforshem AB

Remissinstanser (frivilliga)

20. Boråsregionen
21. Borås Näringsliv
22. Centrumfastigheter i Borås
23. Fastighetsägarna
24. Sveriges Byggindustrier
25. Fritids- och folkhälsonämnden
26. Förskolenämnden
27. Grundskolenämnden
28. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
29. Kulturnämnden
30. Miljö- och konsumentnämnden
31. Tekniska nämnden
32. Samtliga politiska partier som är representerade i Borås Stads kommunfullmäktige (utskick till kommunalråd alt. gruppledare)

Meddelande 2

Strategi

Program

Plan

Policy

• **Riktlinjer**

Regler

Remissversion

Borås Stads

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås
PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen
PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning
RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera
REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige
Datum: xx-xx-xxxx
För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen
Tillhörande dokument revideras av Kommunstyrelsen, handlingsplan (årligen), befolknings- och bostadsanalys (inför revidering).
Dokumentet gäller för: Alla nämnder och bolag
Dokumentet gäller till och med: 2023

Inledning

Vi vill att Borås ska växa. I översiktsplanen planerar vi för att vi blir 30 000 fler boråsare under de kommande 20 åren. Det innebär att behovet av nya bostäder fortsätter vara stort. Kommunen strävar efter ett varierat bostadsbyggande.

Nya bostäder ska vara långsiktigt hållbara, ha hög kvalitet och olika upplåtelseformer. Vi utformar socialt hållbara bostäder över generations- och kulturgränser med en blandad bebyggelse av gammalt och nytt och med olika upplåtelseformer. Vi verkar för ett ekologiskt och ekonomiskt byggande med minimerad förbrukning av vatten och energi.

Kommunen kan påverka och styra detta genom exempelvis markanvisning, planläggning, bygglov samt försäljning och upplåtelse av mark. För ett bra liv, oavsett var i livet vi befinner oss, är det viktigt att kommunen arbetar aktivt med bostadsfrågor.

Läsanvisning

I visionen Borås 2025[1] och i Översiktsplanen[2] finns kommunala spelregler för bostadsbyggande. För att rikta materialet till olika användare samt underlätta för kommande revideringar är materialet indelat i tre dokument - riktlinjer, handlingsplan och analys.

Del 1 – är Borås Stads riktlinjer för bostadsförsörjningen och redovisar vilka verktyg som kommunen kan använda sig av för att påverka bostadsbyggnationen. Denna del är främst inriktad till att stödja arbetet inom den egna organisationen. Kommunfullmäktige antar riktlinjerna vart fjärde år.

Del 2 – Handlingsplan för bostadsförsörjning. Här redovisas vilka byggmöjligheter som finns i befintliga detaljplaner samt vilka bostadsprojekt som är i planeringsfasen. Redovisas årligen i Kommunstyrelsen.

Del 3 – Befolknings- och bostadsanalys. Den ska fungera som ett kunskapsunderlag för byggaktörer och andra som är verksamma i bebyggelseutvecklingen. Redovisas i Kommunstyrelsen inför revidering av Borås Stads riktlinjer för bostadsförsörjning.

Laghänvisning etc.

Alla kommuner ska ha aktuella riktlinjer för bostadsförsörjning (lag 2000:1383). Syftet är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att bostäder planeras och genomförs. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning ska minst innehålla följande uppgifter:

1. Kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,
2. Kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och
3. Hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta och nationella regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen

Uppgifterna ska särskilt grundas på en analys av

- demografiska utvecklingen (förändringar av åldersstruktur över tid),
- efterfrågan på bostäder
- bostadsbehovet för särskilda grupper
- marknadsförutsättningar

Riktlinjer för bostadsförsörjning ska antas ar Kommunfullmäktige under varje mandatperiod.

---

[1] Antagen av Kommunfullmäktige i oktober 2012
[2] Antagen av Kommunfullmäktige i april 2018

Förändras förutsättningarna för de antagna riktlinjerna ska nya riktlinjer tas fram. Kommunens riktlinjer ska vara vägledande vid tillämpningen av 2kap 3 § 5 Plan- och Bygglagen (2010:900)

Kommunens mål för bostadsbyggandet

Utifrån Översiktsplanens tankegångar som baseras på senaste årens befolkningsökning höjs kommunens mål för bostadsbyggande till 750 bostäder per år. Kommunen ska verka för att detta mål är möjligt att genomföra genom att använda kommunens olika verktyg. Både konjunktursvängningar och förändrade befolkningstal framöver kommer att påverka möjligheten att nå det uppsatta målet med faktisk byggnation. För att skapa goda förutsättningar för att nå målet har kommunen satt upp ett antal riktlinjer för attraktionskraft, tydlighet och vilja.

Under mandatperioden 2019-2022 ska Borås Stad verka för:

Fysisk planering

Kommunen ska verka för ett ändamålsenligt bostadsbyggande som är resurseffektivt ur markanvändnings- och samhällsekonomiskt perspektiv. Kommunen ska tillsammans med marknadens aktörer identifiera lämpliga och attraktiva bostadslokaliseringar som skapar investeringsvilja och goda boendemiljöer.

- Kommunstyrelsen ska främja bostadsutveckling genom att arbeta strategiskt och långsiktigt med utpekade stadsutvecklingsområden (t.ex. Gässlösa) och områden som kan stärka service och hållbart resande (t.ex. serviceorterna).
- Kommunstyrelsen och Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att bostadsbyggandet följer intentionerna i Översiktsplan för Borås och Utbyggnadsstrategin (just nu under remiss, antas 2019).
- Kommunstyrelsen ska regelbundet följa upp översiktsplanens effekter på bostadsbyggandet.
- Kommunstyrelsen ska driva på projektet kring höghastighetsjärnväg Göteborg-Borås-(Stockholm) så att järnvägssträckning och stationsläge i Borås kan fastställas. Genom detta möjliggörs bostadsbyggande i områden som idag omfattas av järnvägskorridorer.
- Kommunstyrelsen ska frigöra ytor för nya bostäder i centrumnära lägen genom att möjliggöra flytt av ytkrävande/störande verksamheter till nya verksamhetsområden.
- Kommunstyrelsen ska ha en aktiv planering av egen mark för att i högre grad kunna påverka innehåll, utbyggnadstakt och förverkligande.
- Samhällsbyggnadsnämnden ska ha god planberedskap för bostadsbyggande, som ligger i balans med genomförande. Planprioriteringar ska i största möjligaste mån följa Översiktsplan för Borås och Utbyggnadsstrategin (just nu under remiss)

Kommunala bostadsbolag

Kommunerna har enligt lag ett uttalat ansvar för bostadsförsörjningen generellt och ett särskilt ansvar för vissa grupper. Genom kommunens ägardirektiv kan kommunen påverka bolagen. De kommunala bostadsbolagen är ett viktigt verktyg för att staden ska uppfylla detta ansvar.

De kommunala bostadsbolagen ska:

- Tillgodose att hyresbostäder finns att tillgå på konkurrenskraftiga villkor och till god teknisk och arkitektonisk kvalitet, och erbjuda ett brett utbud av bostäder med

stor valfrihet. beträffande storlek, standard och belägenhet.
- Medverka till att det finns bostäder för utsatta och svaga grupper.
- Godta att försörjningsstöd och etableringsersättning motsvarar inkomst.
- Tillgodose att trygghetsboenden finns att tillgå.
- Arbeta så kundorienterat att bolaget uppfattas som ett attraktivt alternativ på bostadsmarknaden oavsett den bostadssökandes behov och ekonomiska möjligheter.
- Stimulera byggande av olika former av bostäder, och medverka till teknisk utveckling inom fastighetsbranschen.

Bra bostäder till alla

Kommunen ansvarar för att det tas fram en mångfald av bostäder som riktar sig till alla grupper. För vissa grupper har kommunen ett särskilt ansvar, som kräver förvaltningsövergripande samverkan. Ett utökat samarbete med övriga aktörer kan ytterligare stärka förutsättningarna för ett gott boende för alla. Arbetslivsnämnden, Individ och familjeomsorgsnämnden, Sociala omsorgsnämnden, och Vård- och äldrenämnden har ett ansvar över att tillgodose behovet hos särskilda grupper. Se beskrivning i avsnittet Bra bostäder för alla.

- Ansvariga nämnder för respektive målgrupp har ansvar för att framföra behovet av LSS, SoL, Vård- och omsorgsboende och motsvarande boendeformer i kommunal regi till Lokalförsörjningsförvaltningen. Lokalförsörjningsplanen sätter sedan igång planeringskedjan inom kommunen.
- Vård- och äldrenämnden ska driva på och stödja dialogen mellan målgrupp och exploatörer för att öka antalet trygghetsbostäder i kommunen.
- Arbetslivsnämnden ska tillgodose behovet av lägenheter till nyanlända som omfattas av bostadsanvisningslagen. Individ och familjeomsorgsnämnden ska tillgodose bostad för barn utan vårdnadshavare som är under 18 år.
- Samarbeten och arbetsmetoder både mellan förvaltningar och externa aktörer ska utvecklas för att tillgodose bostadsbehovet för respektive målgrupp.
- Kommunstyrelsen tillsammans med Högskolan i Borås ska verka för att tillgodose behovet av studentlägenheter och smålägenheter genom exempelvis planprioriteringar och samverkan med andra aktörer.

Kommunens verktyg

Kommunen har många möjligheter att styra och driva på bostadsmarknaden. Nedanstående verktyg i den kommunala organisationen är några exempel som kan användas för att främja bostadsbyggandet.

Markberedskap och exploatering

Det är Kommunstyrelsen som ansvarar för kommunens markberedskap. En god markberedskap ger ökade möjligheter för kommunen att påverka samhällsbyggandet såsom exempelvis utbyggnad av nya bostadsområden. Som markägare kan kommunen styra markanvändningen och planlägga för att möjliggöra för bostadsproduktion inom lämpliga områden.

Kommunens markinnehav

Kommunens markinnehav ska på kort och lång sikt användas till bland annat bostäder. Genom att aktivt arbeta med stadens markinnehav tillgodoser kommunen behovet av mark för olika samhällsbyggnadsbehov. Kommunen bevakar aktivt fastighetsmarknaden utifrån strategiska markförvärv. Genom köp och försäljning av mark förändras kommunens markinnehav i takt med utvecklingen och marknadens efterfrågan.

Kommunens ”Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark” är framtaget för att fastlägga de riktlinjer som ska gälla för att långsiktigt säkerställa erforderlig mark för samhällets expansion och att skapa en tydlighet i förvaltningen av kommunens mark. ”Riktlinjer för förvärv och försäljning av mark” ihop med styrdokument har som syfte att vara ett beslutsunderlag vid kommunal hantering av markärenden.

Förädling av mark

Kommunens samhällsplanering och markinnehav innebär också att kommunen behöver hushålla med marken. Planläggning på såväl kommunal som privat mark behöver ske på ett ändamålsenligt och resurshushållande sätt. Marken ska räcka över lång tid och för många olika behov. Ett sätt är att förädla och omvandla redan ianspråktagen mark. Kommunen strävar efter att ett lågt eller ineffektivt nyttjande av marken genom planläggning och förädling därmed kan nyttjas bättre. I takt med att staden växer kommer ex. tidigare centralt belägna industriområden, markparkeringar, lågt exploateringsutnyttjande att omvandlas för ett effektivare markutnyttjande. Ett exempel är området Gässlösa, där reningsverket avvecklas och möjliggör för en stadsomvandling och förädling, inte minst för bostadsbyggande. Såväl kommunen som privata fastighetsägare är initiativtagare till förädling och omvandling för att skapa bostadsexploateringar.

Kommunen kan agera och verka i önskad riktning i rollen som initiativtagare, planläggande myndighet, i utbyggnad av infrastruktur, göra förberedande markplanering, utbyggnad av kommunal service och markanvisning för bostäder samt exploatering för villatomtsområden.

Markanvisning av kommunal mark

Riktlinjer för markanvisningar för bostäder finns antagna. Riktlinjerna beskriver hur Borås Stad arbetar vid fördelning av kommunens mark till olika byggherrar. Markanvisningsinstrumentet tjänar som ett av de medel som kommunen använder sig av för att nå de mål och den utveckling av bostadsbyggnation som eftersträvas. Borås Stad tillämpar tre metoder för markanvisningar: markansvisningstävling, direktanvisning och dubbel markanvisning. Riktlinjerna beskriver bland annat grundläggande villkor för markanvisningar, prissättning av marken, information om när de olika metoderna tillämpas samt vad som ska skickas in för att ansöka om en direktanvisning.

Det är kommunstyrelsen som fattar beslut om att godkänna en markanvisning för aktuellt projekt. Inför varje beslut om markanvisning upprättas ett markanvisningsavtal där byggherren förbinder sig att acceptera de villkor som gäller för markanvisningen. Markanvisningsavtalet innehåller ansvars- och kostnadsfördelning, markpris, överenskommelse om upplåtelseform samt villkor för exploateringen. För att projekt inte ska bli liggande så tidsbegränsas alla markanvisningar, normalt till max två år. Om projektet inte är genomfört inom denna tid kan kommunen, om förseningen inte beror på byggherren, välja att förlänga markanvisningen.

I juli 2018 har Borås Stad drygt tio beslutade markanvisningar som inrymmer ungefär 1 000 bostäder och samtidigt arbetar kommunen aktivt med upprättandet av ytterligare cirka 5-10 markanvisningsavtal innehållande drygt 500 bostäder.

Avtal i samband med exploatering

För att reglera marköverlåtelser och genomförande tecknar kommunen genomförandeavtal, marköverlåtelseavtal alternativt exploateringsavtal, med aktuell byggaktör. Genom dessa avtal kan kommunen i viss mån använda möjligheten att styra förutsättningarna och få särskilda villkor uppfyllda av byggaktören. I plan- och bygglagen (PBL) finns dock begräsningar i vad avtalen kan innehålla.

Småhustomter och tomtkö

Marknaden efterfrågar villatomter för såväl gruppbyggnation av småhus som villatomter för egen byggnation. Kommunens möjlighet att möta efterfrågan av villaområden för

gruppbyggnation sker genom markanvisning (se avsnitt ovan). Kommunen exploaterar mark för villatomter för egnahemsbyggare (privatpersoner). Villatomterna förmedlas via tomtkön och fördelas efter kötid. Varje år säljs ca 10-15 villatomter till privatpersoner. I december 2018 finns förnärvarande ca 40 villatomter till salu. De flesta ligger i kommunens mindre orter utanför stadskärnan. Målet är att ta fram ytterligare områden för villatomter.

Översiktsplan och fördjupade översiktsplaner/ planprogram

Kommunen ska ha en aktuell översiktsplan som ska aktualitetsprövas varje mandatperiod enligt plan- och bygglagen (PBL). Översiktsplanens ska visa vilken utveckling som kommunen vill bejaka genom att styra mark- och vattenanvändningen. Kommunstyrelsen har ansvar för den översiktliga planeringen.

Översiktsplanen för Borås[3] utgår ifrån att vi blir 30 000 fler Boråsare under de kommande 20 åren. Bebyggelseutvecklingen fokuserar på att stärka våra större kärnor (Borås, Fristad, Sandared, Viskafors och Dalsjöfors) för att bland annat säkerställa lokal service. De fokuserar även på att stärka våra stora kollektivtrafikstråk samt att öka tätheten i den reda bebyggda miljön. Det innebär att projekt och åtgärder som går i linje med denna inriktning behöver prioriteras. Översiktsplanen ska vara ett stöd i avvägningen mellan olika projekt.

Översiktsplaner pekar även ut att antal utvecklingsområden där det kan ske större samhällsbyggnadsprojekt ex äldre industriområden i centrala lägen. En utbyggnadsordning för de större omvandlingsområdena tas fram.

Översiktsplanens utvecklingsstrategi för bostadsbyggande och boendemiljöer[4]

Borås stad ska verka för en bostadsmarknad som är öppen och tillgänglig för olika gruppers behov, och den ska kunna erbjuda något för alla – barnfamiljen, studenten, ensamhushållet, pensionären och samboparet. För att tillgodose detta behov och skapa en långsiktig bostadsförsörjning i Borås behöver bostadsproduktionen gå i takt med befolkningsutvecklingen och skapa ett varierat utbud av boendeformer i goda lägen. En blandning av upplåtelseformer i samma område stärker förutsättningarna för att människor med olika socioekonomisk bakgrund ska kunna bo i samma område. Det gynnar mångfald och integration, som i sin tur stärker social sammanhållning.

Bostadsutveckling genom förtätning skapar underlag för service, kollektivtrafik och för att sociala möten kan ske. Fler bostäder av olika slag behövs, framförallt fler lägenheter och mindre bostäder som gör det möjligt för äldre att flytta inom sin ort. Det är positivt om bostäder, arbetsplatser och service kan dra nytta av varandra. Genom att utgå från det befintliga och bygga med hänsyn till omgivningen kan bostadsområden kompletteras på ett bra sätt.

I den täta staden finns behov av flera funktioner på en begränsad yta, och därmed bör exempelvis bostadshus inrymma fler än en funktion. Ett yteffektivt markutnyttjande ska alltid eftersträvas. Därtill behöver vi nya innovativa lösningar som stärker en långsiktigt hållbar livsmiljö.

Detaljplaner och planberedskap

Kommunen ansvarar för detaljplaneläggning av mark och vattenområden enligt Plan- och bygglagen (PBL) I detaljplanen styrs bland annat användningssätt, volymer och utseende vilket ger kommunen möjlighet att påverka planernas innehåll. Upplåtelseformer eller

[3] Antagen av Kommunfullmäktige 2018-04-12
[4] Översiktsplan för Borås, 2018, sid 39

reservera bostäder till en viss målgrupp får dock inte styras i själva detaljplanen. Det är Samhällsbyggnadsnämnden som har myndighetsansvar för detaljplaner.

En god planberedskap utifrån kommunens mål och ambitioner och som möter marknadens aktörer är viktig. Efterfrågan av detaljplaner överstiger vad som är möjligt att tillgodose under året. Så har det ofta varit. Men för att kunna hålla tidplaner, förverkliga intentionerna i översiktsplanen och andra styrande dokument behöver vi göra prioriteringar. Det är viktigt att detaljplaneproduktionen har en bra balans utifrån byggtakt för att hushålla med kommunens planeringsresurser samt att inte skapa konkurrens mellan bostadsprojekt. Ett aktivt plan- och genomförandearbete från alla bidrar till att stärka kommunens konkurrenskraft.

Prioriteringar av detaljplaner ses över årligen i plan- och bygglovavdelningens Produktionsplan. En bred arbetsgrupp över förvaltningsgränserna är med i processen för att säkerställa kommunens egna behov och åtaganden där behoven som tagits upp i Lokalförsörjningsplanen, lämnade direktanvisningar etc. tas omhand. Detta helhetstänk är viktigt att värna om. I del 2 (Handlingsplan för bostadsförsörjning) listas de projekt med bostadsinnehåll som finns med i produktionsplanen.

Bygglov

Bygglovsprocessen är sista steget i kommunens inblandning i byggprocessen. I bygglovet bedöms byggnaders utseende, tekniska uppbyggnad och brandskyddsåtgärder. Upplåtelseform eller specialboenden kan inte styras i bygglov. Samhällsbyggnadsnämnden har myndighetsansvar för bygglovet.

Bra bostäder för alla

Det är viktigt att det tas fram en mångfald av bostäder som riktar sig till alla grupper. Det finns grupper som särskilt behöver nämnas och där det kommunen som har ett grundläggande ansvar.

Ungdomar och studenter

Ungdomar som flyttar till eget boende efterfrågar i första hand små, billiga hyreslägenheter. Nya lägenheter är i allmänhet dyrare än äldre. Vid flyttkedjor som uppstår vid nyproduktion kommer små hyresrätter med lägre boendekostnader till uthyrning.
Studentlägenheter och smålägenheter upp till 35 m2 har i Plan- och bygglagen fått lättnader i exempelvis krav för buller, vilket innebär att denna kategori kan identifieras i samband med prioritering av detaljplaner.

Äldre och personer med funktionsnedsättning

Genom socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har kommunen ansvar att som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Detta ansvar hanteras av två olika förvaltningar.

Vård- och äldreförvaltningen hanterar tre olika boendeformer för äldre.
Vård- och omsorgsboende[5] kallas även särskilt boende och är ett boende för de som behöver service och omvårdnad dygnet runt. Boendet ger hjälpinsatser som behövs i vardagen inklusive hälso- och sjukvårdsinsatser av sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut, liksom regelbundna läkarbesök. För att flytta till denna boendeform krävs utredning och bistånd enligt socialtjänstlagen. Vård- och omsorgsboenden med speciell inriktning kan utformas utifrån behov.

Trygghetsbostäder är till för seniorer som ännu inte är i behov av vård- och omsorgsboende men som önska mer trygghet och social närvaro än vad som de kan få i sitt nuvarande

[5] Benämndes tidigare Äldreboende, enligt Äldreboendedelegationen

hem. Termen trygghetsbostäder kom 2008 och är en relativt ny boendeform. Utbudet är därför fortfarande begränsat. Kriteriet för att få tillgång till en trygghetsbostad är att vara 70 år eller äldre. Personer över 85 år har förtur. Dessutom går att ansöka om förtur i bostadskön till en trygghetsbostad vilket hanteras om vård- och äldreförvaltningen.

Till skillnad från ett vård- och omsorgsboende ingår varken mat, service, omvårdnad eller hemsjukvård. Finns behov av hjälp söker den enskilde personen hemtjänst/hemsjukvård. Däremot är det krav på att bostäderna ska vara funktionellt utformade, att boendet ska ge möjlighet till aktivitet och social gemenskap samt ha utrymmen för gemensamma måltider. Det ska också finnas en aktivitetssamordnare som dagligen ska stödja de boende under vissa tider. Det krävs inget beslut om bistånd enligt socialtjänstlagen för att flytta till en trygghetsbostad. Trygghetsbostäder finns i det ordinarie bostadsbeståndet och söks direkt hos fastighetsägaren.

Seniorbostäder är ett funktionellt och bekvämt boende med möjlighet till gemenskap. Det är helt vanliga bostäder, ofta med bra läge med närhet till kommunikationer. Tanken är att det ska vara ett enkelt och bekvämt alternativ för den aktiva och friska senioren och samtidigt ett boende för att kunna åldras i Seniorbostäder finns i det ordinarie bostadsbeståndet och söks hos fastighetsägare. För att flytta in i en seniorbostad behövs inget bistånd enligt socialtjänstlagen. Fastighetsägaren beslutar om åldersnivån och vem som får flytta in.

Sociala omsorgsförvaltningen hanterar två olika boendeformer.
LSS är en förkortning som betyder Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade. Syftet med lagen är att förbättra förutsättningarna för att personer med vissa funktionsnedsättningar ska kunna leva självständiga liv och samtidigt få det stöd de behöver. En hjälpinsats som ryms inom LSS är att erbjuda bostäder med särskild service eller annan särskild anpassning. Det finns många hjälpinstanser inom LSS-lagen, och boende är en av dem. Det kan variera hur mycket stöd och personal som finns på plats i ett LSS-boende. För att flytta till denna boendeform krävs att personen beviljats insatsen bostad med särskild service får erbjudande om det boende som motsvarar hens behov, och där det finns lediga lägenheter.

Psykiatriboende är ett gruppboende där alla ha en mindre bostad samt gemensamma rum som delas med de andra som bor i bostaden. På vissa av boendena finns personal tillgängliga dygnet runt, i andra bostäder endast delar av dygnet. Service, omvårdnad och stöd ges utifrån dina individuella behov och önskemål. För att ha rätt till bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen behövs ett omfattande omsorgsbehov. Stödet beviljas enbart om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Personer med svag ställning på bostadsmarknaden

I Borås stads styrdokumentet Program mot hemlöshet[6] finns specifika mål och strategier och åtgärder för att hindra att hemlöshet uppstår. Individ- och familjeomsorgsnämnden har det primära ansvaret för arbetet mot hemlöshet i Borås Stad men fler förvaltningar och bolag har en viktig roll i detta arbete.

Programmet i korthet är uppdelad i fyra målområden:

- Alla ska vara garanterade tak över huvudet och erbjudas insatser efter behov
- Minska antalet intagna eller inskrivna på exempelvis kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem som inte har ordnad bostad inför utskrivning
- Underlätta inträde på den ordinarie bostadsmarknaden för dem som är i boendetrappor, träningslägenheter eller likande boenden.
- Antalet vräkningar ska minska. Inga barn ska vräkas.

[6] Program mot hemlöshet är fastställt av Kommunfullmäktige 22 augusti 2013, reviderat 17 augusti 2017.

Arbetslivsförvaltningen ansvarar för flera typer av boende.
Sociala boenden består av ett andrahandskontrakt utifrån en biståndsprövning. I denna kategori finns flera olika grupper som har möjlighet till ett boende. Här finns hemlösa med social problematik, de över 65 år som har behov av insatser från Vård- och äldreförvaltningen samt riskerar att bli utan bostad, funktionshindrade/psykiskt sjuka som har behov av kommunala insatser samt riskerar att vara utan bostad, ungdomar med social problematik (innefattar de som varit kända för insatser och utredningar under längre tid t.ex. ungdomsboendet)och som inte på egen hand har möjlighet att ordna en lägenhet samt barnfamiljer med social problematik (innefattar även de som tidigare har haft sociala problem och eller insatser)

Skyddade boenden består av egna kontrakt men i vissa fall kan det vara ett andrahandskontrakt för personer som är utsatt för relationsvåld. För denna målgrupp görs bedömning och utredning inom ALF, bedömd risk att utsättas för våld i hemmet.

Jourboende är bostäder för akuta boendelösningar. Arbetslivsförvaltningen hyr bostaden och upplåter den utifrån en biståndsprövning under kortare period.

Nyanlända och ensamkommande

Anvisade boenden hanteras av arbetslivsförvaltningen och består av egna kontrakt och riktar sig till tre olika grupper. Dessa är nyanlända med uppehållstillstånd där kommunen har krav enligt bostadsanvisningslagen att erbjuda bostäder enligt ett kvot system, nyanlända barnfamiljer utan social problematik med uppehållstillstånd så kallade anknytningsärenden samt ensamkommande barn över 18 år som har bott på HVB eller stödboende som fått uppehållstillstånd.

Individ och familjeomsorgsförvaltningen hanterar boenden för barn utan vårdnadshavare som är under 18 år.

Det kan även bli ett ytterligare åtagande för kommunen enligt förslaget i mottagande utredningen att kommunen kommer att få ansvaret för bonde för vuxna under tiden asylfrågan görs. Detta ansvar ligger i dag på migrationsverket.

Allmännyttiga bostadsbolag

En kontinuerlig nyproduktion av hyresrätter är angeläget för att möta efterfrågan. Kommunen själva bygger enbart bostäder som är särskilt boende för äldre och bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning.

Våra fem kommunala bostadsbolag har en viktig roll i bostadsbyggandet tillsammans med de privata aktörerna på bostadsmarknaden. Kommunens kan genom sitt ägardirektiv och politisk styrning till bolagen påverka produktion och förvaltning på den lokala bostadsmarknaden. Genom tätt samarbete med bostadsbolagen kan kommunen påverka boende för grupper som kommunen har särskilt ansvar för.

De kommunala bolagen har tillsammans ca 15% av det totala bostadsbeståndet i kommunen.

AB Bostäder i Borås

AB Bostäder äger och förvaltar drygt 6500 bostäder i stora delar av staden. AB Bostäder i Brämhult, Byttorp, Centrum, Druvefors, Hulta, Hässleholmen, Norrby, Göta, Hestra, Norrmalm, Sjöbo, Trandared, Tullen och Östermalm.

Inom AB Bostäders bestånd erbjuds Trygghetsbostäder och Seniorbostäder i Centrum, Norrmalm, Norrby, Byttorp, Sjöbo och Hässleholmen. Det finns även 259 studentbostäder i nära anslutning till Högskolan och ytterligare studentbostäder/studentrum på Hässleholmen i traditionella lägenheter.

Nybyggnation av lägenheter pågår på Hässleholmen och Hulta och ytterligare projekt är i planeringsfas.(Se Del 2 Handlingsplan för bostadsbyggande)

Sandhultsbostäder
Sandhultsbostäder har sammanlagt 235 lägenheter på tre orter. I Sandared finns 155 lägenheter (varav 68 st i vård- och omsorgsboende). I Sandhult finns 44 lägenheter (varav 27 st i vård- och omsorgsboende) I Sjömarken finns 36 lägenheter som kommer att utökas med ytterligare 60 st nya lägenheter under 2019.

Viskaforshem
I Viskafors har Viskaforshem 277 st lägenheter (varav 24 st seniorbostäder och 8 st trygghetsbostäder) samt 18 villor i Viskafors. I Rydboholm finns 197 st lägenheter samt i Svaneholm 27st lägenheter.

Fristadsbostäder
Fristadsbostäder har 610 lägenheter i sitt bestånd. 543 centralt belägna i Fristad och 67 i Borgstena.

Toarpshus
Toarpshus har sammanlagt 402 lägenheter på sex orter. 296 av dessa är belägna i centralorten Dalsjöfors. Övriga bostadsorter är Målsryd, Rångedala, Äspered, Dannike och Gånghester. Nybyggnation pågår av 50 st lägenheter i Dalsjöfors.

Information

Hyresbostäder och studentbostäder
Det finns ingen gemensam bostadsförmedling i kommunen. De fem kommunala bostadsbolagen har egna bostadsköer.

Kommunen har en bostadsportal där det finns en lista över fastighetsbolag med kontaktuppgifter samt. Här finns också en gemensam bostadsportal för Studentlägenheter.

Hyresgarantier

Arbetslivsnämnden har möjlighet att gå in och teckna ett hyreskontrakt och sedan med fastighetsägarens godkännande hyra ut det i andra hand, så kallat socialt kontrakt. Sedan hösten 2017 har Arbetslivsnämnden även möjlighet att för en begränsad målgrupp teckna en borgensförbindelse med privata fastighetsägare. Denna förbindelse ska sedan omprövas varje år.

Nationellt och regionalt perspektiv på bostads-försörjningen

Det finns en rad olika mål som berör bostadsförsörjning. Detta gäller på så väl nationell som regional nivå. Målen är av olika karaktär och tydlighet och det kan vara svårt att göra avvägningar för vilka av målen som har tydligast bäring mot fysisk planering och bostadsförsörjning samt stämmer överens med kommunens förutsättningar. Nedan presenteras ett urval av nationella och regionala mål, planer och program.

Nationellt

Mål för boende och byggande

Regeringens målsättning är att det fram till 2020 ska byggas 250 000 nya bostäder i Sverige.

Det övergripande målet om bostadsbyggandet är att ge alla människor bostäder i alla delar av landet utifrån en social aspekt och en god livsmiljö där långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.

Sverigeförhandlingen

Sverigeförhandlingen hade regeringens uppdrag att bland annat möjliggöra ett snabbt genomförande av en ny höghastighetsjärnväg från Stockholm till Göteborg och från Stockholm till Malmö och att ta fram förslag till principer för finansiering, en utbyggnadsstrategi samt hitta lösningar för spår och stationer där tågen ska in i städerna. Totalt skulle infrastruktursatsningar runt om i Sverige möjliggöra byggandet av cirka 100 000 nya bostäder fram till år 2035.

Sverigeförhandlingen drev en förhandling om medfinansiering där kommuner, regioner och näringsliv kunde vara med och påverka. Fokus låg på hur det skapas mest nyttor för de olika infrastrukturprojekt som ingår i förhandlingen, som till exempel ökat bostadsbyggande och en bättre arbetsmarknad.

Borås Stad och Sverigeförhandlingen har skrivit ett avtal att det ska byggas 12 500 bostäder i kommunen. Åtagandet är en del i den överenskommelse kring höghastighetsjärnväg som planering i Sverige. Den nya stambanan mellan Göteborg och Stockholm ska ha ett centralt eller centrumnära stationsläge i Borås.

Sverigeförhandlingen var en kommitté under Näringsdepartementet och startade 2014 under namnet Sverigebygget. Sverigeförhandlingens uppdrag avslutades 31 december 2017 i och med deras slutrapport.

Övrigt

Mål finns även för exempelvis folkhälsa, jämställdhet, funktionsnedsättning och integration som är viktiga att ha med sig i den fysiska planeringen i kommunen.

Regionalt och mellankommunalt

Miljömål

De 16 miljömålen ligger till grund för den svenska miljöpolitiken. Länsstyrelsen Västra Götaland har utifrån dem tagit fram regionala tilläggsmål. Inom miljömålet God bebyggd miljö har de exempelvis nio tilläggsmål inom hållbara färdmedel, ekosystem tjänster i den fysiska planeringen bevarande av kulturhistoriska värden och minskad energianvändning i bostäder och lokaler.

Vision Västra Götaland - Det goda livet

Vision Västra Götaland – det goda livet antogs 2005 av regionfullmäktige. En av de grundläggande principerna för visionen är att verka för ett gemensamt Västra Götaland där de fyra regiondelarna ska samspela och stärka varandra kring frågor som rör näringsliv, kollektivtrafik och välfärd.

Bostadsmarknaden i länet

Antalet invånare i länet fortsätter att öka men under 2017 i lägre takt än de senaste åren. Takten i befolkningsökningen antas också minska ytterligare framöver. Bostadsbyggandet

ökade totalt i länet och i många kommuner under 2017 och det finns förväntningar om kraftigt ökat bostadsbyggande under 2018 och 2019. Osäkerheten om den framtida efterfrågan och priserna på bostäder innebär att det finns risk för att bostadsbyggandet minskar framöver. Trots ökat bostadsbyggande är det underskott på bostäder i nästan hela länet. En fortsatt tuff bostadsmarknad påverkar mångas möjligheter att tillgodose sina behov av ett bra boende.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Meddelande 2

Remissversion

Handlingsplan för bostadsbyggande

- en lägesredovisning av pågående bostadsprojekt 2019-2023

BORÅS STAD

Meddelande 2

Del 2 Handlingsplan för bostadsbyggande är en del av
Borås Stads riktlinjer för bostadsförsörjning
Redovisad i KS XXXX-XX-XX

Handlingsplan för bostadsbyggande

Inledning

Handlingsplanen för bostadsbyggande 2019-2023 är en del av Borås Stads riktlinjer för bostadsbyggande. Handlingsplanen uppdateras årligen av Kommunstyrelsen och redovisar kända projekt för bostadsbyggnation.

I Kommunfullmäktiges indikatorer finns målvärden för detaljplaneframställning. Där finns mål för 600 bostäder per år vara 100 av dessa ska ligga inom stadskärnan.

Borås Stad verkar för att bostadsbyggandet ska öka markant utifrån nuvarande byggnation. I Borås Stads förslag till Översiktsplan utgår den ifrån att 15 000 nya bostäder tillkommer under en 20-årsperiod vilket motsvarar ca 750 nya bostäder per år.

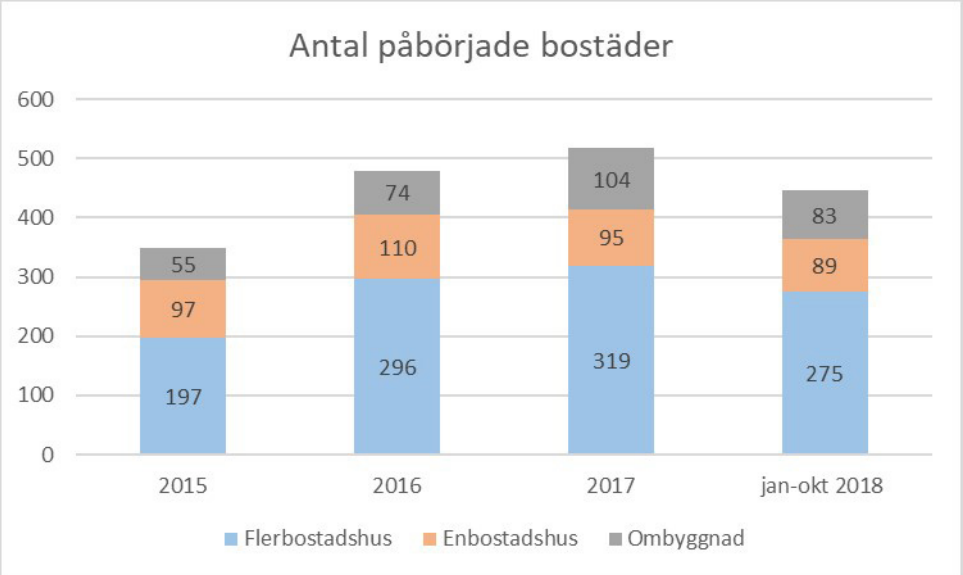
Enligt Plan- och bygglovavdelningens verksamhetsplan bedöms detaljplaneproduktionen för 2019 ge ett tillskott på ytterligare 1100 byggrätter för bostäder under året.

Uppföljning av påbörjad bostadsbyggnation 2015-2018

En sammanställning av antalet bostäder i givna startbesked för respektive år redovisas nedan för att få en bild av bostadsbyggnationen har varit i kommunen under den senaste fyraårsperioden. För 2018 baseras siffrorna på startbesked under perioden 1 januari – 31 oktober.

I kategorin flerbostadshus ingår även radhus. Fritidshus redovisas inom kategorin enbostadshus. Inom ombyggnad redovisas nettotillskott av bostadslägenheter där även påbyggnadsprojekt räknas in.

	2015	2016	2017	jan-okt 2018
Flerbostadshus	197	296	319	275
Enbostadshus	97	110	95	89
Ombyggnad	55	74	104	83
Summa:	349	480	518	447

Källa: Samhällsbyggnadsförvaltningen, Borås Stad

Förklaring till tabeller

Nedanstående tabeller i handlingsplanen redovisar bedömd bostadsbyggnation och inte den faktiska byggnationen som kommer att ske. Däremot är det svårt att förutse vilka av objekten som kommer att starta under 2018-2022. Objekten är grupperade i tre olika tabeller utifrån hur långt planeringsprocessen har kommit.

I spalterna lägst till vänster finns uppgifter om var i kommunen, samt vilken fastighet och adress som objektet finns. Därefter följer vem som planerar att bygga (byggherre). När Borås Stad står som byggherre är kommunen markägare.

Sedan följer vilket år som är förväntad byggstart och eventuellt utbyggnadstakt om bostäderna är fördelade på flera år. Efter det följer en redovisning av hustyp och vilken upplåtelseform som är planerad. Bland flerbostadshus är hyresrätter och bostadsrätter övervägande. Bland villor och småhus är det vanligast med äganderätt där den enskilde själv äger huset.

I vissa fall finns uppgifter om specialbostäder. Det innebär att det är tänkta som exempelvis studentbostäder, LSS/SoL-boenden eller vård- och omsorgsboende.

Tabell 1: Bostadsprojekt i klara detaljplaner

Tabellen innehåller en lista med laga kraft-vunna detaljplaner som är klara för att behandla bygglov på. Dessutom är listan kompletterad med kända projekt som kan påbörjas på äldre detaljplaner som inte blev genomförda i nära anslutning till detaljplaneläggningen. Här återfinns bland annat småhustomter som ligger ute till försäljning via Borås Stads hemsida. Kommunen har således gjort de förberedande stegen fram till utbyggnad av projektet.

I de planerade projekten går det att söka bygglov för över 1700 bostäder idag. I de projekten som är väldigt stora är det troligt att utbyggnaden pågår under ett antal år vilket i flera fall förutspåtts i tabellen. Dessutom kan ytterligare projekt komma till utav de detaljplaner som antas och får laga kraft under fösta halvan av 2019.

Utöver angivna objekt beviljas bygglov för ca 50 bostäder per år utanför detaljplan (spridd bebyggelse), företrädesvis villor på landsbygden.

Antalet bostäder som byggstartar under 2019 enligt tabellen överträffar målet för bostadsbyggandet, men sannolikt går inte alla projekt igång då byggherrevilja och/eller efterfrågan inte är tillräckligt stor. De projekt som inte är byggstartade ingår i den så kallade planberedskapen. Det är viktigt att planberedskapen hålls på en rimlig nivå för att inte projekt ska konkurrera ut varandra.

Tabell 2: Bostadsprojekt i pågående prioriterade detaljplaneuppdrag

Tabellen innehåller en lista på alla projekt där det pågår aktivt detaljplanearbete. Tidplanen är styrd utifrån Samhällsbyggnadsförvaltningens Verksamhetsplan för detaljplanering där planerad tidpunkt för antagande finns angiven. Listan innehåller även antagna detaljplaner där överklagandeprocess pågår. Detaljplaneprocessen kan innebära att tidplaner och antal bostäder behöver justeras. Tabellen utgår ifrån att byggstarten sker i nära tid efter att detaljplanen har antagits.

I denna lista finns det sammanlagt över 4400 bostäder som planeras antas under 2019-2021. Några av projekten är ännu inte preciserade i antal då lokalisering och omfattning inte är klar. Ytterligare uppdrag kommer att läggas till i samband med att verksamhetsplanen för detaljplanering förnyas i december varje år.

Mer information om Verksamhetsplanen samt pågående detaljplaneuppdrag finns på borås.se under fliken Trafik och samhällsplanering. Informationen uppdateras kontinuerligt under året. Sökning kan också göras via kartfunktionen.

Tabell 3: Bostadsprojekt i väntelista + nya oprioriterade uppdrag

Tabellen visar en lista på övriga projekt för bostäder som har fått detaljplanuppdrag men som inte prioriterats i produktionsplanen. Den innehåller även inkommande projekt som fortfarande inte har fått detaljplanuppdrag. Några av dem redovisar ett preliminärt antal bostäder inom projektet utifrån det som angivits i ansökan men som kan justeras när och om detaljplaneuppdraget aktualiseras. Samtliga i denna kategori saknar angiven tid för möjlig byggstart.

Tabellen avslutas med en sammanställning av det totala antalet i de tre tabellerna. flertalet av de tänkta omvandlingsområdena saknas i denna lista.

Tabell 1: Bostadsprojekt i klara detaljplaner

ÖP zon	Stadsdel/Ort	Fastighet	Information	Byggherre	Bost tot	Förväntad	
						2019	2020
	Aplared		Morgonvägen	Borås Stad	4	1	1
	Bergdalen	Kiden	Bergdalsg.(Bergdalsterrassen)	Järngrinden	100	64	36
	Bergdalen	Kiden	Bergdalsg. (Bergdalsvyn)	Cernera	43	43	
	Bergsäter	Bergsäter 1:1	Backadalen	Cernera	75	75	
	Bergsäter	Hästhoven	Wäst-byggs kontor	Järngrinden	70	70	
	Borgstena		Kronängsvägen	Borås Stad	3	1	1
	Bredared		Ingelstorpsvägen	Borås Stad	1	1	
	Brämhult		Bävergränd	Borås Stad	1	1	
o	Centrum	Asplyckan	Kungsleden/Åsbogatan	Järngrinden/Mjöbäcks	20	20	
o	Centrum	Eko	Torggatan	Vätternäs	90	90	
o	Centrum	Pallas (höghuset)	Åhlenshuset	Cernera o Järngrinden	130	130	
o	Centrum	Remus	Sagahuset	Privat	5	5	
o	Centrum	Simonsland	Påbyggnad Navet	Kanico	40	40	
o	Centrum	Vulkanus	Österlånggatan	Hanssongruppen	25	25	
	Dalsjöfors	Kråkhult 1:2	Uppegårdsgatan	Borås Stad/Toarpshus	63	38	25
	Dalsjöfors	Kerstinsgärde 1:85	Dalhem	Borås Stad	24	24	
	Dalsjöfors		Fågelbärs- och Blåhallonvägen	HusArvid	4		
	Dalsjöfors	Tumarp 1:25	Fjällbovägen	Privat	24	24	
	Dalsjöfors		Pionvägen/Floxvägen	Borås Stad	1	1	
	Fristad	Hagvägen	Hedagården	Privat	25	25	
	Fristad	Sik 1:163	ICA City	Privat	20		
	Fristad	Fristads Prästgård 1:100	Åsboplan Prästskogen	Borås Stad	60	60	
	Fristad	Buxbomen	Asklanda	Privat	10	5	5
	Gingri	Fristad Prästgård	Gingri	Privat	12	2	2
	Hestra	kv 7, Pianogatan	Hestra Parkstad	Borås Stad	9		9
	Hulta	Hultalund	Hultaliden	Privat	20	20	
	Hässleholmen	Massan/Tyngden	Metergatan	Borås Stad	6	2	2
	Hässleholmen	Tvåkanten/Femkanten	Jällbygatan	Borås Stad	12	12	
	Hässleholmen	Hässlehus 3 (punkthusen)	Våglängdsgatan	AB Bostäder	120	80	40
	Hässleholmen	Hässlehus 9	Våglängdsgatan	AB Bostäder	120		
	Kinnarumma		Riddarebolsvägen	Borås Stad	3	1	1
	Målsryd		Skogsvägen	Borås Stad	4	1	1
	Norrmalm	Grindvalen 6	Engelbrektsgatan	Privat	11	11	
	Parkstaden	Eken 15-16	fd handelsträdgården	Borås Stad	12	12	
	Parkstaden	Björken 9	Västergatan	Borås Stad	1	1	
	Regementet I	Osdal 3:4	Regementet	PEAB	400	150	100
	Rydboholm		Rydbovägen	Borås Stad	2	1	1
	Rångedala		Fyrklövergatan	Borås Stad	6	1	2
	Sjöbo	Sandsoppen	Ekängsgatan	Privat	6	6	
	Sjömarken	Räveskalla 1:25	Göteborgsvägen	Sandhultsbostäder	40	40	
	Sjömarken	Backabo 2:158	Backhagsvägen	Borås Stad	6	6	
	Sparsör		Hovalida Södra	Borås Stad/Privat	8	5	3
	Sparsör		Annerovägen 35	Borås Stad	1	1	
	Sparsör		Björnbärsbärsvägen 1,3,5	Borås Stad	3	1	1
	Sparsör		Kilsvägen 24	Borås Stad	1	1	
	Svensgärde	Kyllared 1:90	Färgargatan	Borås Stad	6		6
	Sörmarken	Klippingen	Sörmarksg	Privat	16	8	
	Viared	Viared 10:126	Österbyn , Viareds Sommarstad	Borås Stad	1	1	
	Viskafors	Rydboholm 1:467	Pumpkällehagen 2	Viskaforshem	25	15	10
	Viskafors	Rydboholm 1:342	Pumpkällevägen 7	Viskaforshem	20	20	
	Viskafors	Rydboholm 1:351 m.fl	Viskafors centrum(påbyggnad)	Viskaforshem	25	25	
	Äspered	Äspered 2:87	Finas väg 1	Borås Stad	1	1	
	Äspered		Bokärrsvägen 5,7,9	Borås Stad	2		1
	Äspered		Lars Johans väg 5	Borås Stad	1		
				Totalt:	**1738**	**1167**	**247**
	Spridd bebyggelse				**ca 50/år**	**50**	**50**

KG20181220

byggstart			Hustyp			Upplåtelseform				Specialbostäder		Övrig info
2021	2022	2023	Flerbost.	Enbostad	ombyggnad	Hyresrätt	Kop hyresr	Bost rätt	Äganderätt	Särsk bo	Stud bost	
1	1			4					4			småhustomter
			100					100				
			43					43				
			75			40		35				
			70					70				
1				3					3			småhustomter
				1					1			småhustomter
				1					1			småhustomter
			20					20				
					90	90						
			130					130				
					5	5						
					40	40					40	
			25			25						
			37	62		37			62			
			24			24						
				4					4			
			24			24						
				1								småhustomter
			25			25						
20					20	20						
			60			60						
				10					10			
2	3	3		12					12			
				9					9			
			20					20				
2				6					6			småhustomter
			12						12			
			120			120						
40	40	40	120			120						
1				3					3			småhustomter
1	1			4					4			småhustomter
			11			11						
			12			12						framtida tävling
				1					1			småhustomter
100	50		400			150		250		60	30	
				2					2			småhustomter
1	2			6					6			småhustomter
				6					6			
			40			40						
			6			6				6		
				8					8			
				1					1			småhustomter
1				3					3			småhustomter
				1					1			småhustomter
			6			6				6		
8				16					16			
				1					1			småhustomter
				25		25						köpeavtal klart
			20			20						
					25	25						
				1					1			småhustomter
1				2					2			småhustomter
	1			1					1			småhustomter
179	**98**	**43**										

50	**50**	**50**										

Tabell 2: Bostadsprojekt i pågående prioriterade detaljplaneuppdrag

ÖP zon	Stadsdel/Ort	Fastighet	Information	Byggherre	Bost tot	Förväntad byggstart		
						2019	2020	2021
	Alideberg	Glesvingen 17	Herrljungagatan	Swegmark	100	100		
	Bergdalen	Norrmalm 1:1	Tokarpsberg	Ås härads fastigheter	70			70
o	Bergslena	Flugan 9	Bergslenagatan	Aberdeen	50		50	
o	Bergslena	Guldbaggen	Skaraborgsvägen	Cernera	200			
	Bergsäter	Åkermyntan 5	Rosendalsgatan	Västfastigheter	530	130	100	100
	Bosnäs	Bosnäs 3:1 m.fl	Funningevägen m.fl	Borås Stad	70		10	20
	Brämhult	Brämhult 2:32 mfl	Kyrkvägen	Hus Arvid/AB Bostäder	70		40	30
	Byttorp	Byttorp 3:1	Fjällgatan	Riksbyggen	50		50	
	Byttorp	Byttorpshörn	Alingsåsvägen	HSB	60		60	
	Byttorp	Byttorpstå	Alingsåsvägen	Cernera	60	60		
o	Centrum	Hugin 1 mfl	Stengärdsgatan	Järngrinden	60			60
o	Centrum	Morfeus	Lilla Brogatan	Willhem	60			60
o	Centrum	Simonsland	Höghuset	Kanico	60			
o	Centrum	Simonsland	Påbyggnad parkeringshus	Kanico	80			80
o	Centrum	Ulysses/Astern	Mariedalsparkeringen	Borås Stad	100			50
o	Centrum	Vile 3 & 4	Kvarngatan	Convestera	50			50
o	Centrum	Viskaholm	Sven Ericssongatan	AB Bostäder/Riksbyggen	400		100	200
o	Centrum	Vitsippan	vid pinoccio	Borås Stad	100		100	
o	Centrum	Nornan	Stora Brogatan	Borås Stad				
	Dalsjöfors	Gårda 8:1	Storgatan	Privat	40	10	15	15
o	Druvefors	Björnflokan	Druveforsvägen	Serneke	200	100	100	
	Hestra	Torpa-Hestra 4:4	Sonatgatan	Privat	15	15		
	Hulta	Hulta 4:38	Storegårdsgatan	Privat	15			15
	Kristineberg	Gisseberget	Kristinegränd	Vättersnäs	60			60
	Nordskogen	Abisko m.fl	Bergkantsgatan/Kompassg.	Borås Stad	300			100
	Norrby	Garvaren	Norrby Tvärgata	Borås Stad/	50	50		
	Norrmalm	Hamstern 1	Tallåsgatan	Privat	20	20		
	Norrmalm	Norrmalm 1:1	Ynglingagatan	Borås Stad /PEAB	50	50		
	Regementet II	Osdal 3:4	Regementet	PEAB/Borås Stad	200			
	Salängen	Nötskrikan	vid GA-församl.hem	Borås Stad	20	20		
	Sandared	Sandared 1:24	Solskensliden	Privat	12	12		
	Sandared	Sandared 1:81	Söder om stationen	Privat	100		70	30
	Sjöbo	Mjölskivlingen	Klintegatan/Johannelundsg.	HSB	150		50	50
	Sjöbo	Torpa-Sjöbo 2:1	Långstenslyckan	Paro Fastigheter AB	300			100
	Sjömarken	Lindebergshult 1:10	Lindebergshult	Privat	50			25
	Sparsör	Paradis	Vinkelvägen	Borås Stad	40	20	20	
	Sparsör	Sölebo 1:54	Örebro, Otago	Privat	15			10
	Sörmarken	Bankbudet 5	Sörmarksliden	Borås Stad	6		6	
		LSS/SoL	plats ej beslutad	Borås Stad	6			6
		LSS/SoL	plats ej beslutad	Borås Stad	6			6
		Vårdboende	plats ej beslutad	Borås Stad	80			80
		Kommunal mark	oklar plats och innehåll	Borås Stad				
		Kommunal mark	oklar plats och innehåll	Borås Stad				
	Tosseryd	Torpa-Sjöbo 2:10	Sjöboängar	HusArvid	300	50	100	100
	Trandared	Järnhättan 5	Kindsgatan	RO-gruppen	50		50	
	Tullen	Triangeln (Tullastugan)	Göteborgsvägen	Borås Stad	5		5	
	Viskafors	Rydboholm 1:432	Pumpkällehagen	Borås Stad	50		20	20
	Östermalm	Solhem 1	Syster Toras väg	HSB Göta	100		50	50
				Totalt:	4410	637	996	1387

KG20181218

		Hustyp			Upplåtelseform				Specialbostäder		Planläge - antagande	Markanvisning
2022	2023	Flerbost.	Enbostad	Ombyggnad	Hyresrätt	Kop hyresr	Bost rätt	Äganderätt	Särsk bo	Stud bost	enligt verksamhetsplan	kommunal mark
				100	100					100	våren 2019	
		70			70						våren 2020	Markanvisning
				50	50						hösten 2019	
	200	200					200				hösten 2021	
100	100	530			250		280				våren 2019	
20	20		70					70			våren 2020	
		60	10		60			10			hösten 2019	Markanvisning
		50					50				hösten 2019	Markanvisning
		60					60				hösten 2019	
		60					60				våren 2019	Markanvisning
		60					60				våren 2019	
		60			60						hösten 2020	
60		60			60					60	våren 2019	
		80			80					80	våren 2019	
50		100					100				Planprogram vår-19	
		50			44				6		hösten 2020	
100		400			200		200				hösten 2020	
		100			100						hösten 2019	
											okänt innehåll, h 2020	
		40			40						våren 2019	
		200					200				våren 2019	
		15						15			våren 2019	
		15						15			hösten 2020	
		60			60						våren 2020	
200		300			150		150		20		Planprogram vår-20	
		50			50					50	hösten 2019	Anbudsförfrågan
		20			20					20	våren 2019	
		50					50				våren 2019	Markanvisning
100	100	200					200				hösten 2021	
		20					20				våren 2019	framtida tävling
			12					12			våren 2020	
		100			100						hösten 2019	
50		150					150				hösten 2019	
100	100	300			300						hösten 2020	Markanvisning
25		25	25					50			våren 2021	
			40					40			antogs dec 2018	
5			15					15			hösten 2020	
		6			6				6		överklagad sept. 2018	
		6			6				6		våren 2020	
		6			6				6		våren 2020	
		80			80				80		hösten 2020	
											våren 2021	
											våren 2021	
50		300					250	50			våren 2019	
		50					50				hösten 2019	
		5					5				våren 2019	
10			50					50			hösten 2020	
		100					100				hösten 2019	
870	520											

Tabell 3: Bostadsprojekt i väntelista + nya oprioriterade uppdrag

ÖP zon	Stadsdel/Ort	Fastighet	Information	Byggherre	Bost tot	2019
	Alideberg	Eldflugan 1	Herrljungagatan	Cernera	15	
	Bergsäter	Maskrosen 19	Åsboholmsgatan	Cernera	80	
	Bergsäter	Gulmåran	Coop-fastigheten	Järngrinden	540	
o	Centrum	Apollo	Yxhammarsgatan	Castellum		
o	Centrum	Flundran 4				
o	Centrum	Midas	Torggatan	Castellum		
	Dalsjöfors		Alprosgården	Privat	4	
I	Druvefors	Forsen 1	Druveforsvägen	Cernera	280	
I	Druvefors	Solrosen 1	Kellgrensgatan/Druveforsv.	Willhem		
	Fristad	Hedagården 1:76				
	Getängen	Getängen 22 och 23	Risängsgatan mfl	Consortio Fashion Holding AB	400	
I	Göta	Blåklinten (Pulsen)			170	
	Göta	Göta 1:1	Varbergsvägen	Borås Stad	150	
	Hestra	Orkestervägen	Hestraprojektet	Borås Stad	1000	
	Hulta	Hultamad 1	Hultasjögatan	Privat	40	
	Kristineberg	Halleberg		Willhem		
	Källbäcksryd	Källbäcksryd 1:367 mfl	Kyrkvägen	Privat	10	
I	Lundby	Grävlingen 5				
o	Norrby	Gjutaren/Verkmästaren	Nedre Norrby	Borås Stad mfl	1000	
	Parkstaden	Sinnernas Park		Borås Stad/Riksbyggen		
	Parkstaden	Hasseln 9	Sveagatan	Privat	8	
	Regementet III-VI	Osdal 3:4	Regementet	PEAB/Borås Stad	400	
	Sjömarken	Räveskalla 1:39	Ovanför fotbollsplanen	HA bygg	40	
	Sjömarken	Viared 8:40	Lyckebovägen	Mjöbäcksvillan	20	
	Sjömarken		Norra Gränsvägen	Borås Stad	50	
	Trandared	Svärdfästet	Guldbrandsgatan 1	AB Bostäder	60	
	Villastaden	Tranan 2	Femte Villagatan	Privat	20	
	Östermalm	Solhem 4	Östermalmsgatan	AB Bostäder	50	
				Totalt:	**4287**	**0**

Summa totalt (alla kategorier)		**10425**
	spridd bebyggelse	**ca 50 /år**

Meddelande 2

Förväntad byggstart				Hustyp			Upplåtelseform				Specialbostäder		Ansökan
2020	2021	2022	2023	Flerbost.	Enbostad	Ombyggna	Hyresrätt	Kop hyresr	Bost rätt	Äganderätt	Särsk bo	Stud bost	ej beslutad
						15	15						
													X
					4					4			
				280					280				
													X
				400			200			200			
													X
				150			75		75				
				1000			400		300	300	24		
				40			40				40		
				10			10						
													X
				1000			500		500		60	100	
													X
				8			8						
				400			0		0	250	0	0	
				40						40			
				20						20			
				50			25		25				
				60			60						X
				20			20						
				50			50						X
0	0	0	0										

BORÅS STAD

STADSLEDNINGSKANSLIET

ADRESS: Kungsgatan 55, Postadress: 501 80 Borås

WEBBPLATS: boras.se

Meddelande 2

Remissversion

Befolknings- och bostadsanalys

- en vägledning för dig som bygger och utvecklar bostäder

BORÅS STAD

Meddelande 2

Del 3 Befolknings- och bostadsanalys är en del av
Borås Stads riktlinjer för bostadförsörjning.
Redovisad i Kommunstyrelsen xxxx-xx-xx

Befolknings- och bostadsanalys

Inledning

Befolknings- och bostadsanalysen är den tredje delen av Borås Stads riktlinjer för bostadsförsörjning. Den är anpassad för dig som bygger och/eller utvecklar bostäder i kommunen. Syftet med denna del är att det ska vara ett bra kunskapsunderlag för att hitta goda förutsättningar för att bygga den typ av bostäder som efterfrågas av bostadsmarknaden samt tankegångar om var.

Del 1 Riktlinjer för bostadsförsörjning redovisar vilka verktyg som kommunen kan använda sig av för att påverka bostadsbyggnationen och är främst inriktad mot att stödja arbetet inom kommunen. Del 2 – handlingsplan för bostadsförsörjning redovisar vilka byggmöjligheter som finns i befintliga detaljplaner samt vilka bostadsprojekt som är i planeringsfasen. Dessa styrdokument finns tillgängliga på boras.se

Inledningsvis i del 3 beskrivs nuläget i staden. Den följs av en prognos för bostads- och befolkningsutveckling som analyseras för att belysa vissa utvecklingsmönster av intresse för bostadsbyggandet. Det här är kommunens analys av framtiden, men det är givetvis möjligt att dra andra slutsatser utifrån de prognoser som läggs fram. Syftet är att underlaget ska vara till stöd för alla som på ett eller annat sätt agerar på bostadsmarknaden.

Ett annat viktigt kunskapsunderlag tillika grund för bostadsbyggandet är Översiktsplan för Borås som ska läsas ihop med den här analysen. Under 2018-2019 tar kommunen också fram en Utbyggnadsstrategi som behandlar hur och när planeringen av stadens utvecklingsområden ska prioriteras. Den föreslår bl.a. att hälften av bostadstillskottet bör tillkomma i de centrala stadsdelarna, som en del i förtätningen av staden. Strategin är för närvarande på remiss och förväntas antas under 2019. Tankegångarna från Utbyggnadsstrategin reflekteras här i flera resonemang om bostadsutvecklingen i framförallt staden.

För att möta den befolkningsutveckling som förväntas, behövs ett bostadstillskott på ca 15000 bostäder i kommunen fram till 2035. Det är ett högt uppsatt mål och innebär i praktiken 50 % ökning av byggnationen jämfört med 2017 års nivå. Kommunen är beroende av att privata aktörer är med i arbetet samt att de kommunala bostadsbolagen fortsätter arbetet att utveckla fler bostäder. Tillsammans kan detta bli möjligt.

Framtidsspaning

I Översiktsplanen för Borås har vi beskrivit fem aspekter som vi tror kommer att påverka utvecklingen av våra nya bostäder. Dessa är inte unika för Borås Stad utan är en generell utveckling som sker i samhället.

Urbanisering

Urbaniseringen sker i både Sverige och den övriga världen. De kommande decennierna bedöms cirka 70 procent av världens befolkning bo i städer. Människor söker sig till städer för att det erbjuder attraktiva miljöer, möjlighet till utbildning, arbete, kultur och nöje. Sveriges befolkning koncentreras till allt färre regioner med större städer som behöver möta ett ökat behov av bostäder och samhällsservice, liksom av smarta och attraktiva transporter, inom och mellan städerna.

Förändrat klimat

Klimatförändringarna är en realitet med globala och lokala orsaker och konsekvenser. Hela samhället behöver bidra till en minskad klimatpåverkan för att minimera de framtida effekterna. Samhällsplaneringen behöver verka för god markhushållning, energieffektivisering och hållbara transporter. Men redan nu krävs också ett aktivt arbete med klimatanpassning, för att säkerställa fortsatt goda livsmiljöer även under andra klimatförhållanden. Medveten planering kan se till att ny bebyggelse inte uppförs i riskområden, att ekosystemtjänster skapas i byggda miljöer, och att smarta lösningar hittas för till exempel ökade vattenflöden.

En osäker omvärld

Krig och konflikter i många delar av världen berör indirekt Sverige genom migrationsströmmar. För Borås innebär det att fler boråsare ska bo och leva i kommunen, vilket ställer krav på bostadsbyggande och den offentliga servicens funktioner. Det är viktigt att förutsättningar tidigt skapas för integration i samhället, och att man motverkar det som har en isolerande och segregerande effekt. Den fysiska planeringen kan bidra till integrationsprocessen genom god planberedskap och smarta lösningar för till exempel lokalisering av nya bostäder, service och offentliga mötesplatser.

Åldrande befolkning

Sveriges demografiska utveckling pekar mot en växande andel äldre människor. Det ökar behovet av bostäder och omsorg. En del vill bo kvar på sin hemort när de blir äldre, andra vill flytta närmare servicefunktioner i mer centrala delar. Ofta saknas sådana alternativ, vilket gör att flyttkedjor bromsas upp och förvärrar bostadsbristen. Den generella livslängden ökar, vilket förmodligen kommer att innebära efterfrågan på nya typer av bostäder, aktiviteter och miljöer för äldre. Fler bostäder som möter efterfrågan från äldre är med andra ord en viktig utmaning för samhällsplaneringen.

Digitalisering ger nya möjligheter

Teknikutvecklingen går snabbare än någonsin och förändrar vårt sätt att arbeta, leva och konsumera. Den gör att vi till exempel använder offentliga miljöer på nya sätt, och många varor och tjänster blir mindre platsberoende. Exakt hur teknikens utveckling på sikt påverkar vår fysiska miljö är omöjligt att förutspå. Därför är det viktigt att den fysiska planeringen inte låser sig vid gamla lösningar, utan är öppen för de möjligheter som ny teknik kan erbjuda.

Andra viktiga faktorer som påverkar

Ekonomiska resurser

Utöver de som angetts i översiktsplanen bör det även tilläggas att ekonomiska resurser har stor inverkan på bostadsbyggandet. Dels på samhällsnivå, i form av marknadernas beroende av konjunkturläget, dels på mikronivå i form av enskilda individers socioekonomiska förutsättningar.

För de som bor i äganderätt/bostadsrätt är regler kring exempelvis reavinstskatt och ränteavdrag samt låneregler viktiga parametrar för attraktiviteten/möjligheten för att flytta till en annan bostad.

Kommunen har ingen rådighet över lagstiftning och reglering på bostadsmarknaden. Däremot kan kommunen bidra till ett stabilt bostadsbyggande över tid genom en god samhällsplanering. Här ingår bl.a. planberedskap, lokalförsörjning och att ha en tydlig riktning för markanvändningen som skapar investeringstrygghet. Ju tydligare kommunens avsikter är, desto bättre är förutsättningarna för en stabil bostadsutveckling under såväl hög- som lågkonjunktur.

Kvalitet på offentlig och kommunal service

Ytterligare faktorer som påverkar val av bostadsområde är kvaliteten på offentlig och kommunal service. Möjligheten till en bra skola ger attraktivitet till ett område och det är tydligt i underökningar att kommunens jämförelsetester påverkar. Jämförelsetjänster bedöms få en allt större påverkan av invånarna framöver. Likaså är tillgången till ett bra utbud av kollektivtrafik, fritidsaktiviteter etc. viktiga faktorer i valet av boende.

Även här har kommunen möjlighet att påverka bostadsbyggandet genom att visa var bostäder och service bör utvecklas. Områden där kommunen tidigt kan säkerställa försörjning med kommunal service kommer sannolikt vara trygga för investeringar och upplevas som attraktiva av de som flyttar in. Det leder i förlängningen till att bostadsprojekt förmodligen genomförs i högre grad än om det råder osäkerhet kring framtiden.

Nuläge

I slutet av 2018 ser kommunen ut som följer:

Drygt 112 000 invånare.

Knappt 53 000 hushåll

I genomsnitt bor det 2,1 personer per hushåll.

Ca 18 % av kommunens invånare är ensamstående utan barn i hushållet, men hushållsstrukturen varierar betydligt mellan olika delar av kommunen.

En tredjedel av kommunens invånare bor i mindre tätorter och på landsbygden.

Två tredjedelar av kommunens invånare bor i staden.

Det byggts ca 500 nya bostäder per år de senaste åren, vilket motsvarar ett årligt tillskott på 1 % jämfört med det totala bostads-beståndet.

Mer än 10 % av kommunens invånare flyttar årligen till en annan bostad inom kommunen. 2017 flyttade ca 5 500 personer in till kommunen, medan ca 4 600 personer flyttade ut. Det ger ett positivt flyttningsnetto på ca 900 personer, och är en stor del av befolkningsökningen.

Bostads- och befolkningsanalys

Det går att se vissa mönster som ger vägledning för vilka bostäder som troligen kommer efterfrågas på marknaden genom att analysera befolkningen och våra bostäder.

Inledningsvis analyseras bostadsbeståndet. Först har vi gjort en sammanställning av bostadsstorlekar för att få en ökad kunskap över fördelningen. Därefter har vi kartlagt hur upplåtelseformerna är fördelade i olika delar av kommunen för att kunna rekommendera vilken upplåtelseform som kan vara lämplig att välja för att få en jämnare balas inom stadsdelen.

Sedan har vi analyserat befolkningen genom att studera åldersstrukturer och hur de förändras över tid och funderar på vilket behov vi står inför. För att göra en bedömning i vilka geografiska områden som dessa förväntas bo har vi gjort en förfinad analys utifrån varje delområde och fört resonemang utifrån behov vi står inför och hur översiktsplanens tankegångar kan vägas in.

Bostadsstorlekar

I kommunen har vi ca 53 000 hushåll. Dessa är fördelade enligt tabellen nedan.

Sammanfattningsvis är det tvåor, treor och småhus som dominerar bland bostäderna i kommunen. Utgångspunkten är att ett brett utbud av bostadsstorlekar är viktigt även för framtida produktion. Men det framgår tydligt att utbudet av stora lägenheter (fler än tre rum) är begränsat. Det är troligtvis ett hinder för de grupper som behöver en större bostad. För att villor inte ska vara det enda möjliga alternativet för stora eller växande familjer, bör det ske tillskott av större lägenheter framöver. Det är också en viktig del i att öka attraktiviteten för flera grupper att bosätta sig i centrala stadsdelar.

Små lägenheter efterfrågas främst av de som är nya (oftast yngre) på bostadsmarknaden. Delar av denna grupp som har svårt att komma in på bostadsmarknaden. Både ekonomiska möjligheter samt att fasta anställningar kan vara krav. Mot bakgrund av att högskolan växer finns det sannolikt efterfrågan på små lägenheter över tid, som kan fånga upp både studenter och de som överväger att ta sitt första jobb i Borås.

Med nyanlända har även nya familjestrukturer märkts av. Större familjer har idag svårt att hitta en tillräckligt stor bostad. Dessa två grupper har i flera fall svårt att köpa en bostad utifrån de låneregler som gäller idag.

Figur 1: Bostädernas fördelning i bostadsstorlekar 2017. I kategorin småhus/villor inkluderas olika storlekar av småhus medan övriga staplar gäller flerbostadshus. Statistik för delområden har inte varit tillgänglig för analysåret 2017. (Källa: SCB, bearbetat av Stadsledningskansliet, Borås Stad) .

Upplåtelseformer

Upplåtelseformen är uppdelade i hyresrätt, bostadsrätt och äganderätt. Hyresrätt betyder att du hyr en lägenhet av en hyresvärd. Bostadsrätt betyder att du är medlem i en bostadsrättsförening, som äger en fastighet med lägenheter där varje medlem har varsin lägenhet. Äganderätt kan vara både egnahem eller ägarlägenhet som innebär att man själv äger sin bostad.

En blandning av olika upplåtelseformer ger ökande möjligheter att kunna bo kvar i sin stadsdel om familjesituationen förändras, en blandning i åldersstrukturen ger en jämnare fördelning inom skola och omsorg, den förbättrar integrationen etc. Hur spridningen är fördelad hänger ofta ihop med vilken tidsepok som stadsdelen byggdes men strukturen kan förändras i viss mån genom förtätning av bebyggelsen.

På nästkommande uppslag finns fördelningen uppdelad på områdesnivå tillsammans med det totala antalet bostäder i vardera område.

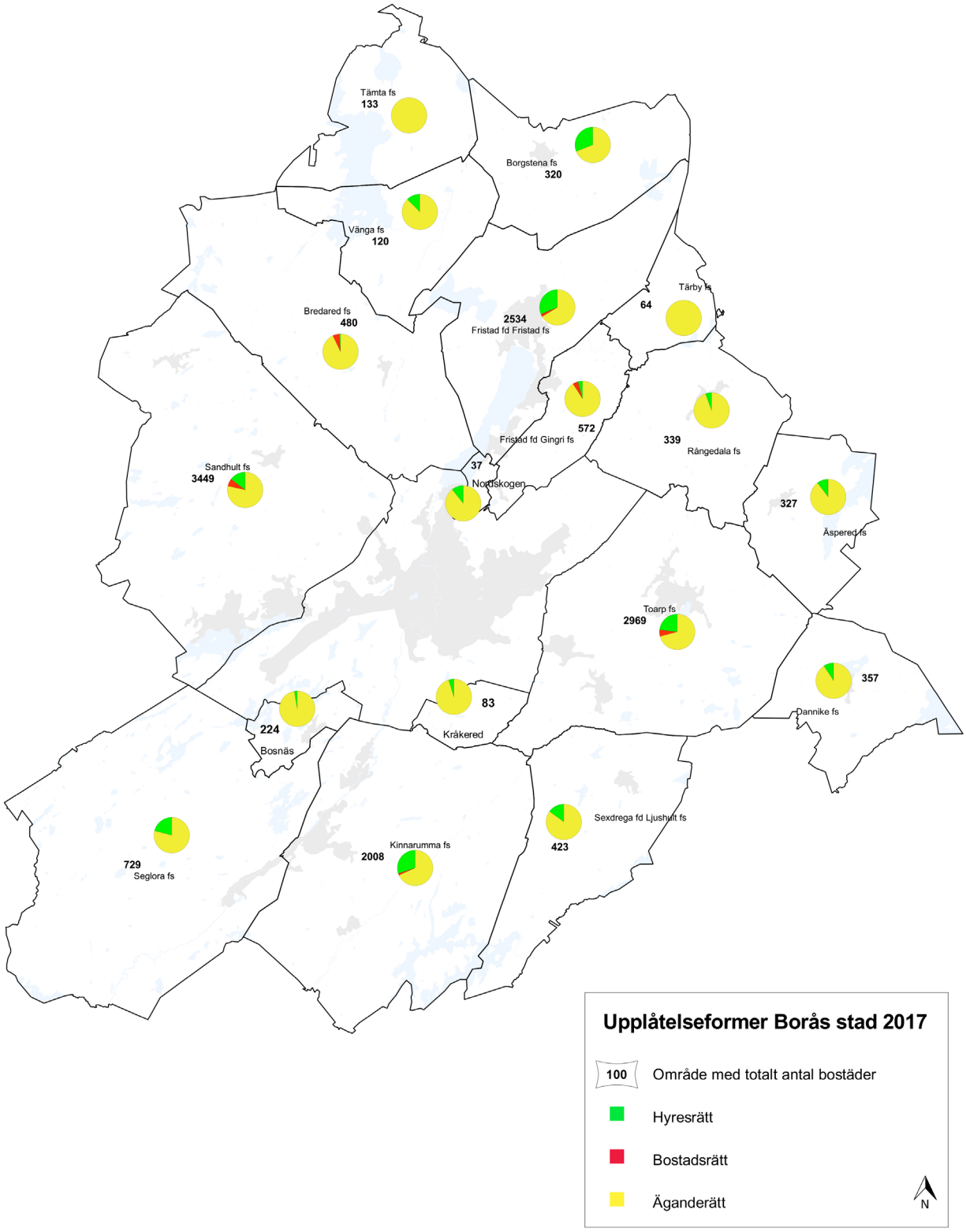
Statistik för upplåtelseformer enligt översiktsplanens indelning har inte varit möjligt att ta fram under 2018. Från och med 2019 finns det möjlighet att komplettera med denna information. Statistiken utgår istället från de olika stadsdelarna (f.d församlingsnivå).

Serviceorter och övriga tätorter

I serviceorterna, mindre orter och på landsbygden är äganderätten helt dominerande. Bostadsrätter och hyresrätter finns främst i serviceorterna men förekommer i olika grad även i övriga orter.

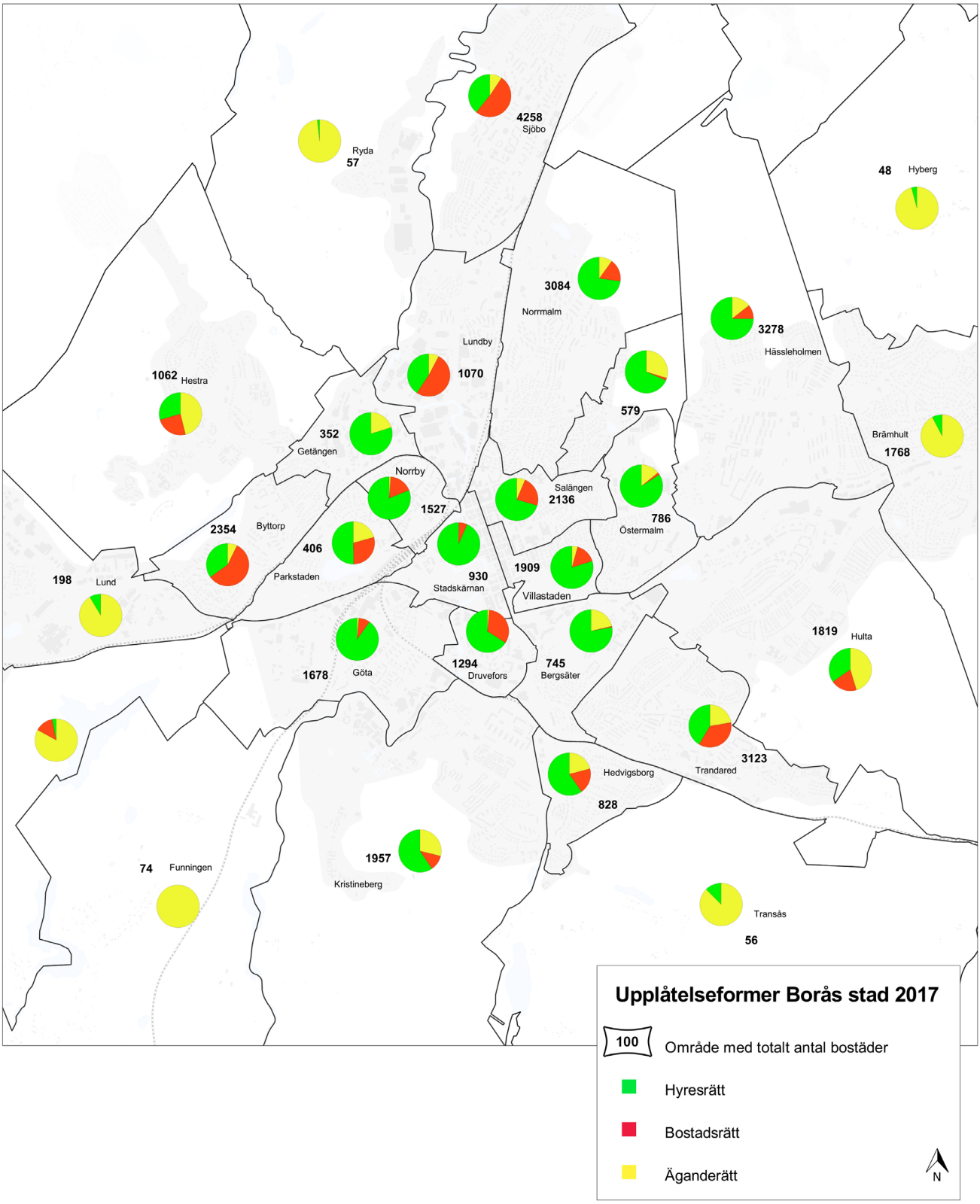
I serviceorterna utmärker sig Sandared (ingår i området Sandhult fs) där det finns förhållandevis många bostadsrätter. En komplettering med hyresrätter bör vara attraktivt. Viskafors (ingår i området Kinnarumma fs) och Fristad har minst andel bostadsrätter vilket bör vara attraktivt att komplettera med. Dalsjöfors (ingår i Toarps fs) relativt god balans mellan upplåtelseformerna.

Upplåtelseform per område, landsbygd

Figur 2: Fördelning av upplåtelseformer och antal bostäder inom respektive område (f.d församlingsnivå). Statistik för mindre delområden har inte varit tillgänglig. (Källa: SCB, bearbetat av Stadsledningskansliet, Borås Stad.)

Upplåtelseform per område, staden

Figur 3: Fördelning av upplåtelseformer och antal bostäder inom respektive område. Statistik för mindre delområden har inte varit tillgänglig. (Källa: SCB, bearbetat av Stadsledningskansliet, Borås Stad)

Upplåtelseformer, fortsättning

Centrala Borås

I Stadskärnan (motsvarar ungefär inom cityringen), är det övervägande hyresrätter (94 %). För att få en jämnare fördelning bör andelen bostadsrätter på sikt öka inom stadskärnan.

I stadsdelarna som direkt angränsar till stadskärnan är det i genomsnitt 76 % hyresrätter, 18 % bostadsrätter och 6 % äganderätt. Villastaden är den stadsdel som ligger närmast denna fördelning och utgör en bra referensbild.

För att uppnå en jämnare fördelning bör det exempelvis tillkomma fler bostadsrätter på Göta och Bergsäter som ligger betydligt lägre än genomsnittet.

Halvcentrala delar av Borås

I stadsdelarna i mer halvcentrala lägen är fördelningen hyresrätt 47 %, Bostadsrätt 27 % och äganderätt 26 %. Stadsdelen Trandared ligger ganska nära denna fördelning och kan utgöra en bra referensbild. De stadsdelar som har mellan 60 – 84 % hyresrätter är Östermalm, Hässleholmen, Norrmalm, Bergdalen, Kristineberg. I dessa bör det vara ett ökat fokus på bostadsrätter vid nyproduktion.

På Byttorp, Sjöbo och i Lundby/Knalleland råder motsatt situation där andelen bostadsrätter ligger över 50 %. I dessa bör andelen hyresrätter öka.

Övriga delar av staden

I stadsdelarna längre ut från stadskärnan dominerar äganderätterna. Här är förtätningsprojekten relativt få och nya bostäder lär tillkomma som mindre kompletteringar. För att möjliggöra kvarboende för äldre generationer samt vid förändrade familjeförhållanden kan byggnation av hyresrätter eller bostadsrätter underlätta. Sådana kompletteringar bör styras av närhet till service och kollektivtrafik för att skapa mervärden i boendet. Komplettering med radhus och villor är troligen attraktivt i flera områden. Det kan vara positiva tillskott förutsatt att det är samhällsekonomiskt och miljömässigt hållbart, och inte bidrar till utglesning av staden.

Befolkningsutveckling

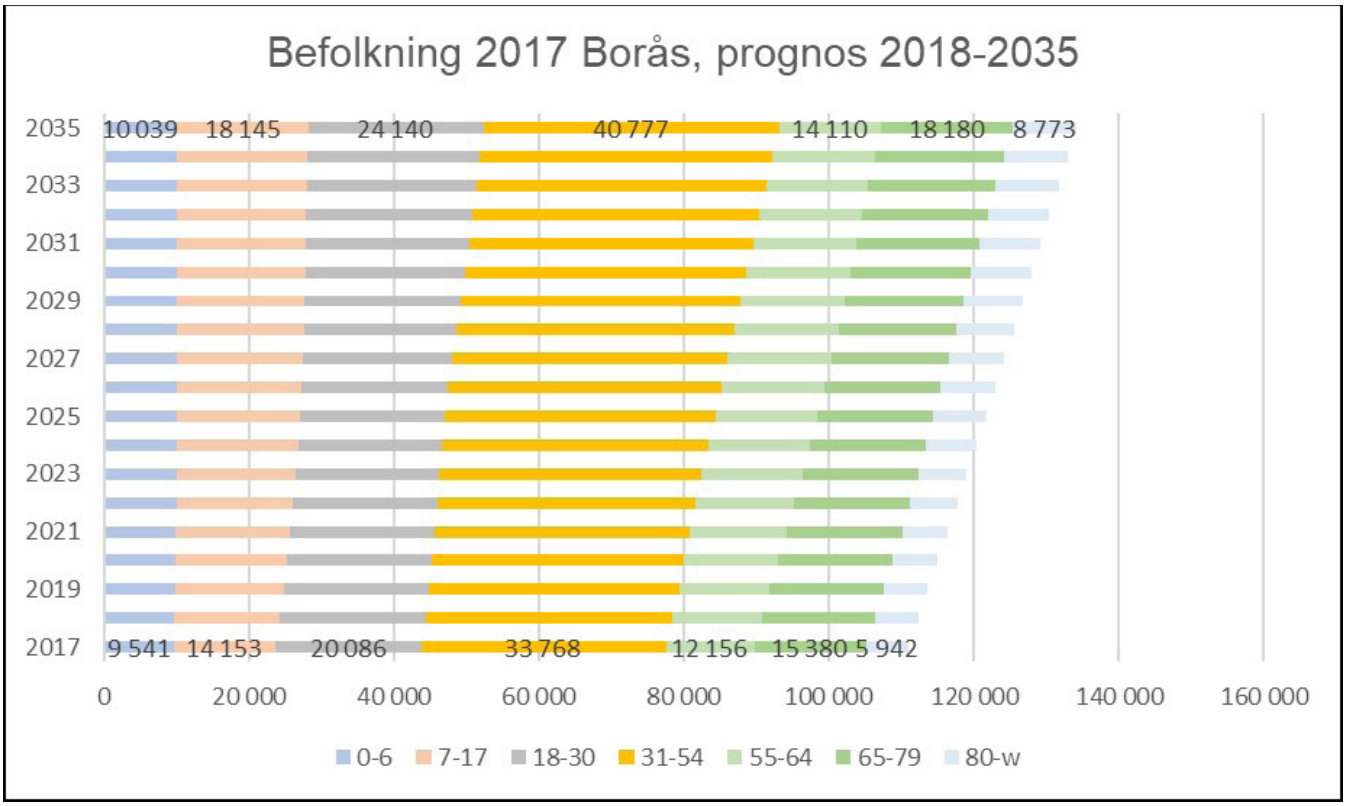
Analysmetod

Befolkningsprognosen nedan bygger bland annat på Statistiska centralbyråns (SCB) långtidsprognos. Vår prognos längre fram i dokumentet består av två perioder med olika räknesätt. Fram till 2022 använder vi oss av kända byggprojekt och planerade byggstarter för dessa och var de ligger geografiskt. De återfinns i del 2 av riktlinjer för bostadsförsörjning. Den här prognosperioden har med andra ord en relativ säkerhet.

Efter 2022 är osäkerheten större i och med svårigheten att förutspå åren 2023- 2035. För dessa år har vi inte med någon bostadsproduktion i prognosen, istället utgår den enbart från trender sedan fem år tillbaka, som fångar upp exempelvis in- och utflyttningsmönster inom kommunen. Det innebär att de områden som har byggts ut de senaste åren eller som har stora byggprojekt inplanerade förväntas öka mer och får då en fortsatt sådan trend i prognosen. Översiktsplanens tankegångar om framtida bostadsbyggande läggs in i analysen genom resonemang i texten, vilket kan innebära avvikelser från prognosen både som ökningar och minskningar. Det tar sig främst uttryck genom ökningar i centrumnära stadsdelar, och följaktligen mindre tillväxt i stadsdelarna längre ut.

Åldersstrukturer

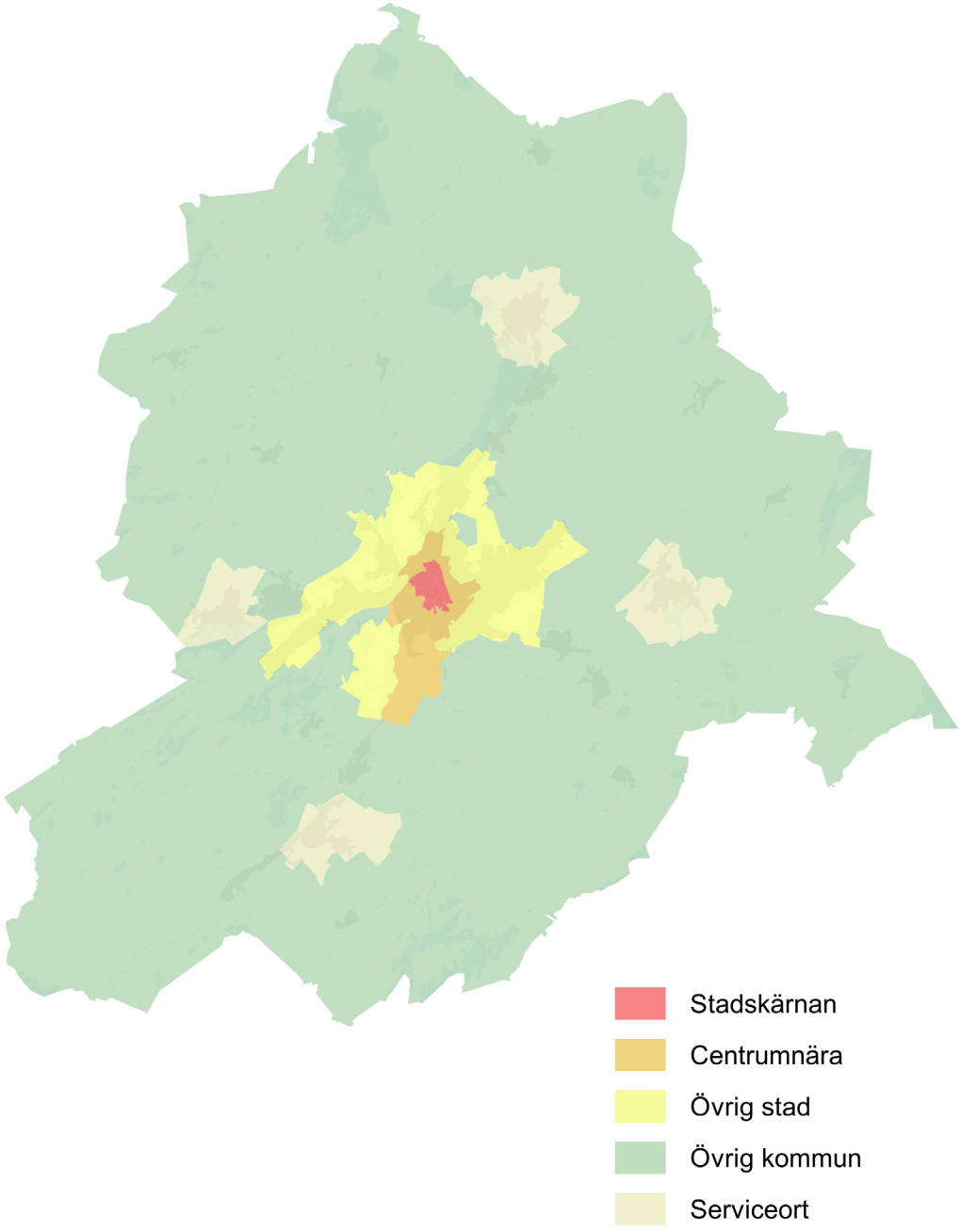
Nedan följer en befolkningsprognos på kommunnivå 2018-2035 med sju olika åldersgrupper. Här framgår att olika åldersgrupper kommer att variera i antal över tid.

Figur 4: Sammanfattande befolkningsprognos på kommunnivå 2018-2035 med sju olika åldersgrupper. Fakta från 2017 ligger som bas i prognosen (Källa: Stadsledningskansliet, Borås Stad, med underlag från SCB)

Befolkning utifrån geografiska områden

Utifrån prognosen av åldersstrukturer har vi analyserat varje åldersgrupp för sig för att visa hur de förväntas att hamna geografiskt i kommunen. Indelningen är baserad på statistikområden som ska avspegla de zoner som presenterades i Översiktsplanen. Gränserna är av tekniska skäl något avvikande från översiktsplanens gränser, men i det här översiktliga perspektivet har det mindre betydelse.

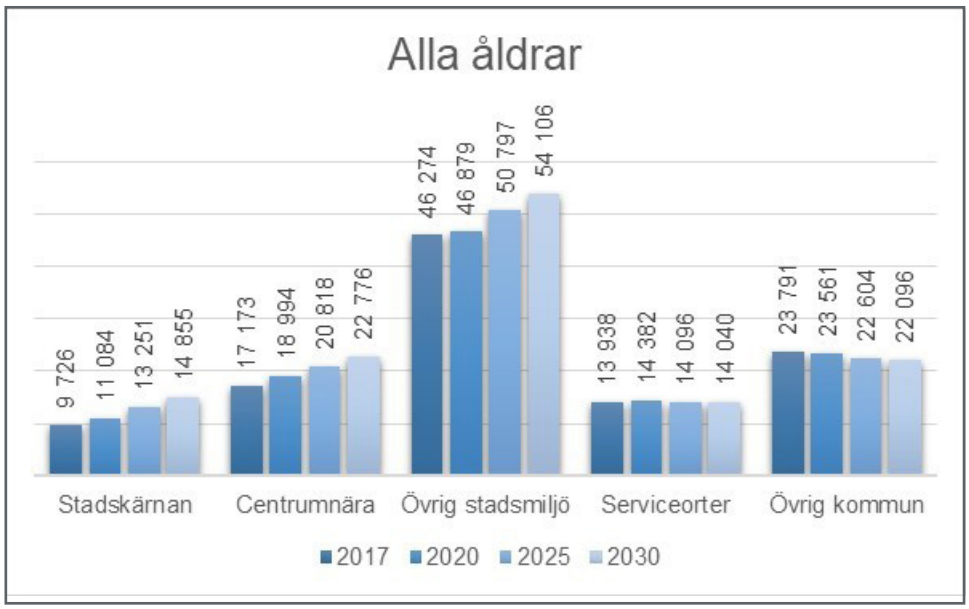
Figur 5: Redovisning av zoner som prognosen baseras på. Källa: Stadsledningskansliet, Borås Stad

Invånarnas fördelning utifrån zonindelningen i prognosen ser ut enligt nedan. Av den anledningen har vi valt att redovisa serviceorterna som en gemensam grupp och övriga orter och landsbygd som en gemensam grupp.

Den första stapeln för varje zon redovisar verkliga siffror baserat på 2017 år befolkning övriga staplar är prognos. Vår analys är att om staplarna ökar över tid innebär det att det sannolikt är ett ökat bostadstryck.

Prognosen visar på att det främst är staden som växer i invånarantal medan övriga delar ligger på ungefär samma invånarantal som det är idag. Det finns ett stort behov av bostäder i stadsmiljö, vilket även Översiktsplanen förordar att den större delen av det tillkommande bostadsbeståndet bör byggas. För att förverkliga översiktsplanens intentioner bör särskilt fokus ligga på nybyggnation i Stadskärnan, Centrumnära och våra serviceorter för att i högre utsträckning kunna upprätthålla service och att kunna möjliggöra för en god infrastruktur. Dessa tankegångar beskrivs i översiktsplanen och utbyggnadsstrategin.

När områdena fördelas efter åldersgrupper framgår tydliga geografiska skillnader. Det innebär att behovet av olika boendetyper skiljer sig åt mellan olika delar av kommunen. Här har vi ett resonemang kring detta samt ger rekommendationer om vilken bebyggelse som behöver tillföras och var den bör placeras för att uppnå så stor effekt som möjligt utifrån översiktsplanens intentioner samt ge bättre förutsättningar för kommunens ekonomi utifrån skola, barnomsorg, vård och omsorg. Notera att analyserna pekar på övergripande trender och tendenser i respektive zon av kommunen. Det går inte dra några detaljerade slutsatser om enskilda områden. Då krävs fördjupade analyser.

Figur 6: Befolkningsprognos utifrån åldersgrupper för geografiska områden. Fakta över antalet personer från 2017 ligger som bas i prognosen. (Källa: Stadsledningskansliet, Borås Stad, med underlag från SCB)

Stadskärnan

Stadskärnan utgörs av den historiska stadskärnan (rutnätsstaden) samt delar av de centralaste stadsdelarna, ex Norrby, Villastaden, Druvefors etc. Här finns handel, kultur, högskola, arbetsplatser, nöjesliv och andra innerstadskvaliteter samlade. Det är också kommunens och Sjuhärads kärna med många målpunkter för infrastruktur och kollektivtrafik. Enligt översiktsplanen kan stadskärnans kvaliteter vidgas ut i stadsdelarna, framförallt genom att förstärka de urbana stråken med nya bostäder och verksamhetslokaler.

Stadskärnans bebyggelse präglas av tät kvartersstad som ofta rymmer både bostäder, arbetsplatser, handel och service. Andra bebyggelsetyper förekommer direkt utanför rutnätsstaden i form av tät eller medeltät bostadsbebyggelse. Lägenheter i flerbostadshus dominerar och hyresrätter är den vanligaste upplåtelseformen. Friliggande hus förekommer undantagsvis. Flera centrala områden har få eller inga boende, då de utgörs av trafik- eller industriområden, där det i många fall finns potential till bostadsbyggnation. Både Vision 2025 och Översiktsplan för Borås har starkt fokus på att öka andelen boende i stadskärnan.

Denna zon är den som har minst antal invånare idag, men det är också den som är minst till ytan, men en hög bebyggelsetäthet. Befolkningen i stadskärnan ser ut att öka, vilket överensstämmer med kommunens intentioner att förstärka stadskärnan.

Trend

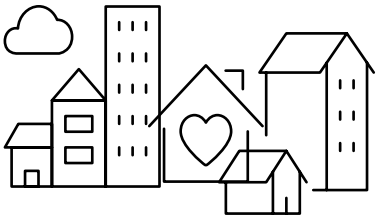
Alla åldersgrupper ökar, vilket innebär en blandad åldersstruktur i staden. Det ställer samtidigt krav att den tillkommande bebyggelsen kan tillgodose många gruppers behov i termer av såväl bostadsstorlekar som upplåtelseformer. Ökningen är störst inom åldersintervallerna upp till 54 år, dvs barn, unga och familjebildande åldrar.

Bostadsbehov

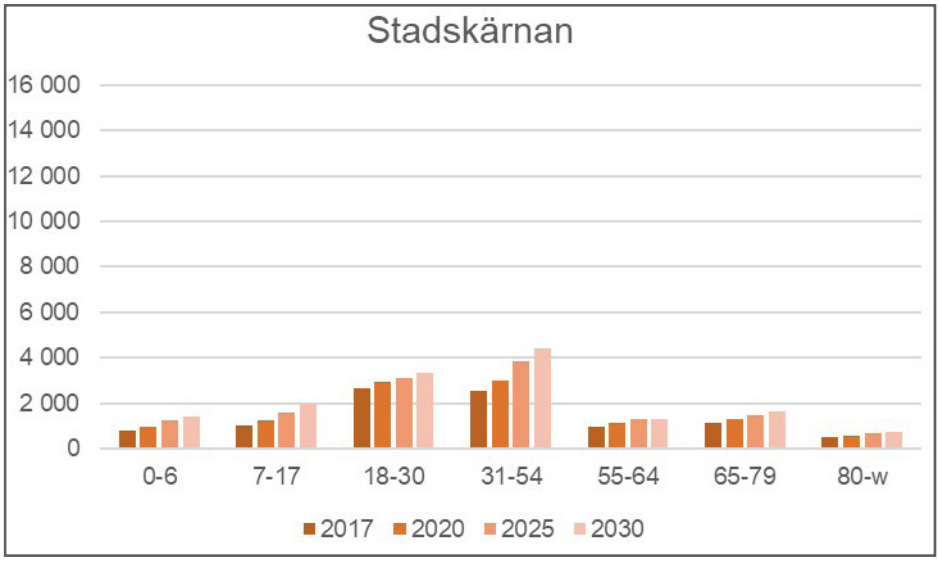
Mot bakgrund av att hyresrätter dominerar i stadskärnan är det önskvärt med tillskott av bostadsrätter, sannolikt med betoning på större lägenheter för att möjliggöra för större hushåll att bo centralt. Samtidigt bör det även fortsätta byggas nya hyresrätter. Små lägenheter och studentbostäder är lämpligt utifrån den höga andelen ensamstående och närheten till högskolan.

Övriga planeringsbehov

En ökad befolkning i centrala staden förutsätter att många typer av service behöver öka. Inte minst ser vi ett ökat behov av förskola och skola för att möta antalet barn och ungdomar. Det är en stor fördel att samlokalisera framförallt förskolor med bostäder och andra verksamheter. Nya modeller och småskalighet kan behövas för hur vi bygger förskolor i dessa lägen.

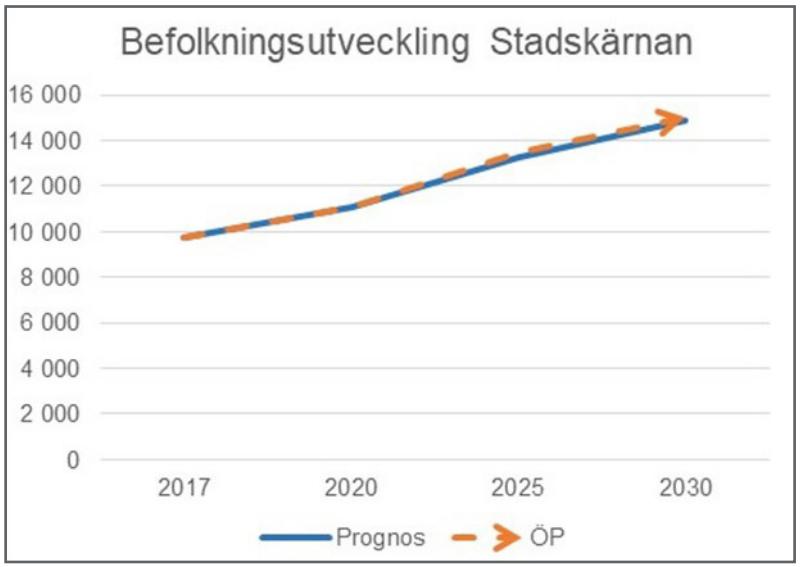
25 % av invånarna är ensamstående utan barn i hushållet.

Figur 7: Befolkningsprognos för Stadskärnan utifrån olika åldersgrupper. Fakta från 2017 ligger som bas i prognosen. (Källa: Stadsledningskansliet ,Borås Stad, men underlag från SCB)

Råd till dig som bygger

- Blanda bostadsstorlekar. Såväl småläghenheter som lägenheter för familjer behövs.
- Välj upplåtelseform så att det finns en bred variation inom stadsdelen.
- Nya bostäder bör kombineras med kommersiell och kommunal service i bottenvåningarna.

Figur 8: Den heldragna linjen visar befolkningsutveckling utifrån prognos. Streckad linje visar en önskan av befolkningsutveckling om översiktsplanens intentioner slår igenom. Den visar på befolkningsutvecklingen utifrån nyproduktion av bostäder kommer vara samma som prognosen visar.

Centrumnära bebyggelse

Den centrumnära bebyggelsen är stadsdelarna närmast stadskärnan. Här är närheten till stadskärnan en tydlig faktor för boendeattraktivitet, med goda förutsättningar för att gå, cykla eller åka kollektivtrafik. Vissa områden är rena bostadsområden, medan andra har inslag av stadsmässighet som påminner om stadskärnan. Bebyggelsen varierar mellan låga och höga bostadshus, grannskapsenheter från rekordåren och bostadshus från miljonprogrammet. Även villabebyggelse förekommer i några områden.

Den centrumnära bebyggelsen har stor förtätningspotential, vilket framgår av översiktsplanen. Här finns möjlighet till större bostadstillskott, främst i de gamla industriområdena på Gässlösa och på längre sikt på Getängen. Regementsområdet är under omvandling till bostadsområde. De centrumnära stadsdelarnas attraktivitet kommer förmodligen öka till följd av att fler värdesätter centralt boende med närhet till arbete, handel och service.

Mer bostäder och blandstad genom förtätning och omvandling kan ses som både en drivkraft för och konsekvens av en sådan utveckling. Därmed är det troligt att investeringsviljan kommer att öka och att befolkningsökningen kan bli större än vad prognosen visar.

Trend

Alla åldersgrupper ökar. Men framförallt är det familjerna som sticker ut och ökar mest.

Merparten av översiktsplanens utvecklingsområden och urbana stråk ligger inom denna zon. Flertalet av framtida möjliga exploateringar ligger här. Det innebär att ökningen inom den orange zonen sannolikt kommer att vara större är vad prognosen säger, men att den extra ökningen främst tillkommer inom översiktsplanens utvecklingsområden. Det är troligt att en sådan ökning innebär att övriga staden inte ökar lika mycket som prognosen visar.

Bostadsbehov

Behov av olika storlekar av bostäder,med betoning på större lägenheter som är attraktivt för barnfamiljer. Den centrumnära zonen är också attraktiv för ensamhushåll vilket skapar behov av små lägenheter.

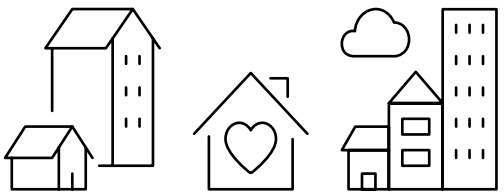
Här behöver vi kunna möjliggöra för lägenheter för de som säljer sin villa i andra områden i kommunen och flyttar närmare service. Senior- och trygghetsbostäder kommer vara en viktig del, för att skapa bra boende för äldre men även för att att sätta igång flyttkedjor till nytta för de som behöver större boende.

Studentbostäder är attraktivt i dessa lägen, främst utmed kollektivtrafikstråk och vid närhet av viktiga servicefunktioner.

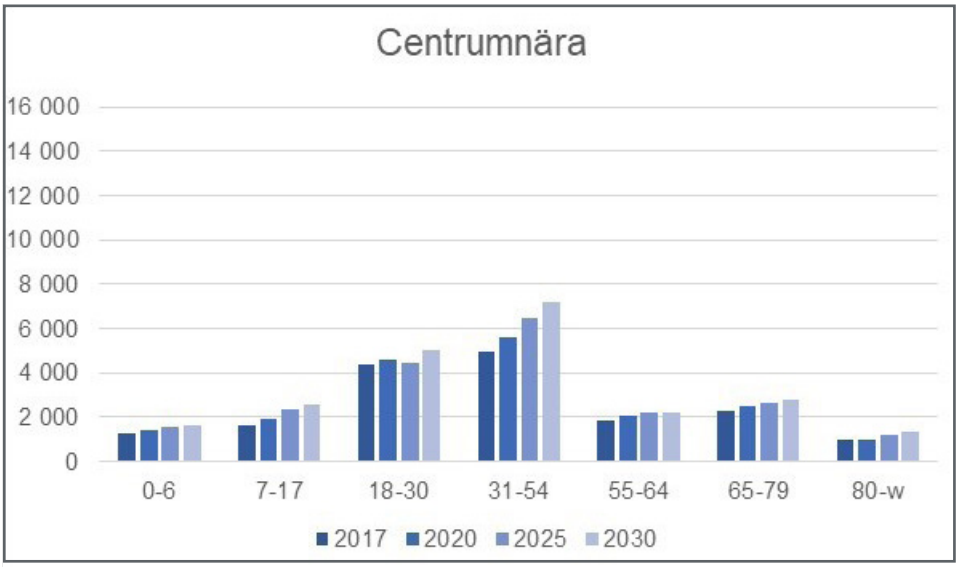
Övriga planeringsbehov

Som kommun och samhälle har vi en stor påverkansmöjlighet då det finns stora ytor att planera för nya bostadsområden från grunden. Tidiga industriområden som står inför omvandling på grund av att funktionen inte fungerar längre. Gässlösa står först på tur.

Det är här vi har en stor chans att påverka bostads- och samhällsstruktur. Större bostadstillskott kräver att de planeras med helhetsperspektiv. Det är en utmaning att i rätt tid lösa den service som krävs. Utbyggnaden kommer behöva styras, exempelvis genom en tydlig strategi och organisation för genomförande. Viktigt med god samverkan såväl mellan kommuens alla förvaltningar som med och mellan exploatörer.

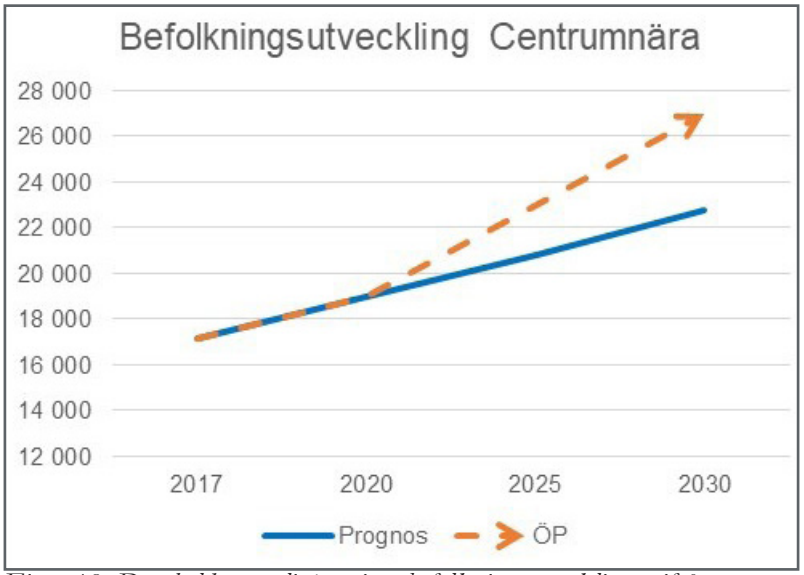
26 % av invånarna är ensamstående utan barn i hushållet.

Figur 9: Befolkningsprognos för centrumnära bebyggelse utifrån olika åldersgrupper. Fakta från 2017 ligger som bas i prognosen. (Källa: Stadsledningskansliet ,Borås Stad, med underlag från SCB)

Råd till dig som bygger:

- Olika storlekar och upplåtelseformer behövs, främst större lägenheter.
- Bygg bostäder som attraherar de som vill flytta från sin villa, bl. a. trygghetsbostäder.
- Helhetsperspektiv krävs i omvandlingsområden för att uppnå attraktiva strukturer och bra balans med service.
- Bostadsbyggnation bör koncentreras till kollektivtrafiknära lägen och bidra till attraktiva stråk.
- Nya bostäder bör kombineras med kommersiell och kommunal service i bottenvåningarna.

Figur 10: Den heldragna linjen visar befolkningsutveckling utifrån prognos. Streckad linje visar en önskan av befolkningsutveckling om översiktsplanens intentioner slår igenom. Den visar på befolkningsutvecklingen utifrån nyproduktion av bostäder kommer vara högre än vad som prognosen visar.

Övrig stadsmiljö

Övriga stadsdelar ligger längre från stadskärnan än de centrumnära, men utgör en del av staden och den närheten till service och kollektivtrafik det innebär. Eftersom den övriga stadsbebyggelsen omfattar stora områden med relativt hög befolkningstäthet är detta den folkrikaste delen i analysen. Täthet och karaktär varierar dock betydligt mellan de olika stadsdelarna. De har växt fram under många och olika perioder vilket gör att här finns stora och små flerbostadshusområden, ofta från rekordåren och miljonprogrammet, men det finns också gott om villaområden.

Utvecklingen av stadsdelarna är viktig för att upprätthålla ett brett bostadsutbud i hela staden, vilket talar för att olika typer av bostadsprojekt är välkomna. Samtidigt bör en röd tråd vara att nya bostäder ska förstärka den småskaliga service som ofta är lokaliserad kring stadsdelstorg. Med tillskott av bostäder i torgens närhet och med rimlig exploateringsgrad kan servicen utvecklas och kollektivtrafikens underlag öka.

Trend

Om attraktiviteten att bosätta sig mer centralt ökar i takt med förtätning av den centrumnära bebyggelsen, är det möjligt att tillväxten i den övriga stadsbebyggelsen inte blir så hög som prognosen visar. Stadsutvecklingsområdena Gässlösa och senare även Getängen bedöms ta stort fokus av bostadsbyggandet under kommande period, vilket sannolikt minskar byggintresset i andra stadelar.

Antalet ålderspensionärer ökar, främst i slutet av perioden. Många av bostäderna är lägenheter som saknar hissar samt småhus/villor som har trappor. Det innebär att bekvämlighet och trygghet blir svårare med åren. Sannolikt är det många vill bo kvar i närområdet, vilket försvåras genom att det i många fall är relativt enheltig struktur inom bostadsområdet och inte fullgod tillgänglighet.

Tillkommande bostadsprojekt inom övrig stadsmiljö bör främst inrikta sig på komplettering med den bebyggelsetyp som saknas inom varje delområde. I huvudsak bebyggelse om är riktad till seniorer med extra fokus på tillgänglighet och trygghet.

Bostäder för familjer återfinns i huvudsak inom det befintliga bostadsbeståndet och kan tillgängliggöras genom flyttkedjor.

Nya bostäder som är inriktade mot senior-/trygghetsbostäder får störst effekt om de planeras i närheten av stadsdelstorg samt där det är god kollektivtrafik. Då finns möjlighet att resa utan bil samtidigt som det stärker mötespunkter och lokal servicen.

Bostadsbehov

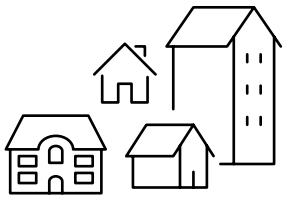
Behov av boendeformer för äldre kommer att bli större. Det talar för komplettering med fler tillgänglighetsanpassade bostäder samt senior- och trygghetsboenden. Det leder till ett minskat tryck på den kommunala servicen samt ökad trygghet och bekvämlighet.

I övrigt så bör bostadsbeståndet komletteras med de boendeformer och storlekar som saknas inom respektive stadsdel.

Övriga planeringsbehov

För den kommunala servicen visar prognosen att barn i förskolan ligger på ungefär samma nivå. Däremot säger prognosen att barn och ungdomar som befinner sig i skolåldern ökar. Bedömningen är att delar av den ökningen som visas i prognosen flyttas över till stadens utvecklingsområden.

Behov av exempelvis skola bör bedömas gemensamt med den centrumnära bebyggelsen och samordnas med ett hela staden-perspektiv.

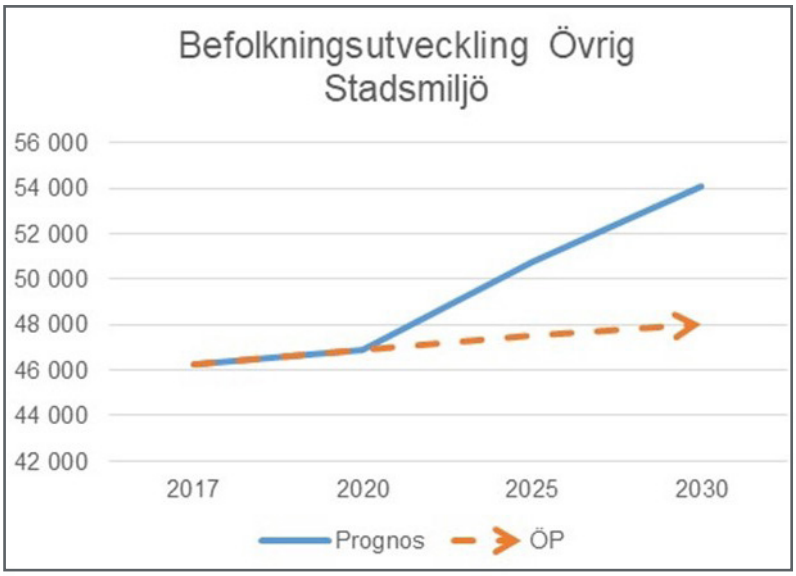
20 % av invånarna är ensamstående utan barn i hushållet.

Figur 11: Befolkningsprognos för övrig stadsmiljö utifrån olika åldersgrupper. Fakta från 2017 ligger som bas i prognosen. (Källa: Stadsledningskansliet ,Borås Stad., mend underlag från SCB)

Råd till dig som bygger:

- Bygg seniorbostäder och trygghetsbostäder för att möjliggöra kvarboende i närområdet. Placera dem i första hand i närhet till stadsdelstorg och kollektivtrafikstråk för att stärka service och mötesplatser.
- Komplettera bostadsområden med nya bostads- och upplåtelseformer.

Figur 12: Den heldragna linjen visar befolkningsutveckling utifrån prognos. Streckad linje visar en önskan av befolkningsutveckling om översiktsplanens intentioner slår igenom. Den visar på befolkningsutvecklingen utifrån nyproduktion av bostäder kommer vara högre än vad som prognosen visar.

Serviceorter

Dalsjöfors, Fristad, Sandared och Viskafors är kommunens större tätorter med vardera ca 3 000 – 5 000 invånare. De är samlingspunkter för service och kollektivtrafik samt viktiga lokala mötesplatser i ett omland av mindre orter och landsbygd. Högstadieskola, vårdcentral, äldreboende och detaljhandel är funktioner som möjliggör ett gott vardagsliv nära natur och landsbygd.

Bebyggelsen är relativt likartad i de fyra orterna. Varje ort har ett torg med offentlig och kommersiell service som omges av flerbostadshus från olika perioder under 1900-talet. Centrumbebyggelsen är i regel omgiven av bostadsområden med småhus. Generellt utgör villabebyggelse den dominerande bostadsformen, vilket speglar att livet i serviceorterna ofta är förknippat med eget boende, familj och närhet till naturen. Lägenhetsbeståndet är till stor del upplåtet med hyresrätt och ägs ofta av allmännyttan.

Enligt översiktsplanen är det önskvärt att öka andelen flerbostadshus i centrala lägen, för att stärka service- och kollektivtrafikutbud. Även radhus och mindre enheter med lägenheter kan vara ett positivt tillskott som kan öka exploateringsgraden utan att påverka skala och identitet negativt.

Trend

Befolkningsprognosen visar att invånarantalet ligger i stort sett konstant under hela perioden. De små barnen minskar något i antal medan barn i skolåldern ökar. Troligen behöver bostadsefterfrågan hos barnfamiljer som vill flytta till serviceorterna tillgodoses.

Vi bedömer att befolkningen kommer att öka vilket inte kommer fram i prognosen. Översiktsplanen visar på serviceorternas viktiga funktion för att stärka landsbygden. Utifrån tillgång till kommunal och kommersiell service så bedömer vi att serviceorterna kommer öka i attraktion för den äldre befolkningen som bor i våra orter och på landsbygden. Utifrån det är det av stor vikt att bygga bostäder som attraherar just denna grupp.

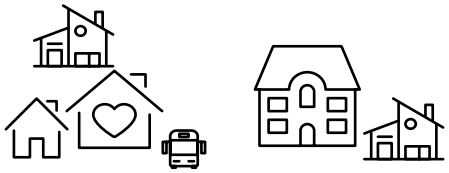
Bostadsbehov

Sannolikt vill många i den äldre generationen bo kvar i serviceorten. På samma sätt är det troligt att många söker stig tillbaka till sin barndomsort när man skaffar familj. Detta kan ha sin grund i lokalkännedom, föreningsliv och sociala kontakter och nätverk. Dock försvåras lokala flyttkejor genom att det ofta saknas alternativ till villan. Genom att komplettera med mindre bostäder för äldre frigörs befintliga småhus och tillgängliggörs för yngre generationer.

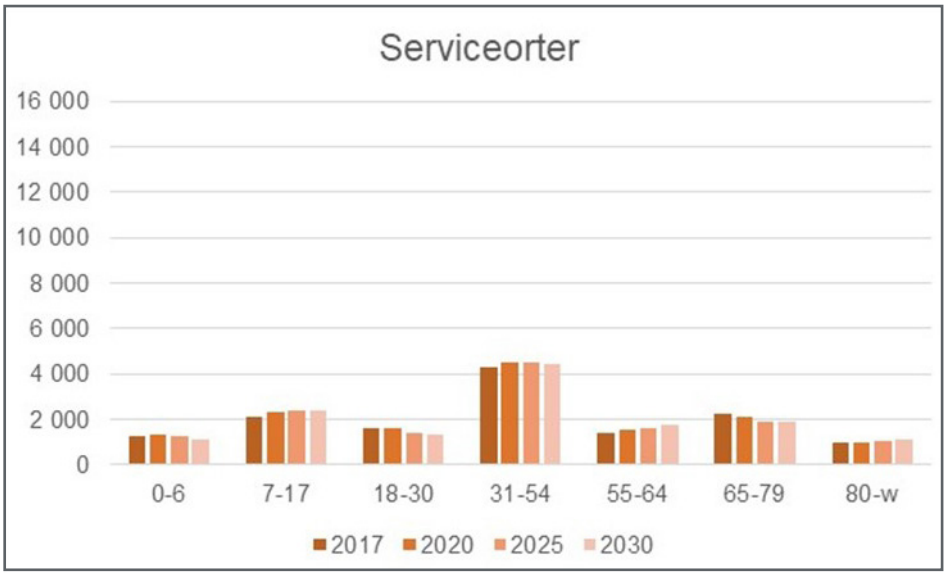
Ny villabeyggelse för familjer ska helst lokaliseras inom befintlig tätortsgräns. Komplettera gärna med bostadsrätter som idag finns i en väldigt liten utsträckning och som stärker befolkningsunderlaget för service. Radhus kan vara ett bra sätt för att uppnå en högre expolateringsgrad än villabebyggelse.

Övrigt planeringsbehov

Centrumpunkterna bör stärkas genom att bostäder, samhällsfunktioner, handel, mötesplatser och kollektivtrafik samordnas. För att serviceorterna ska ska vara attraktiva för orten och dess omland ska avstånd minskas och stråk stärkas.

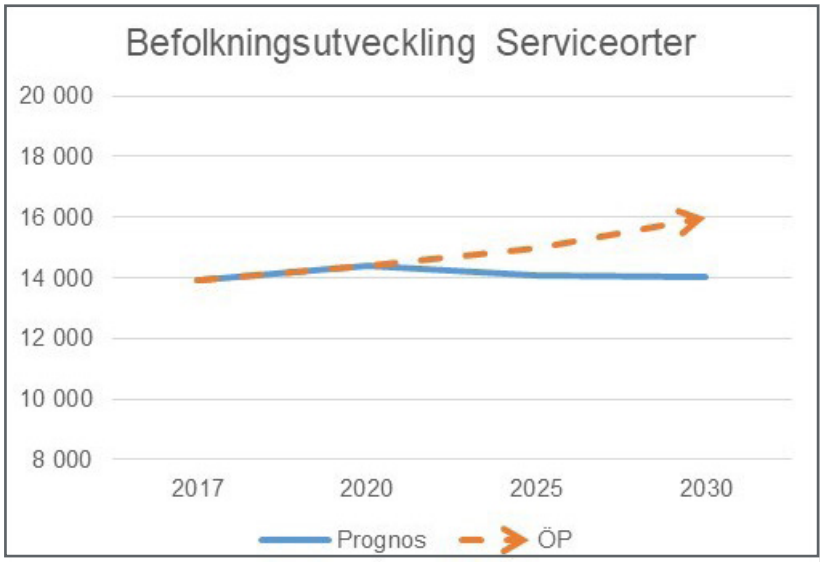
12 % av invånarna är ensamstående utan barn i hushållet.

Figur 13: Befolkningsprognos för serviceorterna utifrån olika åldersgrupper. Fakta från 2017 ligger som bas i prognosen. (Källa: Stadsledningskansliet ,Borås Stad, med underlag från SCB.)

Råd till dig som bygger:

- Bygg seniorbostäder och trygghetsbostäder för att möjliggöra kvarboende i närområde.
- Lokalisera villabebyggelse inom befintlig tätortsgräns.
- Komplettera med bostadsrätter
- Radhus kan vara ett bra sätt för att uppnå en högre exploateringsgrad än villabebyggelse.

Figur 14: Den heldragna linjen visar befolkningsutveckling utifrån prognos. Streckad linje visar en önskan av befolkningsutveckling om översiktsplanens intentioner slår igenom. Den visar på befolkningsutvecklingen utifrån nyproduktion av bostäder kommer vara högre än vad som prognosen visar.

Övriga orter och landsbygd

Det här området omfattar kommunens alla tätorter utöver staden och serviceorterna, samt omgivande landsbygd. Invånarantalet varierar mellan ca 300 till strax över 1 000 i de olika orterna. Serviceutbudet ser därmed också olika ut i det här området. De flesta av orterna har offentliga funktioner som förskola eller skola och ibland finns inslag av småskalig handel eller restauranger. Servicen är av stor betydelse för boendemöjligheterna och orterna är viktiga mötesplatser och identitetsbärare för civilsamhället och den närmaste bygden. På landsbygden är bostadsbebyggelsen oftast spridd som enskilda hus eller mindre grupper.

Nya bostäder i orterna kan vara en förutsättning för att t.ex. skolor och andra funktioner ska fungera, eller för att ny service ska kunna utvecklas. Det kan också vara avgörande för möjligheten att bo i omgivande landsbygd. Bostadsformer som kompletterar det befintliga utbudet är viktiga för att möjliggöra kvarboende och bidra till fler åldersgrupper i orterna.

I regel byggs årligen ca 50 enskilda villor utanför detaljplan, företrädesvis på ren landsbygd eller i randzonen till mindre orter. Denna utveckling förväntas fortsätta över tid.

Trend

Ett 20-tal mindre orter ingår i denna prognos liksom den rena landsbygden utanför tätort.

Här ser vi att de riktigt små barnen inte ökar medan skolbarnen ligger relativt konstant. Vår tolkning av prognosen är att små barn minskar i antal på grund av att familjer flyttar till en mindre ort eller landsbygden senare i livet än vad som är fallet idag. Detta kan ha med livstilsförändringar att göra, där exempelvis centralt boende lockar allt fler. Urbaniseringstrenden och högre utbildning påverkar också. Det innebär att fler flyttar till Borås men även till andra städer med högre utbildning.

Det kan också noteras att åldersgrupperna 55 år och uppåt ligger konstant eller ökar vilket visar att många bor kvar under lång tid. Att hitta möjliga alternativ för dem kan innebära att fler barnfamiljer kan berika landsbygden.

Bostadsbehov

Genom att stimulera flyttkedjor kan bostäder i det befintliga bostadsbeståndet frigöras för yngre generationer. Detta skulle kunna gynna exempelvis inflyttning/återinflyttning. Om detta sker bedöms att andelen familjer blir högre än vad prognosen visar.

För att gynna de mindre orterna är det viktigt att den nya bebyggelsen placeras så att de nyinflyttade stärker landsbygdsutvecklingen genom att kunna använda mötesplatser, idrotts- och fritidsaktiviteter samt den service som finns på orten så som ex skolor.

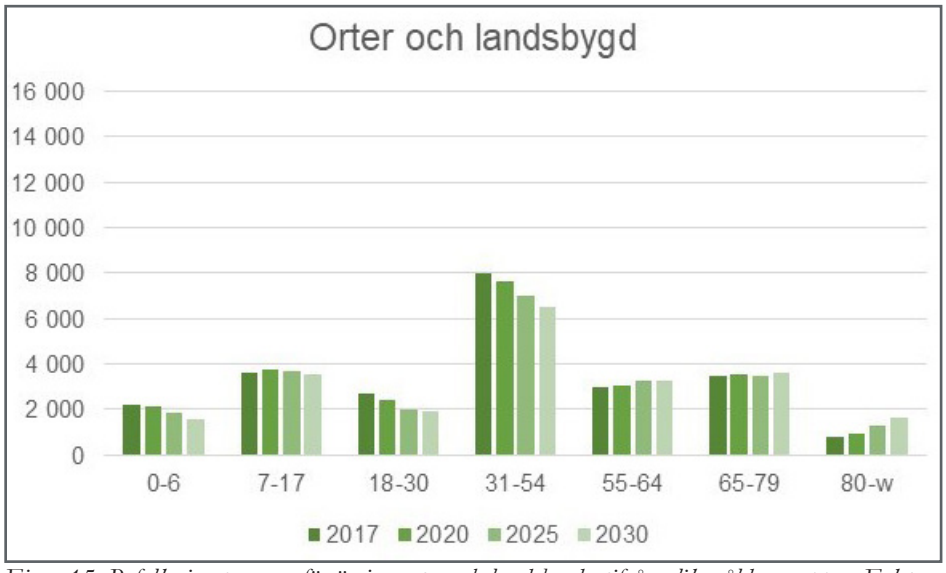
För att motverka trenden att andelen äldre ökar är det viktigt att kunna erbjuda seniorbostäder/ trygghetsbostäder. Dessa bostäder bör byggas i orterna alternativt i den angränsande serviceorten för att dra nytta av den service på nära håll som erbjuds och underlättas i vardagen. Det är också ett sätt att hushålla med offentliga resurser.

Övrigt planeringsbehov

Det är viktigt att värna om lokala initiativ för utveckling och attraktivitet i mindre orter och landsbygd. Det är en viktig del i att göra landsbygden livskraftig och stärka viljan att bo och verka i hela kommunen. Kommunen, det lokala närings- och föreningslivet är viktiga aktörer i det här sammanhanget.

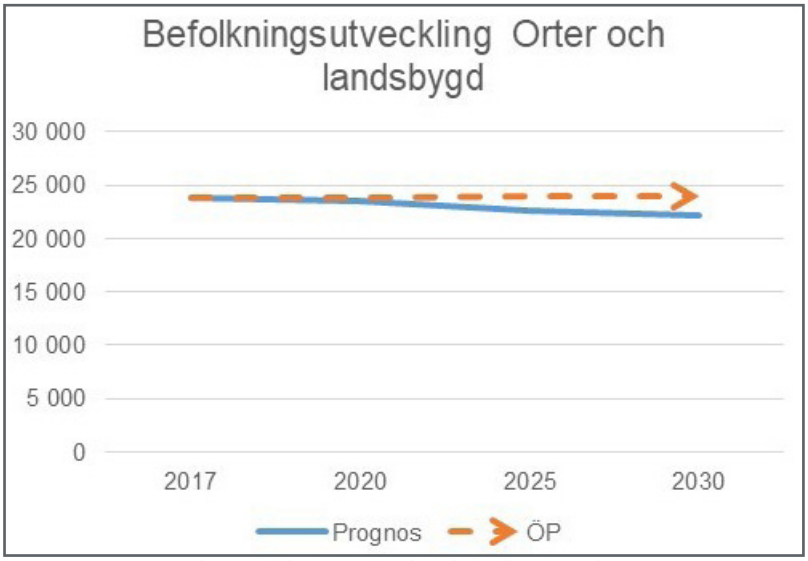
8 % av invånarna är ensamstående utan barn i hushållet.

Figur 15: Befolkningsprognos för övriga orter och landsbygd utifrån olika åldersgrupper. Fakta från 2017 ligger som bas i prognosen. (Källa: Stadsledningskansliet ,Borås Stad, med underlag från SCB)

Råd till dig som bygger:

- Bygg seniorbostäder och trygghetsbostäder för att möjliggöra kvarboende i närområde.
- Värna om lokal service genom att samordna den med nya bostäder.
- Stötta lokala initiativ för utveckling och livskraft på landsbygden.

Figur 16: Den heldragna linjen visar befolkningsutveckling utifrån prognos. Streckad linje visar en önskan av befolkningsutveckling om översiktsplanens intentioner slår igenom. Den visar på befolkningsutvecklingen utifrån nyproduktion av bostäder kommer vara högre än vad som prognosen visar.

BORÅS STAD

STADSLEDNINGSKANSLIET

ADRESS: Kungsgatan 55, Postadress: 501 80 Borås

WEBBPLATS: boras.se

1. 19:6

Budgetförutsättningar för åren 2019–2022

I detta cirkulär presenterar vi ny skatteunderlagsprognos, sammanvägt prisindex för kommunal verksamhet, samt nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag. Jämfört med den prognos vi presenterade i december 2018 (cirkulär 18:64) är utvecklingen något nedreviderad åren 2019–2021, främst till följd av en nedjustering av timlönen 2019 och långsammare ökning av pensionsinkomster.

Stark arbetsmarknad består men BNP-tillväxten blir svag 2019

Framtidstron bland såväl hushåll som företag i Sverige har försvagats markant på sistone, vilket åtminstone i det korta perspektivet ger stöd åt bedömningen om en fortsatt konjunkturavmattning. Ytterligare svaghetstecken för global tillverkningsindustri och handel rimmar sammantaget väl med vår relativt pessimistiska syn på utsikterna för exportmarknaden. I hög grad liknar vår nuvarande bedömning den makroprognos vi presenterade i ”Ekonomirapporten, december 2018”.
Vår prognos är att BNP-tillväxten i Sverige kommer att dämpas rejält i år. Siffran för helåret 2019 hamnar med denna uppdatering nära 1 procent. Detta utgör en stor kontrast mot de föregående fem åren, när den årliga BNP-tillväxten i genomsnitt har varit 2,8 procent. Vi bedömer att de senaste årens höga sysselsättningstillväxt inte är möjlig att upprätthålla, dels eftersom återstående tillgängligt arbetsutbud i ringa grad bedöms matcha den efterfrågade arbetskraften, dels som en följd av en långsammare ökning av befolkningen i arbetsföra åldrar – i hög grad har de senaste årens sysselsättningsupp-gång gynnats av en växande befolkning. Därtill väntar vi oss svagare tillväxt såväl för inhemsk efterfrågan som för exporten. En huvudförklaring för den svagare inhemska tillväxten är det fall i bostadsbyggandet som vi räknar med. Bidraget från bostadsinvesteringarna till BNP-tillväxten blir 2019 negativt – en tydlig kontrast till de föregående fem åren när byggboomen gett extra skjuts till BNP-tillväxten (med omkring 0,5 procentenheter årligen).

Resursutnyttjandet i Sverige är ännu högt: arbetslösheten är låg och industrins kapacitetsutnyttjande högt. Styrkan i svensk ekonomi kommer därför att bestå en tid, speciellt på arbetsmarknaden. Trots en längre perioden av stark konjunktur, där 2018 utgjorde toppen på högkonjunkturen, är både konsumentprisinflationen och löneökningstakten ännu relativt låga. Vi räknar dock med att löneökningstakten kommer att fortsätta stiga kommande år. På basis av vår prognos om att Riksbankens inflationsmål om två procent kommer att nås de närmsta åren, räknar vi med att Riksbanken fortsätter att höja reporäntan. Högre räntor trycker därmed upp KPI-inflationen kommande år.

Vi antar i likhet med vår föregående prognos att det dröjer till 2020 innan arbetsmarknaden visar mer tydliga tecken på avkylning, att antalet arbetade timmar minskar och arbetslösheten stiger. På

längre sikt, för kalkylåren 2021–2022, baseras den samhällsekonomiska analysen på en framskrivning som hängs upp på arbetsmarknaden och demografin. Detta kan beskrivas som att det varken råder hög- eller lågkonjunktur och vår analys utgår från arbetsmarknaden.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin
Procentuell förändring om inte annat anges

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
BNP*	2,4	2,3	1,1	1,3	1,6	1,6
Sysselsättning, timmar*	2,1	1,9	0,5	–0,5	0,4	0,4
Relativ arbetslöshet, procent	6,7	6,3	6,4	6,6	6,8	6,8
Timlön, Nationalräkenskaperna	2,5	2,7	3,1	3,3	3,4	3,5
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,3	2,5	2,9	3,3	3,4	3,5
Inflation, KPIF	2,0	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0
Inflation, KPI	1,8	2,0	2,5	2,7	2,6	2,6
Realt skatteunderlag	1,1	1,6	0,9	0,0	0,8	1,1
Befolkning, 15–74 år	1,1	0,8	0,5	0,4	0,4	0,5

**Kalenderkorrigerad utveckling.*

Konjunkturförsvagning dämpar skatteunderlagstillväxten

Prognosen pekar på att den inbromsning av skatteunderlags-tillväxten som började 2017 och fortsatte 2018 kommer att hålla i sig även i år (diagram 1). Det förklaras framförallt av att sysselsättningen ökar allt långsammare. Men delvis beror det också på att grundavdragen för personer som fyllt 65 år höjs, vilket betyder att skatteunderlagets faktiska ökningstakt är 0,7

procentenheter lägre än den underliggande. Detta kompenseras landstingen för genom höjningar av anslaget Kommunalekonomisk utjämning med belopp som motsvarar avdragshöjningens beräknade effekt på skatteintäkterna.

Nästa år räknar vi med att konjunkturavmattningen leder till att antalet arbetade timmar minskar, vilket endast till en mindre del motverkas av att lönehöjningarna väntas bli större. Följden blir att skatteunderlaget både i år och nästa år ökar mindre än det gjort något år sedan 2010.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter
Procent respektive procentenheter

Skatteunderlagsprognosen bygger på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas här ovan och presenteras mer utförligt i MakroNytt nr 1/2019. Det är på kort sikt en regelrätt konjunkturprognos. Utvecklingen år 2021–2022 bygger på förutsättningen att den svenska ekonomin är i konjunkturell balans. Då bestäms sysselsättning och produktion utifrån demografin och historiska trender. Skatteunderlagstillväxten dessa år beräknas till cirka 4 procent per år, i linje med ett historiskt genomsnitt.

Förändring jämfört med SKL:s decemberprognos

Jämfört med den prognos vi presenterade i december (cirkulär 18:64) är det små förändringar (tabell 2). Utvecklingstakten är något nedreviderad åren 2019–2021. Den främsta förklaringen är en nedjustering av timlönen 2019. Detta drar även ner indexeringen av inkomstanknutna pensioner 2020. Därutöver förutser vi nu även en lång-sammare ökning av antalet pensionärer till följd av ett ändrat pensioneringsbeteende.

Tabell 2. De senaste skatteunderlagsprognoserna
Procentuell förändring

	2018	2019	2020	2021	2022	2018–2021
SKL feb	3,6	2,9	2,9	3,8	4,0	13,9
ESV jan	3,6	3,3	3,1	3,3	3,4	14,0
SKL dec	3,6	3,0	3,0	3,9	4,0	14,2
Reg nov*	4,0	3,5	3,6	3,5		15,4

**De av regeringen fastställda uppräkningsfaktorerna för 2018 och 2019, som ligger till grund för preliminär utbetalning av kommunal- och regionskatt 2019, är 1,040 respektive 1,039. Den i statsbudgeten beslutade ytterligare höjningen av grundavdragen för personer som fyllt 65 år har inte påverkat uppräkningsfaktorn för 2019.*
Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Ekonomistyrningsverkets (ESV) prognos visar starkare skatteunderlagstillväxt än SKL:s under 2019 och 2020 medan förhållandet är det omvända 2021 och 2022 (ta-bell 2). Det beror framförallt på att ESV utgår från en senare konjunkturnedgång än SKL. Det betyder starkare utveckling av sysselsättningen i början av perioden. Längre fram leder vikande konjunktur till minskande sysselsättning enligt ESV medan en neutral konjunktur leder till viss sysselsättningsökning enligt SKL.
Även regeringens prognos (som sträcker sig till och med 2021) utgår från att konjunkturnedgången kommer senare än i SKL:s beräkningar. Det betyder att de räknar med starkare utveckling på arbetsmarknaden 2019 och 2020 men lite svagare 2021. Regeringens större ökning 2018 beror på högre sociala ersättningar och inkomst av näringsverksamhet.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2019–2021 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2018	2019	2020	2021	2022
Snitt 10 år	3,9	3,8	4,0	4,0	4,0
Årlig ökning	4,3	3,6	2,9	3,8	4,0
Differens	0,4	–0,2	–1,1	–0,2	0,0

Källa: Skatteverket och SKL.

Slutavräkningar 2018–2019

Slutavräkning 2018

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2017 och 2018 till 4,8 procent respektive 3,4 procent i Budgetpropositionen för år 2018. Slutligt utfall för 2017 blev 4,49 procent och vår prognos i december 2018 visade på en ökning av skatteunderlaget med 3,6 procent för 2018. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2018 till –61 kronor per invånare den 1.11.2017.

SKL:s prognos enligt detta cirkulär innebär fortfarande en uppräkning med 3,6 procent för 2018 vilket innebär att prognosen för slutavräkningen 2018 är oförändrad. Därmed uppstår ingen korrigeringspost för 2018.

Slutavräkning 2019

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2018 och 2019 uppgår till 4,0 procent respektive 3,9 procent. SKL:s prognos innebär en lägre uppräkning vilket gör att vår prognos för slutavräkningen 2019 blir negativ och uppgår till –640 kronor per invånare den 1.11.2018.
I vårt decembercirkulär 18:64 uppgavs avräkningen för 2019 till –640 kronor per invånare den 1.11.2017. Det var dock fel, med en prognos på 3,0 procent för 2019 borde avräkningen varit –594 kronor per invånare. Nuvarande prognos uppgår till 2,9 procent för 2019 vilket ger en avräkning på –640 kronor per invånare och därmed blir det ingen förändring av 2019 års avräkning jämfört med cirkulär 18:64.

Regleringsbidrag/avgift

Förbundet har gjort en bedömning av regleringsposten i den kommunalekonomiska utjämningen för åren 2019 till 2022 (tabell 4 och 5). Förändringar sedan senaste bedömningen beror på vår skatteunderlagsprognos.

Tabell 4. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2019 till 2022
Miljoner kronor

	2019	**2020**	**2021**	**2022**
Inkomstutjämning, netto (+)	70 395	71 464	74 178	77 147
Strukturbidrag (+)	1 052	1 062	1 073	1 083
Införandebidrag (+)	0	0	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	71 416	72 526	75 251	78 230

Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	78 589	84 129	86 969	86 969
® **Regleringspost (2)–(1)**	**7 173**	**11 603**	**11 718**	**8 740**

Källa: SCB och SKL.

Tabell 5. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2019 till 2022
Kronor per invånare

	2019	**2020**	**2021**	**2022**
Inkomstutjämning, netto (+)	6 891	6 930	7 125	7 340
Strukturbidrag (+)	103	103	103	103
Införandebidrag (+)	0	0	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	6 991	7 033	7 228	7 443
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	7 693	8 158	8 353	8 275
® **Regleringspost (2)–(1)**	**702**	**1 125**	**1 126**	**832**

Källa: SCB och SKL.

Observera att den del av ”Välfärdsmiljarderna” i BP2017 som fördelas efter invånarantal, ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning och därmed även i våra beräkningar av regleringsposten ovan. Den del som fördelas utifrån flyktingvariabler ingår inte i våra beräkningar. De ”nya välfärdsmiljarderna” som första gången aviserades i BP 2018 ingår i SKL:s beräkningar av regleringsposten och påverkar därmed regleringsposten positivt fr.o.m. 2019.

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2017–2022. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, till exempel i

budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKL:s kalkyler.

Tabell 6. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Arbetskraftskostnader*	4,1	2,5	2,8	3,3	3,4	3,1
Övrig förbrukning	2,8	2,2	2,4	2,6	2,6	2,6
Prisförändring	*3,7 %*	*2,4 %*	*2,7 %*	*3,1 %*	*3,1 %*	*3,0 %*

**Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.*

Prisförändringen på arbetskraft innevarande år är SKL:s prognos för timlöneökningarna för anställda i kommunerna inklusive kända förändringar av lagstadgade och avtalsenliga avgifter. Bedömningen för kommande år baserar sig på timlöneutvecklingen för hela arbetsmarknaden enligt SKL:s prognos, och beslutade förändringar av arbetsgivaravgifterna. För 2017 påverkade lärarlönesatsningen PKV med cirka 0,3 procentenheter.
Allt högre avsättningar för förmånsbestämda pensioner innebär ökade pensionskostnader framöver. Det påverkar även utvecklingen av sociala avgifter, främst 2018 och 2020. Det bör dock betonas att denna utveckling är starkt förknippad med de antagande om priser, löner m.m. i kalkylen. Osäkerheten ökar för varje år framåt. För 2018 och 2020 påverkar det PKV med +0,2 procentenheter.

Det sker en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Vi betraktar denna kvalitetsökning som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

Priset på övrig förbrukning utgörs av en sammanvägning av vår prognos för KPIF, dvs. konsumentprisindex med fast ränta, och en uppskattad löneandel. Lönekostnader respektive övriga prisförändringar vägs med sina respektive vikter i totalkostnaderna.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2019–2026

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2019–2026 på vår webbplats på nedanstående länk:
http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx
Genom att i Excelfilen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2019–2026. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via nedanstående länk:
https://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidrag.1403.html

Skillnader jämfört med förra beräkningen (cirkulär 18:68) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
  Beräkningarna bygger i övrigt på 2019 års skattesatser samt att befolkningen i varje kommun utvecklas i takt med riksprognosen.

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

För att uppdatera modellen ska den aktuella filen laddas hem och sparas. Ladda ned filen:

- Uppdateringsfil-19006nr1.xls
  från sidan www.skl.se/modellensob. Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

OBS! Befolkningsuppgifter per den 31 december 2018

Den 21 februari publicerar SCB befolkningsuppgifter per den 31 december 2018. Dessa uppgifter används i modellen som befolkning per den 1.1 2019. På blad 2 cellerna C71–C79 ska de kommunvisa uppgifterna finnas och på blad 4 C71–C79 ska rikets uppgifter in. Vi kommer att lägga ut en fil med befolkningsuppgifterna på vår webbplats:
https://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/folkmangdssiffror.1362.html
Eftersom det är definitiva uppgifter gör det inget om formlerna i ovan nämnda celler förstörs. De nya befolkningsuppgifterna kommer annars att uppdateras i samband med nästa uppdateringstillfälle.

Kurs i utjämningssystemet och modellen ”Skatter & bidrag”

Torsdagen den 14 mars 2019 anordnar vi vårens kurs i utjämningssystemet och modellen Skatter & bidrag. Under dagen varvas en teoretisk genomgång av utjämningssy-stemets grunder och praktiska övningar i modellen Skatter & bidrag. Vi går igenom eventuella aktuella frågor med koppling till systemet och deltagarna får även möjlighet till att arbeta med egna frågor med stöd/handledning.
Plats Lexicon, Klarabergsviadukten 70, Stockholm
När Torsdagen den 14 mars, kl. 9:30–16:00

Preliminärt program
vid ankomst: Kaffe och smörgås
09.30–12.00 Övergripande information och inkomstutjämning
12.00–13.00 Lunch
13.00–16.00 Kostnadsutjämning, övriga delar i utjämningen och egna övningar
Kostnad 1 000 kr per person inklusive lunch, men exklusive moms.
Anmälan via e-post till Mona Fridell (mona.fridell@skl.se) senast den 25 februari. Platsantalet är begränsat. Ange särskilt fakturaadressen och eventuella kostavvikelser.
Obs! Alla deltagare måste ha med sig en egen dator!

Mer information om kursens innehåll kan du få av Mona Fridell, kontaktuppgifter finns ovan. Information finns även på vår webbplats www.skl.se via nedanstående länk: https://skl.se/tjanster/kurserochkonferenser/kalenderhandelser/utjamningssystemetochmodellenskatterbidrag.26090.html

Information om tidpunkter under 2019

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi och sedan på Ekonomikalendern.
Har du aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

Under vårt område Ekonomi (under Ekonomi, juridik, statistik) finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Anders Brunstedt (makroekonomi) 08-452 78 19, Bo Legerius (skatteunderlaget) 08-452 77 34, Per Sedigh (sammanvägt prisindex kommunal verksamhet) 08-452 77 43, Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10.

Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys
Niclas Johansson Mona Fridell

Protokoll nr 72
Styrelsesammanträde Nossan Förvaltningsaktiebolag

Närvarande:

Styrelse:	Anders Andersson, Patrik Benjaminsson, Staffan Setterberg Ordförande: Staffan Setterberg
Tjm:	Linda Rudenwall (VD)
Plats:	Herrljunga kommunhus lokaler
Tid:	2019-02-11 kl. 14:00-16:00

1. **Styrelsesammanträdets öppnande**
   Mötet förklarades öppnat av ordförande.

2. **Godkänna dagordning**
   Beslut: Dagordningen godkändes.

3. **Att jämte ordförande utse två justerare av dagens protokoll**
   Beslut: Anders Andersson och Patrik Benjaminsson valdes att justera dagens protokoll.

4. **VDn informerar**
   VDn informerar om aktuella händelser.

   Beslut: Styrelsen lägger informationen till handlingarna.

5. **Fastställande av bokslut 2018, Nossan Förvaltningsaktiebolag**
   VDn går igenom Nossans resultat för perioden. Resultatet för 2018 visar ett plus på 1 902 tkr inklusive koncernbidrag. Det positiva resultatet kan hänvisas till försäljning av aktier för Herrljunga hotell. Skattemässigt resultat för perioden är 0 tkr. Tidigare prognos har visat ett preliminärt koncernbidrag om 1 027 tkr, men vid årets slut kan det konstateras att koncerbidraget blir 1 037 tkr, 2 tkr över budget.
   Diskussion fördes kring avkastningskrav och att dialog behöver föras kring detta under året.

   Beslut: Styrelsen godkänner resultaträkningen för Nossan förvaltningsaktiebolag avseende 2018 års verksamhet.

6. **Fastställande av koncernbidrag 2018, koncernen Nossan**
   Nossan förvaltningsaktiebolag beslutade om preliminära koncernbidrag på decembersammanträdet. Koncernbidraget ändrar sig något mot de preliminära siffrorna, totalt ändras Herrljunga Elektriskas koncernbidrag från 827 tkr till 837 tkr.

   Beslut: Nossan Förvaltningsaktiebolag fastställer koncernbidraget för 2018 enligt nedan:
   - Herrljungabostäder AB 200 tkr och
   - Herrljunga Elektriska AB 837 tkr

7. **Altorps vattenverk, information**
Information kring Altorps vattenverk har skickats till Nossan om att Elektriskas styrelse ska föra resonemang om detta framgent.

Beslut: Styrelsen lägger informationen till handlingarna.

8. **Avslut**
Ordförande avslutar mötet

Vid protokollet

Linda Rudenwall

Staffan Setterberg
Styrelseordeförande

Anders Andersson
Styrelseledamot

Patrik Benjaminsson
Styrelseledamot

Nossan Förvaltningsaktiebolag
556637-5746

RESULTATRÄKNING

	Budget 2018	Utfall 2018-12-31	Utfall fg år 2017
Nettoomsättning	0	0	0
Företagsförsäkringar	-25 000	-20 722	-20 197
Styrelsearvoden	-100 000	-169 152	-78 857
Revisionsarvoden	-100 000	-134 925	-158 300
Redovisningstjänster	0	0	-6 445
Administrativa kostnader	0	0	-6 875
Övriga förvaltningskostnader	-600 000	-609 188	-501 200
Rörelseresultat	**-825 000**	**-933 987**	**-771 874**
Finansiella poster:			
Utdelning andelar dotterbolag	0	0	0
Lämnade koncernbidrag	0	0	0
Koncernbidrag	*1 035 000*	*1 037 000*	*950 000*
Resultat från fsg andelar företag		1 901 724	
Övriga ränteintäkter	40 000	103 175	70 277
Räntekostnader och liknande resultatposter	-250 000	-205 786	-205 832
Summa finansiella poster	**825 000**	**2 836 113**	814 445
Resultat efter finansiella poster	**0**	**1 902 126**	**1 628 890**
Skatt på årets resultat	0	-	-9 365
ÅRETS RESULTAT	**0**	**1 902 126**	**33 206**
SKATTEMÄSSIGT RESULTAT		402	33 206

Meddelande 4

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Sida: 1

Resultatrapport

Preliminär

Utskrivet: 19-01-31

Räkenskapsår: 18-01-01 - 18-12-31
Resultatenhet: Hela företaget
Period: 18-01-01 - 18-12-31

Senaste vernr: 67

		Perioden	Ackumulerat	Period fg år
Övriga externa kostnader				
6310	Företagsförsäkringar	-20 722.00	-20 722.00	-20 197.00
6410	Styrelsearvode	-169 152.00	-169 152.00	-78 857.00
6420	Revisionsarvode	-134 925.00	-134 925.00	-158 300.00
6530	Redovisningstjänster	0.00	0,00	-6 445.00
6550	Konsultarvoden	0.00	0.00	-6 875.00
6590	Administrativa kostnader	-609 187.50	-609 187.50	-501 200.00
S:a Övriga externa kostnader		-933 986,50	-933 986,50	-771 874,00
S:a Rörelsens kostnader inkl råvaror mm		-933 986,50	-933 986,50	-771 874.00
Rörelseresultat före avskrivningar		-933 986,50	-933 986,50	-771 874.00
Rörelseresultat efter avskrivningar		-933 986,50	-933 986,50	-771 874,00
Rörelseresultat före finansiella intäkter och kostnader		-933 986,50	-933 986,50	-771 874,00
Resultat från finansiella investeringar				
Resultat från andelar i koncernföretag				
8014	Koncernbidrag	0,00	0,00	950 000.00
S:a Resultat från andelar i koncernföretag		0,00	0,00	950 000.00
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar				
8221	Res förs andelar övr företag	1 901 724,00	1 901 724,00	0,00
S:a Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		1 901 724,00	1 901 724,00	0.00
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter				
8300	Ränteintäkter	103 175,00	103 175,00	70 277.00
S:a Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		103 175,00	103 175,00	70 277,00
Räntekostnader och liknande resultatposter				
8400	Räntekostnader	-205 785,66	-205 785,66	-205 831,61
S:a Räntekostnader och liknande resultatposter		-205 785,66	-205 785,66	-205 831,61
S:a Resultat från finansiella investeringar		1 799 113,34	1 799 113,34	814 445.39
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		865 126,84	865 126,84	42 571.39
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		865 126.84	865 126.84	42 571.39
Resultat före skatt		865 126.84	865 126.84	42 571.39
Skatt				
8910	Årets skattekostnad	0.00	0.00	-9 365.00
S:a Skatt		0,00	0,00	-9 365.00
Beräknat resultat		865 126.84	865 126,84	33 206.39

Meddelande 4

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Sida: 1

Balansrapport

Preliminär

Utskrivet: 19-01-31

Räkenskapsår: 18-01-01 - 18-12-31
Resultatenhet: Hela företaget
Period: 18-01-01 - 18-12-31

Senaste vernr: 67

		Ing balans	Period	Utg balans
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Finansiella anläggningstillgångar				
1311	Aktier sv dotterföretag	213 501 000.00	-200 000.00	213 301 000.00
1380	Långfristiga fordringar	13 200 000.00	0.00	13 200 000.00
S:a Finansiella anläggningstillgångar		226 701 000.00	-200 000.00	226 501 000.00
S:a Anläggningstillgångar		226 701 000.00	-200 000.00	226 501 000.00
Omsättningstillgångar				
Fordringar				
1630	Avräkn skatter och avgifter	72 610.00	62 695.00	135 305.00
1640	Skattefordringar	63 337.00	-63 337.00	0.00
1790	Övr interimsfordringar	1 454 722.00	-1 454 722.00	0.00
S:a Fordringar		1 590 669.00	-1 455 364.00	135 305.00
S:a Omsättningstillgångar		1 590 669,00	-1 455 364.00	135 305.00
S:A TILLGÅNGAR		228 291 669.00	-1 655 364.00	226 636 305.00
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
2081	Aktiekapital	-100 000,00	0.00	-100 000.00
2091	Balanserad vinst/förlust	-21 134 415,87	0.00	-21 134 415.87
S:a Eget kapital		-21 234 415.87	0.00	-21 234 415.87
Långfristiga skulder				
2330	Checkräkningskredit	-11 319 077,52	1 979 946.50	-9 339 131.02
2393	Lån från aktieägare	-135 487 000,00	0.00	-135 487 000.00
2399	Övr långfristiga skulder	-59 650 000,00	0.00	-59 650 000.00
S:a Långfristiga skulder		-206 456 077,52	1 979 946.50	-204 476 131.02
Kortfristiga skulder				
2510	Skatteskulder	0,00	72 702.00	72 702.00
2990	Övr interimsskulder	-601 175,61	467 842.34	-133 333.27
S:a Kortfristiga skulder		-601 175,61	540 544.34	-60 631.27
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		-228 291 669,00	2 520 490.84	-225 771 178.16
BERÄKNAT RESULTAT* **		0.00	865 126.84	865 126.84

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Direktionsprotokoll 2019-02-05

Plats och tid	Borås kl 9.00 – 11.30
Omfattning	§§ 1-17
Beslutande	Malin Carlsson (S) Ordförande §§ 7-17 Bengt Hilmersson (C) 1:e vice ordförande Lisa Dahlberg (S) 2:e vice ordförande Michael Plogell (FR) §§ 7-17 Annette Carlson (M) Gunnar Andersson (M) Stefan Carlsson (S) Ordförande §§ 1-6 Tony Hansen (S) Roland Karlsson (C)
Ersättare	Lars-Erik Olsson (S) Kerstin Hermansson (C) Niklas Arvidsson (KD) Mats Palm (S) Tomas Johansson (M) Johan Björkman (M) Lennart Haglund (C) Wiktor Öberg (M) Tony Willner (S)
Adjungerade	Monica Björsell (LPO) Ingemar Basth (MP) Jan-Olof Sundh (V) Mikael Levander (NU)
Övriga	Magnus Haggren, Förbundsdirektör Joakim Svärdström, Regionutvecklingschef Linda Bergholtz, Administrativ chef Magnus Brenne, Controller § 13 Anna Laang, Regionutvecklare § 13 Ann-Katrin Schutz, Regionutvecklare Välfärd § 13 Charlotte Stigh-Brüsin, Utbildning och kompetens § 13

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Direktionsprotokoll 2019-02-05

Sekreterare ……
Linda Bergholtz

Ordförande……
Malin Carlsson

Justerare……..
Lisa Dahlberg

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Direktionsprotokoll 2019-02-05

§ 1 Val av mötesordförande

Direktionen beslutar

att välja Stefan Carlsson (S) till mötesordförande §§ 1-6

§ 2 Fastställande av dagordning

Direktionen beslutar

att fastställa dagordningen

§ 3 Val av justerare

Lisa Dahlberg (S) utses att jämte ordförande justera dagens protokoll

§ 4 Föregående mötesprotokoll

Föregående mötesprotokoll från 2018-12-07 läggs till handlingarna

§ 5 Redovisning av kommunernas val av ledamöter och ersättare samt revisorer

Enligt förbundsordningen ska Direktionen för kommunalförbundet bestå av nio ledamöter och nio ersättare. Borås Stads fullmäktige väljer två ledamöter och två ersättare. Övriga medlemskommuners fullmäktige väljer vardera en ledamot och en ersättare. Enligt förbundsordningen ska det eftersträvas att kommunledningarna representerar respektive kommun. Varbergs kommun har enligt avtal rätt att närvara med högst två utsedda representanter.

Medlemskommunerna har utsett följande ledamöter och ersättare

Bollebygd	Michael Plogell (FR) ledamot
	Lars-Erik Olsson (S) ersättare
Borås	Malin Carlsson (S) ledamot
	Annette Carlson (M) ledamot
	Kerstin Hermansson (C) ersättare
	Niklas Arvidsson (KD) ersättare
Herrljunga	Gunnar Andersson (M) ledamot
	Mats Palm (S) ersättare
Mark	Lisa Dahlberg (S) ledamot
	Tomas Johansson (M) ersättare
Svenljunga	Stefan Carlsson (S) ledamot
	Johan Björkman (M) ersättare
Tranemo	Tony Hansen (S) ledamot
	Lennart Haglund (C) ersättare
Ulricehamn	Roland Karlsson (C) ledamot
	Wiktor Öberg (M) ersättare
Vårgårda	Bengt Hilmersson (C) ledamot
	Tony Willner (S) ersättare

Varbergs kommun har utsett följande adjungerade representanter
Christofer Bergenblock (C) adjungerad ledamot
Jana Nilsson (S) adjungerad ersättare

Revisorer
Enligt förbundsordningen ska förbundet revideras av minst tre revisorer som är gemensamma för förbundsmedlemmarna. Borås Stads, Marks och Ulricehamns fullmäktige utser vardera en revisor samt en ersättare. Borås Stads revisor är sammankallande. Övriga medlemskommuner kan om de så önskar utse vardera en revisor och en ersättare.

Medlemskommunerna har utsett följande revisorer

Borås	Boris Preijde (M) ordinarie
	Ingwer Kliche (S) ersättare
Mark	Roger Fogelström (M) ordinarie
	Eva Ryberg (S) ersättare
Ulricehamn	Ingrid Isaksson (S) ordinarie
	Lars-Erik Josefsson (M) ersättare
Vårgårda	Weine Eriksson (S) ordinarie
	Göran Frantz (M) ersättare
Tranemo	Malin Myrman (M) ordinarie

Direktionen beslutar
att ta informationen till dagens protokoll

§ 6 Val av ordförande, 1e vice ordförande och 2e vice ordförande

Förbundsdirektionen utser inom sig ordförande, 1e vice ordförande och 2e vice ordförande. Dessa utgör Direktionens presidium som leder Direktionens arbete och representerar förbundet utåt i de fall Direktionen inte beslutat om annat. Ordförande för beredningen för hållbar utveckling, BH7, är adjungerad ledamot i presidiet.

Valberedningens förslag

Ordförande	Malin Carlsson (S) Borås
1e vice ordförande	Bengt Hilmersson (C) Vårgårda
2e vice ordförande	Lisa Dahlberg (S) Mark

Direktionen beslutar
enligt valberedningens förslag

§ 7 Val av adjungerade ledamöter

Enligt förbundsordningen äger partier som ej är representerade i Direktionen genom medlemskommunernas representation rätt att adjungeras då minst 3 % av det sammantagna röstetalet i de åtta medlemskommunerna erhållits vid senaste kommunfullmäktigevalet eller då parti erhållit minst 12 % av röstetalet i en enskild kommun. De partier som äger rätt att adjungeras är Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna, Nya Ulricehamn, Landsbygdspartiet oberoende Svenljunga samt Liberalerna.

Anmodan om att utse förslag till adjungerad ledamot har skickats till partierna. Samtliga partier har inkommit med svar.

Valberedningens förslag

Miljöpartiet	Ingemar Basth
Vänsterpartiet	Jan-Olof Sundh
Sverigedemokraterna	Crister Spets
Nya Ulricehamn	Mikael Levander

Landsbygdspartiet oberoende Svenljunga	Monica Björsell
Liberalerna	Anna Svalander

Direktionen beslutar

enligt valberedningens förslag

§ 8 **Val av beredningar samt styrgrupp Navet science center**

Enligt förbundsordningen beslutar Direktionen om sina beredningss- och andra arbetsformer. Enligt beslut i Direktionen 2015-02-27 ska beredningen för Välfärd och Kompetens har nio platser varav två från Borås Stad och övriga medlemskommuner en plats per kommun. Beredningen för hållbar utveckling Sjuhärad BH7 ska ha nio platser varav två från Borås Stad och övriga medlemskommuner en plats per kommun samt Varbergs kommun en adjungerad plats.

Enligt beslut i Direktionen 2015-01-30 ska styrgruppen för Navet science center bestå av en ledamot från aktuella medlemskommuner.

Valberedningens förslag

Beredningen för Välfärd och kompetens

Bollebygd	Lars-Erik Olsson (S)
Borås	Niklas Arvidsson (KD)
Borås	Anna Svalander (L)
Herrljunga	Mats Palm (S)
Mark	Tomas Johansson (M)
Svenljunga	Johan Björkman (M)
Tranemo	Lennart Haglund (C)
Ulricehamn	Wiktor Öberg (M)
Vårgårda	Bengt Hilmersson (C))

Som ordförande föreslås Bengt Hilmersson (C) och som vice ordförande Mats Palm (S)

Beredningen för hållbar utveckling BH7

Bollebygd	Michael Plogell (FR)
Borås	Annette Carlson (M)
Borås	Kerstin Hermansson (C)
Herrljunga	Gunnar Andersson (M)
Mark	Lisa Dahlberg (S)
Svenljunga	Stefan Carlsson (S)
Tranemo	Tony Hansen (S)
Ulricehamn	Roland Karlsson (C)
Vårgårda	Tony Willner (S)
Varberg	Christofer Bergenblock (C) adjungerad

Som ordförande föreslås Annette Carlson (M) och som vice ordförande Tony Hansen (S)

Styrgrupp Navet science center

Borås	Anna Svalander (L)
Mark	Tomas Johansson (M)
Svenljunga	Stefan Carlsson (S)
Tranemo	Lennart Haglund (C)
Ulricehamn	Wiktor Öberg (M)

Som ordförande föreslås Tomas Johansson (M) och som vice ordförande Stefan Carlsson (S)

Direktionen beslutar

enligt valberedningens förslag

§ 9 Val av poster utanför förbundet

Direktionen ska utse ledamöter till ett antal poster utanför förbundet.

Valberedningens förslag

Beredningen för hållbar utveckling Västra Götaland, BHU	Malin Carlsson (S) Bengt Hilmersson (C) Lisa Dahlberg (S) Annette Carlson (M)

Västkoms styrelse	Malin Carlsson (S) Bengt Hilmersson (C) Lisa Dahlberg (S) Annette Carlson (M)

Styrelsen för mediapoolen	
Ledamot	Kerstin Hermansson (C)
Ledamot	Tony Hansen (S)
Ersättare	Johan Björkman (M)
Ersättare	Tony Willner (S)

Styrelsen för Gryning vård AB	
Ledamot	Avvaktar besked från styrelsen
Lekmannarevisor	Boris Preijde (M)

Ägarråd Gryning vård AB	
Ledamot	Bengt Hilmersson (C)
Ersättare	Mats Palm (S)

Stämombud Västkom	
Ordinarie	Tony Willner (S)
Ersättare	Roland Karlsson (C)

Stämombud Mediapoolen	
Ordinarie	Wiktor Öberg (M)
Ersättare	Lisa Dahlberg (S)

Stämombud Gryning vård AB	
Ordinarie	Bengt Hilmersson (C)
Ersättare	Mats Palm (S)

Stiftelsen Espira	
Ledamot	Joakim Svärdström, tjm

Närvårdssamverkan	Ledamöterna i beredningen för Välfärd och kompetens

Integration Boråsregionen	Bengt Hilmersson (C), ordf Johan Björkman (M) Mats Palm (S) Lars-Erik Olsson (S)

Länsstyrelsens samarbetsgrupp Våld i nära relationer	Niklas Arvidsson (KD)

Direktionen beslutar

enligt valberedningens förslag med följande ändring gällande styrelsen för mediapoolen
Tony Willner (S) ledamot
Tony Hansen (S) ersättare

§ 10 Beslut om Adjungerade ledamöters plats i beredningarna

Valberedningen föreslår att adjungerade ledamöter ska ha rätt till adjungerad plats/insynsplats i beredningarna.

Direktionen beslutar
enligt valberedningens förslag

§ 11 **Beslut om Arvoden och övriga ersättningar till förtroendevalda**

Enligt förbundsordningen ska valberedningen bereda ersättningsbestämmelser för förtroendevalda och revisorer. Direktionen beslutade 2015-09-18 om arvoden och ersättningar till förtroendevalda utifrån en grundnivå (GN) med årlig uppräkning. Grundnivån följer Borås Stads bestämmelser om ersättningar till kommunens förtroendevalda och Boråsregionen följer Borås Stads uppräkning. Valberedningen föreslår att beslutet från 2015 ligger till grund för arvoden och ersättningar under innevarande mandatperiod.

Direktionen beslutar
enligt valberedningens förslag

§ 12 **Beslut om Sammanträdestider 2019**

Presidiet har tagit fram förslag till sammanträdestider för Direktionen 2019. Sammanträdestiden är satt till kl 9.30-12 undantaget ett heldagssammanträde under våren och ett under hösten.

22 februari
12 april kl 9-16
14 juni
27 september
8 november kl 9-16
6 december

Direktionen beslutar
att fastställa Direktionens sammanträdestider enligt presidiets förslag förutom sammanträdestiderna 12 april och 14 juni där presidiet får uppdrag att föreslå nya tider

§ 13 **Introduktion till kommunalförbundet**

Magnus Haggren, Förbundsdirektör
Joakim Svärdström, Regionutvecklingschef
Magnus Brenne, Controller
Linda Bergholtz, Administrativ chef
Anna Laang, Regionutvecklare
Ann-Katrin Schutz, Regionutvecklare välfärd
Charlotte Stigh-Brüsin, Utbildning och kompetens

Presentation av kommunalförbundet och dess verksamhet; organisation, ansvarsområden, aktuella frågor etc.

Direktionen beslutar
att ta informationen till dagens protokoll

§ 14 **Information inför dialog gällande Kulturstrategi för Västra Götalandsregionen 2020-2023**

En ny regional kulturstrategi för perioden 2020–2023 arbetas fram under 2018-2019 enligt kultursamverkansmodellen. Den nya kulturstrategin är en sammanslagning av tre dokument; den tidigare regionala kulturstrategin, regionens kulturplan samt den regionala

biblioteksplanen. Arbetet med den nya kulturstrategin innebär samråd med olika aktörer och organisationer för att samla kunskap och erfarenheter från kommuner, kulturlivets

aktörer och det civila samhället i regionen. Syftet med samråd och dialog är att identifiera gemensamma ambitioner och prioriteringar ur ett regionalt helhetsperspektiv. Regionens fyra kommunalförbund är viktiga aktörer i regionens samrådsprocess och under februari

månad besöker presidiet från Västra Götalands kulturnämnd, kommunalförbundens presidier. Ett färdigt förslag till ny Kulturstrategi för Västra Götalandsregionen 2020–2023 presenteras för regionens kulturnämnd i april 2019 och skickas sedan till regionstyrelsen som ansvarar för remisshanteringen. Efter beslut i regionfullmäktige i oktober, lämnas den nya strategin över till Statens kulturråd.

Kerstin Hermansson (C) lyfter vikten av bygdegårdar och behovet av stöd till de ideella krafter som arbetar med dem. Tomas Johansson (M) påtalar betydelsen av det lokala perspektivet; hur kulturen tillgängliggörs för kommuninvånarna.

Direktionen beslutar

att ta informationen om arbetsprocess och tidplan för ny Kulturstrategi för Västra Götaland 2020–2023 till dagens protokoll

§ 15 Anmälningsärenden

Följande ärenden anmäls och läggs till handlingarna

Inkomna handlingar

Datum	Avsändare	Ärende
181207	1. Gryning Vård AB	Styrelseprotokoll 181115
181210	2. Västra Götalandsregionen	Beslut gällande ny zonstruktur för Västtrafik
181210	3. Västra Götalandsregionen	Beslut Överlämnande av allmänna handlingar från styrelsen för Alingsås lasarett till Närvårdssamverkan Södra Älvsborg
181212	4. Herrljunga kommun	Val av ledamot och ersättare Direktionen
181214	5. Tranemo kommun	Val av revisorer
181217	6. Länsstyrelsen	Förlängning av projekt gällande integration
181217	7. Stiftelsen Drivhuset i Borås	Ansökan Drivhuset - För ökat entreprenörskap och intraprenörskap i Sjuhärad 2019
181217	8. Tranemo kommun	Val av ledamot och ersättare Direktionen samt revisor
181218	9. Västra Götalandsregionen	Uppdragsbeskrivningar för regionstyrelsens beredningar
181219	10. Högskolan i Borås, Smart Textiles	Ansökan Smart Textiles inkl DO-Tank Center
181220	11. Vårgårda kommun	Val av ledamot och ersättare Direktionen
181220	12. TILLT	Ansökan Jämställt!
181220	13. Ulricehamns kommun	Val av ledamot och ersättare Direktionen samt revisor
181220	14. Ung företagsamhet	Ansökan Entreprenörskap i grundskolan
181220	15. Ung företagsamhet	Ansökan UF-Företagande för nya målgrupper
181221	16. Ulricehamns kommun	Ansökan Gränsbygd Sjuhärad 2019-2021
181221	17. Borås Stad	Ansökan Hållbar Landsbygd Sjuhärad
181221	18. Tandvårdsstyrelsen, VGR	Inriktningsdokument Närvårdssamverkan
190103	19. Marks kommun	Val av ledamot och ersättare Direktionen samt revisor
190104	20. Science Park Borås	Ansökan Hållbara stationssamhällen i Sjuhärad
190104	21. NyföretagarCentrum Borås	Ansökan NyföretagarCentrum 2019

190106	22. Teater NU	Ansökan Art Center Sjuhärad - Hållbarhet, innovation, inkludering
190106	23. Konstnärscentrum Väst	Ansökan (X)sites Sjuhäradsrundan 2019
190106	24. Therese Fredman	Ansökan Jämställt entreprenörskap
190106	25. Ideella kulturföreningen Bikupan	Ansökan LjudKonst 7Härad
190107	26. Nya Ulricehamn	Val av adjungerad ledamot Direktionen
190107	27. Borås Stad	Val av ledamot och ersättare Direktionen samt revisor
190107	28. Kulturnämnden, VGR	Överenskommelser 2019-2020 om samverkan och finansiering mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden
190107	29. Rydals museum, Marks kommun	Rekvisition Skimmer och härvor i Viskadalen
190107	30. Borås Stad	Inträdesordningen Fullmäktigeskrivelse Förslag från Kommunfullmäktiges valberedning gällande förtroendeuppdrag mandatperioden 2019-2022
190107	31. Miljöbron	Ansökan Miljöbron – kompetensförsörjning för ett hållbart Sjuhärad 2018-2019
190107	32. Connect Sverige – Region Väst	Ansökan Verksamhetsstöd Connect Väst/Tillväxt 3.0 – tillväxt i små och medelstora företag i Boråsregionen.
190108	33. Gryning Vård AB	Styrelseprotokoll 181218
190108	34. Regionutvecklingsnämnden, VGR	Överenskommelse 2019-2020 mellan VGR och kommunalförbunden angående delregionala tillväxtmedel
190109	35. Vänsterpartiet Sjuhärad	Val av adjungerad ledamot Direktionen
190110	36. VästKom	Fullmakt gällande FVM-arbetet
190111	37. Liberalerna	Val av adjungerad ledamot Direktionen
190111	38. Trafikverket	Samrådsmöte E20 Vårgårda-Ribbingsberg
190111	39. Borås Stad	Remiss Borås Stads riktlinjer för bostadsförsörjning
190111	40. Sverigedemokraterna	Val av adjungerad ledamot Direktionen
190114	41. Miljöpartiet	Val av adjungerad ledamot Direktionen
190115	42. Marks kommun	Inriktningsdokument Närvårdssamverkan
190116	43. Borås Stad	Överenskommelse In- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård
190122	44. Svenljunga kommun	Val av ledamot och ersättare Direktionen
190122	45. Landsbygdspartiet oberoende Svenljunga	Val av adjungerad ledamot Direktionen
190122	46. Gryning Vård AB	Styrelseprotokoll 181115
190123	47. Tranemo kommun	Överenskommelse In- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård
190123	48. Tranemo kommun	Överenskommelse spelmissbruk
190123	49. Inkubatorn i Borås	Rekvisition Business Start Up Boost
190123	50. Varbergs kommun	Val av adjungerad ledamot Direktionen
190128	51. Västra Götalandsregionen	Uppdragsbeskrivning beredningen för externa relationer
190129	52. Ung Företagsamhet	Ansökan Ung Företagsamhet Älvsborg
190129	53. Inkubatorn i Borås	Rekvisition Introduktion av Sjuhärads textila näringsliv för företagare och entreprenörer 2.0
190129	54. Ulricehamns tidning	Begäran om utlämnande av allmän handling
190131	55. Marks kommun	Överenskommelse In- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård
190201	56. Vårgårda kommun	Överenskommelse In- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård
190201	57. Vårgårda kommun	Val till ledningsgruppen för gymnasiesamverkan

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Direktionsprotokoll 2019-02-05

Expedierade handlingar

Datum	Mottagare	Ärende
181218	58. Medlemskommuner	Direktionsprotokoll 2018-12-07 samt anslag
181219	59. Medlemskommuner	Budget och verksamhetsplan 2019
181221	60. Landsbygdspartiet, oberoende Svenljunga, Liberalerna, Miljöpartiet, Nya Ulricehamn, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet	Val av adjungerad ledamot
190111	61. Medlemskommuner	Fullmakt gällande det fortsatta FVM-arbetet

Delegationsbeslut

Datum	Beslut	Delegat
180626	62. Avtal om tjänsteköp i projektet En skola för alla, Ulricehamns kommun	Förbundsdirektör
181205	63. Begäran om tilldelningsbeslut upphandling av Rekryteringskonsulter	Förbundsdirektör
181207	64. Överenskommelse med Västkom avseende tjänsteköp av personal	Förbundsdirektör
181210	65. Samverkansavtal med samtliga medlemskommuner gällande Yrkesresan	Förbundsdirektör
181220	66. Disponering av delregionala tillväxtmedel för processen att formulera en ny kulturplan för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	Ordförande
181220	67. Förlängd projektperiod Ljudkonst 7Härad	Regionutvecklingschef
181220	68. Avtal avseende biträde för revision	Ordförande
190110	69. Avtal gällande hantering av avvikelser i Närvårdssamverkan Södra Älvsborg	Förbundsdirektör
190110	70. Anställning Regionutvecklare Välfärd	Förbundsdirektör
190116	71. Avtal mellan Business Region Borås och UC Affärsinformation AB	Förbundsdirektör
190129	72. Avtal om samordning av IT-baserad avvikelsehantering med tillhörande PUB-avtal	Förbundsdirektör
190129	73. Personuppgiftsbiträdesavtal Södra Älvsborgs Sjukhus	Förbundsdirektör
190204	74. Beslut reviderad ansökan Gränslösa bibliotek	Regionutvecklingschef

§ 16 **Övriga frågor**

Inga övriga frågor anmäldes till dagordningen

§ 17 **Nästa sammanträde äger rum den 22 februari 2019 kl 9.30-12**

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

ANSLAG

Protokollet från Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund är justerat. Justeringen tillkännages genom anslag på kommunalförbundets digitala anslagstavla på www.borasregionen.se

Sammanträdesdatum:	2019-02-05
Justeringsdatum:	2019-02-13
Anslaget sätts upp:	2019-02-13

Protokollet finns tillgängligt på www.borasregionen.se

Originalprotokollet förvaras på Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund, Skaraborgsvägen 1 A, Borås.

Boråsregionen Sjuhärads Kommunalförbund

Linda Bergholtz
Administrativ chef

ARBETSMILJÖ VERKET

Datum 2019-02-28 | Vår beteckning 2017/061088 | Sid 1 (2)

Till dig som är förtroendevald

arbetsmiljoverket@av.se

Ett hållbart arbetsliv är lönsamt för alla!

Vart fjärde år väljer svenska folket förtroendevalda i kommuner och regioner till olika politiska uppdrag. En viktig del av detta uppdrag är att vara arbetsgivare och ett av de mest centrala ansvarsområdena är att se till att din kommun eller region har en god arbetsmiljö. Därför gör Arbetsmiljöverket en särskild tillsynsinsats där vi inleder med att informera om arbetsmiljö i kommuner och regioner.

Mål för minskad sjukfrånvaro
Sjukfrånvaron i kommuner och regioner är högst på den svenska arbetsmarknaden. Brister i arbetsmiljön kan inte ensamt förklara den höga sjukfrånvaron, men förbättringar i arbetsmiljön är den enskilt viktigaste insatsen du som förtroendevald kan initiera för att öka välbefinnandet, minska antalet sjukskrivna och därmed bidra till regeringens mål om ett sjukpenningtal på max 9,0 dagar. Det påverkar även attraktiviteten hos arbetsgivare och därmed tillgången till personal och kompetens.

Tonvikt på det förebyggande arbetet
Föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) har tonvikt på att förebygga ohälsa och olycksfall. Det betyder att alla organisationer, som till exempel förvaltningar, skolor och sjukhus, kontinuerligt ska undersöka de fysiska, organisatoriska och sociala förhållandena på arbetsplatsen. Förhållanden som kan innebära risker för ohälsa eller olycksfall ska bedömas, åtgärdas och följas upp.

Bedöm risker som förändringar kan medföra
Inför förändringar i verksamheten ska alltid konsekvenserna för arbetsmiljön undersökas och bedömas. Om det framkommer att förändringar medför hälsorisker ska arbetsgivaren åtgärda dessa.

Postadress: 112 79 Stockholm
Telefon: 010-730 90 00 • Telefax: 08-730 19 67
E-post: arbetsmiljoverket@av.se • Webbplats: av.se
Organisationsnummer: 202100-2148

ARBETSMILJÖ VERKET

Fördelning av arbetsmiljöuppgifter till tjänstemän
I praktiken sköter tjänstemän merparten av arbetsmiljöarbetet. Som politiker i fullmäktige, styrelse och nämnd är du däremot den yttersta arbetsgivarrepresentanten och ska se till att de som har tilldelats uppgifter i arbetsmiljöarbetet har de resurser och befogenheter som behövs för att förebygga risker för ohälsa och olycksfall.

Regeringens satsning för ett hållbart arbetsliv
Med en genomtänkt arbetsmiljöpolicy och uppgiftsfördelning, kunskaper och tydliga rutiner för arbetsmiljöarbetet, går det att skapa arbetsplatser som gör det möjligt för anställda att ha ett hållbart arbetsliv. Med över en miljon medarbetare står kommuner och regioner för ungefär en fjärdedel av den svenska arbetsmarknaden. Att dessa medarbetare är engagerade, kunniga, ansvarstagande och motiverade är en förutsättning för att du som förtroendevald ska klara dina politiska uppdrag.

Arbetsmiljöverkets tillsynsinsats
Under 2019 kommer vi att träffa er, politiker och tjänstemän på hög nivå, i ett stort antal kommuner och regioner, och informera om ert ansvar som arbetsgivare. Syftet med denna information är att beskriva hur ni som politiker kan hantera ert ansvar för arbetsmiljöfrågor och hur arbetsmiljölagstiftningen fungerar.

Erna Zelmin-Ekenhem
Generaldirektör

Årsredovisning för

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

864000-0892

Räkenskapsåret
2018-01-01 - 2018-12-31

Upprättad av:
Lagwiks Redovisningsbyrå AB
Auktoriserade redovisningskonsulter
Hudene Stommen 1
524 92 HERRLJUNGA
0513-231 00
e-post: info@lagwiks.se

Innehållsförteckning: **Sida**

Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkning	2
Balansräkning	3-4
Noter	5-7
Underskrifter	8

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler, 864000-0892, med säte i Herrljunga Kommun, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2018.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens ändamål är att inom Herrljunga Kommun tillgodese hantverks och industrins behov av arbetslokaler.
Styrelsen som utsetts av Herrljunga Kommun är vald för perioden 2015-2018 och har följande sammansättning. Ordförande Bengt Ottosson. Övriga ledamöter Andreas Falk, Mikael Källström, Alf Sanfridsson och Ronny Andreasson.
Revisorer valda av Herrljunga Kommun är Roland Oscarsson och Erik Nilstad. Biträde vid revisionen har lämnats av godkände revisorn Anders Bergman.
Stiftelsen förvaltar 21 fastigheter för ett sammanlagt bokfört värde av 166 103 tkr.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Nybyggnationer har under 2018 genomförts på fastigheterna Herrljunga Herrljunga 31:1 och Herrljunga Ljung 1:17. Dessa är inte färdigställda 2018-12-31. Fastigheten Herrljunga Ölltorp 1:16 har förvärvats under 2018 och efter förvärvet har det genomförts ombyggnationer.

Flerårsöversikt

	2018	*2017*	*2016*	*Belopp i kr* *2015*
Nettoomsättning	14 725 160	12 811 214	11 313 122	10 876 272
Resultat efter finansiella poster	1 694 472	845 094	1 232 025	401 137
Soliditet, %	5	5	4	5

Förändringar i eget kapital

	Grund-fond	*Reserv-fond*	*Balanserat resultat*	*Årets resultat*
Vid årets början	500 000	100 000	5 946 634	641 435
Omföring av föreg års vinst			641 435	-641 435
Årets resultat				1 018 427
Vid årets slut	**500 000**	**100 000**	**6 588 069**	**1 018 427**

Resultatdisposition

Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 7 606 496, disponeras enligt följande:

	Belopp i kr
Balanseras i ny räkning	7 606 496
Summa	**7 606 496**

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2018-01-01-2018-12-31*	*2017-01-01-2017-12-31*
Rörelseintäkter, lagerförändring m.m.			
Nettoomsättning		14 725 160	12 811 214
Övriga rörelseintäkter		-	10 002
Summa rörelseintäkter, lagerförändring m.m.		14 725 160	12 821 216
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader	2	-3 378 619	-3 520 982
Personalkostnader		-187 029	-200 162
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-9 206 162	-7 822 315
Summa rörelsekostnader		-12 771 810	-11 543 459
Rörelseresultat		1 953 350	1 277 757
Finansiella poster			
Ränteintäkter		10 185	116 492
Räntekostnader		-269 063	-549 155
Summa finansiella poster		-258 878	-432 663
Resultat efter finansiella poster		1 694 472	845 094
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		-400 000	-120 000
Summa bokslutsdispositioner		-400 000	-120 000
Resultat före skatt		1 294 472	725 094
Skatter			
Skatt på årets resultat		-276 045	-83 659
Årets resultat		1 018 427	641 435

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2018-12-31*	*2017-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	*3,4,6*	165 127 666	157 052 776
Inventarier och installationer	*5*	975 169	1 234 900
Summa materiella anläggningstillgångar		166 102 835	158 287 676
Summa anläggningstillgångar		166 102 835	158 287 676
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		10 185	-
Övriga fordringar		1 712 543	3 878 709
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		78 170	147 231
Summa kortfristiga fordringar		1 800 898	4 025 940
Kassa och bank			
Kassa och bank		9 017	3 055 826
Summa kassa och bank		9 017	3 055 826
Summa omsättningstillgångar		1 809 915	7 081 766
SUMMA TILLGÅNGAR		167 912 750	165 369 442

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2018-12-31*	*2017-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Grundfond		500 000	500 000
Reservfond		100 000	100 000
Summa bundet eget kapital		600 000	600 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		6 588 069	5 946 634
Årets resultat		1 018 427	641 435
Summa fritt eget kapital		7 606 496	6 588 069
Summa eget kapital		8 206 496	7 188 069
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder	*7*	620 000	220 000
Summa obeskattade reserver		620 000	220 000
Långfristiga skulder			
Checkräkningskredit	*8*	1 145 725	-
Övriga skulder till kreditinstitut	*9*	102 300 000	69 600 000
Summa långfristiga skulder		103 445 725	69 600 000
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		492 660	988 669
Skatteskulder		313 009	169 046
Övriga skulder		54 083 078	86 742 940
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		751 782	460 718
Summa kortfristiga skulder		55 640 529	88 361 373
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		167 912 750	165 369 442

Noter

Belopp i kr om inget annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag.

Avskrivningsprinciper för anläggningstillgångar

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider tillämpas:

Anläggningstillgångar	*År*
Immateriella anläggningstillgångar:	
Materiella anläggningstillgångar:	
-Byggnader	25-33
-Markanläggningar	20
-Inventarier och installationer	10-15

Definition av nyckeltal

Nettoomsättning
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före extraordinära intäkter och kostnader.

Soliditet
Eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt (22 %) i förhållande till balansomslutningen.

Not 2 Övriga rörelsekostnader

	2018-01-01-2018-12-31	*2017-01-01-2017-12-31*
Taxebundna kostnader	1 083 325	999 973
Reparation o underhåll	695 019	1 051 922
Fastighetsskatt	413 577	358 465
Försäkringar	325 058	342 534
Övrigt	861 641	768 088
Summa	**3 378 620**	**3 520 982**

Not 3 Byggnader och mark

	2018-12-31	*2017-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	221 337 390	176 466 221
-Nyanskaffningar	9 748 033	44 871 169
	231 085 423	221 337 390
Ackumulerade avskrivningar enligt plan:		
-Vid årets början	-67 615 306	-60 202 006
-Årets avskrivning enligt plan	-8 735 401	-7 413 300
	-76 350 707	-67 615 306
Redovisat värde vid årets slut	**154 734 716**	**153 722 084**

Not 4 Markanläggningar

	2018-12-31	*2017-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	4 493 473	1 483 985
-Nyanskaffningar	441 342	3 009 488
	4 934 815	4 493 473
Ackumulerade avskrivningar enligt plan:		
-Vid årets början	-1 162 782	-1 003 764
-Årets avskrivning enligt plan	-211 029	-159 018
	-1 373 811	-1 162 782
Redovisat värde vid årets slut	**3 561 004**	**3 330 691**

Not 5 Inventarier och installationer

	2018-12-31	*2017-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	6 179 157	6 003 247
-Nyanskaffningar		175 910
Vid årets slut	6 179 157	6 179 157
Ackumulerade avskrivningar enligt plan:		
-Vid årets början	-4 944 257	-4 694 260
-Årets avskrivning anskaffningsvärden	-259 731	-249 997
Vid årets slut	-5 203 988	-4 944 257
Redovisat värde vid årets slut	**975 169**	**1 234 900**

Not 6 Pågående nyanläggningar materiella anläggningstillgångar

	2018-12-31	*2017-12-31*
Investeringar	6 831 946	-
Redovisat värde vid årets slut	**6 831 946**	**-**

Not 7 Periodiseringsfonder

	2018-12-31	*2017-12-31*
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2016	100 000	100 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2017	120 000	120 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2018	400 000	-
	620 000	**220 000**

Av periodiseringsfonder utgör 136 400 (48 400) uppskjuten skatt.

Not 8 Checkräkningskredit

	2018-12-31	*2017-12-31*
Beviljad kreditlimit	2 250 000	2 250 000
Outnyttjad del	-1 104 275	-2 250 000
Utnyttjat kreditbelopp	**1 145 725**	**-**

Not 9 Övriga skulder till kreditinstitut

	2018-12-31	*2017-12-31*
Belopp varmed skuldposten förväntas betalas efter mer än fem år efter balansdagen	10 200 000	-
	10 200 000	**-**

Underskrifter

Herrljunga 2019-01-23

Bengt Ottosson
Styrelseordförande

Mikael Källström

Alf Sanfridsson

Andreas Falk

Ronny Andreasson

Vår revisionsberättelse har lämnats 2019-02-05

Roland Oscarsson

Erik Nilstad

Anders Bergman
Godkänd revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler
Org.nr 864000-0892

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden
Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler för räkenskapsåret 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 2018-12-31 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden
Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar
Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande
Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler för räkenskapsåret 2018.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande
Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar
Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller

- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Herrljunga den 5 februari 2019

Roland Oscarsson
Revisor

Erik Nilstad
Revisor

Anders Bergman
Auktoriserad revisor

Styrelsen i
Stiftelsen Herrljunga
Industrilokaler

STIFTELSEN HERRLJUNGA INDUSTRILOKALER

Med anledning av vårt uppdrag har vi medverkat vid genomgång av årsredovisningen för Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler avseende verksamhetsåret 2018.

Vi har tagit del av räkenskapshandlingar, bokslut med förvaltnings-berättelse samt styrelsens protokoll.

För fastigheterna Ölltorp 1:18, Ölltorp 1:21, Stenunga 7:6, Hammaren 1, Herrljunga 26:1, Ljung 2:57 Kryddhuset, Remmene-Tokatorp 1:18, Sleipner 20, Herrljunga Lättorp 1:30, Herrljunga Ölltorp 1:17, Herrljunga Timotejen 14, Herrljunga Cider, Vreta 18:2 kontor, Herrljunga Ölltorp 1:23, Herrljunga Ölltorp1:16 och BEMA Herrljunga 31:1 finns särskilda hyrköpsavtal. Innebörden av dessa avtal är att hyresgästen äger förvärva fastigheten under kontraktstiden till ett pris som motsvarar låneskulden i fastigheten.
Samtliga fastigheter är fullvärdeförsäkrade i Länsförsäkringar.

Efter finansiella intäkter och kostnader, bokslutsdispositioner och skatt redovisar verksamhetsåret ett överskott med 1 018 427 kronor. Som enligt styrelsens förslag överförs i ny räkning att sammanläggas till ett balanserat resultat under fritt eget kapital på 7 606 496 kronor. Summa eget kapital är 8 206 496 kr.

Nybyggnationer pågår av fastigheterna Herrljunga 31:1 och Herrljunga Ljung 1:17. Investeringarna uppgår till 6 831 946 och var inte färdigställda vid räkenskaps-årets utgång.

Stiftelsen redovisar en vinst på 1 018 427 kr en ökning med 376 992 kr sedan föregående år som till stor del beror på låga kapitalkostnader.

Soliditeten dvs. det egna kapitalet och obeskattade reserver i förhållande till balansomslutningen uppgår till 5 %. Oförändrat sedan föregående år.

I samband med genomgång av årsredovisningen har avstämning gjorts av balanserade tillgångs- och skuldposter. Stickprovmässig granskning av verifikationerna har utförts. Dessutom har en översiktlig granskning gjorts av hyreskontrakten.

Herrljunga den 5 februari 2019

Roland Oscarsson
Revisor

Erik Nilstad
Revisor

Anders Bergman
Revisor

Delegeringsbeslut 1

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg
Kommundirektör

Tjänsteskrivelse
2019-02-22
DNR KS 68/2019

Beslut avseende rekrytering av Bildningschef Herrljunga kommun

Sammanfattning

Rekryteringsprocessen har avslutats avseende rekrytering av Bildningschef Herrljunga kommun.

Av det totala antalet sökande valdes sex kandidater ut, vilka bedömdes motsvara kriterierna i kravspecifikationen. Av de sex kandidaterna valdes två förstahands-kandidater ut vilka kallades till intervjuer i en första omgång.
Intervjuerna genomfördes i en arbetsgivargrupp, bestående av Ks presidium, bildningsnämndens presidium, Kommundirektör och HR-specialist, en chefsgrupp Bildning, bestående av tre representanter enhetschefer/rektorer och en facklig grupp med respektive berörda fackliga organisationer.

Efter överläggningar och bedömningar efter första intervjuomgång, beslutade kommundirektören att genomföra fördjupade intervjuer efter testgenomförande och referenstagning. Arbetsgivargruppen har tagit del av testresultat och resultat av referenstagning.
Enhetschefsgruppen och den fackliga gruppen deltog inte i den andra fördjupade intervjuomgången.

Efter intervjuomgång två har samordning och avstämning av de tre gruppernas uppfattning genomförts.
Arbetsgivarens slutsats är att Annica Steneld är den kandidat som bäst motsvarar de fastställda kriterierna i kravspecifikationen för tjänsten.

Bildningsnämndens ansvar i Herrljunga kommun kommer att präglas av spännande och utmanande utvecklingsarbete.
Uppdraget för Bildningschef är att genom omvärldsbevakning och tillitsskapande ledarskap driva verksamheten framåt och bidra med strategisk utveckling.
Bildningschefen svarar för verksamheten inför Bildningsnämnd och är underställd kommunstyrelsen.
Tillsammans med övriga förvaltningschefer ingår Bildningschefen i kommunens ledningsgrupp, vilken leds av kommundirektören.

I uppdraget ingår ansvar för ekonomi, personal, arbetsmiljö samt pedagogiskt utvecklingsarbete.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Tjänsteskrivelse
2018-01-24
DNR KS 68/2019

Kvalifikationerna i kravspecifikationen som blivande Bildningschef bedöms uppfylla är bland andra akademisk och pedagogisk utbildning, dokumenterad chefserfarenhet med personal-, ekonomi- och verksamhetsansvar, chefserfarenhet inom barn-och utbildningsområdet samt inom kommunal förvaltning, erfarenhet från arbete/projekt på strategisk och ledningsgruppsnivå, erfarenheter och förståelse för den demokratiska styrningsmodellen och god förmåga att kommunicera i tal och skrift på svenska.

I övrigt bedömer arbetsgivaren att Annica Steneld i hög grad har goda förutsättningar att kunna leva upp till Herrljunga kommuns antagna ledarkriterier och delar Herrljunga kommuns värdegrund och vision, antar relevanta utmaningar, är proaktiv i förändringsarbete, är tydlig i chefs- och ledarrollen, har intresse av en god medborgardialog samt har god förståelse och respekt för uppdrag och förväntningar från kommunens politiska företrädare

Beslutsunderlag

Kandidatens ansökningshandlingar, CV och personligt brev.
Underlag inför intervjuerna.
Resultat av intervjuer.
Resultatet av Samverkan i rekryteringsprocessen.
MBL-protokoll.

Beslut

Kommundirektören tecknar anställningsavtal med Annica Steneld.
Anställningen påbörjas 20190601.
Lönesättning och anställningsvillkor fastställda efter samråd med ordförande i Bildningsnämnd.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet